ENIGMA

S.S. Van Dine

O CRIMĂ APROAPE PERFECTĂ

ISBN 973-95702-3-2

EDITURA ENIGMA

Lei 380

S. S. VAN DINE

O CRIMĂ APROAPE PERFECTĂ

S. S. Van Dine
The Canary murder cage

S. S. VAN DINE

O crimă aproape perfectă

Roman

Traducere de **CONST. POPESCU**

13.07.1993

București, 1993

Coperta de **Gh. Baltoc**

ISBN 973-95702-3-2

I

CAZUL CANARULUI

ÎN BIROURILE DEPARTAmentului de Investigații Criminale, Secția Detectivi, a Poliției din New York, de la etajul al treilea al Sediului Central al Poliției, într-o clădire de pe Center Street, se găsește un fișier de metal încăpător. Înăuntru, printre alte mii de fișe asemănătoare, se poate citi pe o etichetă mică și verde această informație : *„ODELL, MARGARET, Domiciliul : Strada 71 Vest, nr. 184. Data : 10 Septembrie. Crima : Strangulare, în jurul orei 11 noaptea. Apartamentul răscolit. Bijuteriile furate. Cadavrul descoperit de Amy Gibson, femeia de serviciu".*

Iată deci în cîteva cuvinte banale declarația brutală, tristă asupra uneia din cele mai uimitoare crime din analele poliției americane, o crimă atît de plină de contradicții, atît de uluitoare, de ingenioasă și de unică încît multe minți din cadrul poliției sau al procuraturii au fost atît de derutate încît n-au putut cădea de acord nici măcar asupra procedurii anchetei.

Fiecare direcție de investigație a condus doar la concluzia că Margaret n-a putut fi asasinată. Și totuși, prăbușită pe sofaua de mătase din camera de zi se afla tînăra femeie strangulată, dovadă evidentă a ridicolului concluziei de mai sus.

Adevărata poveste a acestei crime, așa cum a ieșit ea la iveală în cele din urmă, după o perioadă deprimantă de beznă și confuzie, a avut multe ramificații, ciudate și a relevat tenebroasele ascunzișuri ale naturii umane neexplorate, ca și subtilitatea sinistră a unei minți aseu-

țite de o disperare tragică. A mai produs, de asemenea, un document secret asupra unei melodrame pasionale care, în esența și în modul ei de organizare, era la fel de romantică și de fascinantă ca acel capitol teatral și dinamic din *Comedia Umană* care descrie dragostea fierbinte a baronului Nucingen pentru Esther van Gobseck, ca și moartea atît de tragică a nefericitei Torpille.

Margaret Odell era produsul *demi-monde*-ului boem de pe Broadway, o persoană spirituală ce părea să reprezinte într-un fel natura vulgară și falsă a celebrității trecătoare. Timp de aproape doi ani, înainte de moartea ei, Margaret Odell a fost una din personalitățile cele mai la modă și, într-un sens, foarte populară în viața nocturnă a orașului. În zilele bunicilor noștri, ar fi primit, fără îndoială, apelativul de „celebritate locală". Astăzi, însă, sunt prea mulți aspiranți la acest titlu, prea multe clici și grupuri în lumea boemă pentru a mai putea acorda cuiva această onoare. Dar, atît profesioniștii teatrului, cît și agenții de presă au considerat-o întotdeauna ca pe o figură de prim rang în lumea ei restrînsă.

Celebritatea i se datora în parte unor zvonuri ce deveniseră legendă, privind legăturile ei cu doi potentați europeni obscuri și dubioși. Margaret petrecuse doi ani în Europa după primul ei succes pe scenă în *Servitoarea bretonă*, o comedie muzicală populară în care se ridicase în mod misterios de la un rol neînsemnat la rangul de vedetă, așa încît, agentul ei s-a grăbit să exploateze cinic situația, făcînd să circule pe seama ei tot felul de istorii scandaloase.

Sigur că la sporirea faimei sale dubioase a contribuit mult și înfățișarea ei. Fără discuție, Margaret Odell era frumoasă dar într-o manieră oarecum țipătoare și necioplită. Îmi amintesc că am zărit-o într-o seară la *Antlers Club*, un loc de întîlnire celebru al cheflîilor noctambuli, avînd ca proprietar pe Red Raegen. Barul a fost închis între timp de către poliție, iar Red Raegen ispășește o sentință lungă la Sing-Sing pentru jaf.

Margaret mi-a lăsat impresia unei fete de o drăgălășenie rară, în ciuda expresiei ei calculate și rapace. Avea o statură mijlocie, zveltă, grațioasă ca o felină, și oarecum arogantă, ca rezultat poate al așa-zișelor ei legături cu aristocrația europeană. Avea buze pline, în tradiția marilor curtezane și ochii mari și cruzi ai eroinei din *Domnișoara binecuvîntată*, poemul lui Dante Gabriel Rossetti. Figura ei exprima acea combinație de promisiuni senzuale și de renunțări spirituale cu care pictorii din toate vremurile au încercat să redea concepția lor despre Maria-Magdalena. Fața ei denota o voluptate și o notă de mister care domina sentimentele bărbaților, le subjuga mintea și îi putea conduce la fapte nechibzuite.

Margaret Odell primise porecla de „Canarul" ca urmare a rolului ei într-un balet ornitologic la Teatrul Follies, în care fiecare dansatoare trebuia să reprezinte cîte o pasăre. Ei îi revenise rolul canarului. Costumul de mătase alb și galben, ca și coama ei blondă și strălucitoare, împreună cu fața imaculată o distinseseră în ochii spectatorilor ca pe o ființă de un farmec cu totul deosebit. În decurs de o săptămînă, criticile teatrale au fost atît de elogioase iar publicul spectator și-a exprimat admirația prin asemenea aplauze la adresa ei, încît titlul de *Baletul păsărilor* a fost schimbat în *Baletul canarului*. Între timp, domnișoara Odell a fost promovată la rangul de *premiere danseuse*, cum ar spune o inimă caritabilă, executînd pe scenă nu numai un vals de una singură, ci și un cîntec introdus în balet pentru a-i ilustra farmecele și talentele.

La sfîrșitul sezonului, Margaret a părăsit compania teatrală și în decursul carierei ei spectaculoase prin localurile de petreceri de pe Broadway, a ajuns să fie numită Canarul. Iată de ce, atunci cînd trupul i-a fost descoperit strangulat brutal în apartamentul ei, crima a fost numită imediat „Cazul Canarului", apelativ care a rămas popular și mai tîrziu.

Participarea mea la anchetarea Cazului Canarului, sau mai curînd rolul meu de comentator, a constituit una din

experiențele importante din viața mea. La vremea asasinării lui Margaret Odell, procurorul general al orașului New York era John F. X. Markham, post pe care-l obținuse în luna ianuarie. Nu mai este cazul să vă amintesc că în timpul celor patru ani ai serviciului său s-a distins prin succesul neobișnuit al investigațiilor sale criminale. Laudele care i se aduceau continuu îi creau un sentiment neplăcut căci, avînd un înalt simț al onoarei, evita să accepte credit pentru reușite care nu-i aparțineau în întregime. Adevărul este că Markham a jucat doar un rol secundar în majoritatea celebrelor afaceri criminale. Meritul pentru rezolvarea lor aparținea unuia dintre prietenii săi foarte intimi, care a refuzat întotdeauna să facă publică participarea sa.

Acest om era un tînăr din lumea aristocratică, pe care, din motive de anonimat, am decis să-l numesc Philo Vance.

Vance avea multe talente și preocupări. Era un colecționar de artă pe scară mică, un pianist amator foarte dotat și un cercetător în domeniul esteticei și psihologiei. Deși american, fusese educat în Europa și păstrase un ușor accent și o intonație engleză. Mijloacele lui de existență erau considerabile și își petrecea timpul îndeplinindu-și obligațiile sociale care îi reveneau datorită legăturilor de familie. Nu era totuși un trîndav și nici un diletant. Avea un aer cinic și distant iar cei care îl cunoșteau doar superficial îl găseau snob. Cunoscîndu-l însă bine, am putut să-mi dau seama ce se ascundea sub aparențe, iar cinismul și atitudinea lui distantă, departe de a fi o poză, se datorau firii sale foarte sensibile și singuratice.

Vance nu împlinise încă treizeci și cinci de ani și era impresionant de arătos într-un fel clasic. Figura îi era subțire și mobilă, animată de o expresie severă și sardonică ce ridica o barieră între el și semenii lui. Nu era lipsit de emoție, dar aceste emoții erau mai ales intelectuale. Fusese deseori criticat pentru ascetismul său, deși am fost martorul unor adevărate izbucniri de entuziasm privind unele probleme estetice sau psihologice.

Cu toate acestea, Vance lăsa impresia că rămînea detaşat de chestiunile sociale. De fapt, atitudinea lui era aceea a spectatorului impersonal şi calm care priveşte cu un cinism amuzat stupiditatea inutilă a problemelor vieţii. În sinea sa, era setos de a cunoaşte şi doar puţine detalii ale comediei umane scăpau sferei interesului său.

Astfel, ca rezultat direct al acestei curiozităţi intelectuale, Vance a devenit un participant activ, deşi neoficial în ancheta condusă de Markham.

Am păstrat un dosar complet al cazurilor criminale la care a participat Vance ca amic dezinteresat, fără să mă gîndesc că într-o zi voi avea şansa să le public. După ce-a pierdut în alegerile pentru postul de procuror general, Markham s-a retras din politică. La rîndul lui, Vance a plecat în străinătate, declarînd că nu se va mai întoarce în Statele Unite. Ca urmare, am obţinut permisiunea lor de a-mi publica însemnările. Vance mi-a cerut să nu-i dezvăluu numele adevărat, aceasta fiind singura lui restricţie.

Am relatat în altă parte împrejurările ciudate care l-au atras pe Vance în cercetările criminale şi cum, în ciuda unor obstacole aproape de netrecut, a soluţionat misterul împuşcării lui Alvin Benson. Cronica de faţă se ocupă de rezolvarea asasinatului lui Margaret Odell, care a avut loc la începutul toamnei aceluiaşi an şi care, dacă vă mai amintiţi, a creat o senzaţie şi mai mare.

Amestecul lui Vance în noua anchetă a fost rezultatul unui concurs ciudat de împrejurări. Timp de mai multe săptămîni, Markham fusese atacat în presa de opoziţie pentru eşecul serviciului său de a obţine condamnări împotriva unor elemente din lumea criminală pe care poliţia le arestase şi le pusese la dispoziţia lui pentru a le judeca şi condamna. Ca urmare a prohibiţiei, la New York apăruse o activitate nocturnă nouă şi primejdioasă, cu totul nedorită. Un mare număr de cabarete, ce se intitulau cluburi de noapte, răsăriseră pe Broadway şi pe străzile din jur. Numărul crimelor serioase, atît pasionale cît şi pentru profit, crescuse îngrozitor şi îşi avea originea în aceste stabilimente dubioase.

În cele din urmă, în cursul unei crime, întovărășită de un furt de bijuterii într-unul din hotelurile din centru, care aveau drept clientelă familii, ancheta a dus direct la planurile și pregătirile puse la cale într-unul din cluburile de noapte. Cînd doi polițiști de la Biroul de Anchete au fost găsiți morți, împușcați în spate, Markham s-a hotărît să amîne toate celelalte anchete și să conducă personal investigația în întîmplările care avuseseră loc.

II

URME DE PAȘI PE ZĂPADĂ

A DOUA ZI DUPĂ CE-A luat această decizie, Markham, Vance și cu mine ședeam într-un colț retras al uneia din sălile clubului Stuyvesant. Mergeam deseori împreună acolo, fiind toți trei membri, iar Markhan folosea locul ca un fel de cartier general neoficial.

— E destul de rău atunci cînd jumătate din populația orașului are impresia că biroul procurorului general e un fel de agenție de colectat datorii, a remarcat el în seara aceea. Trebuie să mă transform acum în detectiv fiindcă nu mi se dau destule informații sau informații corecte, cu ajutorul cărora aș putea obține condamnări.

Vance îl privi cu un zîmbet enigmatic.

— Problema principală mi se pare a fi aceea, spuse Vance pe un ton indolent, că poliția, nefiind versată în haosul de proceduri legale, operează în virtutea presupunerii că dovezile ce ar convinge un om de o inteligență obișnuită ar convinge de asemenea și un juriu la tribunal. O idee stupidă, vă dați seama. Avocații nu vor dovezi,

ci amănunte tehnice erudite. Iar mintea unui polițist obișnuit e prea simplă pentru a face față pedanteriilor jurisprudenței.

— Lucrurile nu stau chiar așa de rău, spuse Markham, încercînd să pară bine dispus, căci presiunea ultimilor săptămîni îl iritase considerabil. Dacă n-ar exista legi care să ceară dovezi, oamenii nevinovați ar avea de suferit nedreptăți grave. Chiar și un criminal are dreptul să fie protejat de tribunalele noastre.

Vance căscă discret.

— Markham, ar fi trebuit să te faci pedagog. Este absolut uimitor cum ai început să debitezi tot felul de clișee. Și totuși nu sunt convins. Mai ții minte acel caz din Wisconsin, al unui om răpit, pe care tribunalul l-a declarat mort ? Chiar și atunci cînd a reapărut, vesel și sănătos printre vecinii săi, statutul său de decedat nu s-a schimbat din punct de vedere legal. Faptul vizibil și demonstrabil că era cu adevărat viu a fost considerat de tribunal drept imaterial și marginal. Nu mai vorbesc de situația bizară, atît de răspîndită în scumpa noastră țară, a unui om declarat dement într-un stat și sănătos într-altul. Vă dați seama că nu te poți aștepta ca o minte comună și nepregătită în domeniul legal să înțeleagă asemenea nuanțe. Oamenii obișnuiți, ce se zbat în bezna bunului simț, ar fi gata să spună că cineva care e dement pe un mal al rîului, rămîne la fel de dement și pe malul opus. Acești oameni ar mai susține, eronat, fără îndoială, că un om care trăiește este presupus a fi în viață.

— La ce servește această dizertație academică ? întrebă Markham după o vreme, ușor agasat.

— Mi se pare că are de-a face în mod serios cu neplăcerile tale, îi explică Vance calm. Polițiștii, nefiind avocați, ți-au produs încurcăturile de față. De ce nu începi prin a trimite toți polițiștii la Facultatea de Drept ?

— Halal de-așa ajutor din partea ta, îi replică Markham.

Vance îl privi ușor mirat.

— De ce ridiculizezi propunerea mea ? Îți dai seama, nici vorbă, că are merite. Un om lipsit de pregătire legală, atunci cînd știe că un lucru e adevărat, ignoră toate declarațiile incompetente împotriva acelui lucru și se ține de fapte. Tribunalul ascultă solemn o droaie de declarații inepte și ia o hotărîre bazată pe statute complicate și nu pe faptele evidente. Rezultatul ? Deseori tribunalul achită un acuzat știind prea bine că e vinovat. Mulți judecători spun unui acuzat : „Eu știu, și juriul știe de asemenea, că ai comis o crimă, dar pe baza dovezilor admise de lege, te declar nevinovat. Du-te și comite o altă crimă".

— N-am să mă fac plăcut locuitorilor acestei regiuni dacă am să răspund la criticile aduse împotriva mea prin recomandația de a institui cursuri de drept pentru polițiști, îi răspunse Markham bombănind.

— Îngăduie-mi atunci să-ți sugerez alternativa oferită de călăul din piesa lui Shakespeare : „Hai să omorîm toți avocații !"

— Din păcate trebuie să rezolv o situație și nu o teorie utopică.

— Și cum îți propui să împaci concluziile inteligente ale poliției cu ceea ce numești atît de emoționant corectitudinea procedurii legale ? îl întrebă Vance indolent.

— În primul rînd, îl informă Markham, am decis ca de acum înainte să conduc personal anchetele în toate cazurile importante legate de activitatea criminală a cluburilor de noapte. Am convocat o conferință a șefilor de secții, iar de acum înainte orice activitate are să pornească din biroul meu. Am intenția să obțin genul de dovezi de care am nevoie la condamnări.

Vance scoase o țigară din portțigaret și o bătu de brațul fotoliului.

— Deci ai să înlocuiești condamnarea nevinovaților cu achitarea vinovaților ?

Markhan se simți prost și se întoarse către Vance.

— Am să mă prefac că nu ți-am înțeles observația, zise el acru. Ai luat-o razna pe tema ta preferată și anume

incompatibilitatea probelor circumstanțiale față de teoriile psihologice sau ipotezele estetice.

— Perfect adevărat, zise Vance indiferent. Știi Markham, încrederea ta atît de duioasă și de încîntătoare în dovezile circumstanțiale e absolut dezarmantă. Puterile obținute de deducție sunt neputincioase împotriva ei. Mă cutremur la gîndul victimelor pe care ai să le prinzi în plasa ta legală. Ai să faci ca simpla ta prezență la un cabaret să devină un risc îngrozitor.

Markham continuă să fumeze în tăcere. În ciuda violenței discuțiilor dintre ei doi, nu-și păstrau nici un fel de ranchiună. Erau prieteni de mult timp și, în pofida temperamentelor lor foarte diferite și a opiniilor contradictorii, legătura dintre ei se baza pe un respect profund. În cele din urmă, Markham spuse :

— De ce discreditezi atît de mult dovezile circumstanțiale ?. Recunosc că uneori pot conduce la concluzii greșite, deși deseori ele constituie o probă serioasă de vinovăție prezumtivă. Ascultă, Vance, una dintre cele mai competente autorități în domeniul legislativ a demonstrat că aceste dovezi constituie un act extrem de convingător. Dovada directă, ținînd seama de natura crimelor, nu se poate obține de obicei. Dacă tribunalele s-ar baza numai pe ea, majoritatea criminalilor ar fi în libertate.

— Am avut impresia că această majoritate a fost întotdeauna în libertate.

Markham îi ignoră întreruperea.

— Iată de pildă, un exemplu : o duzină de adulți văd ceva care aleargă pe zăpadă și recunosc că e vorba de un pui de găină. Un copil însă, care a văzut același pui, va declara că era o rață. Se cercetează urmele lăsate și se ajunge la concluzia că era vorba de o rață. După tine, nu este concludent că pasărea a fost rață și nu o găină, în ciuda dovezilor directe, nu-i așa ?

— Recunosc că ai dreptate în cazul cu rața, răspunse Vance blazat.

— Îți mulțumesc pentru cadou, continuă Markham, și îți propun și o urmare : o duzină de adulți văd o siluetă omenească mergînd pe zăpadă și jură că era vorba de o femeie. La care un copil declară din nou că era un bărbat. Spune-mi, n-ai să recunoști că dovezile evidente lăsate de pașii unui bărbat pe zăpadă vor constitui un element în a admite că era vorba de un bărbat și nu de o femeie ?

— Cîtuși de puțin, dragul meu Justinian, răspunse Vance, întinzîndu-și picioarele, afară de cazul, firește, că poți să dovedești că o ființă umană nu posedă creieri mai dezvoltați decît o rață.

— Ce au creierii de-a face cu ce discutăm ? replică Markham nerăbdător. Creierii nu afectează urmele lăsate de pașii pe zăpadă.

— Nu pe cele lăsate de rață, dar creierii pot, fără îndoială, afecta urmele pașilor lăsați de o ființă omenească.

— Îmi servești o lecție de antropologie, adaptabilitate darwinistă sau speculație metafizică ?

— Nici unul din aceste subiecte subtile, îl asigură Vance. Am afirmat un simplu fapt cules din observație.

— După înaltul și bizarul tău proces de deducție reiese clar că dovezile circumstanțiale ale acelor urme de pași bărbătești indică prezența unui bărbat sau a unei femei ?

— A nici unuia, zise Vance, sau mai degrabă, a posibilității fiecăruia. O astfel de dovadă, cînd se aplică la o ființă umană, adică o ființă cu capacitatea de-a gîndi, nu înseamnă pentru mine decît că silueta ce mergea pe zăpadă putea fi un bărbat încălțat în pantofii lui, sau o femeie în aceeași pantofi. Sau chiar un copil cu picioare mari. Pe scurt, o astfel de dovadă va sugera inteligenței mele pur nelegale că urmele au fost lăsate de un descendent al speței *Pithecanthropus erectus* încălțat cu pantofi

bărbăteşti, exemplar uman de gen şi vîrstă necunoscută. Pe de altă parte, urmele lăsate de laba unei raţe pot fi considerate la valoarea lor evidentă.

— Sunt încîntat să observ, spuse Markham, că ai înlăturat cel puţin teoria unei raţe încălţată în pantofii unui grădinar.

Vance rămase tăcut o clipă, apoi spuse :

— Nenorocirea cu voi, anchetatorii moderni, e că încercaţi să reduceţi natura umană la o formulă, în vreme ce adevărul e că fiinţele omeneşti sunt infinit de complexe. Omul e născut abil şi duplicitar, iar secolele l-au şlefuit în arta celor mai diabolice tertipuri. Omul e o creatură cu o inteligenţă care minte în mod instinctiv şi premeditat de circa nouăzeci şi nouă de ori la sută. O raţă, neavînd avantajele divine ale civilizaţiei umane, e o fiinţă directă şi o pasăre eminamente cinstită.

— Ascultă, îl întrebă Markham, fiindcă ai înlăturat toate mijloacele obişnuite de a trage concluziile, cum poţi decide sexul sau specia persoanei care a lăsat urme de paşi în zăpadă ?

Vance suflă o coloană de fum spre tavan.

— Mai întîi, am înlăturat astigmaticii şi copiii chiori, apoi urmele de paşi pe zăpadă. Apoi, cu o judecată eliberată de declaraţii dubioase şi de dovezi materiale, am încercat să stabilesc ce fel de crimă a comis acea persoană care fugea pe zăpadă. După ce-am analizat diferiţi factori, pot să-ţi spun nu numai dacă vinovatul era bărbat sau femeie, dar mai ales să-ţi vorbesc despre obiceiurile, caracterul şi personalitatea lui. Şi aş putea face asta, indiferent dacă persoana care alerga era bărbat, femeie, cangur, cineva pe picioroange sau pe bicicletă, sau, pur şi simplu, ceva care plutea în aer.

Markham zîmbi ironic.

— Eşti mai rău decît poliţia cînd e vorba să mă ajuţi cu dovezi legale.

— Eu unul, cel puţin, n-aş procura dovezi împotriva unei persoane inocente şi ale cărei ghete au fost furate de

adevăratul vinovat, replică Vance. Şi mai ştii ceva, Markham ? Atîta vreme cît te vei bizui pe urme de paşi n-ai să faci altceva decît să arestezi pe cei pe care adevăraţii criminali ţi i-au pus în poală. Cu alte cuvinte, oameni care n-au nimic de-a face cu ancheta ta.

Vance deveni brusc serios.

— Ascultă-mă, amice. În prezent ai de-a face cu nişte minţi foarte diabolice, care s-au aliat cu forţele întunericului, cum le numesc teologii. Aparenţele multora dintre aceste crime care te necăjesc sunt înşelătoare. Eu nu pun mare preţ pe teoria că o bandă de criminali au organizat un fel de Camorra stil american şi şi-au stabilit cartierul general în localurile de noapte. Ideea e mult prea melodramatică. Aduce a jurnalism senzaţional. Crima nu e un instinct de masă, poate cu excepţia războiului, şi atunci devine un sport obscen. Crima este o afacere personală şi individuală. Nu aranjezi o crimă ca pe o partidă de bridge. Dragul meu Markham, nu te lăsa înşelat de aceste idei romantice în ce priveşte crima. Şi nu cerceta cu prea mare atenţie urmele lăsate pe zăpadă. Au să-ţi producă o stare de confuzie îngrozitoare. Eşti mult prea încrezător şi rigid în această lume rea. Vreau să te previn că nici un criminal n-are să-şi lase urmele paşilor pentru a fi măsurate cu centimetrul.

Vance oftă adînc şi îl privi pe Markham cu multă compătimire.

— Ţi-a trecut prin minte posibilitatea ca primul caz pe care îl vei ancheta nu va avea nici măcar urme de paşi ? Ce-ai să faci ?

— Am să rezolv problema aducîndu-te la faţa locului, sugeră Markham cu o nuanţă de ironie. Ţi-ar plăcea să mă însoţeşti cînd voi ancheta cazul următor ?

— Sunt încîntat de propunere, spuse Vance.

Două zile mai tîrziu pe pagina întîi a ziarelor se întindeau titluri de-o şchioapă despre asasinarea lui Margaret Odell.

III

CRIMA

TOCMAI TRECUSE DE ORA opt și jumătate în acea dimineață de 11 septembrie cînd Markham ne-a pus la curent cu evenimentul zilei.

Locuiam împreună cu Vance, un aranjament temporar, pe strada 38 East, în apartamentul acestuia, o locuință ce ocupa două etaje ale unei clădiri somptuoase. Timp de mai mulți ani fusesem consilierul legal al lui Vance, după ce-mi dădusem demisia de la firma de avocați *Van Dine, Davis and Van Dine*, ca să-mi dedic timpul intereselor și nevoilor lui Vance. Afacerile lui nu erau prea importante, dar finanțele sale, împreună cu numeroasele achiziții de obiecte de artă și de picturi îmi furau mai tot timpul fără să devină o povară. Ocupațiile legale și monetare îmi făceau plăcere iar prietenia mea cu Vance, care începuse din vremea cursurilor studențești la Harvard, îmi oferea elementul social și uman în cadrul unui aranjament care, altminteri, ar fi putut deveni o rutină agasantă.

În aceea dimineață deosebită mă sculasem devreme și lucram în bibliotecă ; dar iată că Currie, valetul lui Vance, mă informă că Markham se afla în salon. Am fost extrem de uimit de această vizită atît de devreme, deoarece Markham știa foarte bine că Vance nu se scula decît rareori înainte de prînz și nu-i făcea plăcere să fie deranjat în acest timp. Am avut sentimentul în acea clipă că un lucru neobișnuit și sinistru se profila la orizont.

L-am găsit pe Markham plimbîndu-se de colo-colo, după ce-și aruncase pălăria și mănușile pe o măsuță din mijlocul odăii. Cînd am pășit în cameră, s-a oprit și m-a privit cu o expresie hăituită. Era un om destul de înalt, ras la față, cu păr spicuit cu alb și cu o ținută fermă. Avea un aer distins și maniere politicoase și prietenești.

În dosul acestui aer de amabilitate se ascundeau o severitate agresivă și o forță neobosită și dură care lăsau impresia unei competențe încăpățînate și neobosite.

— Bună dimineața, Vance, mă salută el în grabă. A avut loc o altă crimă în lumea boemă, una dintre cele mai îngrozitoare... Ezită și mă privi cu atenție. Ții minte discuția mea cu Vance acum cîteva seri la club ? Remarcile lui au avut ceva aproape profetic. Și mai ții minte, că i-am promis c-am să-l iau cu mine în ancheta următoare ? Ei bine, avem un caz, și ce caz ! Margaret Odell, denumită Canarul, a fost strangulată în apartamentul ei ! Și, din cîte am înțeles la telefon, aduce cu o altă afacere din lumea cabaretelor. Sunt în drum spre apartamentul ei ! Ai de gînd să-l scoli pe amicul nostru ?

— Am s-o fac neapărat ! l-am asigurat cu o grabă care pornea din motive pur egoiste. Canarul ! Dacă cineva ar fi căutat prin tot orașul o victimă a cărei asasinare să producă atîta senzație, n-ar fi putut găsi alt nume. M-am îndreptat spre ușă și i-am spus lui Currie să-l cheme imediat pe Vance.

— Mă tem, domnule... începu Curie, ezitînd din politețe.

— Nu te teme, îl întrerupse Markham. Îmi asum toată răspunderea pentru că l-am sculat la această oră nepotrivită.

Currie, simțind o situație de urgență, plecă la datorie.

Peste cîteva minute Vance, îmbrăcat într-un kimono de mătase brodată și în sandale, apăru în pragul salonului.

— Asta-i bună ! exclamă el ușor surprins, privind la ceas. Nu v-ați dus încă la culcare ?

Vance păși agale spre cămin și luă o țigară dintr-o cutie de lemn prețios. Markham se încruntă. Nu avea chef de glume.

— Canarul a fost ucis, am izbucnit eu.

Vance își păstră expresia calmă și mă privi cu o curiozitate leneșă.

— Care canar ?

— Margaret Odell a fost găsită strangulată azi-dimineață, explică Markham brusc. Cred că și tu înveșmîntat în acest kimono parfumat, trebuie să fi auzit de ea. Îți dai seama de însemnătatea crimei. Eu unul am să caut acele urme de pași în zăpadă. Dacă vrei să mă întovărășești, cum ai declarat aseară, va trebui să te grăbești.

— Margaret Odell, așadar, spuse Vance și își stinse țigara. Blonda de pe Broadway... Ce păcat ! În ciuda aerului său degajat, mi-am dat seama că era profund interesat. Dușmanii de bază ai legii și ordinii s-au decis să te chinuiască îngrozitor, nu-i așa, amice ? Ce lipsă de respect din partea lor ! Scuză-mă cîteva minute cît mă îmbrac.

Dispăru în dormitorul său, în timp ce Markham scoase o țigară lungă de foi și se pregăti să și-o fumeze. Eu m-am întors în bibliotecă pentru a aranja hîrtiile la care lucrasem. În mai puțin de zece minute, Vance reapăru, îmbrăcat într-un costum de stradă.

— Amice, spuse el, în timp ce Currie îi înmîna pălăria, mănușile și bastonul, hai să mergem !

Mașina procuraturii ne-a dus pe Madison Avenue, a cotit spre Central Park și a ieșit din parc la intrarea străzii 72 Vest. Apartamentul lui Margaret Odell se afla la numărul 184, pe strada 71 Vest, lîngă strada Broadway. Cînd mașina a tras la trotuar, polițistul de gardă a trebuit să ne croiască drum prin gloata care se adunase ca urmare a sosirii poliției. Feathergill, unul din adjuncții lui Markham, își aștepta șeful în holul clădirii.

— Ce dezastru, domnule ! se lamentă el. Ce spectacol de jur-împrejur ! Într-un astfel de moment ! adăugă el și dădu din umeri neputincios.

— Gloata are să se plictisească repede, zise Markham dînd mîna cu el. Cum stau lucrurile ? Sergentul Heath mi-a telefonat după ce l-ai chemat și mi-a spus că la prima vedere cazul pare cam dificil.

— Dificil ? repetă Feathergill lugubru. E de-a dreptul irezolvabil. Heath e în mare agitație. A renunțat să se mai ocupe de cazul Boyle ca să-și dedice talentele acestei

istorii uimitoare. Inspectorul Moran a sosit acum zece minute și i-a dat puteri depline.

— Heath e un anchetator capabil, declară Markham. O să ne înțelegem. Unde e apartamentul ?

Feathergill ne conduse la o ușă din fundul holului.

— Acesta e apartamentul, domnule, anunță el. Trebuie să plec acum. Sunt frînt de oboseală. Vă doresc noroc ! Și cu aceste cuvinte dispăru.

Va fi necesar să vă descriu pe scurt atît clădirea cît și planul interior, căci structura ciudată a acestei case a jucat un rol vital în problema aparent insolubilă a crimei. Casa avea patru etaje și fusese concepută ca o singură reședință. Cu timpul, fusese modificată atît exterior cît și interior pentru a satisface cerințele unei clădiri cu apartamente elegante. Cred că la fiecare etaj se aflau trei sau patru apartamente. Dar apartamentele de la etaj nu ne preocupau. Scena crimei se găsea la parter, alături de alte două apartamente și de cabinetul unui dentist.

Intrarea principală a clădirii dădea direct în stradă și se continua cu un hol spațios care ducea pînă în fund, la apartamentul lui Margaret Odell, care avea numărul 3. Cam la jumătatea acestui hol, pe partea dreaptă, se aflau scările ce duceau la etajele superioare. Lîngă scări, tot pe partea dreaptă, se găsea o cameră de recepții, despărțită de hol printr-o arcadă. Pe partea opusă a scărilor se găsea o cămăruță cu panoul telefonic. Clădirea nu avea lift.

O altă trăsătură importantă a planului de la parter o constituia un mic pasaj ce pornea de la capătul holului la dreapta și ducea, pe lîngă peretele apartamentului lui Margaret Odell, la o ușă ce dădea într-o curticică pe partea vestică a casei. Din curticică se ajungea în stradă printr-o alee lată de un metru și douăzeci.

În diagrama de alături se poate vedea acest aranjament al parterului și vă sugerez să încercați să vi-l reamintiți. Mă îndoiesc că un plan arhitectural atît de simplu și de comun a jucat vreodată un rol atît de important într-un caz criminal. Simplitatea și faptul că era

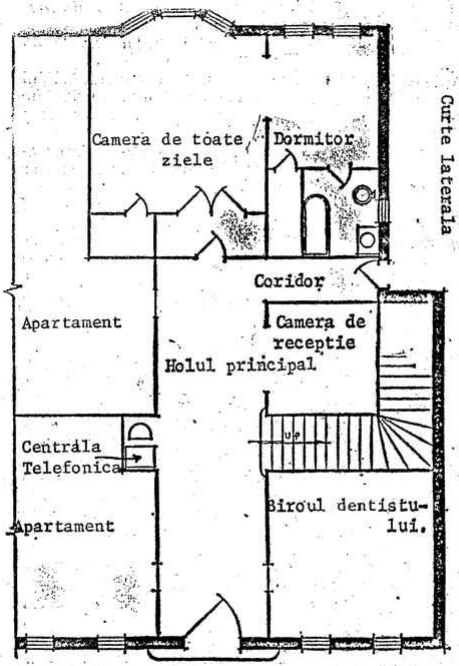
Camera de toate ziele
Dormitor
Curte laterala
Coridor
Apartament
Camera de receptie
Holul principal
Aleie care da la Strada 71 Vest
Centrala Telefonica
Biroul dentistului.
Apartament
Strada 71 Vest

atît de comun, de fapt lipsa oricărei trăsături mistificatoare, s-a dovedit atît de bizară pentru anchetatori încît afacerea a ameninţat cîteva zile să rămînă complet nerezolvabilă.

În clipa cînd Markham a intrat în apartamentul lui Margaret Odell, sergentul Ernest Heath l-a întîmpinat şi i-a întins mîna. O expresie de uşurare i-a trecut pe faţa brutală şi lată. Era clar că animozitatea care domnise întotdeauna între Secţia de Detectivi şi Biroul Procuraturii în timpul altor anchete criminale nu-şi mai avea loc în acest caz.

— Mă bucur că aţi venit, spuse el, şi era serios. Se întoarse apoi către Vance cu un zîmbet cordial şi îi întinse şi lui mîna.

— Aşadar copoiul amator e din nou la datorie. Tonul său avea o notă de humor.

— Într-adevăr, răspunse Vance. Spune-mi, cum îţi funcţionează puterile deductive în această frumoasă dimineaţă de septembrie ?

— Mi-e groază să vă spun. Figura lui Heath se întunecă şi sergentul se întoarse către Markham. E o afacere blestemată, domnule. Nu puteau să-şi aleagă altă victimă în locul Canarului ? Broadway-ul e plin de dame care ar fi putut dispărea fără să dea bătaie de cap nimănui. A trebuit însă să omoare o vedetă la modă !

În timp ce Heath vorbea, William M. Moran, ofiţerul comandant al Secţiei de Detectivi intră în micul foaier şi strînse mîinile celor de faţă. Deşi ne întîlnise atît pe Vance cît şi pe mine, se comportă cît se poate de ceremonios faţă de noi.

— Sosirea dumitale, i se adresă el lui Markham cu o voce modulată şi manierată, e extrem de binevenită. Sergentul Heath are să vă dea informaţiile preliminare de care veţi avea nevoie. Sunt încă oarecum încurcat de cele petrecute fiindcă abia am sosit.

— N-am prea multe informaţii să vă dau, bombăni Heath în timp ce ne conducea în apartamentul artistei.

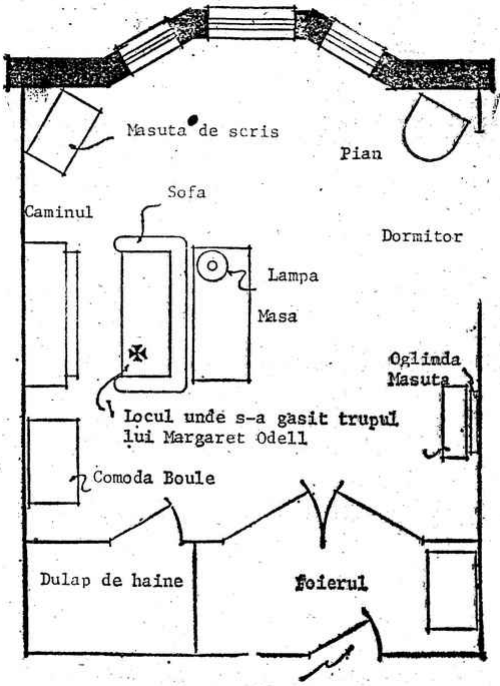
Masuta de scris
Pian
Sofa
Caminul
Dormitor
Lampa
Masa
Oglinda
Masuta
Locul unde s-a gasit trupul
lui Margaret Odell
Comoda Boule
Dulap de haine
Foierul

Acest apartament se compunea din două camere largi, despărțite de o arcadă prevăzută cu draperii grele de damasc. Ușa de la intrarea din holul principal conducea într-un foaier dreptunghiular lung de vreo trei metri și lat de vreun metru și jumătate, prevăzut cu uși duble cu geam jivrat, uși ce dădeau în camera următoare. Apartamentul nu avea nici o altă intrare iar în dormitor nu se putea ajunge decît prin arcada din camera de zi.

În cameră se găsea o sofa mare, tapițată cu brocart de mătase și plasată în fața căminului pe partea stîngă a camerei de zi, avînd o lungă și strîmtă masă din lemn de trandafir așezată în spate. Pe peretele opus căminului, între foaier și arcada ce dădea în dormitor, atîrna o oglindă stil *Marie-Antoinette*, iar sub ea se afla o masă de mahon. Lîngă arcadă, aproape de fereastră, se afla o pianină splendid decorată în stil *Louis XVI*. În colțul opus, în dreapta căminului, se afla o măsuță de scris cu picioare subțiri și un coș de hîrtii pătrat, făcut din carton. În stînga căminului se găsea o comodă, *Boule* de o calitate cum nu mai văzusem. Mai multe reproduceri excelente după Boucher, Fragonard și Watteau împodobeau pereții. În dormitor se aflau un scrin, o masă de toaletă și mai multe scaune aurite. Întregul apartament părea să reflecte perfect personalitatea fragilă a Canarului.

Cînd am pășit din micul foaier în camera de zi și ne-am oprit ca să aruncăm o privire în jur, am observat o scenă de mare harababurâ. Cele două odăi fuseseră răvășite de cineva în mare grabă și dezordinea lăsată în urmă era îngrozitoare.

— Nu și-au mai dat ostenceala să fie mai ordonați, remarcă inspectorul Moran.

— Poate c-ar trebui să le fim recunoscători că n-au aruncat clădirea în aer cu dinamită, răspunse Heath pe un ton acru.

Dar nu vraiștea generală ne-a atras privirea ci trupul unei tinere femei moarte, așezat într-o poziție nefirească, aproape îngenuncheată, într-un colț al sofalei, la cîțiva pași de locul unde ne aflam. Capul îi era întors înapoi, în

mod forțat, și se odihnea pe tapițeria de mătase. Părul i se desfăcuse și îi atîrna peste umăr într-o cascadă de aur lichid. Fața ei, ca urmare a morții violente, era descompusă și urîtă. Pielea i se decolorase ; ochii priveau fix ; gura îi rămăsese deschisă, buzele contractate. Pe gît, de-a lungul cartilajului tiroidei se vedeau niște vînătăi oribile. Era îmbrăcată într-o rochie ușoară de seară, din dantelă neagră, fină, căptușită cu mătase crem. Pe unul din brațele sofalei zăcea o capă de seară dintr-un material auriu, avînd o garnitură de hermină.

Peste tot se vedeau semnele evidente ale luptei ei pierdute cu cel care o strînsese de gît. În afara părului în dezordine, una din bretelele rochiei de seară fusese ruptă, ca și dantela fină din dreptul pieptului. Un buchet de orhidee artificiale fusese smuls de la piept și îi căzuse în poală. Unul din pantofii de seară era pe jos, iar genunchiul drept era întors spre sofa, ca și cum Margaret ar fi încercat să se ridice pentru a scăpa din ghearele atacatorului. Degetele îi erau încă încordate, așa cum trebuie să fi fost, fără îndoială, în clipa cînd capitulase în fața morții și renunțase să se mai împotrivească. Acest spectacol de groază al trupului chinuit a fost întrerupt de o observație banală a lui Heath.

— Vedeți, domnule Markham, femeia era așezată în acel colț al sofalei cînd a fost apucată de gît pe la spate.

— Trebuie să fi fost cineva destul de voinic ca s-o ucidă atît de ușor, răspunse Markham, dîndu-i dreptate.

— Așa cred și eu ! admise Heath. Se aplecă și arătă degetele femeii care erau acoperite de zgîrieturi. I-au smuls și inelele, fără multe fasoane. Apoi arătă un fragment dintr-un lanț splendid de platină, împodobit cu perle mici, care îi atîrna peste umăr. Au înșfăcat tot ce-i atîrna la gît și i-au rupt lanțul. Nu voiau să rateze nimic și nici să-și piardă timpul. Frumoasă treabă, demnă de un gentleman.

— Unde e medicul legist ? întrebă Markham.

— E pe drum, îi spuse Heath. Doctorul Doremus nu se deplasează nicăieri înainte de a-şi fi luat micul dejun.

— S-ar putea să descopere şi alte lucruri, care nu se văd.

— În ce mă priveşte, am văzut destul, declară Heath. Uitaţi-vă la acest apartament. Arată ca şi cum l-ar fi măturat un ciclon.

Ne-am îndepărtat de spectacolul deprimant al tinerei fete ucise şi am păşit spre mijlocul camerei.

— Aveţi grijă să nu atingeţi ceva, domnule Markham, spuse Heath. Am trimis după experţii de luat amprente. Vor fi aici dintr-o clipă în alta.

Vance îl privi cu o uimire ironică.

— Amprente ? Ce vorbeşti ! Ce încîntător ! Imaginează-ţi pe cineva azi lăsîndu-şi amprentele în urmă !

— Nu toţi criminalii sunt atît de inteligenţi, domnule Vance, îi spuse Heath nervos.

— Oh, Dumnezeule, fireşte că nu ! N-ar fi prinşi niciodată dacă ar fi atît de inteligenţi. Dar, la urma urmei, sergent Heath, o amprentă autentică nu dovedeşte decît că cel care a lăsat-o a fost la faţa locului într-o anumită perioadă. Nu dovedeşte deloc vinovăţie.

— Poate că nu, recunoscu Heath cu încăpăţînare. Vreau să vă spun totuşi că dacă găsim nişte amprente în această încăpere devastată, n-are să-i fie prea uşor celui care le-a lăsat.

Vance simula un aer scandalizat.

— Pur şi simplu mă îngrozeşti, sergent Heath. De acum înainte am să-mi iau tot timpul mănuşile cu mine. Vin în contact cu mobila, cu ceşti de ceai şi cu tot felul de fleacuri de cîte ori merg undeva în vizită.

Markham interveni în discuţie, sugerînd o scurtă inspecţie pînă la sosirea medicului legist.

— Nu şi-au schimbat cu mult metodele, spuse Heath. Au omorît fata, apoi au devastat apartamentul.

Cele două camere fuseseră serios răvășite. Pe jos se aflau haine și diferite alte lucruri. Ușile celor două dulapuri din perete (cîte unul în fiecare cameră), erau deschise și, judecînd după dezordinea ce domnea în cel din dormitor, era limpede că cineva le scotocise bine. Cu toate acestea, dulapul din afara camerei de zi, care adăpostea obiecte rar folosite, nu fusese atins. Sertarele măsuței de toaletă și ale scrinului fuseseră golite de conținutul lor. Cearșaful se afla pe dușumea iar salteaua fusese întoarsă pe dos. O măsuță și două scaune zăceau răsturnate. Mai multe vaze fuseseră sparte, ca și cum, intrusul, după ce le cercetase conținutul, le aruncase furios că nu găsise nimic înăuntru. Pînă și marea oglindă stil *Marie-Antoinette* fusese spartă. Măsuța de scris avea sertarul deschis iar despărțiturile pentru corespondență fuseseră golite de conținutul lor, care se înălța pe sugativa de pe birou. Cele două uși ale comodei Boule erau și ele deschise iar înăuntru domnea aceeași dezordine ca și în biroul de scris. O lampă de bronz și porțelan, ce se afla la capătul mesei lungi, zăcea trîntită pe o parte cu abajurul sfîșiat de colțul unei bomboniere de argint.

În acest haos două obiecte mi-au atras îndeosebi atenția : o cutie neagră de metal pentru păstrat documente, în genul celor ce se pot cumpăra de la orice papetărie, apoi o cutie de oțel cu o broască de formă circulară. Acest din urmă obiect avea să joace un rol sinistru și bizar în anchetă.

Cutia de documente era goală și fusese plasată pe masă, alături de lampa răsturnată. Capacul era deschis și cheia se afla în broască. În mijlocul debandadei din cameră, această cutie părea singurul semn de ordine lăsat de cel ce devastase apartamentul.

Caseta de bijuterii, pe de altă parte, fusese forțată violent. Zăcea acum pe măsuța de toaletă, strivită și turtită ca urmare a eforturilor de a o deschide, iar alături

se afla un vătrai de fontă, cu mîner de bronz, care fusese luat din camera de zi și folosit pentru a forța caseta.

Vance privi superficial mai multe obiecte din cameră dar odată ajuns în fața măsuței de toaletă, se opri brusc. Își scoase monoclul, îl potrivi apoi la ochi și se aplecă asupra casetei de oțel deteriorată.

— Absolut extraordinar, murmură el, și lovi marginea casetei cu un creion aurit. Ce părere ai despre asta, sergent Heath ?

Heath îl urmărise pe Vance cu atenție cînd acesta se aplecase asupra casetei de pe măsuță.

— La ce vă referiți, domnule Vance ? întrebă el la rîndul lui.

— La mai multe decît îți poți închipui, răspunse Vance glumind. În acest moment însă îmi făceam socoteala că această casetă de bijuterii nu a fost forțată cu ajutorul vătraiului de fontă cu totul nepotrivit unei asemenea întreprinderi.

Heath dădu din cap în semn de aprobare.

— Deci ați observat și dumneavoastră, nu-i așa ? Aveți perfectă dreptate. Vătraiul a servit la turtirea casetei dar nu și la deschiderea ei. Se întoarse către inspectorul Moran : Asta mă uimește. Am trimis după profesorul Brenner, să vedem cum rezolvă el misterul. Deschiderea forțată a casetei îmi apare ca operația unui expert. Nu-i ceva pe măsura unui amator.

Vance continuă să cerceteze caseta și în cele din urmă se îndepărtă cu o expresie perplexă și încruntată.

— Ciudat ! comentă el. Ceva teribil de bizar s-a petrecut aici noaptea trecută.

— Nu chiar așa de ciudat, îl corectă Heath. Au răvășit totul, dar nu văd nimic teribil de bizar în asta.

Vance își lustrui monoclul și îl vîrî în buzunar.

— Dacă ai să te bazezi pe această teorie, ai să dai faliment în anchetă. Nu știu cum ai să scoți adevărul la lumină !

IV

AMPRENTA

LA CÎTEVA MINUTE DUPĂ ce ne-am întors în camera de zi, doctorul Doremus, medicul legist, şi-a făcut intrarea vesel şi plin de energie. Era însoţit de trei oameni, din care unul ducea un masiv aparat de fotografiat şi un trepied. Aceşti oameni erau căpitanul Dubois şi detectivul Bellamy, experţi în amprente, împreună cu Peter Quackenbush, fotograful poliţiei.

— Ce surpriză ! exclamă doctorul Doremus. Ce selectă adunare ! Din nou probleme ? Inspectore, ar fi bine dacă unii din clienţii dumitale şi-ar alege ore mai decente pentru operaţiile lor. Sculatul de dimineaţă îmi face rău la ficat ! Dădu mîna cu toată lumea, menţinînd o atitudine profesională şi grăbită. Unde-i cadavrul ? întrebă el mirat, privind prin cameră. Apoi, zărind corpul pe sofa, spuse : O, Doamne, o femeie !

Doremus păşi înainte şi examină profesional cadavrul fetei, cercetînd gîtul, degetele, mişcîndu-i braţele pentru a determina starea de *rigor mortis*, iar în final întinzîndu-i picioarele înţepenite pe pernele de pe sofa pentru un examen mai atent. Grupul nostru se îndreptă spre dormitor şi Heath făcu semn celor doi experţi în amprente să ne urmeze.

— Nu scăpaţi nimic, le spuse el. Daţi atenţie specială acestei casete de bijuterii, mînerului vătraiului şi cutiei de acte.

— În regulă, consimţi căpitanul Dubois. Începem cu odaia asta cîtă vreme doctorul e ocupat în cealaltă. Împreună cu Bellamy se apucară de treabă.

Firește, ne-am concentrat interesul asupra lucrului făcut de căpitan. Timp de cinci minute l-am urmărit cer-

cetînd caseta de bijuterii cu marginile turtite, ca și minerul șlefuit și lucios al vătraiului. Ridică obiectele cu mare grijă și, cu ajutorul unei lupe, le studie în lumina unei lanterne. Cînd termină, le așeză la loc cu o expresie de nemulțumire pe față.

— Nu-i nici o amprentă pe ele, anunță el. Au fost șterse de orice urmă.

— Ar fi trebuit să-mi închipui, bombăni Heath. O treabă de profesionist, nici vorbă. Apoi se întoarse către celălalt expert : Ai găsit ceva, Bellamy ?

— Nimic care să ne fie de folos, îi răspunse mofluz. Cîteva pete acoperite de praf.

— Un adevărat dezastru, spuse Heath iritat. Sper să descoperim ceva în cealaltă odaie.

În clipa aceea doctorul Doremus intra în dormitor și, luînd un cearșaf de pe pat, se întoarse la sofa și acoperi cu el cadavrul fetei. Apoi își închise trusa, își puse pălăria pe cap cu un gest ironic și păși cu aerul unui om foarte grăbit.

— Un simplu caz de strangulare pe la spate, spuse el sigur pe sine. Urme de vînătăi lăsate de degete pe gîtlej. Urme de degete mari în regiunea suboccipitală. Atacul pare să fi fost neașteptat. O operație rapidă, expertă, deși victima s-a zbătut crîncen.

— Cum vă explicați că rochia i-a fost sfîșiată ? îl întrebă Vance.

— Oh, asta e greu de spus. Poate c-a sfîșiat-o singură cînd a încercat să se apere.

— Nu-i totuși foarte probabil, nu-i așa ?

— De ce nu ? Rochia a fost sfîșiată iar corsajul cu flori a fost smuls în timp ce asasinul o strîngea de gît cu ambele mîini. Cine altcineva ar fi putut s-o facă ?

Vance dădu indiferent din umeri și își aprinse o țigară. Heath, aparent agasat de această întrerupere neconcludentă, puse întrebarea următoare :

— Nu crezi că acele urme pe degete denotă că inelele i-au fost scoase cu forța ?

— Foarte posibil. Sunt zgîrieturi proaspete. Mai există și unele tăieturi pe încheietura mîinii stîngi, care trădează că o brățară i-a fost smulsă cu forța.

— Deci totul se explică, anunță Heath cu satisfacție. Mi se pare că i-au smuls și lănțișorul din jurul gîtului.

— Probabil, răspunse doctorul cu indiferență. Un fragment al lănțișorului a lăsat o mică tăietură pe umărul stîng.

— Și la ce oră s-a comis crima ?

— Acum nouă sau zece ore. În jur de unsprezece și jumătate, poate puțin mai înainte. Dar în orice caz nu mai tîrziu de miezul nopții. Doctorul bătea nerăbdător din călcîie. Alte întrebări ?

Heath reflectă :

— Cam asta-i tot, domnule doctor, hotărî el. Am să transport imediat cadavrul la morgă. Să terminăm cît mai repede cu moarta.

— Ai să primești raportul meu în cursul dimineții. În ciuda aerului său grăbit, doctorul Doremus păși în dormitor și își luă rămas bun de la Heath, Moran și Markham mai înainte de a pleca.

Heath îl întovărăși pînă la ușă. Apoi l-am auzit spunînd polițistului de gardă să telefoneze după o ambulanță care să transporte cadavrul fetei.

— Doctorul vostru legist e adorabil, îi spuse Vance lui Markham. Ce detașare ! În timp ce dumneata îți faci mari probleme cu moartea unei tinere fete atît de frumoasă, doctorul se preocupă de efectul scularii devreme asupra ficatului său.

— Nu văd de ce e nervos, se plînse Markham. Ziarele nu-l atacă niciodată. Și, apropo, ce sens a avut întrebarea despre rochia sfîșiată ?

Vance se uită plictisit la vîrful țigării sale.

— Judecă aceste fapte : femeia a fost atacată prin surprindere pe la spate. Dacă s-ar fi zbătut mai înainte, cînd era în picioare, cum a ajuns să stea pe sofa ? Deci

atît rochia cît și buchetul artificial de flori erau fără îndoială intacte în clipa cînd a fost atacată. Dar, în ciuda concluziilor elegantului doctor, natura stricăciunilor aduse rochiei nu este rezultatul efortului ei de a se elibera. Dacă Margaret ar fi simțit presiunea rochiei asupra pieptului, ar fi înlăturat sutienul dînd drumul la copci. Dar, după cîte vedeți, sutienul e la locul lui neatins. Singurul lucru rupt e broderia de mătase de deasupra rochiei de seară. A fost sfîșiată sau smulsă datorită unui efort violent. Or, ținînd seama de ce s-a întîmplat, sfîșierea ar fi trebuit să aibă loc de jos în sus.

Inspectorul Moran îl asculta cu atenție, dar Heath continua să fie agitat. După el, problema direcției din care fusese sfîșiată rochia nu avea nici o importanță.

— În plus, continuă Vance, rămîne și problema buchetului de flori. Dacă Margaret l-ar fi smuls de la locul lui în timpul luptei ei cu asaltatorul, buchetul ar fi trebuit să cadă pe podea. Nu uitați că fata a opus destulă rezistență. Trupul ei era sucit într-o parte. Un genunchi era îndreptat spre pat și un pantof îi căzuse din picior. În timpul unei asemenea zbateri, e cu neputință ca un buchet de flori să mai fi putut rămîne în poala ei. Chiar și atunci cînd doamnele stau perfect calme, văd cum poșetele, batistele, mănușile și programele de teatru le alunecă încet din poală pe podea.

— Dacă această teorie e corectă, protestă Markham, ar însemna că rochia a fost sfîșiată iar buchetul smuls după ce fata a fost omorîtă. Nu văd ce sens ar avea un astfel de vandalism.

— Nici eu nu văd, spuse Vance oftînd. E teribil de bizar.

Heath își ridică brusc privirea.

— E a doua oară că faceți o asemenea remarcă. Nu-i nimic bizar în această afacere. E un caz foarte limpede. Vorbea cu prea multă convingere, ca un om care argumentează împotriva propriilor lui păreri. Rochia putea fi sfîșiată în orice moment, continuă el cu încăpățînare.

Iar florile ar fi putut să se fi agățat de mătasea rochiei, așa c-au rămas acolo.

— Și cum îți explici povestea casetei cu bijuterii ? îl întrebă Vance.

— Foarte simplu, după ce-a încercat s-o deschidă cu vătraiul, a folosit un paspartu.

— Dacă dispunea de un paspartu, îl contrazise Vance, de ce și-a mai bătut capul să aducă acel vătrai ridicol din camera de zi ?

Sergentul clătină din cap perplex.

— Nu știi niciodată de ce sunt capabili acești bandiți.

— Ascultă, nu folosi cuvîntul „niciodată", îl dojeni Vance. În vocabularul unui detectiv inteligent n-ar trebui să existe un asemenea cuvînt.

Heath îl urmări cu atenție.

— Ce altceva v-a izbit în chip bizar ? întrebă el cu o voce plină de îndoieli.

— Lampa de pe masa din cealaltă cameră.

Ne aflam sub arcada care despărțea cele două odăi și Heath se întoarse brusc și privi stupefiat lampa căzută.

— Nu văd nimic bizar în asta.

— A fost răsturnată, nu-i așa ? îi sugeră Vance.

— Și ce dacă a fost răsturnată ? Heath era complet derutat. Aproape toate lucrurile din apartament au fost date peste cap.

— E adevărat, dar pentru celelalte lucruri există o explicație : toate indică intenția unei cercetări pentru a jefui. Atît că lampa nu se potrivește în acest tablou. E o notă falsă. Se află la capătul celălalt al mesei față de locul crimei ; e cam la un metru și jumătate. Și nu e cu putință să fi fost răsturnată în timpul luptei. Nu, e cu neputință. Nu are sens să fi fost răsturnată, așa cum oglinda mare de pe perete nu are sens să fi fost spartă. Iată de ce pare bizar.

— Ce se întîmplă cu aceste scaune și cu măsuța ? îl întrebă Heath, făcînd semn spre cele două scaune aurite și spre măsuța care zăceau răsturnate lîngă pian.

— Răsturnarea lor are sens, îi replică Vance. Sunt piese de mobilier ușoare care ar fi putut fi trîntite sau răsturnate de către cel care a răscolit apartamentul și a plecat în grabă.

— Dar și lampa ar fi putut avea aceeași soartă, argumentă Heath.

— Nici vorbă, sergent Heath, spus Vance clătinînd din cap. Lampa are o bază solidă de bronz și nu e grea în partea de sus. Fiind așezată pe masă, în afara mișcărilor bruște... Nu, lampa a fost răsturnată dinadins.

Heath rămase tăcut o vreme. Experiența îl învățase să nu subaprecieze capacitatea de observație a lui Vance.

Trebuie să mărturisesc că și mie lampa răsturnată de la capătul mesei lungi, izolată de restul obiectelor în dezordine, mi s-a părut că verifică sensul deducțiilor lui Vance. Am încercat să o plasez într-o reconstituire grăbită a crimei, dar am renunțat.

— Mai vedeți și altceva care vi se pare în neregulă ? îl întrebă Heath după o vreme.

Vance făcu semn cu țigara spre dulapul de haine din perete situat în dormitor. Dulapul se afla alături de foaier, în colțul de lîngă comoda Boule și în direcția opusă sofalei.

— Încearcă să-ți îndrepți o clipă atenția asupra stării acelor haine, îi sugeră Vance indiferent. Ai să observi în primul rînd că nimic dinăuntru nu a fost deranjat. Și nu e singurul loc din apartament care a rămas neatins.

Heath se apropie de dulap și se uită înăuntru.

— Trebuie să mărturisesc că e cam ciudat, recunoscu el în cele din urmă.

Vance îl întovărăși și se uită peste umărul lui.

— Asta-i bună ! exclamă el. Cheia e pe dinăuntru ! Culmea ! Cum poți să încui un dulap pe dinăuntru, nu-i așa sergent Heath ?

— Cheia ar putea să nu aibă nici o semnificație, remarcă Heath plin de încredere. Poate că ușa n-a fost încuiată niciodată. În orice caz, o să descoperim pe loc.

Am dat dispoziții ca servitoarea să fie reținută și am s-o anchetez îndată ce Dubois își termină cercetările.

Heath se întoarse către Dubois care își încheiase vînătoarea de amprente în dormitor și inspecta acum pianul.

— Ai găsit vreo amprentă ?

Căpitanul clătină din cap.

— Au purtat mănuși, răspunse el.

— Aceeași situație și aici, adăugă Bellamy prost dispus, în timp ce îngenunchease în fața măsuței de scris.

Cu un zîmbet sarcastic, Vance se îndreptă spre fereastră unde rămase în picioare fumînd și privind afară ca și cum întregul său interes în acest caz s-ar fi evaporat.

În acel moment ușa de la hol se deschise și un om mic de statură și sfrijit, avînd păr alb și o barbă aspră păși în cameră și rămase clipind în fața luminii strălucitoare a soarelui.

— Bună dimineața, domnule profesor, îl salută Heath. Mă bucur să vă văd. Am ceva în specialitatea dumneavoastră.

Inspectorul adjunct Conrad Brenner era unul dintre membrii acelui mic grup obscur, dar extrem de capabil, care au legături cu poliția din New York. Acești oameni sunt consultați tot timpul în probleme tehnice complicate, deși numele și realizările lor nu apar în presă decît rar. Specialitatea lui Brenner erau lacătele și broaștele, ca și uneltele spărgătorilor. Mă îndoiesc că ar exista un expert mai competent chiar printre criminologii de la Universitatea din Lausanne care să descifrèze atît de bine semnele lăsate de spărgători. Brenner arăta ca un profesor de colegiu cam pirpiriu. Costumul lui negru și mototolit era de un stil demodat. Purta un guler tare, foarte înalt, ca un cleric de la sfîrșitul secolului, împreună cu o panglică neagră înnodată sub bărbie. Ochelarii lui cu rame aurite aveau lentile atît de groase încît pupilele arătau ca și cum ar fi fost tratate cu beladonna.

Cînd Heath i se adresă, profesorul rămase pe loc într-un fel de așteptare indiferentă. Părea complet inconștient de altă prezență în încăpere. Sergentul, evident

familiarizat cu purtarea ciudată a omului, nu aşteptă un răspuns ci se îndreptă spre dormitor.

— Pe aici, domnule profesor, îi spuse el în glumă şi se îndreptă spre măsuţa de toaletă unde se găsea caseta de bijuterii. Vreţi să aruncaţi o privire aici şi să-mi spuneţi despre ce e vorba ?

Inspectorul Brenner îl urmă pe Heath fără să se uite în dreapta sau în stînga şi, luînd caseta de bijuterii, se îndreptă cu ea spre fereastră unde începu s-o cerceteze. Vance, a cărui curiozitate fusese trezită, făcu cîţiva paşi şi se apropie de inspector, urmărindu-l cu mare atenţie.

Micul expert inspectă caseta de bijuterii timp de cinci minute, ţinînd-o la cîţiva centimetri de ochii săi miopi. Apoi, se uită la Heath şi clipi de mai multe ori rapid.

— Două instrumente au fost folosite în acest caz pentru a deschide caseta. Avea o voce slabă şi ascuţită, dar plină de autoritate. Unul din instrumente a îndoit capacul şi a lăsat mai multe zgîrieturi pe spatele emailat. Celălalt instrument, un fel de daltă mică, a fost folosit la spargerea broaştei. Primul instrument era grosolan şi a fost folosit de un amator. Rezultatul a fost îndoirea capacului. Dar dalta de oţel a fost utilizată de un cunoscător al legilor de presiune de care s-a servit ca să mişte mecanismul broaştei.

— O treabă de profesionist ? sugeră Heath.

— Cu siguranţă, răspunse inspectorul, clipind din nou. Cu alte cuvinte, forţatul broaştei a fost opera unui expert. Şi aş merge pînă într-acolo încît aş afirma că instrumentul respectiv a fost construit pentru asemenea scopuri.

— Ar putea acest vătrai să deschidă cutia ? spuse Heath şi îi întinse obiectul.

Inspectorul îl examină cu atenţie, întorcîndu-l pe toate laturile.

— Ar fi putut servi la turtirea capacului, dar nu la deschiderea cutiei. Vătraiul e din fontă şi ar fi cedat la presiune mare, în timp ce caseta e din oţel cu o broască ce se deschide cu o cheie specială. Pentru a disloca meca-

nismul broaștei și a forța capacul e nevoie de o daltă fină din oțel.

— Deci așa stau lucrurile, spuse Heath care părea satisfăcut de concluzia inspectorului Brennen. Am să vă trimit caseta la laborator și vă rog să mă informați dacă descoperiți ceva nou.

— Am s-o iau cu mine, dacă n-ai nimic împotrivă, spuse omulețul, luînd caseta la subțioară și ieșind din cameră fără să mai rostească o vorbă.

— Ciudată pasăre, spuse Heath și-i zîmbi lui Markham. Nu-i mulțumit pînă ce nu măsoară lungimea zgîrieturilor pe uși, ferestrele și altele. N-a avut răbdare să aștepte să-i trimit caseta. Are s-o ține afectuos la piept tot drumul în metrou, cum ține o mamă un prunc.

Vance se afla încă lîngă măsuța de toaletă uitîndu-se cam perplex în jur.

— Markham, spuse el, starea acelei casete e absolut uluitoare. E un lucru absurd, ilogic, dement. Complică îngrozitor situația. Acea casetă de oțel nu putea fi deschisă cu o daltă de către un spărgător profesionist, și totuși, cineva a făcut-o.

Mai înainte ca Markham să-i poată răspunde, atenția ne-a fost atrasă de un bombănit satisfăcut din partea lui Dubois.

— Am ceva pentru dumneata, sergent Heath, spuse el.

Ne-am deplasat cu toții în camera de toate zilele. Dubois era aplecat peste capul mesei, exact în spatele locului unde fusese găsit trupul lui Margaret Odell. Cu ajutorul unui aparat sufla o pudră fină și galbenă pe o parte din suprafața lustruită a mesei din lemn de trandafir. Ca urmare a acestei operații, pe suprafața mesei apăru urma clară a unei mîini omenești. Atît pernițele degetelor cît și porțiunile pînă la încheietură se vedeau limpede ca mici cercuri izolate. Fiecare amprentă se distingea perfect. Fotograful își potrivi aparatul și luă mai multe poze ale urmei lăsate de mînă.

— E de ajuns, spuse Dubois, mulțumit de descoperirea lui. E vorba de mîna dreaptă, o amprentă clară, și

persoana care a lăsat-o se afla chiar în spatele femeii... E cea mai recentă amprentă din cameră.

— Ce se întîmplă cu cutia de acte ? Heath arată spre ea. Cutia era pe masă alături de lampa răsturnată.

— Nici o amprentă. A fost ştearsă cu atenţie.

Dubois începu să-şi adune instrumentele.

— Ascultă, căpitane Dubois, spuse Vance, te-ai uitat cu atenţie la clanţa interioară a acelui dulap ?

— Nimeni nu închide dulapurile pe dinăuntru. Uşile se închid şi deschid numai pe dinafară.

Vance ridică din sprîncene cu o expresie mirată.

— Serios ? Eşti sigur ? Ştii totuşi, că dacă te găseşti în dulap, n-ai cum să atingi clanţa exterioară.

— Oamenii pe care îi cunosc eu n-au obiceiul să se închidă în dulapuri de haine. Tonul lui Dubois devenise ameninţător şi sarcastic.

— Pur şi simplu mă uimeşti ! declară Vance. Toţi cei pe care îi cunosc eu fac lucrurile astea tot timpul, ca un fel de distracţie.

Markham, diplomat ca întotdeauna, interveni :

— La ce te gîndeşti în legătură cu acel dulap, Vance ?

— Aş dori să am unul ca el, căci pentru nimic în lume nu pot să înţeleg de ce e atît de ordonat. Ar trebui să fie răscolit doar de dragul artei.

Heath înţelese că Vance avea unele bănuieli vagi căci se întoarse spre Dubois şi spuse :

— Ar trebui să cercetezi şi clanţa, căpitane. Cum spune acest domn, e ceva ciudat cu acest dulap.

Încruntat şi tăcut, Dubois se apropie de clanţă şi suflă pudră gălbuie pe partea dinăuntru. După ce îndepărtă toată pudra, examină suprafaţa cu ajutorul unei lupe. După o vreme se ridică şi se uită la Vance cu un fel de admiraţie amestecată cu ranchiună.

— Sunt urme de amprente proaspete pe clanţă, recunoscu el agasat. Şi, dacă nu mă înşel, au fost lăsate de aceeaşi mînă care a fost pe masă. Ambele degete sunt

identice, ca și degetele arătătoare. Ascultă, Pete, spuse el fotografului, ia fă niște poze clanței.

Cînd operația s-a încheiat, Dubois, Bellamy și fotograful au ieșit din cameră. După cîteva minute, luîndu-și rămas bun de la noi, inspectorul Moran a părăsit și el casa. La ușă a trebuit să treacă pe lîngă doi oameni în uniforme albe de spital care veniseră să ia cadavrul fetei.

V

UȘA ÎNCUIATĂ

MARKHAM, VANCE, HEATH

și cu mine am rămas singuri în apartament. Nori joși și întunecați acoperiseră soarele iar lumina cenușie și spectrală mărea atmosfera tragică a odăilor. Markham își aprinse o țigară de foi și se sprijini de pian, privind de jur-împrejur, trist dar hotărît. Vance se apropie de unul din tablourile de pe peretele camerei de zi *Păstorița adormită* de Boucher, cred că acesta era numele tabloului — și îl privi cu un cinism disprețuitor.

— Trupuri goale pline de pistrui, cupidoni agitați și nori de bumbac pentru metresele regale, comentă el. Antipatia lui față de pictura decadentă franceză sub Ludovic al XV-lea era evidentă. Mă întreb ce fel de pînze atîrnau curtezanele în budoarele lor mai înainte de apariția aces-

tor dialoguri amoroase, a peluzelor verzi și a oilor cu panglici la gît.

— Mă preocupă mai mult ce s-a petrecut în acest budoar aseară, replică Markham.

— Nu-i nici o îndoială în această privință, spuse Heath plin de încredere. Dubois are să verifice amprentele și o să știm cine a comis crima.

Vance se întoarse către el cu un zîmbet șiret.

— Ești plin de încredere, sergent Heath. Eu însă am impresia că mai înainte ca acest caz emoționant să fie rezolvat, ai să ajungi să regreți toate acele amprente descoperite de căpitanul irascibil. Vance făcu un gest de întărire a celor spuse : Îngăduie-mi să-ți șoptesc la ureche că persoana care a lăsat aceste amprente pe masa de lemn de trandafir, ca și pe butonul de sticlă al dulapului, nu are absolut nimic de-a face cu moartea precipitată a domnișoarei Odell.

— Ce bănuiești ? îl întrebă Markham pe un ton ferm.

— Absolut nimic, amice, declară Vance calm. Rătăcesc într-o confuzie mintală lipsită de semne de direcție ca o planetă moartă. Mă simt devorat de beznă. Mă simt ca într-un deșert la miezul nopții.

Markham se crispă de enervare, căci era familiarizat cu figurile de stil evazive ale lui Vance. Le înlătură cu un gest și se adresă lui Heath :

— Ai interogat persoanele din casă ?

— Am vorbit cu servitoarea lui Odell, cu intendentul clădirii și cu operatorul telefonic, dar n-am intrat în detalii, căci v-am așteptat. Atît am să vă spun, că ce-am auzit de la ei mi-a împuiat capul. Dacă nu-și schimbă unele declarații, avem o mare problemă.

— Adu-i aici, spuse Markham, începînd cu servitoarea. Se așeză pe bancheta pianului, cu spatele la pian. Heath se ridică, dar în loc să se îndrepte spre ușă, păși spre fereastră.

— Vreau să vă atrag atenția asupra unor lucruri mai înainte de a interoga acești oameni, spuse el, și anume problema intrărilor și ieșirilor din acest apartament. Trase perdeaua de voal auriu. Uitați-vă la aceste zăbrele de fier. Toate ferestrele din acest apartament ba chiar și cele din dormitor, au bare identice. Ferestrele sunt cam la un metru și jumătate înălțime de la pămînt și constructorii casei n-au voit să riște ca spărgătorii să pătrundă în casă pe ferestre. Heath lăsă perdeaua să cadă și păși în foaier. Nu există decît o singură intrare în acest apartament, și anume ușa care dă în holul mare. Nu există nici un lift pentru bucătărie sau alte deschideri în apartament așa încît această ușă este singura intrare și ieșire de aici. Țineți minte aceste amănunte, domnilor, cînd veți asculta relatările servitorilor... Acum am s-o invit pe servitoare să vină încoace...

Ca urmare a ordinului lui Heath, un detectiv aduse în cameră o mulatră de vreo treizeci și cinci de ani. Era îmbrăcată îngrijit și părea destul de isteață. Cînd îi veni rîndul să vorbească, vocea ei denota un anume grad de educație. Am aflat că se numea Amy Gibson și informațiile obținute de Markham din cercetările anterioare se rezumau la următoarele fapte :

Sosise în apartament în acea dimineață cu cîteva minute înainte de ora șapte și ca de obicei, deschise ușa cu propria ei cheie, căci stăpîna ei avea obiceiul să doarmă pînă tîrziu.

O dată sau de două ori pe săptămînă venea ca să coase sau să cîrpească lucruri de îmbrăcăminte mai înainte ca domnișoara Odell să se scoale. În acea dimineață, venise ca să facă unele schimbări la o rochie.

În clipa cînd deschisese ușa, fusese confruntată cu dezordinea din casă căci ușile de fier forjat de la foaier erau deschise. Observase trupul stăpînei sale pe sofa.

Îl chemase imediat pe Jessup, operatorul telefonic din tura de noapte ; după o privire aruncată în camera de zi,

acesta anunțase poliția. Se dusese apoi în camera de recepție unde așteptase sosirea poliției.

Declarația ei era simplă și inteligent formulată. Dacă era nervoasă sau agitată, atunci își ascundea sentimentele foarte bine.

— Acum, reluă Markham după o scurtă pauză, hai să ne întoarcem la seara trecută. La ce oră ai plecat de la domnișoara Odell ?

— Cu cîteva minute înainte de ora șapte, răspunse femeia pe un ton egal ce părea caracteristic vorbirii sale.

— Pleci de obicei la această oră ?

— Nu, de obicei plec pe la ora șase. Aseară însă domnișoara Odell voia s-o ajut să se îmbrace.

— N-o ajuți întotdeauna să se îmbrace pentru supeu ?

— Nu, domnule. Dar aseară mergea cu un domn la masă, apoi la un teatru, și voia să arate deosebit de bine.

— Și cine era acest domn ? întrebă Markham aplecîndu-se înainte.

— Nu știu, domnule. Domnișoara Odell nu mi-a spus.

— Și n-ai nici cea mai mică idee ?

— Absolut nici una, domnule.

— Și cînd ți-a spus domnișoara Odell să vii dimineața ?

— Cînd am plecat aseară.

— Firește, nu prevedea nici o primejdie și nici nu se temea de însoțitorul ei.

— Așa se pare. Femeia se opri, ca să reflecteze. Nu părea deloc să fie îngrijorată, dimpotrivă, era chiar bine dispusă.

Markham se întoarse către Heath.

— Mai ai vreo întrebare de pus ?

Heath scoase țigara de foi neaprinsă din gură și se aplecă înainte, cu mîinile pe genunchi.

— Ce fel de bijuterii purta dama Odell aseară ? întrebă el brutal.

Atitudinea cameristei se răci și deveni puțin superioară.

— Domnișoara Odell, spuse ea apăsînd pe cuvîntul „domnișoara" pentru a-i reproșa lipsa de respect, purta pe mînă cinci sau șase inele ca și trei brățări, una cu diamante pătrate, una cu rubine și alta cu diamante și smaralde. Mai purta la piept, pe un lănțuc, o broșă rotundă ca un soare cu diamante în formă de pară. Mai avea și o lornetă de platină împodobită cu diamante și perle.

— Mai avea și alte bijuterii ?

— Cîteva piese mai mici, dar nu sunt prea sigură.

— Le păstra în caseta de oțel din dormitor ?

— Da, atunci cînd nu le purta. Vocea ei trăda o notă de sarcasm.

— Iar eu am crezut că le ținea încuiate cînd le purta. Atitudinea servitoarei îl scosese din sărite. Nu se poate să nu fi observat că Amy omisese intenționat să-l mai numească „domn" atunci cînd răspundea. De data asta se sculă și îi arătă amenințător cutia de acte de pe masa de lemn de trandafir.

— Ai văzut-o vreodată ?

— De multe ori, răspunse femeia și dădu indiferentă din cap.

— Unde o ținea de obicei ?

— În acel loc, spuse femeia și arătă spre comoda *Boule*.

— Ce ținea în cutie ?

— De unde să știu ?

— Nu știi, va să zică ? Heath o privi amenințător însă fără mare rezultat asupra cameristei impasibile.

— Habar n-am, răspunse ea liniștită. Cutia era întotdeauna încuiată și n-am văzut-o pe domnișoara Odell deschizînd-o vreodată.

Sergentul se îndreptă spre ușa dulapului din camera de zi.

— Vezi cheia de acolo ? o întrebă el nervos.

Femeia dădu afirmativ din cap. De data asta am observat o vagă notă de uimire pe fața ei.

— Cheia era ținută întotdeauna pe dinăuntru ?

— Nu, era întotdeauna pe dinafară.

Heath îi aruncă lui Vance o privire ciudată. Apoi, după ce examină încruntat mînerul ușii, făcu un semn detectivului care-o adusese în odaie.

— Snitkin, du-o înapoi în camera de primire și i-a cere-i să-ți facă o descriere amănunțită a tuturor bijuteriilor victimei. Ai grijă să rămînă pe loc, căci s-ar putea să mai avem nevoie de ea.

După ce Snitkin și servitoarea plecară, Vance, întins lenevos pe sofa unde își petrecuse tot timpul anchetei, trimise o spirală de fum de țigară spre tavan.

— Revelatoriu, nu-i așa ? remarcă el. Servitoarea ne-a ajutat să înaintăm considerabil. Acum știm că afurisita de cheie e pe partea cealaltă a ușii, că juna actriță s-a dus la teatru cu unul din nenumăratii ei adoratori care, probabil, a condus-o acasă mai înainte de plecarea ei din această lume rea.

— Și credeți că toate astea ne sunt de vreun folos ? tonul lui Heath era plin de adînc dispreț. Așteptați pînă o să auziți și povestea pe care are să v-o spună operatorul telefonic.

— Ajunge, sergent Heath, interveni Markham nerăbdător. Hai să continuăm această anchetă neplăcută.

— Aș vrea să vă propun, domnule Markham, să-l interogăm mai întîi pe intendentul clădirii. Și am să vă arăt și motivul. Heath se duse la ușa de la intrarea apartamentului și o deschise. Uitați-vă aici doar o clipă, domnule...

Heath păși afară din apartament, în holul principal, și arătă spre coridorul micuț din stînga. Pasajul avea cam trei metri lungime și se întindea între peretele apartamentului domnișoarei Odell și zidul din spate al camerei de recepție. La capătul lui se găsea o ușă masivă de stejar care dădea în curticica de pe marginea clădirii.

— Ușa aceea, spuse Heath, e singura intrare laterală sau din spate a clădirii. Și atunci cînd e încuiată, nimeni nu

poate să intre în clădire pe altă cale decît prin intrarea principală. Nu se poate intra prin alte apartamente, căci toate ferestrele la acest parter sunt prevăzute cu grilaje. Am verificat asta din primul moment cînd am sosit aici. Cu aceste cuvinte, ne conduse înapoi în apartament. Deci, după ce-am studiat situaţia azi-dimineaţă, continuă el, mi-am spus că asasinul trebuie să fi intrat pe uşa laterală de la capătul acelui coridor şi că s-a strecurat în apartament fără ca operatorul telefonic să-l fi văzut. Aşa c-am încercat uşa laterală să văd dacă era deschisă. Era însă baricadată pe dinăuntru, nu încuiată, reţineţi : baricadată ! Şi nu era o simplă bară care ar fi putut fi deschisă pe dinafară, ci un zăvor de tip vechi făcut din aramă masivă... Iar acum aş vrea să auziţi ce spune intendentul despre asta.

Markham dădu aprobativ din cap şi Heath făcu semn unui detectiv din hol. În clipa următoare se prezentă în faţa noastră un neamţ voinic, de vîrstă mijlocie, cu o expresie posomorîtă şi cu o faţă lungă. Ţinea gura încleştată şi se uita la noi bănuitor.

Heath îşi luă rolul de inchizitor :

— La ce oră pleci seara de aici ? îl întrebă el pe un ton bătăios.

— La ora şase, uneori mai devreme, alteori mai tîrziu. Omul vorbea cu un aer încruntat. Fără îndoială îl deranja amestecul neaşteptat al acestor oameni în treburile lui zilnice.

— Şi la ce oră soseşti aici dimineaţa ?

— La opt, cu regularitate.

— La ce oră ai plecat aseară ?

— Pe la şase, poate şase şi un sfert.

Heath se opri şi în cele din urmă îşi aprinse ţigara de foi pe care o tot mesteca de o oră.

— Ce se întîmplă cu uşa laterală ? continuă el. Mi-ai spus că o încui în fiecare seară înainte de plecare. E adevărat ?

— *Ja*, e adevărat. Omul făcu mai multe gesturi afirmative cu capul. Numai că nu o încui, ci doar o zăvorâsc.

— În regulă atunci, doar o zăvorăşti. Ţigara de foi a lui Heath oscila de sus în jos pe buze. Fumul şi cuvintele ieşiră în acelaşi timp : Aseară ai zăvorît-o ca de obicei, la ora şase ?

— Poate pe la şase şi jumătate, îl corectă întendentul cu precizie teutonică.

— Eşti sigur c-ai zăvorît-o aseară ? Întrebarea era foarte autoritară.

— *Ja, ja*, fac asta în fiecare seară. Nu uit niciodată. Seriozitatea omului nu lăsa nici cea mai mică îndoială asupra faptului că uşa fusese încuiată pe dinăuntru în jurul orei şase în seara precedentă. Cu toate acestea, Heath continuă să insiste timp de cîteva minute asupra amănuntului, pentru a primi noi asigurări că uşa fusese zăvorîtă. Intendentul plecă în sfîrşit.

— Ascultă sergent Heath, spuse Vance cu un zîmbet amuzat, te asigur că acel neamţ a ferecat uşa.

— Fireşte c-a făcut-o, spuse Heath căci aşa am găsit-o azi la ora opt. Numai că acest lucru crează probleme. Dacă uşa a fost zăvorîtă de aseară de la ora şase şi pînă azi-dimineaţă la ora opt, aş dori să ştiu, pentru numele lui Dumnezeu, cum a reuşit să intre în clădire amicul Canarului. Sunt curios să aflu, de asemenea, cum a ieşit din casă.

— Ce părere ai de uşa principală ? îl întrebă Markham. Mi se pare singura alternativă, judecînd după spusele tale.

— Aşa mi-am închipuit şi eu, domnule, replică Heath. Aşteptaţi să vedeţi însă ce spune telefonistul.

— Iar operatorul e postat, reflectă Vance, în holul principal, la jumătatea distanţei dintre uşa acestui apartament şi uşa de la intrarea clădirii. Aşa încît persoana care a pricinuit acest deranj ar fi trebuit să treacă doar la cîţiva paşi, atît la sosire cît şi la plecare, de operatorul telefonic. Nu-i aşa ?

— Exact ! exclamă Heath. Şi după spusele operatorului, nici o astfel de persoană nu a intrat sau ieşit din clădire.

Nervozitatea lui Heath îl cuprinse şi pe Markham.

— Adu-l aici şi lasă-mă să-l chestionez eu ! îi ordonă el.

Heath se supuse cu o grabă maliţioasă.

VI

UN STRIGĂT DE AJUTOR

DIN CLIPA CÎND A PĂŞIT în cameră, Jessup a făcut o impresie bună. Era un om serios, cu o expresie hotărîtă, avea vreo treizeci de ani, o statură solidă şi părea un om dintr-o bucată. Umerii săi pătraţi arătau că-şi îndeplinise serviciul militar. Mergea şchiopătînd, trăgîndu-şi vizibil piciorul drept, şi am observat că şi braţul drept îi era înţepenit într-un arc de către o fractură a cotului. Era un om liniştit şi rezervat, cu ochi inteligenţi şi direcţi. Markham îi făcu semn să ia loc pe un scaun de nuiele lîngă uşa dulapului, dar Jessup refuză şi rămase în picioare în faţa procurorului, într-o atitudine respectuoasă de soldat la datorie. Markham îşi începu interogatoriul cu cîteva întrebări personale. Se pare că Jessup participase în Primul Război unde fusese serios rănit de două ori şi că fusese trimis înapoi înainte de semnarea Armistiţiului. Ocupa postul de operator telefonic de peste un an.

— Ascultă, Jessup, continuă Markham, aș vrea să ne spui mai multe lucruri în legătură cu tragedia de aseară.

— Da, domnule. Nu aveam nici o îndoială că acest militar avea să ne relateze tot ce știa, foarte exact iar dacă avea cea mai mică îndoială în privința vreunei probleme, avea s-o recunoască deschis. Jessup poseda toate calitățile martorului competent și bine pregătit.

— Mai întîi la ce oră ai sosit aici aseară ?

— La ora zece, domnule. Declarația era directă și de nezdruncinat. Aveai sentimentul că Jessup era întotdeauna punctual la orice oră era necesar. Era un schimb scurt, continuă el. Celălalt operator și cu mine alternăm în schimburi lungi și scurte.

— Ai văzut-o pe domnișoara Odell revenind aseară acasă după spectacolul de teatru ?

— Da. Oricine intră în clădire trebuie să treacă pe lîngă noi.

— La ce oră s-a întors ?

— La cîteva minute după ora unsprezece noaptea.

— Era singură ?

— Nu, domnule. O întovărășea un domn.

— Îl cunoști ?

— Nu după nume. Dar l-am văzut de mai multe ori cînd a venit în vizită la domnișoara Odell.

— Cred că poți să mi-l descrii...

— Firește. E înalt, are o mustață scurtă și căruntă și poate să aibă vreo patruzeci și cinci de ani. Arată, dacă mă înțelegeți, ca un om important și bogat.

— Spune-mi, zise Markham dînd din cap, acest domn a condus-o pe domnișoara Odell pînă la ușa apartamentului ei sau a intrat și el înăuntru ?

— A intrat împreună cu domnișoara Odell și a rămas cam o jumătate de oră.

Privirea lui Markham se însufleți și încercă să-și supravegheze curiozitatea crescîndă a întrebărilor următoare.

— Aşadar a sosit pe la unsprezece şi a rămas singur cu domnişoara Odell în apartamentul ei pînă la unsprezece şi jumătate. Eşti sigur de aceste date ?

— Da, domnule, sunt exacte, recunoscu Jessup.

Markham se opri şi se aplecă înainte :

— Ascultă, Jessup, fii atent înainte de a-mi răspunde. A mai vizitat-o cineva pe domnişoara Odell ?

— Nu, domnule, răspunse el fără cea mai mică ezitare.

— Cum poţi fi atît de sigur ?

— L-aş fi văzut, domnule. Ar fi trebuit să treacă pe lîngă biroul nostru ca să intre în apartament.

— Şi n-ai plecat nici un moment de la post ?

— Nu, îl asigură omul, ca şi cum ar fi protestat vehement la acuzaţia că şi-ar fi părăsit postul. Cînd vreau să beau apă sau trebuie să merg într-un anumit loc, mă folosesc de mica toaletă din camera de recepţie. Dar las întotdeauna uşa deschisă să mă uit la tabloul telefonic în caz că cineva cheamă. Nimeni nu poate să treacă prin hol fără să-l văd.

Era uşor de crezut că un om atît de conştiincios ca Jessup avea să-şi ţină tot timpul privirea pironită pe tabloul telefonic. Seriozitatea şi încrederea lui erau două calităţi evidente. Nu exista nici o îndoială în mintea noastră că dacă domnişoara Odell ar fi avut un alt vizitator cu o seară mai înainte, Jessup l-ar fi văzut.

Heath însă, cu firea sa curioasă, se ridică şi păşi în hol. După o clipă se întoarse şi păru tulburat dar satisfăcut.

— Corect, spuse el. Uşa de la camera de toaletă permite o vedere directă asupra tabloului telefonic.

Jessup nu dădu mare atenţie acestui amănunt ce-i întărea declaraţia şi rămase cu ochii aţintiţi asupra procurorului, aşteptînd noi întrebări. Atitudinea sa calmă avea ceva demn de stimă şi de încredere.

— Aseară, rezumă Markham, ai părăsit cămăruţa cu panoul telefonic de mai multe ori ; pentru cît timp ?

— O singură dată, ca să merg la toaletă pentru cîteva minute. Dar am urmărit tot timpul tabloul.

— Ești deci gata să juri că nimeni altcineva n-a vizitat-o pe domnișoara Odell după ora zece, și că nimeni altcineva, cu excepția însoțitorului ei, n-a părăsit apartamentul ?

— Sunt gata, domnule, zise Jessup.

Era limpede că spunea adevărul și Markham reflectă cîteva momente înainte de a continua.

— Ce se întîmplă cu ușa laterală ?

— E încuiată toată noaptea, domnule. Intendentul o zăvorăște cînd pleacă și o descuie dimineața. Eu n-am de-a face cu ea.

Markham se lăsă pe spate și se întoarse către Heath :

— Mărturia intendentului ca și a lui Jessup, par să limiteze situația la persoana care a însoțit-o pe domnișoara Odell. Dacă ușa laterală a fost zăvorîtă, cum pare rațional să presupunem, și nimeni altcineva n-a mai intrat pe ușa principală, atunci persoana pe care o căutăm e cea care a condus-o pe domnișoara Odell acasă.

Heath rîse scurt și ironic.

— Asta ar fi grozav, domnule, dacă altcineva n-ar fi apărut aici aseară. Apoi, adresîndu-se lui Jessup : Povestește-i domnului procuror ce s-a mai întîmplat.

Markham se uită spre telefonist cu un vădit interes. Vance se ridică într-un cot și ascultă cu atenție. Jessup vorbi pe un ton egal, ca un soldat care raportează ceva unui ofițer superior.

— Iată despre ce e vorba, domnule. Cînd acel domn a ieșit din apartamentul domnișoarei Odell la unsprezece și jumătate, s-a oprit la mine și a cerut să-i chem un taxi. Am chemat, și în timp ce aștepta taxiul, domnișoara Odell a țipat, cerînd ajutor. Domnul s-a întors și s-a repezit la ușa apartamentului, în timp ce eu îl urmam îndeaproape. A bătut la ușă, dar n-a primit nici un răspuns. Apoi a bătut din nou, a chemat-o pe domnișoara Odell și a întrebat ce s-a întîmplat. De data asta i-a răspuns. I-a spus că totul era în regulă, și că putea să plece liniștit acasă, fără să-și facă griji. Apoi domnul s-a întors cu mine la cabina telefonică, spunînd că probabil

domnișoara Odell adormise și avusese un coșmar. Am discutat cîteva minute despre război, apoi i-a sosit taxiul. Și-a luat rămas bun și am auzit taxiul plecînd.

Era limpede că acest final al plecării însoțitorului anonim al domnișoarei Odell răsturna complet orice presupunere. Markham se uita în podea cu o expresie uimită și continua să fumeze. În cele din urmă întrebă :

— La cît timp după ieșirea lui din apartament ai auzit țipetele ?

— Cam la cinci minute. Tocmai terminasem de chemat taxiul și după cîteva minute domnișoara Odell a țipat.

— Omul se afla lîngă tabloul telefonic ?

— Da, domnule. De fapt, se sprijinea cu un braț pe el.

— De cîte ori a țipat domnișoara Odell ? Și ce voia să spună atunci cînd a cerut ajutor ?

— A țipat de două ori strigînd : „Ajutor ! Ajutor !"

— Și cînd însoțitorul ei a bătut a doua oară la ușă, ce-a spus ?

— Din cîte îmi amintesc, a spus : „Deschide ușa, Margaret ! Ce s-a întîmplat ?"

— Îți mai amintești ce i-a răspuns ea ?

Jessup ezită o clipă apoi se încruntă făcînd un efort.

— Din cîte țin minte, i-a spus : „Nu s-a întîmplat nimic. Îmi pare rău c-am țipat. Totul e în regulă, așa că poți pleca liniștit acasă, nu-ți face griji..." Firește, s-ar putea să nu fi fost exact cuvintele ei, dar au fost aproape la fel.

— Ai putut-o auzi clar prin ușă ?

— Da, domnule, aceste uși nu sunt prea groase.

Markham se ridică și începu să se plimbe încruntat prin casă. În cele din urmă se opri în fața operatorului telefonic și îl întrebă :

— Ai auzit vreun alt zgomot suspect venind din apartament după plecarea vizitatorului ?

— Nici un fel de zgomot, domnule, declară Jessup. Cineva din afara clădirii a telefonat totuși domnișoarei Odell cam la zece minute mai tîrziu și o voce bărbătească a răspuns din apartament.

— Ce spui ? Markham se întoarse brusc spre Heath care urmărea discuția cu mare atenție. Dă-mi fiecare detaliu al acelei convorbiri.

Jessup se conformă calm.

— Pe la douăsprezece fără douăzeci noaptea, o lumină s-a aprins pe panou, și am răspuns. Era un bărbat care a cerut să vorbească cu domnișoara Odell. Am făcut legătura și după o vreme receptorul a fost ridicat — îți dai seama de asta căci luminița de pe panou se stinge — și vocea unui bărbat a spus : „Alo". Am întrerupt legătura căci nu voiam să ascult convorbirea.

Timp de cîteva minute în apartament a domnit tăcere. Apoi, Vance, care îl urmărise pe Jessup cu atenție în timpul discuției, spuse :

— Apropo, domnule Jessup, întrebă el indiferent, n-ai fost puțin fascinat de încîntătoarea domnișoară Odell ?

Pentru prima oară de cînd intrase în cameră, omul păru jenat. Se înroși la față.

— Socot că era o persoană foarte arătoasă, răspunse el decis.

Markham se uită la Vance dezaprobator, apoi se adresă și el telefonistului :

— Pentru moment, ajunge, Jessup.

Omul îi salută cu o plecăciune și ieși din cameră șchiopătînd.

— Acest caz devine absolut pasionant, spuse Vance și se întinse pe sofa.

— Mă bucur să știu că a existat cineva care s-a amuzat pe tema asta, răspunse Markham iritat. Vrei să-mi spui ce sens a avut întrebarea adresată lui Jessup în ce privește sentimentele lui față de domnișoara Odell ?

— Oh, doar o idee ce-mi umbla prin minte, răspunse Vance. Pe deasupra, bîrfa de budoar face ca discuția să devină mai interesantă, nu-i așa ?

Heath se scuturâ de aceste speculații tenebroase și spuse :

— Avem amprentele, domnule Markham. Și sunt convins c-au să ne ajute să găsim criminalul.

— Chiar dacă Dubois identifică acele amprente, spuse Markham, trebuie să dovedim totuşi că proprietarul lor a fost aici aseară. Omul are să pretindă că le-a lăsat înainte ca omorul să aibă loc.

— Nici vorbă, declară Heath cu încăpăţînare, a fost cineva aici aseară cînd Odell s-a întors de la teatru şi era încă aici cînd celălalt bărbat a plecat la unsprezece şi jumătate. Ţipetele femeii şi răspunsul la acea chemare telefonică de la douăsprezece fără douăzeci o dovedesc. Şi cum doctorul Doremus ne încredinţează că asasinatul a avut loc înainte de miezul nopţii, nu există nici o îndoială că persoana care era ascunsă în casă a comis crima.

— Acest lucru mi se pare de netăgăduit, recunoscu Markham. Şi sunt înclinat să cred că era cineva cunoscut ei. Margaret a ţipat la început cînd l-a descoperit în apartament, iar apoi, recunoscîndu-l, s-a calmat şi i-a spus celuilalt bărbat din hol că totul era în regulă. Mai tîrziu, intrusul a strangulat-o.

— Şi, îmi îngăduî să sugerez, spuse Vance, că locul unde s-a ascuns e dulapul de haine.

— De acord, spuse Heath, dar nu pot pricepe cum a intrat în casă. Telefonistul m-a asigurat că doar bărbatul care a însoţit-o pe Margaret Odell l-a teatru a fost singura persoană care a intrat în apartament.

Markham scoase un bombănit de nemulţumire.

— Adu-l înapoi pe omul acela, ordonă Markham. Trebuie să lămurim odată această istorie. Cineva a intrat în acest apartament noaptea trecută, şi mai înainte de a pleca de aici vreau să ştiu cum a făcut-o.

Vance îi aruncă o privire amuzată şi ironică.

— Ştii, Markham, spuse el, nu am darul de a ghici viitorul, dar am în schimb unul din acele sentimente stranii şi de nedescris, cum spun poeţii minori, că dacă ai intenţia să rămîi în acest budoar, pînă ai să descoperi cum a intrat în casă misteriosul vizitator, ai face bine să trimiţi

să-ți aducă sculele de bărbierit de acasă și schimburi, ca să nu mai pomenesc de pijama. Tipul care a pus la cale această serată și-a organizat intrarea și ieșirea cu mare grijă și îndemînare.

Markham îl privi cu neîncredere și nu-i răspunse.

VII

UN VIZITATOR FĂRĂ NUME

HEATH PĂȘI ÎN HOL ȘI SE întoarse cu telefonistul, un om tras la față, pe nume Spively. Părul lui aproape negru, care îi accentua paloarea feței, era pieptănat peste cap și pomădat. Avea o mustață subțire care de-abia îi ajungea pînă aproape de nări. Era îmbrăcat cu un șic exagerat, într-un costum de culoarea ciocolatei, croit pe trup; în picioare avea pantofi garniși cu stofă și încheiați cu nasturi, iar pe corp purta o cămașă roz cu guler tare. Părea nervos și se așeză imediat pe scaunul de nuiele de lîngă ușă, pipăind dunga de la pantaloni și umezindu-și buzele cu vîrful limbii.

Markham atacă imediat problema.

— Am auzit că ai fost de serviciu la centrală ieri după-amiază și azi-noapte pînă la ora zece. E adevărat?

— Da, domnule, spuse Spively, înghițind în sec și dînd din cap.

— La ce oră a plecat domnișoara Odell la masă?

— Pe la șapte. Tocmai comandasem niște sandvișuri la restaurantul de alături...

— A plecat singură ? îi întrerupse Markham explicația.

— Nu. Însoțită de un tip.

— Îl cunoști pe acest „tip" ?

— L-am văzut de cîteva ori venind în vizită la domnișoara Odell, dar nu știu cum se numea.

— Cum arăta ? Markham devenise nerăbdător în întrebările lui.

Descrierea făcută de Spively se potrivea cu cea a lui Jessup în ce privea persoana care o condusese acasă. Spively era mult mai volubil, dar mai vag în descrierea lui. Domnișoara Odell plecase de acasă la ora șapte și se întorsese la unsprezece noaptea cu aceeași persoană.

— Ascultă, spuse Markham, accentuînd cuvintele, vreau să știu dacă altcineva a mai vizitat-o pe domnișoara Odell după ce-a plecat la restaurant la ora zece.

Spively se simți încurcat de întrebare și sprîncenele i se ridicară în semn de mirare.

— Nu înțeleg, se bîlbîi el. Cum putea cineva s-o viziteze pe domnișoara Odell dacă era plecată de acasă ?

— Și totuși, cineva a vizitat-o, spuse Markham. A pătruns în apartamentul ei și se afla acolo cînd ea s-a întors acasă la unsprezece noaptea.

Tînărul se holbă și rămase cu gura căscată.

— Dumnezeule ! exclamă el. Deci așa au ucis-o ! Au așteptat-o ! Se opri brusc, conștient cît de adînc era vîrît în acest lanț de evenimente care duseseră la crimă.

— Dar nimeni n-a intrat în apartamentul ei cît am fost eu de serviciu ! spuse el speriat. Nimeni ! N-am plecat de la post din clipa cînd ea a ieșit din casă ca să se ducă la restaurant și pînă am terminat tura.

— Nu e cu putință ca cineva să fi intrat pe ușa laterală ?

— Cum așa ? Nu-i încuiată ? Spively părea surprins. Nu-i niciodată lăsată nezăvorîtă noaptea. Intendentul clădirii trage zăvorul cînd pleacă la ora șase.

— Şi tu n-ai descuiat-o aseară pentru vreun motiv oarecare ?

— Fireşte că nu ! Dădu din cap cu un gest hotărît.

— Şi eşti absolut sigur că nimeni n-a intrat în apartament după plecarea domnişoarei Odell ?

— Absolut sigur ! V-am spus că n-am plecat de la tablou nici o clipă şi nimeni n-a putut să treacă pe lîngă mine fără să-l văd. O singură persoană a venit s-o vadă...

— Deci cineva a venit ! se răsti Markham. Cine anume ? Şi ce s-a întîmplat ? Cercetează-ţi memoria înainte de a răspunde !

— Dar n-a fost nimic important, răspunse junele speriat de-a binelea. Doar un tip care a venit, a sunat la uşă şi a plecat imediat.

— Lasă-mă pe mine să judec cît a fost de important sau nu, zise Markham pe un ton rece şi apăsător. La ce oră a venit ?

— Pe la nouă şi jumătate.

— Şi cine era ?

— Un bărbat tînăr. L-am văzut de mai multe ori venind în vizită la domnişoara Odell. Nu ştiu cum îl cheamă !

— Spune-mi exact ce s-a întîmplat !

Spively înghiţi din nou în sec şi îşi umezi buzele.

— Iată ce s-a întîmplat, începu el. Tipul a intrat, a păşit în hol spre apartament şi atunci i-am spus : „Domnişoara Odell nu-i acasă". El însă şi-a văzut mai departe de drum şi a răspuns : „Am să sun ca să fiu sigur". Chiar în acel moment a trebuit să răspund la telefon aşa că l-am lăsat să sune la uşă. A sunat, a bătut, dar, fireşte, nu i-a răspuns nimeni. După aceea s-a întors şi mi-a spus : „Cred c-ai avut dreptate". Mi-a dat cincizeci de cenţi şi a ieşit pe uşa principală.

— L-ai văzut cu ochii tăi ieşind ? Vocea lui Markham avea o notă de decepţie.

— Da, l-am văzut cu ochii mei ieşind pe uşă. S-a oprit o clipă, a aprins o ţigară, apoi a ieşit şi-a luat-o spre Broadway.

— Petalele cad una cîte una, spuse Vance indolent. Ce situaţie amuzantă !

Markham nu era dispus să renunţe cu una cu două la posibilitatea ca acel vizitator de la ora nouă ar putea fi criminalul.

— Cum arată acest om ? Poţi să-l descrii ? întrebă Markham.

Spively se îndreptă din spate şi răspunse cu un aplomb care dovedea că-l observase cu atenţie pe vizitator.

— Arăta bine, destul de tînăr, în jur de treizeci de ani. Purta un costum de seară, pantofi de lac şi o cămaşă plisată din mătase.

— Ce anume ? întrebă Vance, simulînd uluiala, şi aplecîndu-se peste braţul sofalei. Purta o cămaşă de mătase şi un costum de seară ? Ce ciudat !

— O groază de oameni le poartă, îi explică Spively cu un dispreţ superior. E ultimul strigăt atunci cînd te duci să dansezi.

— Ce vorbeşti ! Vance părea stupefiat. Am să mă interesez. Ascultă, cînd acest tip elegant în cămaşă de mătase s-a oprit în faţa uşii de la intrare ca să-şi aprindă o ţigară, a scos-o cumva dintr-un port-ţigaret de argint turtit pe care îl purta în buzunarul jiletcii ?

Tînărul îl privi pe Vance plin de admiraţie.

— De unde ştiţi ? exclamă el.

— O simplă deducţie, îi explică Vance, întinzîndu-se la loc pe sofa. Port-ţigaretele de argint purtate în buzunarul de la jiletcă merg bine cu cămăşile de mătase şi cu ţinuta de seară.

Vizibil plictisit de această diversiune, Markham îi întrerupse brutal şi îi ceru telefonistului să-şi continuie descrierea.

— Avea părul lins, reluă Spively, şi se vedea că era cam lung. Era însă pieptănat elegant, după ultima modă.

Purta şi o mică mustaţă lucioasă. Iar la butonieră avea o garoafă mare. Nu mai vorbesc de mănuşile lui albe...

— Dumnezeule ! strigă Vance, un peşte !

Markham, care detesta cluburile de noapte, se încruntă şi respiră adînc. Observaţia lui Vance nu-l încîntă deloc.

— Tipul era înalt sau scund îl întrebă el pe Spively.

— Nu prea înalt, de statura mea. Şi era slab.

Tonul trăda o notă de admiraţie uşor de recunoscut şi am bănuit că tînărul îl considerase pe vizitatorul domnişoarei Odell drept un ideal de eleganţă vestimentară şi de frumuseţe fizică. Această admiraţie clară, ca şi hainele cam îndrăzneţe purtate de tînăr, ne-au îngăduit să ne formăm o imagine destul de precisă a omului care sunase la uşă la ora nouă şi jumătate cu o seară în urmă.

După plecarea lui Spively, Markham se ridică şi începu să se plimbe prin cameră, învăluit în norul de fum al ţigării de foi, în timp ce Heath îl urmărea cu fruntea încruntată. Vance se ridică şi el şi îşi întinse membrele.

— Se pare că problema principală e acest *statu quo*, remarcă el distrat. Sau, cu alte cuvinte, cum a intrat în casă ucigaşul lui Margaret ?

— Ştiţi, domnule Markham, mormăi Heath plin de sine, m-am gîndit că poate tipul a venit aici mai devreme, în timpul după-amiezii, mai înainte ca uşa laterală să fie zăvorîtă. Odell l-a ascuns în casă cînd celălalt vizitator a sosit s-o ia la masă.

— S-ar putea, spuse Markham. Aduceţi servitoarea ca să vedem ce mai putem scoate de la ea.

Femeia sosi şi Markham o chestionă în privinţa după amiezii, aflînd cu această ocazie că femeia plecase pe la patru ca să facă unele cumpărături, şi că se întorsese pe la cinci şi jumătate.

— Atunci cînd te-ai întors, ai găsit vreun vizitator la domnişoara Odell ?

— Nu, domnule, răspunse ea prompt. Domnişoara Odell era singură.

— A pomenit ceva de vreun vizitator ?

— Nu, domnule.

— Ascultă, spuse Markham, e cu putință ca cineva să fi fost ascuns în apartament cînd ai plecat acasă, la ora șapte ?

Servitoarea era cu totul uluită, ba chiar îngrozită.

— Unde ar fi putut să se ascundă ? întrebă ea, privind de jur-împrejur în apartament.

— În mai multe locuri, îi sugeră Markham : în baie, într-unul din dulapurile de haine, sub pat, în dosul draperiilor de la fereastră...

Femeia clătină din cap cu un aer hotărît.

— Nimeni nu s-ar fi putut ascunde acolo, declară ea. Am fost de mai multe ori în camera de baie, apoi am scos rochia de seară a domnișoarei Odell din dulapul din dormitor. Cînd s-a întunecat am tras chiar eu draperiile. În ce privește patul, e construit astfel încît să ajungă pînă la podea, așa că nimeni nu se poate ascunde sub el. (M-am uitat la pat și am văzut că avea dreptate.)

— Ce s-a întîmplat cu dulapul de haine din această cameră ? o întrebă Markham plin de speranțe. Servitoarea dădu din nou din cap.

— N-a fost nimeni înăuntru. Îmi țin paltonul și pălăria în acest dulap și le-am scos de acolo cînd am plecat. Tot acolo am pus și una din rochiile domnișoarei Odell înainte de a pleca.

— Ești absolut sigură, repetă Markham, că nimeni nu s-a putut ascunde în aceste camere în momentul cînd ai plecat aseară ?

— Sunt absolut sigură, domnule.

— Îți amintești oare dacă cheia acestui dulap era pe dinăuntru ori pe dinafară atunci cînd ai deschis ușa ca să-ți iei pălăria ?

Femeia se opri și se uită gînditoare la ușa închisă a dulapului.

— Era pe dinafară, acolo unde e întotdeauna, anunță ea, după câteva clipe de gîndire. Țin minte fiindcă s-a agățat în vechea rochie de șifon pe care am atîrnat-o înăuntru.

Markham se încruntă și își reluă interogatoriul.

— Spui că nu știi cum se numea însoțitorul de aseară al domnișoarei Odell ? Poți să-mi dai numele unor bărbați cu care ieșea domnișoara Odell ?

— N-a pomenit niciodată vreun nume, răspunse femeia. Era foarte atentă în privința asta, aproape secretoasă aș putea spune. Vedeți, eu sunt aici în timpul zilei și domnii care o scoteau veneau de obicei seara.

— N-ai auzit niciodată vorbind de vreunul care ar fi putut s-o sperie, unul de care ar fi avut motive să se teamă ?

— Nu, domnule, deși era unul de care încerca să se descotoroseasc㠎. Era un tip dubios — nu m-aș fi bizuit pe el niciodată — și i-am spus domnișoarei Odell să se păzească de el. Dar ea îl cunoștea de multă vreme, bănuiesc, și era încă atașată de el.

— De unde știți aceste lucruri ?

— Într-o zi, cam acum o săptămînă, explică servitoarea am sosit după masa de prînz și tipul se afla cu ea în cealaltă cameră. Nu m-au auzit căci portierele erau trase între odăi. Omul cerea bani și domnișoara Odell încerca să-l ducă cu vorba. Atunci tipul a început s-o amenințe. Și ea a spus ceva în legătură cu niște bani pe care îi dăduse mai înainte. Am făcut zgomot și discuția a încetat. Curînd după aceea, omul a plecat.

— Cum arăta acest om ? întrebă Markkham cu un interes renăscut.

— Era cam firav, nu prea înalt, în jur de treizeci de ani. Avea o figură dură, un tip arătos, ar spune unii, cu ochii de un albastru palid care te îngrozeau. Purta părul năclăit de briantină și pieptănat pe spate și o mustăcioară gălbuie, cu vîrfurile în sus.

— Aha, spuse Markham, e peștele nostru !

— L-ai mai văzut de atunci ? întrebă Markham.

— Nu, domnule. N-a fost aici în timpul serviciului meu.

— Îţi mulţumesc, spuse Markham şi femeia ieşi din cameră.

— Nu ne-a ajutat prea mult, se plînse Heath.

— Serios ? exclamă Vance. Cred că ne-a ajutat enorm de mult. A lămurit mai multe probleme încurcate.

— Mai exact, ce pasaje din declaraţiile ei le consideri deosebit de folositoare ? îl întrebă Markham cu o iritare rău ascunsă.

— Acum ştim sigur, nu-i aşa ? reluă Vance senin, că nimeni nu a fost ascuns în apartament cînd a plecat servitoarea aseară.

— În loc să ne ajute, îi replică Markham, aş spune mai degrabă că nu face decît să contribuie la complicaţiile problemei.

— Aşa se pare, spuse Vance. Şi totuşi, cine ştie, s-ar putea să fie indicaţia cea mai de valoare şi mai revelatoare dintre toate... Pe deasupra, am aflat că cineva s-a ascuns în dulapul cu haine, după cum dovedeşte schimbarea poziţiei cheii şi, în plus, că această persoană nu s-a pitit acolo decît după plecarea servitoarei sau, dacă vreţi, după ora şapte.

— Sigur, spuse Heath pe un ton ironic şi tăios, exact în clipa cînd uşa laterală a fost zăvorîtă iar operatorul telefonic, din holul central jură că nimeni n-a intrat în apartament pe acolo.

— E cam bizar, recunoscu Vance cu tristeţe.

— Bizar ? ! Cu neputinţă ! tună Markham.

Heath, care în acest timp se tot uitase în dulap cu o expresie bătăioasă, dădu din cap descumpănit.

— Ceea ce nu pot să pricep, reflectă el, e motivul pentru care persoana care s-a ascuns în dulapul din

perete nu a răscolit acest dulap cînd a ieşit dinăuntru, aşa cum a făcut cu restul apartamentului ?

— Sergent Heath, spuse Vance, ai atins problema principală. Aspectul ordonat al dulapului sugerează faptul că persoana grosolană care a răvăşit aceste odăi încîntătoare a uitat să-i dea atenţie pentru că dulapul era încuiat pe dinăuntru şi n-a putut să-l deschidă.

— Fii serios ! protestă Markham. Această teorie ridică posibilitatea existenţei a două persoane necunoscute în apartament seara trecută.

— Vai, da, suspină Vance. Şi nu suntem în stare să introducem măcar una din ele în apartament în mod logic. Deprimant, nu ?

Heath căută consolare într-o altă ipoteză.

— Oricum, spuse el, ştim că tipul elegant, în pantofi de lac, care a venit aici aseară la ora nouă şi jumătate era probabil amantul lui Odell şi o storcea de bani.

— Şi cu ce te ajută această deducţie să lămureşti misterul ? îl întrebă Vance. Mai toate frumuseţile moderne au cîte un înamorat rapace. Ar fi ciudat dacă n-ar avea, nu-i aşa ?

— Şi asta e adevărat, răspunse Heath. Dar am să vă spun ceva, domnule Vance, un lucru pe care poate că nu-l ştiţi. Bărbaţii care răpesc inima acestor fete sunt în general escroci de un fel sau altul, criminali profesionişti, dacă mă înţelegeţi. Iată de ce, avînd în vedere că tipul care a ameninţat-o pe Odell şi care o storcea de bani e una şi aceeaşi persoană cu cel care a invadat apartamentul aseară. Pe desupra, descrierea lui seamănă leit cu cea a spărgătorilor care îşi petrec veacul prin localuri de noapte.

— Eşti convins, deci, îl întrebă Vance molatic, că această afacere, cum ai numit-o, e opera unui criminal profesionist ?

Heath îi răspunse cu dispreţ :

— N-a purtat mănuşi şi a folosit un şperaclu. Asta a fost, sunt convins.

VIII

ASASINUL INVIZIBIL

MARKHAM SE APROPIE DE fereastră şi, cu mîinile la spate, se uită în curticica pavată din dosul casei. După cîteva minute se întoarse încet.

— Aşa cum văd eu situaţia, spuse el, tînăra Odell a avut o invitaţie la masă apoi la o piesă de teatru din partea unui domn distins. Acest domn vine s-o ia de acasă puţin după ora şapte şi pleacă împreună. Se întorc pe la ora unsprezece. El o conduce în apartament şi rămîne cu ea o jumătate de oră. Părăseşte casa pe la unsprezece şi jumătate şi îi cere telefonistului să-i cheme un taxi. În timp ce aştepta, Odell ţipă şi cheamă ajutor, iar ca răspuns la întrebările lui, ea îi răspunse că nu s-a întîmplat nimic şi că poate pleca liniştit. Taxiul soseşte şi omul pleacă cu el. După zece minute cineva îi telefonează lui Odell şi un bărbat răspunde la telefon din apartamentul ei. Azi-dimineaţă Odell e găsită asasinată, iar apartamentul răvăşit.

Markham trase adînc din ţigara de foi.

— Ei bine, este evident că atunci cînd ea şi escorta ei s-au întors aseară, în apartament se mai afla cineva. Este de asemenea clar că Odell era în viaţă la plecarea escortei sale. De aceea, trebuie să tragem concluzia că persoana ascunsă în apartamentul ei a asasinat-o. Această concluzie e verificată şi de raportul doctorului Doremus, după care crima a fost comisă între orele unsprezece şi douăsprezece noaptea. Dar cum escorta ei n-a plecat decît la unsprezece şi jumătate, şi a mai vorbit cu ea şi după aceea, putem stabili ora crimei între unsprezece şi jumătate şi douăsprezece. Acestea sînt date indiscutabile, şi dovezile le sprijină.

— Nu pot fi contrazise, recunoscu Heath.

— Sunt interesante, în orice caz, spuse Vance.

Markham, care continua să se plimbe de colo-colo prin casă, continuă :

— Trăsăturile acestei situații, așa cum decurg, din faptele dovedite, sunt următoarele : nu era nimeni ascuns în apartament la ora șapte, ora la care a plecat servitoarea. Asasinul a pătruns deci în casă mai tîrziu. Să examinăm acum ușa laterală. La ora șase, cu o oră înainte de plecarea servitoarei, intendentul a zăvorît ușa pe dinăuntru și ambii operatori telefonici neagă cu insistență că s-ar fi apropiat de ea. De aici putem trage concluzia că ușa a fost zăvorîtă toată noaptea și că nimeni n-a putut să intre pe acolo. În consecință, ajungem la singura alternativă că asasinul a folosit ușa principală. Să examinăm acum și această modalitate de intrare. Operatorul telefonic de serviciu pînă la ora zece noaptea trecută afirmă cu certitudine că singura persoană care a pătruns pe ușa principală a fost un bărbat care a sunat la ușă și, neprimind nici un răspuns, a plecat imediat. Celălalt operator telefonic, care a preluat postul de aseară de la ora zece și pînă azi-dimineață susține cu aceeași strășnicie că nimeni n-a intrat pe ușa principală și n-a trecut pe lîngă cabina telefonică în drum spre apartament. Dacă mai adăugați și faptul că fiecare fereastră de la acest etaj are bare de fier și că nimeni de la etaj nu poate coborî la parter fără să fie confruntat cu operatorul telefonic, va trebui să recunoașteți că am ajuns într-un impas.

Heath se scărpină în cap și rîse cam lugubru.

— N-are sens, nu-i așa ?

— Ce se întîmplă cu celălalt apartament ? întrebă Vance, cel a cărui ușă dă pe coridorul din spate, apartamentul nr. 2 cred ?

Heath se întoarse spre el disprețuitor.

— A fost primul lucru pe care l-am cercetat azi-dimineață. Apartamentul 2 e ocupat de o femeie nemăritată. Am sculat-o din somn la ora opt și am cercetat apartamentul. Nimic. În orice caz, ca să ajungi la apartamentul 2 trebuie să treci prin fața cabinei telefonice, la

fel ca și aici. Așa că aseară nimeni nu s-a dus acolo și nu a ieșit din acel apartament. În plus, Jessup, care e un tip bine informat, mi-a spus că această femeie e o tipă distinsă, o adevărată doamnă, și că ea și Odell nici măcar nu se cunoșteau.

— Ești foarte metodic, sergent Heath! murmură Vance..

— Firește, spuse Markham, ar fi fost cu putință ca cineva din celălalt apartament să se fi strecurat prin spatele operatorului, între orele șapte și unsprezece, iar apoi îndărăt, după comiterea crimei. Dar cum Heath nu a găsit pe nimeni ascuns în acel apartament, putem elimina posibilitatea că asasinul a venit de acolo.

— Cred că ai dreptate, recunoscu Vance. Mi se pare, dragul meu Markham, că recapitularea situației, așa cum ai făcut-o, îndepărtează complet orice șansă ca ucigașul să fi operat din vreun apartament. Și totuși, a intrat înăuntru, a strangulat-o pe sărmana domnișoară și a plecat... Asta enigmă! Mă bucur că sunt aici!

— E foarte bizar, se pronunță Markham lugubru.

— Pare ceva din domeniul spiritelor, îl corectă Vance. Are aerul unei ședințe de spiritism. Aproape că-mi vine să cred că un medium din vecinătate s-a ocupat cu materializări. Ascultă, Markham, poți să aduci în fața justiției o emanație ectoplastică?

— Amprentele n-au fost lăsate de spirite, bombăni Heath acru și încăpățînat.

Markham încetă să se mai agite și îl privi pe Vance iritat.

— Prostii! Aiureli! Ucigașul a intrat și a ieșit din apartament. Undeva facem o mare greșeală. Fie că servitoarea se înșală susținînd că nu era nimeni în apartament cînd a plecat, fie că acești operatori telefonici au adormit și nu vor s-o recunoască.

— Sau unul din ei minte, adăugă Heath.

— Servitoarea de culoare e femeie de încredere, spuse Vance. Și dacă mai ai vreo îndoială asupra cuiva care a intrat pe ușa principală nebăgat de seamă, cei doi oameni

de la cabina telefonică ar fi fost încîntați s-o recunoască pînă acum. Nu, Markham, va trebui să dezlegi acest mister printr-o explicație astrală, dacă pot să zic așa...

Markham se înfurie la glumele lui Vance.

— Te las pe tine să investighezi planul astral cu ajutorul teoriilor metafizice și al ipotezelor ezoterice.

— Ascultă, răspunse Vance ironic, ai reușit să dovedești în mod convingător că nimeni n-a putut să intre sau să iasă aseară din acest apartament. Și, așa cum mi-ai repetat deseori, tribunalul trebuie să examineze toate problemele în funcție de dovezi și nu de faptele cunoscute sau nu. Iar dovezile în acest caz se îndreaptă spre concluzia că orice corp fizic e exclus, avînd alibiuri solide. Și totuși, această concluzie nu ține, căci domnișoara Odell nu s-a strangulat singură. Dacă ar fi fost vorba de otravă, ce ușor ar fi fost să dovedești că e un caz de sinucidere ! Ce lipsă de bun simț din partea asasinului să nu se folosească de arsenic, ci de mîinile lui !

— Și totuși, cineva a strîns-o de gît, spuse Heath. Pariez că e tipul care a venit aseară pe la nouă și jumătate și n-a putut să intre. Aș vrea să stau de vorbă cu el.

— Serios ? spuse Vance și își aprinse o nouă țigară. Judecînd după descrierea lui, mă îndoiesc că o conversație cu el ar fi putea fi fascinantă.

În ochii lui Heath apăru o scînteie de răutate.

— Avem mijloace, spuse printre dinți, să purtăm conversații foarte interesante cu oamenii care n-au o mare reputație de oratori.

— Sunt absolut convins de asta, sergent Heath !

Markham se uită la ceas.

— Am cîteva lucruri urgente de rezolvat la birou, spuse el, și discuția asta nu duce nicăieri. Puse mîna pe umărul lui Heath. Te las să continui ancheta. După-amiază am să chem din nou toți martorii în biroul meu pentru un nou interogatoriu. Poate le mai trezim puțin memoria. Te-ai gîndit la un plan de anchetă ?

— Rutina obișnuită, replică Heath cam descurajat. Am să mă uit prin actele lui Odell și am să pun cîțiva oameni de-ai mei să-i cerceteze trecutul.

— Încearcă să intri imediat în legătură cu Compania Yellow Taxicab, îi sugeră Markham. Încearcă să afli cine a fost omul care a plecat de aici la ora unsprezece și jumătate aseară, și unde s-a dus.

— Îți închipui, îl întrebă Vance, că dacă acest om era amestecat într-o crimă, avea să se oprească în hol să ceară telefonistului să-i cheme un taxi ?

— Nu contez pe asta prea mult, spuse Markham cam plictisit. S-ar putea ca Odell să-i fi spus ceva care să ne dea un indiciu.

Vance dădu din cap amuzat.

— Oh, tu speranță nemuritoare !

Markham nu avea nici o înclinație către glumă. Se întoarse spre Heath și îi vorbi cu o bună dispoziție forțată.

— Dă-mi un telefon mai tîrziu, după-amiază. Poate obținem noi informații de la cei pe care i-am anchetat. Și, adăugă el, nu uita să lași pe cineva de gardă aici. Vreau ca apartamentul să rămînă exact așa cum e acum pînă descoperim ce s-a petrecut aici.

— Am să mă ocup de asta, îl asigură Heath.

Markham, Vance și cu mine am părăsit casa și ne-am suit în mașină. Peste cîteva minute ne îndreptam spre centru tăind prin Central Park.

— Mai ții minte discuția noastră despre urmele de pași pe zăpadă ? întrebă Vance în timp ce intram pe Fifth Avenue și ne îndreptam spre sud. Markham dădu din cap afirmativ și cam distrat.

— Din cîte mai țin minte, reflectă Vance, în acel caz ipotetic pe care l-ai prezentat, în afara urmelor mai erau și o mulțime de martori, printre care și un copil deștept care a văzut o persoană traversînd peisajul înzăpezit. Totul, dragă amice, nu-i decît teorie. În momentul de față te afli într-o situație fără ieșire fiindcă nu există nici urme pe zăpadă și nici martori. Pe scurt, ești lipsit

atît de dovezile directe cît și de cele circumstanțiale. Ce păcat, ce păcat... Dădu din cap foarte trist.

— Știi, Markham, continuă el, mi se pare că în acest caz dovezile constituie o bază legală concludentă, că nimeni nu s-a putut afla cu decedata în momentul morții ei, și *ergo*, Odell trebuie să fie în viață ! Cadavrul este, presupun, doar o împrejurare fără importanță din punctul de vedere al procedurii legale. Știu că avocații nu recunosc că o crimă a fost comisă atît timp cît nu au un cadavru. Dar cum poți să dovedești, în acest caz, că o victimă strînsă de gît este obiectul unei crime ?

— Vorbești prostii, îl contrazise Markham, vădit enervat.

— Absolut de acord, spuse Vance. Și totuși e agasant pentru un avocat să nu aibă la îndemînă urme lăsate pe zăpadă, nu-i așa ?

— Tu însă n-ai nevoie nici de urme de pași, nici de alte dovezi, îi replică ironic Markham, căci posezi puteri supranaturale de a anticipa, puteri pe care noi, oamenii obișnuiți, nu le avem. Dacă îmi amintesc corect, mi-ai declarat, oarecum grandilocvent, că dacă ai cunoștință de natura și de condițiile în care a avut loc o crimă, poți să mă conduci fără ezitare la vinovat, indiferent dacă a lăsat urme de pași sau nu. Mai ții minte cum te-ai lăudat ? Perfect analizează această crimă : asasinul nu a lăsat urme nici la ducere și nici la întoarcere. Fii amabil și pune capăt chinurilor mele dezvăluindu-mi cine a ucis-o pe Odell ?

Calmul lui Vance n-a fost tulburat de provocarea lui Markham. Continua să fumeze liniștit. Apoi scuturâ cenușa țigării pe geam.

— Pe cuvîntul meu, Markham, ripostă el senin, că am chef să mă interesez de această afacere ridicolă. Cred că am să aștept totuși ca să văd ce mai descoperă Heath în anchetele lui.

Markham bombăni ceva și se lăsă pe spate.

— Generozitatea ta mă copleșește, spuse el.

IX

SUSPECȚII SE AGITĂ

ÎN DRUM SPRE CENTRU ÎN acea dimineață, am fost prinși în lanțul unei circulații intense și am pierdut o groază de vreme la nord de Madison Square. Markham începu să se uite neliniștit la ceas.

— S-a făcut tîrziu, spuse el. Cred că am să mă opresc la club și am să iau masa de prînz. Bănuiesc că o masă luată atît de devreme, ar fi prea plebeiană pentru o orhidee atît de delicată ca tine îi spuse el lui Vance.

Vance reflectă la invitație.

— Întrucît m-ai făcut să-mi ratez micul dejun, am să-ți îngădui să-mi oferi o omletă.

Peste cîteva minute, am intrat în restaurantul clubului Stuyvesant și ne-am așezat la o masă care dădea spre pomii din Madison Square. La puțin timp după ce-am comandat mîncarea, un om de serviciu s-a apropiat și, aplecîndu-se politicos în fața procurorului general, i-a întins un plic sigilat. Markham a citit textul cu o curiozitate crescîndă și la vederea iscăliturii a părut ușor surprins. În cele din urmă și-a ridicat privirea și a dat din cap spre omul de serviciu. Apoi, cerîndu-și scuze, s-a ridicat brusc de la masă. A revenit după douăzeci de minute.

— Ce ciudat, spuse el. Nota primită era de la cel care a invitat-o pe Odell la restaurant și la teatru. Ce mică e lumea, adăugă el. Domnul respectiv stă la club, fiind din provincie, și trage aici cînd vine la New York.

— Îl cunoști ? îl întrebă Vance indiferent.

— L-am întîlnit de mai multe ori. Îl chema Spotswoode. Markham părea încurcat. E un om de familie, locuiește la Long Island, și e în general considerat drept

o persoană foarte respectabilă, ultima persoană care ar putea avea relații cu cineva ca Odell. Dar, după propria lui declarație, își făcea mult de cap de cîte ori venea la New York, distrîndu-se zdravăn ; aseară a invitat-o pe Odell la restaurantul *Francelle* iar apoi la un spectacol la Winter Garden.

— Nu-i o seară pe gustul meu, cu satisfacții intelectuale sau de alt gen, comentă Vance. Și-a ales o zi cu ghinion ca s-o scoată pe Odell. Închipuiți-vă că deschide jurnalul de dimineață și află că damicela a fost strangulată. Penibil, nu ?

— Hotărît penibil, spuse Markham. Ziarele de după-amiază au apărut de vreo oră și tipul îmi telefonează la birou din zece în zece minute. Se teme că relația lui cu Odell va fi divulgată presei și are să-l compromită.

— Și nu crezi că se va întîmpla chiar așa ?

— Nu văd de ce. Nimeni nu cunoaște identitatea însoțitorului ei de aseară. Și, fiindcă evident, nu are nimic de-a face cu crima, ce sens are să fie vîrît în această afacere ? Mi-a povestit tot ce s-a întîmplat și s-a oferit să stea la dispoziția noastră cît timp vom avea nevoie de el.

— Bănuiesc după expresia de dezamăgire de pe fața ta cînd te-ai întors, că această istorie nu-ți dă speranța unor indicii.

— Nu, recunoscu Markham. Aparent, fata nu i-a pomenit niciodată de afacerile ei intime. Deci nu mi-a putut da nici o informație utilă. Relatarea evenimentelor de aseară, făcută de el, confirmă perfect pe cea a lui Jessup. A venit s-o ia pe Odell la ora șapte, a adus-o acasă la unsprezece, a stat cu ea vreo jumătate de oră, apoi a plecat. Cînd a auzit-o chemînd în ajutor, s-a speriat, dar cînd ea l-a asigurat că totul e în ordine, și-a închipuit că Odell avusese vreun coșmar și și-a văzut de treabă. A venit direct aici, la club, și a jucat pocher cu mai mulți oameni care îl așteptau în Camera Jucătorului.

— Don Juanul tău din Long Island nu ți-a furnizat urme de pași pe zăpadă.

— În orice caz, mărturisirile lui spontane pun capăt unei ipoteze asupra căreia am pierdut multă timp.

— Dacă punem capăt multor alte ipoteze, remarcă Vance, o să ajungem într-o dilemă neplăcută.

— Există destule ipoteze încă valabile care să mă preocupe spuse Markham împingîndu-și farfuria și cerînd nota de plată. Se ridică și îl privi pe Vance meditativ. Ești destul de curios ca să vii cu mine ?

— Fireşte, aș fi încîntat. Dar stai jos o clipă, fii amabil pînă îmi termin cafeaua.

Am fost extrem de surprins de viteza cu care Vance acceptase propunerea făcută atît de neglijent deoarece la Galeria de Artă *Montross* avea loc în acea după-amiază o expoziție de vechi gravuri chinezești, pe care Vance intenționase s-o viziteze.

Am mers împreună cu Markham pînă la clădirea tribunalului, am intrat înăuntru pe ușa de pe Franklin Street, și am luat un lift rezervat biroului procurorului general, o încăpere spațioasă dar cam sărăcăcioasă, ale cărei geamuri dădeau spre crenelurile închisorii Tomba. Vance se așeză într-unul din marile fotolii de piele de lîngă măsuța de stejar sculptat din dreapta biroului și își aprinse o țigară cu un aer de cinism amuzat.

— Aștept cu mare nerăbdare ca justiția să înceapă să funcționeze, îmi mărturisi el și se lăsă alene pe spate.

— Ai ghinionul să nu apuci să vezi începutul, replică Markham. Acel început va avea loc în afara acestui birou, spuse el și dispăru printr-o ușă turnată care dădea în birourile judecătorilor.

Peste cinci minute se întoarse și se așeză în scaunul cu spătar înalt din biroul său, cu spatele la cele patru ferestre înalte dinspre sud.

— Tocmai am vorbit cu judecătorul Redfern, explică el ; se afla în pauza de prînz ; a verificat declarațiile lui

Spotswoode în privința pocherului de aseară. Judecătorul l-a întîlnit la club la zece minute înainte de miezul nopții și-au stat împreună pînă la ora trei dimineața. A observat timpul fiindcă a promis oaspeților că se va întoarce la ora unsprezece și jumătate, și a sosit doar cu douăzeci de minute întîrziere.

— De ce toate aceste eforturi ca să dovedești ceva evident neimportant ? întrebă Vance.

— E o chestiune de practică, îi răspunse Markham, cam nerăbdător. Într-o astfel de afacere, fiecare factor, oricît ar părea de îndepărtat de problema principală, trebuie verificat.

— Ascultă Markham, spuse Vance, lăsîndu-și capul pe spătarul scaunului. Îți vine să crezi că această eternă practică, pe care voi, avocații, o iubiți cu atîta patimă, ar da uneori rezultate. De fapt, nu dă nimic. Ții minte pe *Regina Roșie* din *Alice în oglindă*... ?

— Sînt prea prins în acest moment ca să dezbat chestiunea practicii în opoziție cu inspirația, îi răspunse Markham, apăsînd pe butonul aflat sub marginea biroului.

Swacker, secretarul său tînăr și energic, își făcu apariția în ușa ce dădea într-o cămăruță strîmtă situată între biroul procurorului general și sala de așteptare.

— Vă ascult, spuse secretarul ai cărui ochi clipiră plini de speranțe în dosul ramelor enorme de os.

— Spune-i lui Ben să trimită imediat un polițist.

Swacker ieși pe ușa coridorului și peste cîteva minute un bărbat rotofei, purtînd un *pince-nez*, intră în odaie și rămase alături de Markham cu un zîmbet mieros.

— Bună dimineața, Tracy. Vocea lui Markham era plăcută, dar directă. Uite o listă de patru martori în cazul Odell pe care aș dori să-i aduci aici imediat : cei doi telefoniști, servitoarea și intendentul imobilului. Ai să dai de ei la această adresă : 184, strada 71, Vest. Sergentul Heath îi reține acolo.

— Am înțeles. Tracy luă mandatul și cu o plecăciune afectată dar nu lipsită de o oarecare eleganță, ieși din cameră.

În timpul orei următoare, Markham se cufundă în munca pe care o începuse de dimineață și am fost uimit de vitalitatea și de eficiența lui. A lămurit o groază de probleme importante care i-ar fi luat unui om de afaceri obișnuit o zi întreagă. Swacker intra și ieșea la apăsarea soneriei, lua dispozițiunile și pleca cu o viteză ametitoare. Vance, ce încercase să caute scăpare în lectura unui tom ce descria mari incendii frauduloase și judecățile care urmaseră, se ujită la el plin de admirație și clătină din cap în semn de reproș la vederea unei activități atît de vii.

Se făcuse ora două și jumătate cînd Swacker anunță întoarcerea lui Tracy, împreună cu cei patru martori. Timp de două ore, Markham îi anchetă și-i interogă cu o minuție pe care pînă și eu, ca avocat, am găsit-o exagerată. Interogarea celor doi telefoniști a fost cu totul diferită de maniera lui destinsă adoptată în timpul dimineții. Dacă declarațiile lor ar fi conținut cea mai mică omisiune, acest lucru ar fi fost observat la anchetarea brutală a lui Markham.

Cînd, în cele din urmă, li s-a spus că pot pleca, Markham nu obținuse nici o informație nouă. Relatările lor erau bine puse la punct. Nimeni, cu excepția lui Odell și a escortei sale ca și a vizitatorului de la ora nouă și jumătate, nu intrase în clădire pe ușa principală și nu mersese prin hol spre apartamentul fetei, începînd de la ora șapte seara. Nimeni nu ieșise din apartament folosind această ușă. Intendentul repetă cu încăpățînare că zăvorîse ușa laterală la cîteva minute după ora șase și toate încercările de a zdruncina această declarație n-au servit la nimic. Amy Gibson, servitoarea, n-a adăugat nimic nou la cele spuse anterior. Interogarea ei viguroasă de către Markham a constat doar în repetarea celor declarate mai înainte.

Nici o nouă posibilitate, nici măcar o sugestie n-a ieșit la iveală. De fapt, cele două ore de anchetă au avut ca rezultat eliminarea treptată a tuturor posibilităților eșuînd într-o situație aparent incredibilă. Pe la patru și jumătate, Markham se lăsă pe spate în fotoliu și scoase un oftat trist, căci perspectiva de a găsi o altă interpretare

acestei istorii stupefiante era mai îndepărtată ca niciodată.

Vance închise cartea despre incendii și își stinse țigara.

— Ascultă, Markham, amice, spuse el zîmbind ironic, acest caz necesită contemplare și nu anchetare. De ce nu recurgi la serviciile unei ghicitoare egiptene cu o bulă de cristal ?

— Dacă acest lucru continuă, răspunse Markham descurajat, aș fi tentat să-ți urmez sfatul.

În acea clipă, Swacker intră pe ușă ca să-i spună că îl caută inspectorul Brenner. Markham ridică receptorul și după o vreme își însemnă mai multe lucruri într-un carnet. La încheierea convorbirii, se întoarse spre Vance :

— Păreai uimit de starea în care se găsea caseta de bijuterii din cameră. Un expert în astfel de lucruri a verificat opinia formulată dimineață. Caseta a fost forțată cu o daltă specială, cum folosesc spărgătorii profesioniști. Avea un vîrf lat de doi centimetri și jumătate și un mîner plat. Era un instrument vechi — pe lamă se vede o ciobitură — folosit în mai multe spargeri din Park Avenue vara trecută... Oare această informație te face să te simți mai bine ?

— Nu prea. Vance devenise din nou gînditor și perplex. De fapt, complică și mai rău situația. Mai înainte vedeam o rază de speranță — bizară și vagă poate — dar o rază în bezna acestui caz, dacă n-ar fi fost la mijloc caseta de bijuterii și dalta.

Markham era gata să-i răspundă cînd Swacker băgă capul pe ușă și îl informă că sergentul Heath sosise și că dorea să-l vadă.

Heath avea un aer mai puțin deprimat ca atunci cînd ne luasem rămas bun de la el, de dimineață. Acceptă țigara de foi oferită de Markham, se așeză la masa de conferințe din fața biroului procurorului general și scoase din buzunar un carnet de note ferfenițit.

— Am avut niței noroc, începu el. Burke și Emery, doi dintre polițiștii care cercetează cazul, au obținut informații despre Odell de la prima încercare. Din cele aflate, Odell

nu ieșea cu mulți bărbați, se mărginea la cîțiva tipi dinamici și își făcea jocul cu multă finețe. Persoana pe care o vedea cel mai des era... Charles Cleaver.

Markham sări în picioare.

— Îl cunosc pe Cleaver dacă... e aceeași persoană.

— Chiar el, declară Heath. Fostul director al Impozitelor, din Brooklyn. Foarte interesat de jocuri de cărți și de pariuri la Jersey City. Își face veacul pe la Stuyvesant Club unde are ca prieteni pe politicienii de la Tammany Hall [1].

— El e, spuse Markham dînd din cap. E un fel de intermediar, cunoscut sub numele de Pop.

— Perfect, murmură Vance și privi în gol. Așadar, bătrînul Pop Cleaver avea o legătură amoroasă cu scumpa de Odell. Sunt convins că ea nu-l aprecia pentru farmecele lui fizice.

— M-am gîndit, spuse Heath, că acest Cleaver, care își petrece mult timp la Stuyvesant Club, ar putea fi chestionat asupra lui Odell. S-ar putea să știe ceva.

— O idee bună, Heath, spuse Markham și notă ceva în carnetul lui. Am să încerc să iau legătura cu el astă-seară... Mai ai pe cineva pe listă ?

— Un individ numit Mannix, Louis Mannix, care a făcut cunoștință cu Odell pe vremea cînd fata juca în revista de la *Follies*. Ea însă s-a descotorosit de el anul trecut și de atunci nu mai sunt împreună. Tipul are o altă amică. E patronul firmei *Mannix & Levine*, importatori de blănuri, și e unul din stîlpii cluburilor de noapte, cheltuind acolo o groază de bani. Nu văd la ce folosește să intrați în legătură cu el, căci afacerea lui cu Odell s-a răcit demult.

— De acord, spuse Markham, cred că-l putem elimina.

— Ascultă, spuse Vance, dacă ai să continui cu acest proces de eliminare, ai să rămîi doar cu cadavrul domnișoarei.

[1] Poreclă ironică dată partidului democrat din New York în anul 1920, cînd mulți din politicienii proeminenți au fost acuzați de corupție și favoritism (n.tr.).

— A mai rămas și omul care a dus-o la masă noaptea trecută, continuă Heath. Nimeni nu știe cum se numește, trebuie să fi fost unul din acei bătrînei discreți. La început m-am gîndit că s-ar putea să fie Cleaver, dar descrierile fizice nu se potrivesc. Și, apropo, vreau să vă spun ceva neobișnuit : cînd acest tip a plecat, a dat taxiului adresa de la Stuyvesant Club și șoferul l-a dus acolo.

— Suntem la curent cu asta, Heath. Știm cum se numește și nu e Cleaver.

— Stuyvesant Club e punctul principal în această anchetă, spuse Vance și chicoti. Sper că n-are să aibă de suferit de pe seama acestor lucruri.

Heath reveni la problema principală.

— Și cine e acest om, domnule ?

Markham ezită, întrebîndu-se dacă se putea încrede în discreția lui Heath.

— Am să-ți spun cum se numește, dar în cea mai strictă confidență. Îi zice Kenneth Spotswoode. În continuare îi relată incidentul cînd fusese deranjat de la masa de prînz de către apelul lui Spotswoode, ca și imposibilitatea de a scoate ceva de la el. Îl informă de asemenea pe Heath că verificase declarațiile lui Spotswoode cu ajutorul judecătorului Redfern, la club.

— Și, întrucît a plecat înainte ca fata să fie omorîtă, nu-i cazul să-l plictisim prea mult, adăugă Markham. I-am dat cuvîntul meu de onoare c-am să-i țin numele secret, de dragul familiei.

— Dacă sunteți mulțumit, atunci mă declar și eu mulțumit, spuse Heath și își închise blocnotesul. Mai am de spus doar un lucru : Odell a locuit mai înainte pe strada 110, și Emery a dat de fosta ei proprietăreasă care ne-a pomenit de acest tip cu fasoane care venea s-o vadă cu regularitate.

— Asta îmi amintește de altceva, spuse Markham, adunîndu-și notele scrise în timpul discuției telefonice cu inspectorul Brenner. Profesorul mi-a dat toate aceste informații în ce privește caseta de bijuterii și felul în care a fost forțată.

— Exact cum mi-am închipuit ! spuse Heath şi clătină din cap. O afacere strict profesională săvîrşită de cineva care lucrează demult în această branşă.

— Şi totuşi, dacă aşa stau lucrurile, spuse Vance, ridicîndu-se de pe scaun, de ce acest spărgător expert a folosit la început vătraiul ? De ce n-a cercetat şi dulapul de haine ?

— O să aflăm răspunsul, domnule Vance, cînd am să pun mîna pe el, afirmă Heath, cu o sclipire dură în ochi. Tipul cu care vreau să stau de vorbă e cel cu cămaşa de seară şi cu mănuşile din piele de căprioară.

— Fiecare cu gusturile lui, oftă Vance. Eu unul n-am nici cea mai mică dorinţă să stau de vorbă cu el. Îmi vine greu să-mi închipui un spărgător profesionist care încearcă să deschidă o casetă de bijuterii cu un vătrai de fontă.

— Nu vă mai bateţi capul cu vătraiul ! spuse Heath. Omul s-a folosit de o daltă de oţel, aceeaşi care a fost folosită astă-vară într-o altă spargere din Park Avenue. Ce părere aveţi de asta ?

— Asta mă nelinişteşte, Heath, spuse Vance. Dacă n-ar fi acest amănunt, n-aş mai avea nici o grijă acum şi m-aş duce să beau o ceaşcă de ceai.

Se anunţă brusc sosirea lui Bellamy şi Heath sări în picioare :

— Asta înseamnă că avem ştiri despre amprentele digitale, profetiză el plin de speranţe.

Bellamy intră cu un aer indiferent şi se apropie de Markham.

— M-a trimis căpitanul Dubois, spuse el. A crezut că are să vă intereseze un raport privind amprentele din apartament, adăugă el şi scoase din buzunar un mic dosar pe care, la un semn al lui Markham, i-l dădu lui Heath.

— Le-am identificat ; ambele sînt lăsate de aceeaşi mînă, cum a spus Dubois. Iar mîna aparţine lui Tony Skeel.

— „Dude" Skeel, nu-i așa ? Vocea lui Heath tremura de neastîmpăr. Asta ne poate fi de ajutor, nu credeți, domnule Markham ? Skeel e un fost pușcăriaș și un escroc abil.

Heath deschise un dosar și scoase o fișă și o foaie de hîrtie albăstruie avînd pe ea vreo zece rînduri bătute la mașină. Examină fișa cu atenție, bombăni și o dădu lui Markham. Vance și cu mine ne-am apropiat să ne uităm la ea. Fișa avea în partea de sus poza unui condamnat, luată din față și din profil, reprezentînd un tînăr cu trăsături regulate, păr des și o bărbie dreaptă. Avea ochi frumoși, deschiși la culoare și o mică mustață, ascuțită la vîrf și lucioasă. Sub poză se afla o listă cu descrierea individului, continuînd cu numele, poreclele, domiciliul, măsurătorile antropologice și felul de activitate ilegală în care era vîrît. Dedesubt, în zece mici pătrate se aflau amprentele digitale luate cu cerneală neagră. Întîi cele de la mîna dreaptă, apoi de la stînga.

— Deci, iată pe arbitrul eleganței care a lansat moda cămășilor cu pliuri la costumele de seară. Ce specimen ! Vance privi ironic fișa. Poate că mai lansează și alte mode : pulpane peste hainele de seară, căci teatrele din New York sunt îngrozitor de reci iarna și mai și trage înăuntru.

Heath puse fișa la loc în dosar și privi hîrtia care o întovărășea.

— E omul nostru, domnule Markham, nici un dubiu. Ascultați : „Tony (Dude) Skeel. Doi ani la închisoarea din Elmira, un an la cea din Baltimore County pentru furtișag, trei ani la San Quentin pentru atac și violență. Arestat la Chicago pentru spargere, acuzație respinsă de tribunal. Arestat din nou pentru spargere în Albany, fără condamnare. A stat doi ani și opt luni la Sing-Sing pentru spargere". Împături hîrtia și o vîrî în buzunarul de la piept. Frumos cazier, n-am ce zice !

— Te așteptai la asta ? îl întrebă imperturbabilul Bellamy.

— Te cred ! spuse Heath aproape jovial.

Bellamy mai rămase o vreme privindu-l cu încredere pe procurorul general. Ca și cum și-ar fi amintit brusc de ceva, Markham scoase o cutie de țigări de foi și i-o întinse.

— Vă mulțumesc, domnule, spuse Bellamy, luînd două *Mi Favoritas*. Apoi, vîrîndu-le în buzunarul de la piept cu mare grijă, ieși din încăpere.

— Acum, dacă îmi îngăduiți, am să dau un telefon, domnule Markham, spuse Heath. Chemă Biroul de Cercetări Criminale.

— Caută-l pe Tony Skeel și adu-l aici de îndată, îi ordonă el lui Snitkin. Ia adresa lui din fișier și du-te împreună cu Burke și cu Emery. Dacă Tony a întins-o, dă alarma ca să fie arestat pe loc. Bagă-l la zdup fără nici o formalitate. Și ascultă... Percheziționează-i apartamentul și uită-te după niște unelte de spărgător. Nu cred că le ține acolo, dar mă interesează mai ales o daltă cu o zgîrietură pe ea. Am să sosesc acolo într-o jumătate de oră. Închise telefonul și își frecă mîinile încîntat. Suntem pe drumul cel bun, spuse el.

Vance se îndreptă spre fereastră și se uită în jos la Puntea suspinelor [1], cu mîinile vîrîte adînc în buzunare. Apoi se întoarse încet și îl privi cercetător pe Heath.

— N-are să meargă, ascultă-mă pe mine, afirmă el. Amicul tău Dude a spart poate caseta de bijuterii, dar restul evenimentelor din acea seară depășește puterea lui de a gîndi.

Heath îi aruncă o privire disprețuitoare.

— Nu sunt un specialist, un frenolog, nu mă conduc după forma amprentelor.

— O penibilă eroare în ancheta criminală, sergent Heath, răspunse Vance mieros. Chestiunea vinovăției în acest caz nu e așa de simplă cum ți se pare. E teribil de complicată. Iar acest personaj, a cărui poză o ții lîngă inimă, n-a făcut decît să complice lucrurile.

[1] Aluzie la închisoarea Tomba, construită în stil medieval (n.tr.).

X

UN INTERVIU FORȚAT

MARKHAM ȘI-A LUAT MASA de seară la clubul Stuyvesant, cum avea obiceiul și, la invitația lui, l-am întovărășit împreună cu Vance. Spera, fără îndoială, ca prezența noastră la masă să descurajeze incursiunile amicilor din restaurant. Nu era într-o dispoziție de glumit cu cei curioși. Ploaia începuse să cadă târziu, după-amiaza, și cînd ne-am terminat masa amenința să se transforme într-un potop care să țină toată noaptea. Cînd masa s-a încheiat, toți trei ne-am îndreptat către un colț al salonului și am luat loc ca să fumăm o țigară de foi.

Nu apucasem să stăm acolo nici un sfert de oră cînd un bărbat rotofei, cu o față congestionată și cu păr alb și rar se îndreptă spre noi cu un pas hotărît și îl salută pe Markham. Deși nu-l văzusem niciodată pe noul venit, am știut că e Charles Cleaver.

— Am găsit la portar un mesaj cum că vreți să mă vedeți. Vorbea cu o voce ciudat de gentilă pentru un om de mărimea lui. Dar, în ciuda gentileței din voce, am avut sentimentul unei note de cumplită răceală.

Markham se ridică și, după ce dădu mîna cu el, ni-l prezentă, deși se părea că Vance îl cunoștea de cîtva timp. Cleaver se așeză pe scaunul indicat de Markham, scoase o *Corona Corona*, îi reteză vîrful cu un cuțitaș de aur, atașat de lanțul de la ceas, umezi cu buzele țigara de foi, apoi o aprinse cu o brichetă.

— Îmi pare rău că vă deranjez, domnule Cleaver, începu Markham, dar din cîte ați citit probabil, o tînără femeie pe numele de Margaret Odell a fost asasinată aseară în apartamentul ei de pe strada 71...

Markham se opri, întrebîndu-se cum să continuie un subiect atît de penibil. Poate spera că Cleaver va admite faptul că o cunoştea pe Odell. Pe faţa omului nu tresări însă nici un muşchi. După o clipă, Markham continuă :

— În timp ce făceam unele cercetări în viaţa acestei tinere fete, am aflat că dumneavoastră, printre alţii, eraţi în relaţii strînse cu ea. Markham se opri din nou. Cleaver ridică imperceptibil din sprîncene, dar nu spuse nimic.

— Adevărul, reluă Markham, puţin agasat de aerul foarte circumspect al lui Cleaver, este că un raport declară că aţi fost văzut în compania ei în ultimii doi ani. Am aflat de asemenea că legătura dumneavoastră cu ea e mai mult decît superficială.

— Ei şi ? întrebarea era la fel de indiferentă ca şi tonul ei.

— Ei bine, domnule Cleaver, vreau să vă spun că nu e momentul să ascundeţi adevărul sau să-l înlăturaţi. Vorbesc cu dumneavoastră astă-seară în calitate neoficială pentru că am avut impresia că mă puteţi ajuta să rezolv cazul. Cred că trebuie să menţionez că o anumită persoană e acum grav bănuită şi sperăm s-o arestăm în curînd. În orice caz, avem nevoie de ajutor şi acesta e motivul pentru care v-am solicitat această discuţie la club.

— Cum pot să vă fiu de folos ? Faţa lui Cleaver rămase impasibilă. Doar buzele i se mişcară atunci cînd vorbi.

— Fiindcă aţi cunoscut-o foarte bine pe această femeie, explică Markham răbdător, sunteţi fără îndoială, în posesia unor informaţii, să spunem, a unor fapte sau confidenţe, care ar putea arunca o oarecare lumină asupra uciderii ei brutale, neaşteptate.

Cleaver rămase tăcut mult timp. Doar ochii i se mişcau, restul feţei nu schiţă nici o schimbare.

— Mă tem că nu vă pot fi de folos, răspunse el în cele din urmă.

— Atitudinea dumneavoastră nu e cea a unui om cu o conștiință absolut nevinovată, replică Markham cu un aer enervat.

Cleaver îl privi cu o vagă curiozitate.

— Ce are de-a face faptul că am cunoscut-o și cu uciderea ei ? Nu mi-a spus cine avea de gînd s-o omoare. Nu mi-a spus nici măcar că cineva avea intenția s-o facă. Dacă ar fi știut, sunt convins că și-ar fi luat măsuri de prevedere ca să nu fie strînsă de gît.

Așezat lîngă mine, și puțin mai la o parte de ceilalți, Vance se aplecă și-mi șopti :

— Markham și-a găsit nașul cu un alt avocat, sărmanul de el ! Ce situație neplăcută !

Indiferent însă de cît de nevinovată a început această discuție, în curînd ea s-a transformat într-o luptă care s-a încheiat cu înfrîngerea totală a lui Cleaver. În ciuda politeții și amabilității sale, Markham era un adversar nemilos și plin de resurse. Așa că, după o vreme, reuși să scoată de la Cleaver mai multe informații extrem de utile.

Ca răspuns la atitudinea ironică și evazivă a lui Cleaver, Markham s-a întors brusc și s-a aplecat înainte spre el.

— Nu sunteți la judecată aici, ca să vă apărați, domnule Cleaver, spuse el ferm, deși s-ar putea să vă considerați demn de o astfel de situație.

Cleaver îl fulgeră din ochi fără să răspundă. Markham, cu privirea atîntită asupra lui, își studia adversarul, încercînd să descifreze cîte ceva din expresia flegmatică a lui Cleaver. Dar oponentul său era la fel de hotărît ca și Markham să nu se trădeze prin nimic, așa încît fața care-l privi pe procuror fu la fel de aridă ca un deșert. În cele din urmă, Markham se lăsă la loc pe scaun.

— Nu contează prea mult dacă discutăm această afacere aici, la club, sau nu. Dacă preferați să fiți adus la biroul meu mîine dimineață de către un șerif înarmat cu un mandat de arestare aș fi fericit s-o fac.

— Asta depinde de dumneavoastră, spuse Cleaver cu ostilitate.

— Interesant de ştiut, de asemenea, ce vor scrie reporterii în ziare, reluă Markham. Am să le explic situaţia şi am să le dau un raport amănunţit.

— Dar n-am nimic să vă spun ! Tonul lui Cleaver devenise împăciuitor. Ideea publicităţii îi displăcea intens.

— M-aţi mai informat de acest lucru, spuse Markham cu răceală. De aceea, vă urez bună seara. Se întoarse spre Vance şi spre mine cu aerul unui om care a pus capăt unei experienţe neplăcute.

Cleaver nu schiţă nici o mişcare de plecare. Fumă gînditor cîteva minute. Apoi rîse scurt, un rîs care nu-i schimbă trăsăturile feţei.

— La naiba ! bombăni el cu o falsă bonomie. Cum aţi spus, nu sunt la tribunal. Ce doriţi să ştiţi ?

— V-am explicat situaţia, spuse Markham cu o iritare ciudată. Ştiţi ce mă interesează. Cum trăia Odell ? Cine erau amicii ei intimi ? Cine ar fi putut s-o omoare ? Ce duşmani avea ? Orice lucru care ne-ar putea ajuta la elucidarea misterului. Şi, apropo, adăugă el cu ironie, orice v-ar putea elimina de pe lista suspecţilor.

La aceste cuvinte Cleaver începu să protesteze cu indignare. Dar îşi schimbă pe loc tactica. Zîmbind dispreţuitor, scoase un portvizit de piele şi din el o hîrtie împăturită pe care i-o dădu lui Markham.

— Mă pot elimina foarte uşor, proclamă el plin de încredere. V-am dat o somaţie pentru viteza excesivă primită de la Boonton, New Jersey. Uitaţi-vă la dată : 10 septembrie, noaptea trecută, la ora zece şi jumătate. Mergeam la Hopatcong, cînd am fost oprit şi amendat de un poliţist pe motocicletă în timp ce trecusem de Boonton şi mă îndreptam spre Mountain Lakes. Trebuie să apar la tribunal acolo mîine dimineaţă. Ce plictiseală cu aceşti poliţai ! Îi aruncă lui Markham o privire lungă şi calculată. N-aţi putea s-o anulaţi pentru mine ? E foarte plictisitor să merg din nou la New Jersey, căci am o groază de lucruri de făcut mîine.

Markham, care cercetase formularul amenzii, îl puse în buzunar.

— Am să mă ocup eu de asta, promise el, zîmbind amabil. Acum spuneți-mi ce știți.

Cleaver pufăi gînditor din țigara de foi. Apoi, se lăsă pe spate, își încrucișă picioarele și vorbi cu un aer aparent candid.

— Mă îndoiesc că știu multe care v-ar putea ajuta... Îmi plăcea Canarul, cum era poreclit, de fapt, am fost chiar atașat de ea la un moment dat. Am făcut mai multe prostii : i-am scris o mulțime de scrisori stupide cînd am fost în Cuba anul trecut. Ne-am fotografiat împreună la Atlantic City. Făcu o grimasă în semn de regret. Apoi a început să devină distantă și rece, și n-a venit la mai multe întîlniri cu mine. Am făcut scandal, dar singurul răspuns pe care l-am primit a fost că mi-a cerut și mai mulți bani.

Se opri și se uită la cenușa țigării de foi. În ochii lui înguști sclipi o lumină veninoasă iar mușchii bărbiei îi tresăriră.

— N-are sens să mint. Canarul avea acele scrisori și m-a tapat de o groază de bani pînă ce le-am primit înapoi.

— Cînd s-a întîmplat asta ?

— În iunie trecut, spuse Cleaver după o mică ezitare. Apoi continuă : Domnule Markham, și vocea îi era plină de amărăciune, nu vreau să vorbesc de rău o persoană moartă, dar acea femeie era cea mai abilă, cea mai nemiloasă, șantajistă din cîte am avut ghinionul să întîlnesc. Și-am să vă mai spun ceva : nu eram singurul de la care storcea bani ; mai avea și pe alții... Se întîmplă să știu că o dată l-a forțat pe Louis Mannix să-i dea niște bani, o știu chiar de la el.

— Puteți să ne dați numele altor oameni șantajați de ea ? întrebă Markham încercînd să-și ascundă nerăbdarea. Căci între timp am auzit de întîmplarea cu Mannix.

— Nu cunosc pe nimeni altul, spuse Cleaver cu regret. Am văzut Canarul ici și colo cu tot felul de oameni,

mai ales cu unul dintre ei. Dar îmi sunt cu toții necunoscuți.

— Presupun că afacerea Mannix e moartă și îngropată ?

— E de mult sfîrșită. N-o să obțineți nici o informație din acea sursă. Există alții însă, mai recenți decît Mannix, pe care ar trebui să-i cercetați, dacă dați de ei, firește. Eu unul nu-mi fac probleme, iau lucrurile așa cum sunt. Dar există o groază de oameni care s-ar înfuria teribil dacă Odell le-ar fi făcut ce mi-a făcut mie.

În ciuda confesiunii lui, Cleaver nu mi s-a părut un tip calm, indiferent, ci un tip nervos, rece, controlat, a cărui purtare era dictată de motive serioase.

Markham îl studia îndeaproape.

— Credeți deci că moartea ei e rezultatul răzbunării unui admirator decepționat ?

Cleaver se gîndi bine înainte de a răspunde.

— Mi se pare logic, spuse el în final. Odell căuta primejdia și pînă la urmă trebuia s-o pățească.

Urmă o scurtă tăcere. Apoi Markham îl întrebă :

— Cunoașteți cumva un tînăr micuț de statură, cu mustață blondă și cu ochii de un albastru deschis, numit Skeel ?

Cleaver scoase un sunet disprețuitor pe nas :

— Acest gen nu era specialitatea ei, îi lăsa în pace pe tineri, din cîte știu eu.

În acel moment un băiat de la hotel se apropie de Cleaver și îi spuse :

— Îmi pare rău că vă deranjez, domnule. Cineva îl caută la telefon pe fratele dumneavoastră care nu e la hotel. Operatorul m-a sfătuit să mă adresez dumneavoastră. Poate știți unde se află.

— De unde să știu eu ? se înfurie Cleaver. Nu mă mai plictisi cu asemenea fleacuri !

— Fratele dumneavoastră e la New York ? îl întrebă Markham degajat. L-am cunoscut cu ani în urmă. Locuiește la San Francisco, nu ?

— Da, în nebunia din California. E în vizită la New York ca să poată aprecia mai bine San Francisco atunci cînd se va întoarce.

Am avut sentimentul că această informație a fost dată cu greutate de către Cleaver și că pentru un motiv oarecare era agasat. Markham era însă mult prea absorbit de problema din fața lui ca să observe proasta dispoziție a lui Cleaver. Iată de ce reveni imediat la subiectul crimei.

— Se întîmplă să cunosc pe cineva care a fost interesat recent de Odell. S-ar putea să fie aceeași persoană cu care ați văzut-o. Un bărbat înalt, de vreo patruzeci și cinci de ani, cu o mustață căruntă, tunsă scurt. (Mi-am dat seama că-l descria pe Spotswoode).

— Acesta-i omul de care vorbeam, spuse Cleaver. L-am văzut împreună cu Odell, săptămîna trecută la restaurantul Mouqin.

Markham fu dezamăgit.

— Din păcate l-am scos de pe listă. Trebuie să existe cineva care să se fi bucurat de încrederea fetei. Sunteți sigur că nu vă puteți stoarce creierul puțin mai mult ?

Cleaver păru să reflecteze.

— Problema e cine anume se bucura de încrederea ei, spuse el. Vă sugerez pe doctorul Lindquist, pe numele mic Ambroise, cred. Locuiește undeva pe strada 40, lîngă Lexington Avenue. Nu știu dacă are să vă fie de mare folos. A fost foarte atașat de ea într-o vreme.

— Vreți să spuneți că atașamentul acestui doctor s-ar putea să fi fost nu numai profesional ?

— Nu sunt sigur, spuse Cleaver continuînd să fumeze și părînd să mediteze la situație. Iată care sunt faptele : Lindquist e unul din acei doctori specialiști din lumea mare ; pretinde că e neurolog și cred că este directorul unei clinici pentru femeile isterice. Trebuie să aibă bani, firește, căci poziția lui socială e foarte importantă, adică e exact genul de bărbat pe care Canarul l-ar fi ales ca sursă de venit. În plus venea s-o vadă mult mai des decît ar fi făcut-o un doctor pentru motive profesionale.

Am dat de el într-o seară în apartamentul ei cînd mi l-a prezentat. A fost foarte arogant.

— Merită să cercetăm, spuse Markham fără prea mare entuziasm. Nu mai ştiţi pe nimeni altul care ne-ar putea fi de folos ?

— Nu, nu cunosc pe nimeni altcineva, spuse Cleaver şi clătină din cap.

— Şi n-a pomenit niciodată că s-ar fi temut de cineva sau că ar fi anticipat neplăceri ?

— Nici un cuvînt. De fapt, ştirea asasinării ei m-a surprins total. Nu citesc decît ziare de curse de cai, iar în ziarul de dimineaţă nu era nimic despre crimă. N-am auzit de ea decît înainte de masa de seară. Se discuta despre asta în sala de biliard, aşa că m-am dus şi m-am uitat la un ziar de după-amiază. Dacă n-aş fi făcut-o, nici n-aş fi ştiut de omor pînă mîine dimineaţă.

Markham continuă discuţia cu el pînă la ora opt şi jumătate, dar fără nici un alt rezultat. În cele din urmă, Cleaver se sculă de pe scaun.

— Îmi pare rău că nu vă pot fi de mai mult ajutor, spuse el. Faţa lui rubicondă începuse să exprime satisfacţie şi dădu mîna cu Markham în cea mai prietenească manieră.

— Ai stors-o bine pe această moluşcă ramolită, remarcă Vance după plecarea lui Cleaver. E însă ceva foarte ciudat în ce-l priveşte. Transformarea de la expresia lui indiferentă de jucător de cărţi la una de mare încredere şi bună dispoziţie a fost mult prea bruscă, de fapt, a fost suspectă. Poate că am o mentalitate greşită, dar nu m-a impresionat ca un stîlp al adevărului. S-ar putea să fie din cauza ochilor lui reci, calculaţi, în contrast cu atitudinea deschisă şi francă.

— Şi totuşi, dacă şi-a recăpătat scrisorile în iunie, de ce-a mai continuat s-o curteze pe doamna ? Heath a raportat că a fost văzut acolo foarte recent.

— Poate că era un îndrăgostit fără leac, spuse Vance.

— În orice caz, am obţinut de la el numele lui Lindquist spuse Markham.

— Perfect adevărat, recunoscu Vance. Iar acesta este singurul aspect al relatării lui pe care mă bazez pentru că s-a exprimat cu o reținere decentă. Ar trebui să interoghezi fără întîrziere pe acest doctor al sexului slab, spuse Vance.

— Sunt mort de oboseală, replică Markham. Poate să aștepte pînă mîine.

Vance privi marele ceas de deasupra consolei de marmură.

— E cam tîrziu, dar hai să profităm de timpul rămas, cum spune poetul...

— Hai să mergem, spuse Markham, sunt sătul de erudiție.

XI

CĂUTÎND INFORMAȚII

PESTE ZECE MINUTE SUnam la ușa unui imobil de piatră de pe strada 44 East. Era o clădire foarte impozantă. Un majordom îmbrăcat de gală ne deschise ușa și Markham îi înmînă cartea de vizită.

— Dă cartea mea de vizită domnului doctor și spune-i că-i ceva foarte urgent.

— Domnul doctor tocmai și-a terminat dineul, ne informă mărețul majordom. Apoi ne conduse într-o cameră de primire, cu fotolii adînci și confortabile, perdele de mătase și lumini estompate.

— Un adevărat serai de ginecolog, spuse Vance uitîndu-se în jur. Sunt convins că pașa e un personaj maiestuos și elegant.

Prezicerea se dovedi adevărată. Doctorul Lindquist intră în cameră peste o clipă, inspectînd cartea de vizită a lui Markham, de parcă ar fi avut pe ea o inscripție cu litere cuneiforme pe care nu reușea s-o descifreze. Era un bărbat înalt, de vreo patruzeci de ani, cu păr des și cu sprîncene stufoase, și mai ales cu o față deosebit de palidă. Această față era prelungă și în ciuda trăsăturilor asimetrice omul părea destul de arătos. Purta haine de seară și pășea cu precizia calculată a unui bărbat plin de propria lui importanță. Se așeză la un mic birou oval de mahon și își ridică politicos privirea spre Markham în semn de întrebare.

— Cui datorez onoarea acestei vizite ? întrebă el cu o voce melodioasă și artificială, întîrziind asupra fiecărei silabe. Aveți noroc că m-ați găsit acasă, adăugă el mai înainte ca Markham să apuce să-i răspundă. Nu discut cu pacienții decît după ce-am stabilit o vizită.

Am avut senzația că se simțea umilit că ne-a primit fără o complicată ceremonie preliminară. Markham, care prin firea lui detesta aerele și pozele, atacă problema.

— Aceasta nu-i o vizită profesională, domnule doctor. Vreau să vorbesc cu dumneavoastră despre una dintre fostele paciente... Margaret Odell.

Doctorul Lindquist privi un prespapier de aur din fața lui cu o expresie puțin dispusă la confesiuni.

— Ah, da, domnișoara Odell. Tocmai am citit despre moartea ei violentă. O tragedie atît de cumplită ! Și cum pot eu să vă fiu de folos ? Vă dați seama că relația dintre medic și pacient e una de încredere sacră...

— Înțeleg asta prea bine, îl asigură Markham acru. Pe de altă parte, este de datoria sacră a fiecărui cetățean să ajute autoritățile să prindă un criminal și să-l dea pe mîna justiției. Dacă există ceva cu care mă puteți ajuta, sunt convins că-mi veți spune.

Doctorul ridică mîna într-un gest de protest politicos.

— Am să fac, firește, tot ce pot ca să vă fiu de ajutor, dacă îmi comunicați ce anume vă interesează.

— N-are sens să mai ne pierdem timpul cu formalități, domnule doctor, spuse Markham. Știu că domnișoara Odell v-a fost pacientă mult timp și-mi dau seama că e foarte posibil, ba chiar probabil, să vă fi spus unele lucruri care aruncă o lumină asupra morții ei.

— Dar, dragă domnule... Lindquist se opri ca să citească ostentativ cartea de vizită... domnule Markham, relațiile mele cu domnișoara Odell au fost strict profesionale.

— Am înțeles, continuă Markham, că deși acest lucru s-ar putea să fie adevărat din punct de vedere tehnic, a existat totuși în relație o notă de informalitate. Poate c-ar trebui să spun că atitudinea dumneavoastră profesională transcende interesul pur științific în acest caz.

Vance chicoti discret iar eu nu mi-am putut reține un zîmbet la acuzația plină de înfloriturî și atît de pedantă a lui Markham. Doctorul Lindquist nu păru însă deloc descumpănit. Luînd un aer de meditație înșelătoare, spuse :

— Mărturisesc, în strictul interes al adevărului, că uneori, în timpul perioadei oarecum izolate a tratamentului, am ajuns să nutresc pentru tînăra doamnă un fel de afecțiune părintească. Mă îndoiesc însă că a fost vreodată conștientă de aceste sentimente delicate din partea mea.

Vance rînji amuzat. Cu o privire adormită, se uita la doctor cu un aer ironic.

— Și în timpul acestui tratament nu v-a pomenit niciodată de chestiuni personale care i-ar fi cauzat neliniște ? insistă Markham.

Doctorul Lindquist își împleti degetele într-o piramidă și păru să examineze întrebarea cu mare atenție.

— Nu, nu reușesc să-mi amintesc nici o declarație de-a ei. Cuvintele sunau politicos și cumpătat. Cunosc, în

general, stilul ei de viață, dar detaliile, așa cum o să vă dați seama, au rămas cu totul în afara sferei mele de cunoaștere în calitate de consultant medical. Problemele ei nervoase se datorau — așa cum m-a lăsat să cred diagnosticul meu — orelor tîrzii, enervării, meselor prea îmbelșugate, cu alte cuvinte unei vieți prea pline, cum se spune. În epoca noastră febrilă, femeia modernă...

— Pot să vă întreb cînd ați văzut-o ultima oară ? îl întrerupse Markham nerăbdător.

Doctorul se prefăcu surprins.

— Ultima oară ? Să mă gîndesc... Nu-și putea aminti ocazia decît cu mare dificultate. Cam acum două săptămîni, deși s-ar putea să fi fost mai demult. Nu-mi vine în minte. Să cercetez dosarele.

— Nu cred că va fi necesar, spuse Markham. Se opri și îl privi pe doctor cu o expresie de afabilitate dezarmantă. Această ultimă vizită a fost profesională sau paternă ?

— Profesională, firește. Ochii doctorului Lindquist rămaseră impasibili, deși în ei sclipea o notă de interes. Fața lui însă nu reflectă nici o schimbare.

— Ați văzut-o aici sau în apartamentul ei ?

— Cred că am fost la ea acasă.

— Ați fost foarte des la ea acasă, domnule doctor, după cîte am aflat, și la ore cu totul nepotrivite. Cum se explică asta cînd practica dumneavoastră vă impune de a vedea pacienții numai la vizita anunțată dinainte ?

Vocea lui Markham continua să fie plăcută, deși natura întrebărilor îi trăda iritarea datorită ipocriziei doctorului, ca și efortului acestuia de a nu divulga informații ce ne-ar fi putut fi de folos.

Mai înainte ca doctorul Lindquist să apuce să răspundă, majordomul apăru în ușă și îi indică cu un gest tăcut telefonul care se afla alături, pe un taburet, lîngă biroul lui. Cerîndu-și onctuos scuze, doctorul se întoarse și ridică receptorul. Vance profită de ocazie ca să scrie cîteva rînduri pe o bucată de hîrtie și s-o treacă lui Markham pe ascuns. La terminarea convorbirii telefonice,

doctorul Lindquist se sculă cu un aer arogant și îl privi pe Markham cu un dispreț distrugător.

— E oare treaba procurorului general, întrebă el distant, să chinuie cu întrebări insultătoare un medic respectabil ? N-am știut că e un act ilegal — sau original — ca un doctor să-și viziteze pacienții.

— Nu discut *acum*, Markham sublinie cuvîntul *acum*, infracțiunile legii. Dar cum dumneavoastră sugerați o posibilitate care, vă încredințez, nu-mi trecuse prin minte, vreți să fiți atît de bun și să-mi spuneți, doar de dragul anchetei, unde ați fost aseară între ora unsprezece și douăsprezece ?

Întrebarea avu un efect surprinzător. Doctorul Lindquist deveni țeapăn ca un cablu întins, și cu privirea plină de venin se uită rece și disprețuitor la Markham. Masca lui de catifea îi căzuse de pe față. Am mai sesizat și o altă emoție în dosul furiei reținute : se temea de ceva, și furia lui nu ascundeea decît parțial acest simțămînt.

— Unde am fost în seara trecută e un lucru care nu vă privește. Vorbea cu mare efort, răsuflînd zgomotos.

Markham aștepta, aparent neimpresionat, cu ochii ațintiți la omul din fața lui. Acest calm zdruncină siguranța doctorului.

— Ce urmăriți intrînd aici cu forța și punîndu-mi aceste întrebări jignitoare ? răcni el. Se făcuse livid și începu să transpire, iar fața i se descompuse oribil. Mîinile îi tremurau spasmodic ca și întregul corp. Ieșiți toți trei, pînă nu vă dau eu pe ușă afară !

Markham, înfuriat și el, era pe cale să-i răspundă, cînd Vance îl apucă de braț.

— Doctorul ne dă discret de înțeles că trebuie să plecăm, spuse el. Apoi, îl întoarse pe Markham cu repeziciune, și îl conduse afară din cameră.

Ne aflam din nou în taxi în drum spre club în timp ce Vance se amuza :

— Interesant specimen ! Paranoia. Sau o manie depresivă, o formă de nebunie. Perioade de excitare alternînd cu altele de deprimare, cînd sănătos, cînd dement. Boala doctorului face parte din categoria psihozelor, asociate cu tulburări de ordin sexual. E și la vîrsta potrivită pentru așa ceva. Un degenerat nevricos, ăsta-i doctorul nostru ! Dacă mai rămîneai un minut, avea să te atace. Mare noroc că te-am salvat, venindu-ți în ajutor. Tipii de genul lui sînt extrem de primejdioși.

Vance clătină din cap cu o descurajare ipocrită.

— Ascultă, Markham, adăugă el, ar trebui să studiezi forma craniului celor cu care ai de-a face. Ai observat, de pildă, fruntea largă și neregulată a acestui domn, sprîncenele inegale, ochii palizi și urechile cu vîrfuri ascuțite și lobii crescuți ? Un tip șmecher, dar și imoral.

— Mă întreb ce știe cu adevărat ? mormăi Markham enervat.

— Oh, știe el ceva, fii sigur de asta ! Și dacă am ști și noi, am fi foarte avansați cu ancheta. În plus, informațiile pe care le ascunde sunt oarecum legate de persoana lui. A exagerat aerul indignat și ieșirea aceea isterică a fost o expresie a sentimentelor lui.

— De acord, spuse Markham. Cînd l-am întrebat cum și-a petrecut noaptea trecută a făcut explozie. Ce crezi că i-a provocat starea asta ?

— Mai multe lucruri : în primul rînd declarația falsă și evident ilogică după care ar fi citit despre crimă, recent. Apoi ditiramba despre caracterul sacru al mărturisirilor făcute de pacienții săi. Pretențiile lui grijulii de a ne asigura de interesul său patern față de fată. În sfîrșit, efortul de a încerca să-și aducă aminte cînd a văzut-o ultima oară, asta mai ales mă face să fiu deosebit de bănuitor. Apoi, izbucnirea lui demență și felul cum s-a schimonosit.

— Da, recunoscu Markham, întrebarea l-a deranjat. Cred că e cazul să am o altă întrevedere cu acest doctor la modă ?

— Ai să ai, repetă Vance. L-am luat prin surprindere. Dar cînd are să judece cu calm chestiunea şi are să inventeze o poveste convingătoare, are să devină şi mai arogant... Oricum, seara a luat sfîrşit aşa că poţi să te odihneşti pînă mîine dimineaţă.

Dar seara nu se încheiase încă în ce priveşte cazul Odell. Ne întorsesem înapoi la club dear de cîteva minute, cînd un bărbat s-a apropiat de colţul unde şedeam şi l-a salutat foarte curtenitor pe Markham. Spre surprinderea mea, Markham s-a ridicat şi i-a oferit un scaun.

— Aş dori să vă mai întreb ceva, domnule Spotswoode, spuse el. Aveţi un moment pentru mine ?

La pomenirea numelui său, mărturisesc că l-am privit pe om mai de aproape, curios fiind să-l văd pe cel care o însoţise pe Odell la teatru şi la restaurant cu o seară mai înainte. Spotswoode era un tip de aristocrat din New England, inflexibil, lent în mişcări, rezervat, liniştit şi îmbrăcat la modă. Părul şi mustaţa îi erau cărunte, lucru ce accentua rozul obrajilor săi. Avea cam un metru şaizeci şi ceva, era bine proporţionat şi cu oase mari.

Markham ni-l prezentă lui Vance şi mie şi îi explică apoi că noi îl asistăm în această afacere.

Spotswoode îi aruncă o privire plină de neîncredere, dar acceptă decizia pe loc.

— Sunt în mîinile dumneavoastră, domnule Markham, răspunse el, cu o voce manierată dar cam stridentă. Sunt de acord cu tot ce-aţi decis. Se întoarse spre Vance cu un zîmbet mieros. Deoarece sunt într-o poziţie cam neplăcută, am devenit foarte sensibil.

— Eu unul reacţionez exact invers, răspunse Vance pe un ton plăcut. În orice caz, nu sunt un moralist aşa încît atitudinea mea în această afacere e strict academică.

Spotswoode rîse încet.

— Aş dori ca şi familia mea să împărtăşească atitudinea dumneavoastră, deşi mă tem că n-are să fie atît de tolerantă faţă de slăbiciunile mele.

— Trebuie să vă informez, domnule Spotswoode, spuse Markham, că există totuşi posibilitatea ca să vă chem ca martor.

Omul se uită în sus, faţa i se întunecă dar nu spuse nimic.

— În momentul de faţă, continuă Markham, suntem pe cale să operăm o arestare şi mărturia dumneavoastră ne-ar putea ajuta să stabilim ora întoarcerii domnişoarei Odell în apartamentul ei ca şi faptul că se găsea cineva în acel apartament atunci cînd aţi plecat. Ţipetele ei şi chemările în ajutor pot fi dovezi serioase pentru a obţine o condamnare.

Spotswoode păru îngrozit la gîndul că relaţiile lui cu fata aveau să devină publice şi cîteva minute rămase cu privirea aţintită în jos.

— Înţeleg poziţia dumneavoastră, spuse el în final, dar ar fi un lucru îngrozitor pentru mine dacă această indiscreţie devine publică.

— Această posibilitate poate fi evitată, îl încurajă Markham. Vă promit că nu veţi fi solicitat decît dacă va fi absolut necesar. Iar acum, iată ce doream să vă întreb : cunoaşteţi un doctor Lindquist, care, înţeleg, a fost medicul personal al domnişoarei Odell ?

— N-am auzit niciodată de el, spuse Spotswoode, sincer uimit. De fapt, domnişoara Odell n-a pomenit numele vreunui doctor de faţă cu mine.

— Aţi auzit vreodată de numele Skeel, pomenit de ea ? Sau de Tony ?

— Niciodată, răspunse el emfatic.

Markham se scufundă decepţionat în tăcere. Spotswoode rămase şi el tăcut avînd un vag aer visător.

— Știți, domnule Markham, spuse el după cîteva minute, ar trebui să mă jenez s-o recunosc, dar am fost foarte atașat de fată. Bănuiesc că ați păstrat apartamentul intact... Ezită și în ochi îi apăru o expresie rugătoare... Aș dori să-l revăd, dacă e cu putință.

Markham îl privi cu simpatie, dar dădu negativ din cap.

— Nu-i cu putință. Veți fi recunoscut de operatorul telefonic, sau s-ar putea să fie unii reporteri pe acolo, și atunci nu vă mai putem ține în afara cazului.

Omul păru decepționat, dar nu protestă. Cîteva minute domni tăcere. Apoi, Vance se ridică încet de pe scaunul său.

— Ascultați, domnule Spotswoode, vă amintiți cumva vreun lucru neobișnuit care s-ar fi petrecut aseară în timpul acelei jumătăți de oră cît v-ați aflat în compania domnișoarea Odell ?

— Lucru neobișnuit ? Omul își exprimă convingător uimirea. Nimic, dimpotrivă. Am vorbit o vreme, apoi, întrucît fata părea obosită, i-am spus noapte bună și am plecat aranjînd să luăm dejunul împreună astăzi...

— Și totuși, ni se pare aproape sigur că altcineva era ascuns în apartament în timp ce dumneavoastră vă aflați acolo.

— N-am nici o îndoială în această privință, recunoscu Spotswoode cu o mișcare a umerilor. Țipetele ei par să indice că acea persoană a ieșit din ascunzătoare la cîteva minute după plecarea mea.

— Și n-ați avut nici o bănuială că era cineva acolo atunci cînd v-a chemat în ajutor ?

— Firește c-am avut, dar cînd m-a asigurat că totul e în regulă și mi-a spus să mă duc acasă, am trecut țipetele pe seama unui coșmar. Știam că fusese obosită, și la plecare o lăsasem în scaunul de nuiele de lîngă ușă, de unde se pare că s-au auzit țipetele. Am tras concluzia

că ațipise și că țipase în somn... Dacă n-aș fi fost atît de încrezător...

— E o situație îngrozitoare, spuse Vance și rămase tăcut o vreme. Ați observat cumva dacă ușa dulapului din perete era deschisă ? Dulapul din camera de zi...

Spotswoode se încruntă, încercînd să revadă scena, dar fără succes.

— Presupun că era închisă. Aș fi observat dacă era deschisă.

— Atunci nu ne puteți spune dacă cheia era în broască sau nu.

— Cum să vă spun așa ceva ? ! Nici măcar n-am observat dacă avea cheie.

Am mai discutat cazul încă o jumătate de oră. Apoi Spotswoode s-a sculat și s-a scuzat că trebuie să plece.

— Ciudat cum un om cu educația lui a putut fi atît de fascinat de o persoană atît de superficială.

— Mie mi se pare foarte natural, spuse Vance... Ești un moralist incorigibil, Markham.

XII

DOVEZI CIRCUMSTANȚIALE

A DOUA ZI, MIERCURI, NU numai că s-a produs un eveniment concludent în afacerea Odell, dar a marcat și începutul activității lui Vance în anchetă. Elementele psihologice ale cazului l-au atras irezistibil, și a simțit, că în acest stadiu al investigației,

un răspuns final nu se putea obține prin metodele poliției obișnuite. La cererea lui, Markham îl solicitase să vină la birou cu puțin înainte de ora nouă dimineața, așa încît am plecat acolo cu mașina.

La sosire am dat de Heath care ne aștepta nerăbdător. Expresia lui vădit triumfătoare indica limpede știri bune.

— Am obținut o groază de informații utile, spuse el cînd am luat loc. Era mult prea nervos ca să se calmeze așa că rămase în picioare alături de biroul lui Markham, învîrtind între degete o țigară de foi mare și neagră.

— Am dat de Dude aseară la ora șase ; unul din polițiști, pe nume Riley, care patrula pe Sixth Avenue și pe strada 30, l-a văzut dîndu-se jos dintr-o mașină și îndreptîndu-se spre un magazin de amanetări. Polițistul, întovărășit de un coleg, a intrat în magazin și l-a arestat pe Dude exact cînd acesta voia să amaneteze un inel. În același timp, Heath a aruncat pe birou un inel cu un diamant prețios, montat într-un cadru de platină.

— Eram în biroul meu cînd l-au adus, așa că l-am trimis pe Snitkin cu inelul pînă în Harlem ca să vedem ce spune servitoarea : aceasta l-a identificat pe loc ca aparținînd Margaretei Odell.

— Ascultă, Heath, acest inel nu era una din bijuteriile purtate de ea în acea seară ? întrebă Vance pe un ton neutru.

Heath se întoarse brusc și-l privi cu o antipatie vădită.

— Și ce importanță are asta ? Inelul a fost în caseta de bijuterii, nu-i așa ?

— Firește c-a fost acolo, murmură Vance devenind indiferent.

— Iată unde ne-a ajutat, declară Heath întorcîndu-se spre Markham, căci face legătura între Skeel, spargere și crimă.

— Și ce spune Skeel despre asta ? Markham se aplecă spre Heath. Presupun că l-ai-întrebat.

— Nici vorbă c-am făcut-o, replică Heath. L-am anchetat toată noaptea. Iată ce susține : că Odell i-ar fi dat

inelul acum o săptămînă, iar el n-a mai apucat s-o vadă pînă în după-amiaza zilei de alaltăieri. S-a dus la ea între ora patru și cinci — vă amintiți că servitoarea a spus că Odell a fost plecată între aceste ore — și a intrat și a ieșit pe ușa laterală, care nu era încuiată la acea oră. Recunoaște c-a venit din nou pe la nouă și jumătate în acea seară, dar că atunci cînd a aflat că Odell nu-i acasă, s-a întors în apartamentul lui și a rămas acolo. Are un alibi c-ar fi juçat cărți cu proprietăreasa pînă după miezul nopții și-ar fi băut bere. Am dat o fugă pînă acolo, azi-dimineață și bătrîna a adeverit spusele lui. Casa e un fel de pensiune într-o zonă proastă, iar proprietăreasa, în afara faptului că-i beţivă, a mai fost și arestată pentru furt din magazine.

— Și ce spune Skeel de amprente ?

— Pretinde că le-a lăsat acolo cu ocazia vizitei de după-amiază.

— Și cea de pe clanța dulapului ?

— Are răspuns și la aceasta, spuse Heath cu un bombănit înfundat. Spune c-a auzit pe cineva venind și atunci s-a ascuns în dulap. Nu voia să fie văzut sau să strice partida jucată de Odell.

— Ce gentil din partea lui să se țină de-o parte cînd e vorba de-o metresă, spuse Vance lent. Ce loial și emoționant !

— Să n-o credeți pe această secătură, domnule Vance, spuse Heath cu o voce surprinsă și indignată.

— Nu, nu-l cred, dar trebuie să recunosc că repetă aceeași poveste.

— E o poveste mult prea logică pentru gustul meu, bombăni Heath.

— Asta-i tot ce-ai putut scoate de la el ? Era clar că Markham nu părea încîntat de rezultatele obținute de Heath în timpul interogatoriului brutal.

— Cam asta-i tot. Se cramponează de povestea lui ca o lipitoare.

— Ai găsit cumva vreo daltă în camera lui ?

Heath recunoscu că n-a găsit.

— Doar nu vă închipuiți că avea s-o țină acolo, adăugă el.

Markham reflectă la problemă timp de cîteva minute.

— Nu pot să spun că avem dovezi serioase, indiferent de cît de mult suntem convinși de vinovăția lui Skeel. Alibiul lui s-ar putea să fie dubios dar, luat în legătură cu declarația telefonistului, mă tem că nu va rezista la Tribunal.

— Ce se întîmplă cu inelul, domnule ? Heath era disperat și dezamăgit. Ce se întîmplă cu amenințările lui, cu amprentele, cu cazierul judiciar al altor spargeri ?

— Nu sunt decît factori constatatori, îi explică Markham. Pentru o crimă avem nevoie de dovezi solide. Un bun avocat va reuși să-și achite clientul în douăzeci de minute, chiar dacă reușesc să-l aduc la Tribunal. Nu e imposibil, îți dai bine seama, ca Odell să-i fi dat inelul acum o săptămînă. Mai ții minte că servitoarea a declarat că Skeel îi ceruse bani în acel moment. Și nu avem cum să dovedim că amprentele n-au fost lăsate acolo în acea luni după-amiază. În plus, nu putem stabili o legătură între el și daltă, căci nu știm cine a făcut spargerea din Park Avenue vara trecută. Relatarea lui e confirmată de fapte și nu avem cum s-o contrazicem.

Heath dădu neputincios din umeri. Se descurajase complet.

— Ce vreți să facem atunci cu el ? întrebă trist.

Markham se gîndi o clipă, fiind și el într-un impas.

— Înainte de a-ți răspunde aș dori să stau și eu de vorbă cu el.

Apăsă pe o sonerie și ordonă unui funcționar să completeze formularele necesare. Cînd toate hîrtiile au fost semnate, îl expedie pe Swacker cu ele la Ben Hanlon.

— Întreabă-l despre acele cămăși de mătase, sugeră Vance. Și încearcă să afli dacă o vestă albă se poartă cu o jachetă neagră de seară.

— Nu suntem într-o croitorie aici, izbucni Markham.

— Dragul meu Markham, văd că nu vrei să înveți nimic de la acest arbitru al eleganței.

Peste zece minute, un detectiv de la închisoarea Tomba intră pe ușă însoțit de deținut.

Felul cum arată Skeel în acea dimineață nu se mai potrivea cu porecla de Dude [1]. Era palid și tras la față. Experiențele grele din seara trecută își lăsaseră amprenta asupra lui. Era nebărbierit, nepieptănat, mustața îi atîrna jalnic și cravata îi stătea anapoda. Dar în ciuda aspectului său penibil, manifesta încă o atitudine arogantă și disprețuitoare. Rînji la Heath și îl înfrunta pe procurorul general cu o indiferență fățișă.

În fața întrebărilor lui Markham, Skeel se încăpățînă să repete povestea spusă lui Heath. Se agăță cu perseverență de fiecare detaliu cu precizia unui om care a memorizat o lecție și o repetă acum pe dinafară. Markham îl amenință, îl îmboldi și îl teroriză. Toate rămășițele de amabilitate dispăruseră din purtarea lui, devenind o mașină de un dinamism inepuizabil. Skeel însă, ai cărui nervi păreau să fie de oțel, rezistă la barajul de întrebări fără să clipească. Trebuie să mărturisesc că l-am admirat, în ciuda repulsiei pe care mi-o provoca.

După o oră, Markham renunță, complet epuizat, la eforturile lui de a obține o recunoaștere a culpabilității lui Skeel. Era pe cale să-l trimită înapoi la închisoare, cînd Vance se ridică și înaintă indolent spre biroul procurorului general. Ajuns acolo, se așeză pe o margine a biroului și îl privi pe Skeel cu o curiozitate impersonală.

[1] *Dude*, termen argotic cu sens de eleganță ieftină (nr.tr.).

— Deci îți place să joci cărți, remarcă el indiferent. Un joc cam aiurea, nu găsești ? Uneori poți juca cu două pachete de cărți, care îți permit unele manevre.

Pe fruntea lui Skeel se ivi un semn de neliniște. Era obișnuit cu procurori violenți, ca și cu metodele brutale ale poliției, dar de data asta era confruntat cu un tip de inchizitor cu totul nou, lucru care îl tulbura și-l umplea de teamă. Se hotărî deci să facă față acestui nou adversar cu un aer obraznic și amuzat.

— Apropo, continuă Vance, fără să schimbe tonul, cum poate cineva ascuns în dulapul cu haine din camera de zi a lui Odell să se uite prin gaura cheii și să vadă tot ce se petrece în cameră ?

Obrăznicia și amuzamentul dispărură brusc de pe fața lui.

— Și, pe deasupra, continuă Vance, cu privirea ațintită asupra lui, de ce n-ai dat alarma ?

Îl priveam pe Skeel cu atenție și, deși expresia lui indiferentă nu se schimbase, am observat că i se dilataseră pupilele. Și Markham notase această schimbare.

— Nu-ți bate capul să răspunzi, continuă Vance, cînd Skeel se pregăti să răspundă. Spune-mi doar atît : spectacolul nu te-a zguduit deloc ?

— Nu știu la ce vă referiți, replică Skeel cu oarecare impertinență. Dar, cu tot sîngele rece, în purtarea lui se vădi o stare de neliniște. În dorința sa de a părea indiferent, îi trebuia un efort care răpea cuvintelor sale orice putere de convingere.

— Nu-i o situație prea fericită, spuse Vance, ignorîndu-i declarația. Cum te-ai simțit ghemuit acolo, în dulap, în beznă, cînd clanța s-a mișcat și cineva a încercat să deschidă ușa ? Ochii lui Vance îi sfredeleau pe cei ai lui Skeel, deși vocea îi rămăsese calmă. Mușchii de pe fața lui Skeel se încordară, dar omul nu scoase nici un cuvînt.

— Mare noroc ai avut cînd te-ai decis să te încui în dulap, continuă Vance. Închipuiești ce s-ar fi întîmplat,

dacă el deschidea ușa... Îți dai seama ce s-ar fi întîmplat ? Vance se opri și zîmbi cu un fel de amabilitate acră mai convingătoare decît orice ton amenințător.

— Ascultă, avea dalta de oțel pregătită pentru el ? Poate c-ar fi fost mult prea voinic și prea rapid pentru tine, poate c-ar fi ajuns să te strîngă și pe tine de gît mai înainte de a apuca să-l lovești... Te-ai gîndit la asta pe întuneric ? Hotărît, nu era o situație plăcută. De fapt era una chiar puțin înspăimîntătoare.

— Ce tot bați cîmpii ? se răsti Skeel insolent. Ești scrîntit la cap ! Dar aroganța lui dispăruse și o expresie de spaimă îi trecu pe față. Momentul de relaxare a fost, totuși, de scurtă durată, căci rînjetul batjocoritor reapăru și Skeel își clătină capul cu un gest disprețuitor.

Vance se întoarse la fotoliul lui și se întinse indolent, ca și cum interesul lui pentru acest caz se evaporase.

Markham urmări spectacolul cu atenție în timp ce Heath continua să fumeze cu o proastă dispoziție evidentă. Skeel rupse tăcerea.

— Am impresia că voi fi victima unei înscenări judiciare. Ați pus totul la cale, nu ? Vreți să mă condamnați pe nedrept ! Începu să rîdă acru. Numele avocatului meu e Abe Rubin ; telefonați-i, vreau să-l văd.

Cu un gest plictisit, Markham făcu semn unui detectiv să-l ducă pe Skeel înapoi la închisoarea Tomba.

— Ce voiai să dovedești ? îl întrebă el placid pe Vance după plecarea lui Skeel.

— O simplă idee care se zbătea să iasă la lumină, spuse Vance, fumînd. M-am gîndit că domnul Skeel s-ar putea să-și deschidă inima față de noi. Așa că l-am ispitit cu vorbe.

— Asta-i bună ! îl ironiză Heath. Eu unul m-am așteptat să-l întrebați dacă joacă coarda sau dacă bunica lui a fost o cucuvea.

— Dragul meu Heath, nu fi răutăcios, nu știu dacă aș putea suporta acest lucru. Ascultă, discuția mea cu Skeel nu ți-a sugerat nimic ?

— Ba da, răspunse Heath, că Skeel se ascunsese în dulap cînd a fost omorîtă Odell. Dar la ce ne foloseşte asta ? Îl elimină pe Skeel, deşi lovitura a fost dată de un profesionist, care a fost prins cu o parte din bijuterii. Se întoarse cam dezgustat către Markham : Ce s-a întîmplat, domnule ?

— Nu-mi place ce se întîmplă, răspunse Markham. Dacă Skeel l-a angajat pe Rubin ca să-l apere, nu avem nici o şansă cu dovezile de pînă acum. Nici un judecător nu va accepta sentimentele mele ca dovezi materiale.

— Am putea să-l punem în libertate şi să-l urmărim, sugeră Heath fără convingere ; s-ar putea să-l prindem făcînd ceva care să-l trădeze.

— Nu-i o idee proastă deloc, recunoscu el. Atît timp cît e la închisoare nu mai putem scoate nimic de la el.

— Mi se pare singura şansă, domnule.

— În regulă, spuse Markham. Să-l lăsăm să creadă că am terminat cu el. Poate face vreo greşeală. Las totul pe seama dumitale, Heath. Pune cîţiva oameni zi şi noapte pe urma lui. Poate se petrece ceva...

Heath se ridică foarte nefericit.

— Am înţeles. Am să mă ocup de asta.

— Am nevoie de mai multe informaţii despre Charles Cleaver, adăugă Markham. Încearcă să afli ce fel de relaţii avea cu Odell. Obţine-mi şi nişte date asupra doctorului Lindquist. Cine e ? Ce obiceiuri are ? Ştii la ce mă refer. A tratat-o pe fată pentru o boală reală sau imaginară ? Cred că ascunde ceva. Nu te apropia prea mult de el, nu încă.

Heath notă numele în carnetul său fără mare entuziasm.

— Şi mai înainte de a elibera pe prizonierul atît de elegant, spuse Vance căscînd, încearcă să afli dacă are o cheie a apartamentului lui Odell.

Heath tresări şi rînji.

— Asta-i o idee care mi se pare bună... Ciudat cum de nu m-am gîndit eu la ea. Dădu mîna cu noi şi ieşi din încăpere.

XIII

UN GALANTON SERIOS

SWACKER AȘTEPTA EVIdent o ocazie să-l întrerupă, căci în clipa cînd Heath ieși pe ușă, se grăbi să pășească înăuntru.

— Au sosit reporterii, anunță el cu o strîmbătură. Ați spus c-o să stați de vorbă cu ei la ora zece și jumătate.

Ca răspuns la un semn de aprobare din partea șefului, Swacker deschise larg ușa și o duzină de ziariști năvăliră în cameră.

— Nu puneți întrebări astăzi, vă rog, spuse Markham gentil. E mult prea devreme pentru anchetă. Am să vă spun însă tot ce știu... Sunt de acord cu sergentul Heath că asasinatul lui Margaret Odell a fost opera unui profesionist, probabil același care a jefuit și apartamentul de pe Park Avenue vara trecută.

Le relată pe scurt descoperirile inspectorului Brenner în legătură cu dalta.

— N-am efectuat încă nici o arestare, dar sperăm să avem una cît de curînd. De fapt, poliția are toate datele și procedează cu grijă ca să evite posibilitatea unei erori încheiate printr-o achitare. Am recuperat între timp o parte din bijuteriile furate...

Le vorbi reporterilor cam cinci minute fără să pomenească de declarațiile servitoarei sau ale operatorilor telefonici, evitînd cu atenție orice nume. Rămași singuri, Vance chicoti admirativ :

— Superbă politică de evaziune, dragă Markham. Avocatura are avantajele ei, hotărît că le are... „Am recuperat între timp o parte din bijuteriile furate"... Ce cuvinte fricîntătoare ! Nu sunt o minciună, dar cît sunt de înșelătoare ! Ar trebui să-mi dedic mai mult timp artei de a suprima adevărul. Ar trebui să fii încununat cu lauri...

— Trecînd peste toate astea, răspunse Markham nerăbdător, ce-ar fi să-mi spui, întrucît Heath e plecat, la ce te-ai gîndit cînd ai discutat cu Skeel ? Ce însemnau acele referiri la dulapuri întunecate, amprente, spionatul prin gaura cheii ?

— Să știi că mica mea discuție cu el n-a fost chiar așa de criptică, îl asigură Vance. Tony cel elegant a fost atacat pe neașteptate în timp ce se găsea în acea seară ascuns în dulap. Am încercat să aflu la ce oră s-a pitit acolo.

— Și ai aflat ?

— Nu încă. Vance dădu trist din cap. Știi, Markham, că eu am o teorie, cam vagă, obscură și nefondată, de fapt complet de neînțeles. Și chiar dacă aș reuși s-o verific, nu văd cum ar putea să ne ajute, căci ar face ca situația să devină și mai de neînțeles decît e acum... Aproape că-mi pare rău că l-am chestionat pe elegantul lui Heath.

— Din cîte înțeleg, pari să crezi că Skeel a fost martor la crimă. Nu cumva asta este teoria ta ?

— E o parte din ea.

— Dragă Vance, mă uimești ! Markham izbucni în rîs. După tine, Skeel e nevinovat, dar păstrează pentru el această informație, apoi își inventează un alibi și cînd este arestat nu scoate o vorbă. Nu prea are sens teoria.

— Îmi dau seama, spuse Vance. E ca o sită, plină de găuri. Și totuși, ideea mă urmărește, mă obsedează tot timpul.

— Îți dai seama că această teorie a ta, cam aiurea, presupune că atunci cînd Spotswoode și Odell s-au întors de la teatru, în apartament se aflau ascunși doi oameni care nu se cunoșteau, și anume Skeel și asasinul ipotetic ?

— Firește că-mi dau seama și din cauza asta o socot irațională.

— În plus, trebuie să fi intrat în apartament separat și să se fi ascuns fără să știe unul de altul. Poți să-mi spui și mie cum au pătruns în apartament ? Și mai ales cum au ieșit din casă ? Și care dintre ei a făcut-o pe Odell să țipe ? Și ce făcea celălalt între timp ? Iar dacă Skeel

a fost doar un martor pasiv, îngrozit și mut, cum îți explici c-a spart caseta cu bijuterii și a luat inelul ?

— Ajunge ! Ajunge ! Nu mă mai chinui ! îl rugă Vance. Știu ce e o teorie aiurea. Dar am avut toată viața halucinații. Însă niciodată așa de grav ca acum.

— Suntem complet de acord asupra acestui punct, dragă Vance, spuse Markham și zîmbi.

În acea clipă intră Swacker care îi înmînă o scrisoare procurorului.

— Adusă de un mesager și cu „urgent" pe ea, explică el.

Scrisoarea, scrisă pe hîrtie groasă și cu emblemă, era de la doctorul Lindquist care le mărturisea că între orele unsprezece și unu în noaptea de luni, doctorul se ocupase de un pacient la clinica sa. Își cerea de asemenea scuze pentru cuvintele sale atunci cînd i se ceruseră informații și oferea o explicație elegantă, dar deloc convingătoare, a purtării sale. Avusese o zi deosebit de obositoare, se pare, cazurile de boli de nervi erau atît de agasante, și bruscheţea vizitei noastre, împreună cu natura oarecum ostilă a întrebărilor lui Markham, îl tulburaseră mult. Regreta sincer ieșirea, afirma el, și era gata să le dea orice ajutor doreau.

— A reflectat cu calm zise Vance, și îți oferă un mic alibi pe care, am impresia, nu-l vei putea distruge cu ușurință. Un tip foarte abil, ca toți acești falși psihiatri. Citește asta : *„s-a ocupat de un pacient"*. Să fim serioși ! Care pacient ? Unul mult prea bolnav pentru a fi interogat. Asta-i situația. Ne oferă o înfundătură drept ieșire. Nu-i rea ideea !

— Nu mă interesează prea mult, spuse Markham și puse scrisoarea de-o parte. Acest măgar pompos n-ar fi reușit să intre niciodată în apartamentul lui Odell fără să fie văzut. Nu mi-l pot închipui strecurîndu-se înăuntru pe furiș. Întinse mîna să ia niște documente. Acum, vă rog să mă scuzați, dar trebuie să mă apuc de treabă.

Vance însă, în loc să schițeze vreun gest de plecare, se repezi la masă și deschise cartea de telefon.

— Îngăduie-mi să-ți dau o sugestie, Markham, spuse el după un moment de cercetare. Amînă ce-ai plănuit și hai să discutăm politicos cu domnul Louis Mannix. El a rămas singura persoană din anturajul lui Margaret Odell căruia nu i-am luat un interviu. Mor de curiozitate să-l văd și să-i ascult povestea. Cu el se completează „familia" ca să zic așa. Locuiește încă la Maiden Lane și n-o să ia mult timp ca să fie adus aici.

Markham se suci pe scaun auzind numele de Mannix. Încercă să protesteze, deși știa că sugestiile lui Vance nu erau simple fantezii. Rămase tăcut cîteva clipe, cîntărind situația. Cum toate discuțiile nu conduseseră la nimic, ideea de a-l ancheta pe Mannix îl atrăgea în mod deosebit.

— În regulă, consimți el, și-l chemă pe Swacker. Nu știu cum ne poate însă ajuta. După cele spuse de Heath, Odell l-a expediat de mai bine de un an.

— Poate că mai avea legături cu ea, cine știe ? spuse Vance.

Swacker și Tracy primiră instrucțiuni să ia mașina procurorului și să-l aducă pe Mannix de urgență în biroul acestuia.

— Faceți rost de un mandat, spuse Markham și folosiți-l dacă e nevoie. Tracy se întoarse peste o oră.

— Domnul Mannix n-a ridicat nici o obiecție să vină, raportă el. Mai mult chiar, a fost foarte agreabil. E în camera de așteptare.

Tracy ieși și Mannix intră în birou.

Era un bărbat masiv ce mergea cu degajarea forțată a celor grași, angajați într-o luptă pierdută cu corpolența la o vîrstă mijlocie și încercînd să pară încă tineri. Avea cu el un baston subțire. Costumul în carouri, vesta de brocart, pantalonii de un gri deschis, ca și pălăria cu panglici colorate, îi dădea înfățișarea unui *dandy*. Dar toate aceste aparențe dispăreau în clipa cînd îi priveai expresia. Ochii lui mici și strălucitori aveau ceva șiret ; nasul mic, de bețiv, pălea pe lîngă buzele groase și sen-

zuale, și pe lîngă bărbia pătrată. Șiretenia lui era slinoasă, repulsivă și izbitoare.

Markham îi făcu semn să ia loc pe un scaun. Mannix își plasă mîinile porcine pe genunchi. Părea în prada unei stări de extremă precauție.

— Domnule Mannix, spuse Markham, cu o voce amabilă, îmi pare rău că v-am deranjat, dar aveam de rezolvat un caz urgent și serios... O domnișoară Odell a fost ucisă acum două seri și în timpul anchetei am aflat că ați cunoscut-o într-o anumită epocă, foarte bine. Mi-am spus că poate aveți unele date care să ne ajute la anchetă.

Un surîs spontan și intenționat amabil dezlipi buzele groase ale lui Mannix.

— Firește c-am cunoscut-o, dar demult, pricepeți... își permise un oftat. O fată de bună calitate, ca să zic așa. Mare prostie că n-a rămas în teatrul de varietăți. Eu însă, și făcu un gest de repudiere cu mîna, n-am mai văzut-o pe această doamnă de peste un an, dacă pricepeți...

Mannix era vădit prudent și ochii lui ca mărgelele erau ațintiți pe fața procurorului.

— V-ați certat ? întrebă Markham detașat.

— N-aș merge pînă acolo ca să spun că ne-am certat. Mannix se opri, căutînd cuvîntul corect. Aș spune că n-am fost de acord și-am decis să ne despărțim. Ne-am înstrăinat, cum se zice. La despărțire i-am spus că dacă va avea vreodată nevoie de un prieten, știe unde să mă găsească.

— Ce generos din partea dumneavoastră, murmură Markham. Ați reînnoit vreodată legătura ?

— Niciodată. Nu-mi amintesc să mai fi vorbit cu ea de atunci.

— În lumina unor lucruri pe care le-am aflat, domnule Mannix, vocea lui Markham devenise apologetică, trebuie să vă pun o întrebare oarecum personală : a încercat să vă șantajeze vreodată ?

Mannix ezită și ochii lui părură să devină și mai mici, ca cei ai unui om care gîndește rapid.

— Hotărît nu ! replică el. Cîtuşi de puţin. Nici vorbă de aşa ceva ! Ridică ambele mîini în semn de protest împotriva ideii. Apoi întrebă brusc : Ce vă face să credeţi aşa ceva ?

— Ni s-a spus, răspunse Markham, că storcea bani de la admiratori.

Mannix făcu o strîmbătură de uimire neconvingătoare.

— Serios ? Chiar aşa ? E cu putinţă ! Se uită pieziş la procuror. Poate că-l şantaja pe Charlie Cleaver.

Markham îl întrebă pe loc :

— De ce pe Cleaver ?

Mannix făcu un gest vag cu mîna, în semn de dispreţ.

— Fără nici un motiv serios, pricepeţi ? S-ar fi putut să fie el... N-am nici un motiv temeinic...

— V-a spus Cleaver c-a fost şantajat ?

— Cleaver să-mi spună mie ? Ascultaţi, domnule Markham, ce motiv ar fi avut Cleaver să-mi spună aşa ceva ?

— Şi nu i-aţi spus niciodată lui Cleaver că Odell vă şantaja ?

— Evident că nu ! Mannix rîse teatral, puţin convingător. Eu să-i spun lui Cleaver că sunt şantajat ? Asta-i culmea !

— Atunci de ce-aţi pomenit de Cleaver cu puţin mai înainte ?

— Fără nici un motiv, v-am mai spus... O cunoştea pe Canar. Iar ăsta nu-i un mare secret.

Markham abandonă subiectul.

— Ce ştiţi de legăturile lui Margaret Odell cu un oarecare doctor Lindquist ?

— N-am auzit de el, nu-l cunosc. Odell nu-l cunoştea cînd era în relaţii cu mine.

— Pe cine altcineva, în afară de Cleaver, îl cunoştea bine ?

Mannix clătină din cap cu aerul că reflectează.

— Sincer, n-aş putea să vă spun cu siguranţă, căci am văzut-o cu tot felul de bărbaţi, aşa cum a văzut-o toată lumea. Dar n-am nici cea mai vagă idee cine erau.

— Ați auzit vreodată de Tony Skeel ? Markham se aplecă peste masă și îl ațintì cu privirea. Mannix ezită din nou și ochii îi luciră bănuitor.

— Fiindcă veni vorba de el, cred c-am auzit de numele lui, dar n-aș putea să jur, pricepeți... Ce vă face să credeți că-l cunosc ?

Markham ignoră întrebarea.

— Nu vă vine în minte nimeni care ar fi putut avea pică pe domnișoara Odell sau care ar fi avut motiv să se teamă de ea ?

Mannix deveni foarte reticent în privința relațiilor cu o astfel de persoană. După alte întrebări la care nu primi nici un răspuns clar, Markham îl concedie.

— N-ai fost prea rău, Markham, amice, spuse Vance care părea încîntat de întrevedere. Mă întreb de ce e așa de timid. Acest Mannix nu-i un tip simpatic. Și se teme grozav să nu-l ia gura pe dinainte. Mă întreb din nou din ce motive. A fost atît de precaut, teribil de precaut...

— A fost, în orice caz, destul de precaut ca să nu ne dezvăluie nimic, declară Markham posomorît.

— Nu sînt sigur de asta, replică Vance, care se lăsase pe spate și fuma. Din cînd în cînd a mai pătruns și cîte o rază de lumină. Amicul din import-export de blănuri neagă c-ar fi fost șantajat — lucru evident fals — și a încercat să ne convingă că el și drăgălașa de Margaret erau doi porumbei îndrăgostiți. Prostii. Apoi, pomenirea numelui lui Cleaver... De data asta n-a mai fost spontan, crede-mă. Spontaneitatea și amicul Mannix nu fac casă bună. A avut un motiv ca să-l vîre pe Cleaver în această afacere. Mă întreb care ar fi reacția lui dacă am afla aceste motive. De ce Cleaver ? Explicațiile mi se par nefondate. Undeva, acești doi amorezați se ciocnesc. Cel puțin din acest punct de vedere, Mannix a fost convingător. Pe de altă parte, evident, nu e la curent cu medicul nostru satir. În schimb, îl cunoaște pe domnul Skeel, deși ar fi tentat să nege acest lucru. Asta este situația în

momentul de față. O groază de informații, dar la ce folosesc ?

— Eu unul am disperat, recunoscu Markham.

— Știu, e o situație tristă, îl compătimi Vance Dar trebuie să înfrunți greutățile cu curaj. A venit timpul să luăm masa de prînz și o friptură bună are să-ți schimbe dispoziția.

Markham se uită la ceas și ne întovărăși la Clubul Avocaților.

XIV

VANCE EXPUNE O TEORIE

VANCE ȘI CU MINE NU ne-am întors la biroul procurorului după ce-am luat masa de prînz, căci Markham avea o zi plină; iar pe de altă parte, nimic nu avea să mai iasă la suprafață în cazul Odell pînă cînd Heath nu avea să-și completeze ancheta asupra lui Cleaver și a doctorului Lindquist. Vance avea două bilete la teatru ca să vedem *Madame Șans-Gène* la ora două, la Metropolitan. Deși spectacolul a fost excelent, Vance era mult prea distrat ca să-l aprecieze. Interesant de semnalat că după teatru, a dat instrucțiuni șoferului să ne conducă la Clubul Stuyvesant. Știam că avea alte angajamente, pe care acum le anula pentru a fi alături de Markham, dovadă cît de mult îl preocupa acest caz.

Markham sosi după ora şase, arătînd obosit şi tracasat. Nu pomeni nimic despre crimă în timpul mesei, cu excepţia faptului că Heath adusese rapoartele privitoare la Cleaver, la doctorul Lindquist şi la Mannix. (Se pare că telefonase imediat după prînz lui Heath ca să includă şi numele lui Mannix pe lista cu numele celor doi.) Subiectul anchetei a fost reluat numai în clipa cînd ne-am retras în colţul nostru preferat din salonul clubului.

Iar acea discuţie, scurtă şi liniară, a constituit începutul unei direcţii complet noi de investigaţie, o direcţie care, în final, ne-a dus la persoana vinovată.

Markham se cufundase epuizat într-un fotoliu. Figura sa începuse să exprime tensiunea ultimelor două zile de cercetări inutile. Ochii îi erau obosiţi iar buzele se contractau într-o încăpăţînare posomorîtă. Aprinse o ţigară de foi cu un gest lent şi calculat, şi trase de cîteva ori fumul în piept.

— La dracu cu ziarele astea ! mormăi. De ce nu mă lasă în pace ca să-mi pot vedea de treabă ? Aţi văzut ziarele de după-amiază ? Vor capul vinovatului. Îţi vine să crezi că-l am în posesia mea !

— Uiţi, dragul meu că trăim într-o democraţie înălţătoare care conferă oricărui cretin ignorant dreptul dubios de a-şi critica semenii.

— Nu mă deranjează critica, bombăni Markham. E vorba de imaginaţia scandaloasă a acestor ziarişti tineri care mă plictisesc ! Încearcă să transforme o crimă sordidă într-o orgie medievală, într-un spectacol demn de familia Borgia, într-o melodramă plină de pasiuni dezlănţuite şi de influenţe misterioase. Pînă şi un-copil şi-ar da seama că la mijloc nu-i decît o spargere ordinară şi o crimă de genul celor care se petrec tot timpul în ţară.

Vance se opri ca să-şi aprindă o ţigară şi ridică din sprîncene mirat.

— Ascultă, vrei să spui că declaraţiile date de tine presei au fost de bună-credinţă ?

— Firește, răspunse Markham surprins, ce vrei să spui prin „de bună-credinţă" ?

— Mi-am imaginat, că mica ta orație către reporteri a fost de fapt o manevră menită să pună pe vinovat într-o stare de falsă încredere și să-ți asigure un timp larg de investigații.

Markham îl privi contemplativ.

— Ascultă, Vance, la ce te referi ? întrebă el iritat.

— La nimic în special, amice, îl asigură Vance. Știam că Heath e ferm convins de vinovăția lui Skeel, dar nu mi-a trecut prin minte gîndul că și tu împărtășești teoria că omorul a fost săvîrșit de un spărgător profesionist. Mi-am închipuit că i-ai dat drumul lui Skeel azi-dimineață în speranța că te va conduce la vinovat. Iată de ce am crezut că ai glumit cu Heath, cînd ai pretins că îi dai dreptate.

— Ah, acum înțeleg. Te încăpățînezi încă în teoria stupidă că mai mulți răufăcători au fost prezenți acolo, pitiți în dulapuri diferite. Markham nu încercă să-și ascundă sarcasmul. O idee interesantă, mult mai inteligentă ca a lui Heath !

— Îmi dau seama că e bizară, dar nu mai bizară decît teoria ta cum că ar fi vorba de un spărgător izolat.

— Și pentru ce motiv, persistă Markham cu multă încăpățînare, consideri teoria spărgătorului a fi atît de bizară ?

— Pentru simplul motiv că nu a fost o crimă comisă de un spărgător profesionist, ci un act făptuit de un om extrem de abil care l-a pregătit de săptămîni de zile.

Markham se lăsă din nou în fotoliu și izbucni în rîs.

— Vance, teoria ta e singura rază de lumină într-o afacere destul de tristă și de deprimantă.

Vance se aplecă și-i făcu o plecăciune ironică.

— Îmi face mare plăcere, spuse el la rîndul lui, ironic, să aduc măcar o fărîmă de lumină în această atmosferă apăsătoare și tenebroasă.

Urmă o mică tăcere. Apoi Markham îl întrebă :

— Oare concluzia ta atît de pitorească şi de fascinantă în ce priveşte caracterul înalt intelectual al asasinului lui Odell se bazează pe noile şi originalele metode psihologice de deducţie ? Nota de ridicol era uşor de înţeles.

— Am ajuns la această concluzie, îi explică Vance gingaş, folosind acelaşi proces logic datorită căruia am determinat vinovăţia ucigaşului lui Alvin Benson.

— Te cred ! spuse Markham şi zîmbi. Să nu-ţi închipui că sunt atît de nerecunoscător ca să-ţi diminuez contribuţia la rezolvarea acelui caz. Mă tem însă că de data asta te-ai lăsat dus pe o cale greşită de teoriile tale. Afacerea Odell e un caz clar.

— Glumeşti, răspunse Vance pe un ton uscat. Atît tu cît şi poliţia sunteţi în situaţia neplăcută de a aştepta ca ucigaşul să se dea singur de gol.

— Recunosc că situaţia nu e cea mai bună, replică Markham posomorît. Dar chiar şi aşa, nu văd sensul teoriilor tale şi metodelor psihologice în rezolvarea cazului. Soluţia e foarte limpede, asta-i nenorocirea. Avem nevoie de dovezi şi nu de teorii. Dacă n-ar fi la mijloc inventiile romantice ale ziariştilor, interesul publicului în acest caz ar fi dispărut de mult.

— Markham, spuse Vance încet, dar cu mare seriozitate dacă crezi asta atunci mai bine abandonează cazul acum căci eşti condamnat la eşec. Crezi că e o crimă oarecare. Dă-mi voie să-ţi spun că e o crimă subtilă, mai subtilă decît îţi poţi închipui. Şi e la fel de diabolică. Crede-mă, n-a fost comisă de un criminal obişnuit, ci de un om cu o capacitate intelectuală superioară şi cu o forţă de inventivitate uimitoare.

Tonul plin de încredere şi de calm al lui Vance a avut un efect convingător asupra lui Markham, care luă un aer de ironie indulgentă în locul agresivităţii dinainte.

— Ascultă, spuse el, aş vrea să ştiu prin ce metode psihologice criptice ai ajuns la o concluzie atît de fantastică ?

— Am să-ţi spun cu plăcere. Vance pufăi din ţigară şi urmări volutele de fum. Ascultă, Markham, începu el,

cu o voce egală, orice operă de artă autentică posedă o calitate pe care criticii o numesc „elan", adică entuziasm, spontaneitate. O copie sau o imitație nu are această trăsătură distinctivă, fiind prea perfectă, prea bine executată, prea exactă. Pînă și procurorii știu că există desene mediocre la Boticelli și o lipsă de proporții la Rubens. La o operă originală astfel de defecte nu contează. Un imitator însă are să le evite, căci nu îndrăznește să redea toate detaliile în mod corect. Imitatorul lucrează cu o grijă și cu o meticulozitate pe care artistul, prins în procesul de creație, nu le ia în seamă. Iată ce vreau eu să spun : nu e cu putință să imiți acel elan, pe care o operă originală îl posedă. Indiferent de cît de mult seamănă o copie cu un original, între ele va fi o enormă diferență psihologică. Copia va respira un aer fals, o lipsă de sinceritate, de efort conștient, o ultraperfecțiune... Mă urmărești ?

— Foarte instructiv, dragul meu expert.

Vance îi mulțumi cu o mișcare ironică a capului și continuă pe un ton agreabil :

— Să luăm în considerație acum cazul Odell. Tu și Heath ați căzut de acord că e un caz obișnuit, banal, sordid, lipsit de imaginație. Dar, spre deosebire de voi doi, adevărați copoi, eu am ignorat aparențele și am analizat diverși factori, am privit-o, cum se spune, din punct de vedere psihologic. Și atunci am descoperit că nu e o crimă autentică și sinceră — cu alte cuvinte un original — ci o imitație sofisticată, inteligentă și premeditată, săvîrșită de un copist abil. Recunosc că arată corect și tipic în fiecare amănunt al ei. Dar din acest punct de vedere eșuează de asemenea. Tehnica folosită e prea perfectă, prea bună, o artă fără greșeală. Ansamblul nu e convingător căci îi lipsește „elanul". Estetic, e o mare realizare. Vulgar, e un fals. Se opri și-i zîmbi gentil lui Markham. Sper că discursul meu nu te-a plictisit.

— Te rog să continui, îl îndemnă Markham cu o politețe exagerată. Părea să glumească, dar ceva în vocea lui m-a făcut să cred că era serios interesat.

— Ceea ce e adevărat în privința artei e adevărat și în viață, reluă Vance placid. Fiecare gest omenesc sugerează inconștient o impresie de autenticitate sau de falsitate, de sinceritate sau duplicitate. De pildă, doi oameni așezați la masă mănîncă în același fel, folosind cuțitele și furculițele identice și efectuînd, aparent, aceleași gesturi. Deși un spectator atent nu poate discerne diferențele între ei, el își dă totuși seama că manierele unuia dintre ei sunt autentice și instinctive în timp ce cele ale comeseanului său sunt imitative și voite.

Vance suflă un nor de fum spre tavan și se instală și mai confortabil în fotoliul său.

— Ascultă, Markham, zise el care sunt trăsăturile distinctive ale unei crime sordide de jaf și omor ? Brutalitate, dezordine, grabă, sertare golite, casete de bijuterii sparte, inele smulse de pe degetele victimelor, lanțuri rupte, îmbrăcăminte sfîșiată, lămpi răsturnate, vaze sparte, perdele rupte, dușumeaua plină de obiecte și așa mai departe. Iată deci semnele clare a... a ce anume ? Dar reflectează o clipă, amice ! În afară de romane și piese de teatru, în ce alte crime apar aceste elemente într-o succesiune atît de perfectă și de armonioasă încît nimic nu contrazice impresia generală ? Cu alte cuvinte, cîte crime sunt perfecte în ce privește cadrul în care s-au produs ? Nici una ! Și de ce ? Pentru simplul motiv că nimic în viața noastră — care e spontană și autentică — nu decurge conform normelor acceptate în ce privește amănuntele. Legea șansei și a neprevăzutului intervine invariabil.

Vance se opri și făcu un gest cu mîna.

— Uitați-vă la această crimă aparte : uitați-vă la ea cu mare atenție. Ce descoperiți ? Descoperiți că aveți de-a face cu o punere în scena în care drama s-a consumat pînă la cel mai mic detaliu ca într-un roman de Zola. E aproape matematic perfectă. Iar tocmai în acest aspect se află defectul ei, și anume de a fi fost plănuită și premeditată cu grijă. Executarea crimei nu a fost spontană... Mi-e greu deocamdată să pun degetul pe o eroare specifică. Eroarea capitală constă în a nu exista nici o

eroare. Şi nimic care nu are nici o eroare, dragul meu Markham, nu e un lucru natural sau spontan.

Markham rămase tăcut o vreme.

— Înlături posibilitatea că fata a fost asasinată de un spărgător ordinar ? îl întrebă el în cele din urmă. De data asta vocea lui nu mai avea nici o urmă de sarcasm.

— Dacă un spărgător ordinar a săvîrşit crima, aprecie Vance, atunci ştiinţa psihologiei nu mai există, cum n-ar mai exista adevăruri psihologice sau legi ale artei. Dacă avem de-a face cu o crimă pentru jaf, atunci, după acelaşi raţionament, trebuie să admitem că nu există nici o diferenţă între un mare pictor şi imitatorul său, un tehnician abil.

— Aşadar, tu eşti dispus să înlături jaful ca motiv al crimei ?

— Jaful, reluă Vance n-a fost decît un amănunt pus la punct. Faptul că omorul a fost comis de o persoană foarte inteligentă ne indică, fără îndoială, un motiv mult mai puternic în dosul lui. Orice persoană capabilă de a pune la cale o operaţie de mistificare atît de rafinată este evident o persoană educată şi cu multă imaginaţie. Iar această persoană nu şi-ar fi asumat riscul extraordinar de a omorî o femeie dacă nu s-ar fi temut de un dezastru pe scară mare, dacă existenţa ei nu i-ar fi cauzat o mare perturbare mintală şi n-ar fi pus-o într-o mare primejdie, o primejdie mai serioasă decît riscul de a săvîrşi o crimă. A avut deci de ales între două primejdii şi a ales omorul ca fiind mai puţin riscant.

Markham rămase tăcut, pierdut în reflecţii. Apoi se întoarse spre Vance şi îl privi cu o expresie plină de neîncredere.

— Ce se întîmplă cu caseta de bijuterii forţată ? Operaţia săvîrşită de un spărgător profesional nu-şi are loc în teoria ta şi ipotezele tale estetice, de fapt, li se opun cu înverşunare.

— Îmi dau perfect seama de asta, spuse Vance cu o mişcare a capului. Acea mică daltă de oţel mi-a dat mari probleme din primul moment. Acel instrument e o notă de

autenticitate într-o operație de altminteri dubioasă și falsă. Ai impresia că artistul adevărat și-a făcut apariția în momentul cînd copistul și-a terminat lucrul și a mai adăudat un detaliu cu o mînă de maestru.

— Dar acest detaliu ne conduce tot timpul la Skeel, nu-i așa ?

— La Skeel ? Da, ai dreptate, asta-i explicația, fără îndoială. Dar nu așa cum o concepi tu. Skeel a forțat caseta, nu mă îndoiesc de acest lucru, dar e singura lui contribuție, neavînd de ales. Iată de ce a rămas doar cu un inel de la frumoasa Margaret, și asta fiindcă nu-l purta în acea seară. Toate celelalte bijuterii din casetă, ca și cele purtate asupra ei, dispăruseră între timp.

— Cum poți să fii așa de sigur în privința asta ?

— Vătraiul, gîndește-te la vătrai ! Nu pricepi ce se întîmplă ? Atacul neîndemînatic cu vătraiul asupra casetei n-ar fi putut să aibă loc după ce caseta a fost deja deschisă, trebuia să aibă loc mai înainte, firește. Iar acea încercare stupidă de a deschide caseta de oțel cu un vătrai de fontă a fost o parte din înscenare. Adevăratul vinovat nu s-a preocupat de efortul de a deschide sau nu caseta, dorind să lase doar impresia că a încercat s-o deschidă. Așa că s-a folosit de vătrai, iar apoi l-a lăsat lîngă caseta stricată.

— Înțeleg ce vrei să spui, replică Markham, foarte impresionat de acest punct de vedere, căci prezența vătraiului pe măsuța de toaletă nu putuse fi explicată de către Heath sau Brenner. Acesta e motivul pentru care l-ai interogat pe Skeel în ce privește posibilitatea de a fi fost în apartament în același timp cu asasinul ?

— Exact. Ca urmare a evidenței oferită de caseta de bijuterii, Skeel se afla fie în apartament cînd falsul jaf a fost comis, fie că a sosit la încheierea lui, cînd cel ce regiza scena plecase de acolo. După reacția lui la întrebările mele, aș spune că se afla la fața locului.

— Ascuns în acel dulap de haine ?

— Da. Asta explică de ce dulapul n-a fost răscolit. Motivul, așa cum îl văd eu, e acela că elegantul domn

Skeel era pitit înăuntru. Cum altfel îţi poţi închipui că dulapul a scăpat atenţiei intrusului sau falsului spărgător? Nu l-ar fi putut trece cu vederea şi era un om mult prea minuţios ca să fi uitat pur şi simplu, să-l cerceteze. Apoi, acele amprente pe clanţă...

Vance bătu cu mîna pe braţul fotoliului.

— Ascultă, dragă Markham, trebuie să-ţi construieşti concepţia ta asupra acestei crime pe baza acestor ipoteze şi să procedezi în consecinţă. Dacă n-ai s-o faci, ai să dai un faliment răsunător.

XV

PATRU POSIBILITĂŢI

După ce Vance îşi încheie discursul, urmă o lungă tăcere. Markham, impresionat de seriozitatea teoriei lui Vance, rămase gînditor. Toate teoriile lui fuseseră răsturnate. De pildă, teoria vinovăţiei lui Skeel, pe care o susţinuse din clipa identificării amprentelor, nu-l satisfăcuse în întregime, deşi nu putuse găsi nici o altă explicaţie. Vance înlăturase această teorie complet şi prezentase o altă cale, în ciuda caracterului ei cam vag, ţinea totuşi seama de toate aspectele cazului. Deşi opus acestei ipoteze, Markham începu s-o privească cu tot mai multă simpatie.

— La dracu, Vance ! spuse el. Nu sunt deloc convins de teoria ta. Şi totuşi, există o notă de plauzibil în analiza făcută de tine... Mă întreb... Se întoarse brusc şi-l scrută

pe Vance. Ascultă, te-ai gîndit la cineva ca protagonist al acestei drame pe care ai prezentat-o ?

— Îți jur că n-am nici cea mai vagă idee asupra identității celui care a comis crima, îl asigură Vance. Dar dacă vrei să descoperi pe ucigaș, trebuie să cauți un om diabolic, cu nervi de oțel, care se găsea în pericolul iminent de a fi distrus de către fată, un om de o cruzime înnăscută și foarte răzbunător, un om egoist, un fatalist și, sunt înclinat să cred, un dement.

— Dement !

— Poate nu chiar dement, dar un dezechilibrat, un om care altminteri pare perfect normal. Atît doar că are preocupări criminale. Maniile lui cad în afara legii tale atît de credincios respectată și atît de ridicolă. Dacă aberațiile lui ar avea de-a face cu colecționarul de timbre sau cu jocul de golf, nu te-ai gîndit la el deloc. Înclinarea lui perfect rațională de a elimina tinere declasate care îi creează probleme te îngrozește, nefiind în genul tău. În consecință, ai mare chef să-l prinzi în viață.

— Mărturisesc, spuse Markham, ca o obsesie criminală a ceea ce numesc eu demență.

— Dar tipul n-a avut o obsesie criminală, dragă Markham. Nu observi distincțiile rafinate ale psihologiei. Acest om a fost iritat de o persoană oarecare și s-a pus pe treabă, cu atenție și inteligență, pentru a înlătura sursa neplăcerilor sale. Și-a făcut-o cu o îndemînare uimitoare. Recunosc, actul a fost cam macabru, dar cînd ai să pui în cele din urmă mîna pe el, ai să fii surprins să observi cît este de normal. Și, de asemenea, capabil de orice.

Markham se cufundă din nou într-o altă lungă tăcere. În cele din urmă spuse :

— Singura problemă cu deducțiile tale ingenioase e că nu se potrivesc cu împrejurările cazului, iar faptele, dragul meu Vance, sunt încă foarte convingătoare în ce ne privește pe noi, avocații de modă veche.

— De ce te crezi dator să-ți ceri scuze ? îl ironiză Vance. Apoi adăugă : Dă-mi acele fapte care nu se potrivesc cu teoriile mele.

— Ei bine, nu există decît patru oameni care ar fi putut avea un motiv cît de îndepărtat de a omorî pe Odell. Copoii lui Heath au cercetat trecutul ei cu mare grijă și în ultimii doi ani, adică de cînd a apărut la teatrul *Follies*, singurele persoane agreate în apartamentul ei au fost Mannix, doctorul Lindquist, Pop Cleaver și, firește, Spotswoode. Canarul ținea o companie destul de exclusivă. Nici un alt om n-a ajuns destul de aproape de ea ca să poată fi considerat suspect de crimă.

— Se pare deci că ai la dispoziție un cvartet din care să alegi, îi spuse Vance cam plictisit. Ce dorești să ai, un regiment întreg ?

— Nu, răspunse Markham cu răbdare. Nu doresc decît o singură explicație logică. Mannix și-a întrerupt relația cu Odell de peste un an. Cleaver și Spotswoode au alibiuri de nezdruncinat. Doctorul Lindquist, pe care îmi vine greu să mi-l închipui ca spărgător și strangulator, în ciuda irascibilității lui, are de asemenea un alibi care s-ar putea să fie autentic.

Vance clătină din cap.

— Încrederea minții legale are ceva aproape patetic, spuse el.

— Nu se sprijină pe date logice uneori, nu-i așa ? comentă Markham.

— Dragă Markham ! îl contrazise Vance politicos. Prezumpția din afirmația ta e lipsită de modestie. Poți să faci o distincție între logic și ilogic, căci altminteri n-ai fi avocat, ci ai fi un bun... Nu, tu vrei să soluționezi cazul folosind o metodă greșită. Factorii reali ai acestei afaceri nu sunt ceea ce tu numești „circumstanțe cunoscute", ci datele necunoscute, elementul „X" al naturii omenești, personalitatea, structura cvartetului tău de vinovați.

Își aprinse o nouă țigară și se lăsă pe spate cu ochii închiși.

— Spune-mi, ce știi despre acești patru crai ? Mi-ai spus că Heath ți-a dat un raport asupra lor. Originea lor ? Ce mănîncă la masa de dimineață ? Sunt susceptibili la

urzici ? Hai să ne uităm la dosarul lui Spotswoode mai întîi. Ce ştii despre el ?

— Numai lucruri generale. Veche familie puritană cu strămoşi guvernatori, primari, unii din ei industriaşi cu succese în afaceri. Strămoşi yanchei... Spotswoode, reprezintă o artistocraţie foarte veche şi întreprinzătoare în New England, deşi îmi imaginez că sîngele puritan s-a mai subţiat între timp. Legătura lui cu Odell nu prea corespunde vechilor principii puritane de reţinere a instinctelor carnale.

— Este totuşi, în deplin acord cu relaţiile psihologice care pot urma inhibiţiilor produse de astfel de reţineri, sublinie Vance. Cu ce se ocupă ? Cum îşi cîştigă existenţa ?

— Tatăl său avea o fabrică de accesorii auto, din care a făcut avere şi pe care a lăsat-o fiului său. Acesta se ocupă superficial de ea, deşi se pare că a făcut unele inovaţii.

— Sper că nu acel mic vas de sticlă pentru flori artificiale. Cel care a avut o asemenea idee e capabil de orice crimă.

— Nu poate deci fi Spotswood, răspunse Markham înţelegător, căci nu are atribuţiile criminalului. Ştim că Odell era încă în viaţă după plecarea lui şi că în timpul actului de asasinare Spotswood, se găsea în compania judecătorului Redfern. Mă îndoiesc că pînă şi tu, Vance, poţi să-i găseşti un cap de acuzare.

— Suntem de acord în această privinţă, recunoscu Vance. Ce altceva mai ştii despre acest domn ?

— Cred că asta-i tot, afară de faptul că e căsătorit cu o femeie bogată, fiica unui senator din sud.

— Nu-i de nici un ajutor pentru noi. Spune-mi ce ştii despre Mannix.

Markham se uită la o foaie de hîrtie bătută la maşină.

— Ambii părinţi au fost imigranţi. Numele original e Mannikiewicz, sau ceva în genul ăsta. Născut în East

Side unde a învățat meseria de blănar de la tatăl său care avea o blănărie pe Hester Street. A lucrat o vreme pentru *Sanfrasco Cloak Co.*, unde a ajuns supraveghetor. Și-a economisit banii și a mai cîștigat și alții în speculații imobiliare. Apoi s-a lansat singur în afaceri cu blănuri și a ajuns s-o ducă foarte bine. A mers la școală și a urmat cursurile serale ale unei academii comerciale. Căsătorit și divorțat un an mai tîrziu. Duce o viață de noapte, e pe la cluburi tot timpul, dar nu se îmbată. Cred că e vorba de un petrecăreț dispus să cheltuiască. A investit niște bani în acele comedii muzicale și și-a luat ca amică o vedetă a spectacolului. Îi plac mai ales blondele.

— Nu-i foarte instructiv, oftă Vance. Orașul geme de tipi ca el. Ce-ai aflat în legătură cu scumpul nostru medic ?

— Mă tem că orașul geme și de tipi ca el. A fost crescut într-un orășel din Mid-West, din părinți francezi și unguri. Și-a luat diploma medicală la Ohio State Medical School, s-a ocupat la Chicago, de unele afaceri cam dubioase, dar n-a fost condamnat niciodată. S-a mutat la Albany și a început să se ocupe de radiografii. A inventat ceva și a cîștigat o mică avere. A trăit doi ani la Vienna...

— Uite motivul freudian !

— ...Apoi s-a întors la New York unde a deschis o clinică cu prețuri exorbitante și deci pe gustul parveniților. De atunci o duce în felul ăsta. A fost dat în judecată acum cîțiva ani pentru călcare de promisiune, dar cazul a fost rezolvat fără judecată, printr-o înțelegere financiară. Nu-i căsătorit.

— Firește că nu, comentă Vance. Astfel de indivizi nu sunt niciodată căsătoriți. Ce viață interesantă, aproape că-mi vine să fac o nevroză și să-i cer amicului Ambroise să mă trateze. Aș apuca să-l cunosc mai bine. Și unde se găsea acest Esculap al nervilor în clipa cînd a fost asasinată Odell ? Greu de știut, nu-i așa, Markham ?

— În orice caz nu cred c-a omorît pe nimeni.

— Ai prejudecăți ! spuse Vance. Dar continuă. Care e părerea ta despre Cleaver ? Faptul că e poreclit Pop ne poate ajuta.

— Cleaver a fost un politician toată viața, unul din clienții Partidului Democrat de la Tammany Hall. A fost patron de district la douăzeci și doi de ani. O vreme a ținut un fel de club al Partidului Democrat la Brooklyn. A fost consilier municipal pentru două sesiuni și practica avocatura. A fost numit Inspector de Impozite. A părăsit politica și a început să crească mai apoi cai de curse. Pe urmă și-a aranjat concesia unui fel de cazino la Saratoga. În momentul de față ține un fel de salon de biliard la Jersey City. Face pariuri pe meciurile sportive. Îi place să bea.

— N-a fost căsătorit ?

— Nu există un astfel de document. Dar ascultă-mă pe mine, Cleaver nu-i amestecat în treaba asta. A primit o amendă pentru viteză excesivă în acea seară la Boonton.

— Acesta e cumva alibiul de nezdruncinat de care mi-ai pomenit ?

— În mintea mea cam primitiv avocățească mi s-a părut de nezdruncinat, răspunse Markham enervat de întrebarea lui Vance. Amenda i-a fost dată la ora unsprezece și jumătate seara, hîrtia avînd data și ora pe ea. Iar Boonton e la optzeci de kilometri de aici, un drum de vreo două ore. Cleaver a părăsit, fără îndoială New York-ul la ora nouă și jumătate, și chiar dacă s-a întors direct n-ar fi putut ajunge la apartament înainte de ora stabilită de medicul legist ca fiind cea a morții. Am cercetat hîrtia cu amenda și am vorbit la telefon cu polițistul care a eliberat-o. E autentică, te asigur, am făcut formele ca să fie încasată suma.

— Acest polițai din Boonton îl cunoaște pe Cleaver ?

— Nu, dar mi-a făcut o descriere destul de exactă a lui. Firește, a înregistrat și numărul mașinii.

Vance se uită la Markham cu un aer trist.

— Dragul meu Markham, scumpul meu Markham, nu-ți dai seama că acea hîrtie nu dovedește altceva decît

că un copoi vindicativ a dat o amendă unui om care depășise viteza legală, un domn de vîrstă mijlocie, ras la față, cam corpolent, care conducea mașina lui Cleaver în Boonton la ora nouă și jumătate în seara crimei ? Pe cuvîntul meu ! Asta este exact genul de alibi pe care și l-ar fi asigurat dacă avea intenția să-și omoare iubita la miezul nopții !

— Fii serios, rîse Markham. E cu totul exagerat. Îi crezi capabili pe acești escroci de cele mai diabolice planuri.

— Firește că-i cred, recunoscu Vance cam plictisit. Și știi de ce ? Fiindcă asta e genul de aranjament pe care un răufăcător l-ar pune la cale dacă ar intenționa să săvîrșească o crimă și viața i-ar fi în primejdie. Sunt complet uluit de presupunerea anchetatorilor tăi că asasinul n-a dat nici un fel de atenției situației lui după crimă. E cam stupid.

Markham bombăni ceva.

— Poți să mă crezi cînd îți spun că Cleaver a fost cel care a primit amenda !

— S-ar putea să ai dreptate, recunoscu Vance. Eu n-am făcut altceva decît să sugerez posibilitatea unei înșelăciuni. Continui să susțin că adorabila domnișoară Odell a fost ucisă de un om cu o inteligență subtilă și superioară.

— Iar eu, la rîndul meu, îi replică iritat Markham, susțin că singurii oameni care o cunoșteau și aveau un motiv s-o omoare sunt Mannix, Cleaver, Lindquist și Spotswoode. Și, în continuare, susțin că nici unul dintre ei nu poate fi considerat ca ucigaș.

— Mă tem că va trebui să te contrazic, amice, spuse Vance. Toți au avut ocazia și unul dintre ei este criminalul.

Markham se uită la Vance ironic.

— Perfect atunci ! Cazul e rezolvat ! Spune-mi care din ei e vinovatul și-l arestez pe loc, ca să-mi pot vedea de alte treburi.

— Ești întotdeauna într-o grabă teribilă, se lamentă Vance. De ce atîta pripeală ? Toți marii filozofi te sfătuiesc să nu te grăbești.

Markham se sculă de pe scaun cu un gest de nerăbdare.

— Prostii. Ascultă, mă duc să mă culc pînă nu apuci să-mi spui o poveste de adormit copii, mormăi el.

Rezultatul ironic al acestei observații a fost acela că Vance me-a relatat „o poveste de adormit copiii" în acea seară. Dar a relatat-o în cadrul singuratic al bibliotecii lui de acasă. Iată ce-a spus :

— Heath e dedicat cu trup și suflet teoriei că Skeel e vinovatul. Iar Markham e la fel de încurcat în țițele legale ca sărmana Odell strangulată cu atîta cruzime. Dragul meu Van, nu-mi rămîne decît să văd ce se mai poate face pentru cauza nobilă a justiției. Am să-i ignor atît pe Heath cît și pe Markham, și-am să devin un pelican al deșertului, o bufniță în sălbăticiune, o vrabie pe un acoperiș... Sincer, n-am stofă de justițiar social, dar urăsc problemele nerezolvate.

XVI

DEZVĂLUIRI IMPORTANTE

SPRE MAREA UIMIRE A LUI

Currie, Vance a lăsat instrucțiuni să fie sculat la ora nouă a doua zi dimineață. La ora zece ne aflăm în mica grădină de pe acoperiș unde luam masa de dimineață în lumina molatecă a soarelui de septembrie.

— Ascultă, Van, îmi spuse el, după ce Currie ne adusese o a doua ceașcă de cafea, indiferent cît de ascunsă poate fi o femeie, există întotdeauna cineva căruia i se

confesează. Un confident e o componentă indispensabilă a sufletului feminin. Poate fi mama, un iubit, un preot, un doctor, sau mai degrabă o amică. În cazul Canarului nu avem un preot sau o mamă. Iubitul ei, elegantul domn Skeel, era un dușman posibil. Și putem elimina cu siguranță pe doctor, Odell fiind mult prea deșteaptă pentru a se încredința unei creaturi de teapa lui Lindquist. Așa că rămîne amica. Azi mergem să-i facem o vizită. Dar mai întîi trebuie să trecem pe la domnul Benjamin Browne de pe Seventh Street.

Benjamin Browne era fotograful tuturor celebrităților teatrale, avînd un atelier în centrul zonei unde se aflau teatrele. Cînd am pătruns în camera de așteptare a studioului său elegant, curiozitatea mea atinsese culmea nerăbdării. Vance s-a apropiat imediat de biroul în dosul căruia stătea o femeie cu păr roșu ca para focului, cu ochii rimelați, și se aplecă pentru a o saluta cu un aer extrem de demn. Apoi, scoțînd o mică poză din buzunar, o întrebă pe secretară după ce puse poza jos pe birou :

— Sunt pe cale să pun în scenă o comedie muzicală, *mademoiselle*, și aș dori să intru în legătură cu tînăra care mi-a lăsat această fotografie. Din păcate, i-am pierdut numele și adresa. Dar cum poza e făcută de Browne, m-am gîndit că poate sunteți atît de gentilă să căutați în fișele dumneavoastră și să-mi spuneți cine este și unde locuiește.

În același timp îi strecură cinci dolari pe sub mapa de pe birou cu un aer de mare încredere și nevinovăție.

Tînăra îl privi stupefiată, apoi am observat un zîmbet în colțul buzelor ei artistic rujate. Luă poza și dispăru cu ea într-o cameră alăturată. După zece minute reveni și îi înmînă lui Vance poza. Pe dosul ei se afla un nume și o adresă.

— Tînăra domnișoară se numește Alys La Fosse și locuiește la hotelul *Belafield*. Nu mai încăpea nici o îndoială că zîmbea. N-ar trebui să fiți atît de neglijent cu adresele celor ce vă solicită roluri ; o sărmană fată ar

putea să rateze un angajament. Zîmbetul ei se transformă într-un hohot de rîs.

— *Mademoiselle*, spuse Vance cu o falsă seriozitate, pe viitor am să țin seama de sfatul dumneavoastră. Și, cu o nouă plecăciune, ieși pe Seventh Avenue. Dumnezeule ! Ar fi trebuit să mă fi deghizat într-un impresar, cu un baston cu măciulie de aur, cu o pălărie moale și o cămașă mov. Tînăra secretară e ferm convinsă că sunt în căutarea unei legături amoroase. Avea o claie de păr amuzantă.

Intră într-o florărie din apropiere și alese șase trandafiri superbi pe care îi trimise „Secretarei domnului Browne".

— Iar acum, spuse el, hai să mergem la hotelul *Belafield* și să solicităm o audiență lui Alys. În timp ce ne îndreptam agale, Vance a început să-mi explice :

— În acea primă dimineață, cînd am cercetat apartamentul Canarului, am fost convins că asasinatul nu avea să fie soluționat prin mijloacele obișnuite ale poliției. Era o crimă prea subtilă și prea bine plănuită, în ciuda aparențelor. O anchetă obișnuită nu avea să dea rezultate. Aveam nevoie de informații de ordin intim. De aceea, cînd am zărit poza frumoasei Alys, ascunsă sub un vraf de hîrtii pe birou, mi-am spus : „Ah, o amică a decedatei Margaret ! S-ar putea să fie la curent cu ce ne interesează". Așa că atunci cînd Heath s-a întors, am vîrît poza în buzunar. Era singura fotografie de acest gen și purta și o dedicație : *„A ta pentru totdeauna, Alys"*. Mi-am spus deci că trebuie să fi fost o colegă de teatru. Firește, am înlăturat inscripția cînd i-am arătat poza secretarei de la Browne. Uite-ne în fața la hotel *Belafield*. Să sperăm că avem puțin noroc.

Hotelul *Belafield* era un hotel cu apartamente de închiriat, mic și scump, pe strada 30 East, și judecînd după clienții ce puteau fi zăriți în holul elegant, își oferea serviciile sportivilor cu bani. Vance ceru să fie anunțată domnișoara La Fosse și primi răspunsul că-l va primi în cîteva minute. Cele cîteva minute s-au transformat în

trei sferturi de oră și se făcuse aproape douăsprezece cînd un băiat de serviciu, îmbrăcat într-o uniformă superbă, veni să ne conducă în apartamentul Alysei.

Natura o înzestrase pe domnișoara La Fosse cu multe din farmecele ei și acelea pe care natura uitase să i le confere fuseseră acordate de către însăși La Fosse. Era subțirică și blondă. Ochii ei albaștri aveau gene lungi și, deși te priveau cu un fel de uitătură fixă, era limpede că aveai de-a face cu o persoană rafinată. Era îmbrăcată cu o grijă deosebită și, în timp ce-o admiram, mi-am spus c-ar fi fost un model perfect pentru afișe bucolice.

— Așadar, sunteți domnul Vance, ciripi ea. V-am văzut deseori numele în revista *Town Topics*.

Vance dădu indiferent din umeri.

— Vă prezint pe domnul Van Dine, răspunse el gentil, un simplu avocat care, deocamdată, n-a avut onoarea să apară în acea revistă la modă.

— Vreți să luați loc ? (Sunt convins că invitația era o replică dintr-o piesă, căci a sunat foarte ceremonios.) Nu știu de ce v-am primit. Bănuiesc că ați venit pentru afaceri. Poate doriți să aparl la un bazar organizat de marea societate, sau ceva în genul ăsta. Sunt însă foarte prinsă, domnule Vance. Nu vă puteți închipui cînt sunt de prinsă cu munca mea... Ador munca mea, adăugă ea cu un oftat de fericire.

— Am convingerea că mii de oameni apreciază munca dumneavoastră, îi replică Vance pe un ton monden. Din păcate însă nu dispun de nici un bazar organizat de lumea bună pentru a-l împodobi cu prezența dumneavoastră. Am venit pentru o chestiune mult mai serioasă... Ați fost prietenă bună cu Margaret Odell...

La pomenirea numelui lui Odell, domnișoara La Fosse sări brusc în picioare. Poza ei de eleganță rafinată dispăru imediat. Un rînjet îi apăru în colțul gurii, strîmbîndu-i buzele rujate savant. La Fosse dădu din cap violent.

— Hei ! Ascultă ! Cine te crezi ? N-am idee despre ce trăncănești și n-am nimic de zis. Așa că i-ați tălpășița împreună cu... avocatul tău.

Vance nu schiță nici un gest de plecare. Își scoase portțigaretul și își alese o țigară.

— Îmi permiteți să fumez ? Pot să vă ofer una ? Sunt din import. Țigări fine.

Fata mormăi ceva și îl privi disprețuitor. Fața ei de îngeraș se transformase într-una de mahalagioaică.

— Ieșiți afară din apartamentul meu sau chem poliția. Se îndreptă spre telefonul fixat pe perete alături de ea.

Vance așteptă pînă ce La Fosse ridică receptorul.

— Dacă chemați poliția hotelului, am să dau dispoziții să fiți dusă la cabinetul procurorului general pentru a fi anchetată, îi spuse el blazat, în timp ce-și aprindea țigara și se lăsa pe spate în fotoliu.

La Fosse puse telefonul la loc în furcă și se întoarse spre el.

— Ce vrei de la mine, la urma urmei ? Să presupunem c-am cunoscut-o pe Margy, ce importanță are ? Și ce te privește pe dumneata ?

— Vai, din păcate nu mă privește direct, spuse Vance și îi zîmbi agreabil. Dar se pare că nimeni nu vrea să fie amestecat. Ca să fiu sincer, poliția a arestat un sărman om care nu era nici el amestecat. Se întîmplă să fiu bun prieten cu procurorul general și sunt la curent cu tot ce se petrece. Poliția cercetează cu frenezie și sigur că e greu de spus peste cine are să dea în clipa următoare. Am crezut că vă pot scuti de o groază de neplăceri dacă avem o mică discuție amicală. Firește, adăugă el, dacă preferați, am să dau numele dumneavoastră poliției ca să vă anchеteze în stilul lor. cam brutal. Deocamdată, poliția nu știe de relația dumneavoastră cu domnișoara Odell și, dacă sunteți rezonabilă, nici n-are să afle.

Fata rămăsese cu mîna pe telefon, studiindu-l pe Vance cu atenție. Cuvintele lui sunaseră degajat și binevoitor. În cele din urmă se așeză pe scaun.

Fata acceptă o ţigară cu un gest mecanic, avînd tot timpul ochii aţintiţi asupra lui. Încercînd parcă să-şi dea seama de cît de multă încredere putea avea în el.

— Pe cine se gîndesc să aresteze ? întrebă ea fără să-şi mişte un muşchi de pe faţă.

— Pe un tip numit Skeel. Ce idee caraghioasă, nu-i aşa ?

— Pe el ! Vocea ei trăda un dispreţ suprem amestecat cu silă. Pe escrocul ăla de două parale ! N-are destul curaj nici cît să strîngă de gît o pisică !

— Absolut corect. Dar ăsta nu-i un motiv să-l trimită la scaunul electric. Vance se aplecă şi-i zîmbi încurajator domnişoarei La Fosse. Dacă acceptaţi să discutaţi deschis cu mine timp de cinci minute, şi să nu ţineţi seama că suntem străini, vă dau cuvîntul meu de onoare că n-am să suflu un cuvînt procurorului general despre dumneavoastră. Nu am legături oficiale cu autorităţile, dar urăsc ideea de a vedea un om pedepsit pe nedrept. Vă promit c-am să uit sursa de informaţii dacă veţi fi atît de gentilă să staţi de vorbă cu mine. Dacă aveţi încredere în mine, are să vă fie mult mai uşor.

Fata rămase tăcută cîteva minute. Încerca să evalueze propunerea lui Vance, din cîte îmi dădeam seama. În final, decise că n-avea nimic de pierdut — cu atît mai puţin amiciţia ei cu Canarul — dacă discuta cu cel care îi promisese un fel de imunitate.

— Bănuiesc că ai dreptate, spuse ea cu un aer cam îndoielnic. Nu ştiu de ce-o fac. Se opri o clipă. Ascultă... Mi s-a spus să nu mă amestec. Iar dacă nu-mi văd de treabă, am să-mi pierd postul şi am să ajung din nou dansatoare la teatru. Iar aia nu-i o viaţă demnă de o fiinţă cu gusturi atît de extravagante ca ale mele, crede-mă !

— Acest dezastru nu va avea loc datorită vreunei indiscreţii comise de mine, o asigură Vance cu multă seriozitate. Cine v-a sfătuit să nu vă amestecaţi ?

— Logodnicul meu, răspunse ea oarecum înfumurată. E un om foarte cunoscut și se teme de un scandal dacă ajung să fiu amestecată ca martor.

— Îi înțeleg perfect sentimentele, spuse Vance dînd din cap. Dar, apropo, cine este această fericită persoană ?

— Aha ! Văd că te pricepi, îl complimentă ea privindu-l dulce. N-am însă deocamdată de gînd să-mi anunț logodna.

— Nu fiți ridicolă, răspunse Vance, pot afla numele lui făcînd cîteva simple cercetări. Și dacă mă forțați să caut aceste informații în altă parte, atunci promisiunea mea de a nu vă divulga numele cade de la sine.

Domnișoara La Fosse reflectă la această situație.

— Bănuiesc că poți afla, așa că mai bine să ți-l spun eu, căci mă încred în cuvîntul dumitale. Deschise ochii mari de tot și îi aruncă lui Vance o privire cuceritoare. Știam că n-o să mă dezamăgești, spuse ea.

— Dragă domnișoară La Fosse, cum v-ați putut îndoi ! spuse Vance cu o mare surprindere în voce.

— Ei bine, logodnicul meu e domnul Mannix, și e patronul unei mari firme de import de blănuri. Vedeți, continuă ea pe un ton de mare confidență, Louey, adică domnul Mannix avea obiceiul s-o frecventeze și pe Margy. De asta nu vrea să fiu amestecată în acest caz. Mi-a spus că poliția s-ar putea să-l tracaseze cu tot felul de întrebări și o astfel de publicitate nu s-ar potrivi cu afacerile sale, cum ar fi creditul comercial de pildă...

— Înțeleg perfect, murmură Vance. Știți cumva unde se afla domnul Mannix luni seara ?

Fata păru surprinsă.

— Firește că știu. A fost aici cu mine, de la zece și jumătate și pînă la ora două noaptea Am discutat despre

o nouă revistă de varietăți de care se interesa. Voia ca eu să am rolul principal.

— Și sunt sigur că va fi un mare succes, răspunse Vance cu o gentilețe dezarmantă. Ați fost singură toată seara de luni ?

— Nu chiar. Ideea păru s-o amuze. M-am dus să văd comedia *Scandaluri*, dar m-am întors acasă devreme. Știam că Louey, adică domnul Mannix, urma să vină la mine.

— Sper c-a apreciat sacrificiul dumneavoastră. Vance era dezamăgit de acest alibi neașteptat al lui Mannix. Părea atît de sigur încît n-avea sens să mai continue ancheta. După un moment schimbă subiectul : Spuneți-mi, cunoașteți cumva pe un domn Cleaver, Charles Cleaver, un alt amic al domnișoarei Odell ?

— O, Pop, firește, e un tip bine. Fata păru ușurată de faptul că discuția se mutase pe un alt făgaș. E un om cumsecade. Era îndrăgostit de Margy. Chiar și atunci cînd ea l-a abandonat pentru domnul Spotswoode, el i-a rămas credincios, alergînd după ea, trimițîndu-i flori și cadouri. Așa sunt unii bărbați. Sărmanul Pop ! Mi-a telefonat luni seara ca s-o chem pe Margy și să aranjăm o mică petrecere. Poate că dacă aș fi făcut-o, Margy n-ar fi acum moartă. Ce ciudată e viața, nu ?

— Foarte ciudată, răspunse Vance fumînd calm. I-am admirat controlul. Mai țineți minte la ce oră a telefonat domnul Cleaver luni seara ? După felul cum a întrebat-o, aș fi zis că n-avea nici o importanță.

— Să mă gîndesc. Își strînse buzele. Era douăsprezece fără zece. Îmi amintesc fiindcă ceasul de pe consolă era gata să bată miezul nopții și nu l-am putut pricepe pe

Pop prea bine. „Îmi dau ceasul înainte cu zece minute mi-a zis el, ca să nu ajung cu întîrziere la întîlnire".

Vance compară pendula cu ceasul său.

— Da, e cu zece minute înainte. Şi ce s-a întîmplat cu petrecerea ?

— Eram prea prinsă cu noul spectacol şi-a trebuit să-l refuz. Oricum, domnul Mannix n-avea chef de petrecere în seara aceea. N-a fost vina mea.

— Cituşi de puţin, o asigură Vance. Munca înaintea distracţiei, mai ales o muncă atît de importantă ca a dumneavoastră. Mai e un bărbat despre care aş dori să vă întreb, apoi n-am să vă mai plictisesc. Care era situaţia între domnişoara Odell şi doctorul Lindquist ?

Domnişoara La Fosse deveni vizibil tulburată.

— M-am temut că ai să mă întrebi despre el. Avea o expresie timorată. Nu ştiu ce să spun... Era îndrăgostit nebuneşte de Margy. Iar ea l-a dus cu vorba. Mai tîrziu i-a părut rău fiindcă Lindquist a devenit gelos, ca un nebun. O agasa îngrozitor. Odată, închipuiţi-vă, a amenințat c-o împuşcă şi că se sinucide. I-am spus lui Margy să se păzească de el. Ea însă nu părea să-l ia în serios. Am avut sentimentul că risca enorm. Crezi că el ar fi fost în stare s-o...

— N-a mai fost nimeni altcineva ? o întrerupse Vance. Cineva care s-o fi urît cu patimă ? Cineva de care domnişoara Odell ar fi avut motiv să se teamă ?

— Nu. Domnişoara La Fosse clătină din cap. Margy nu cunoştea de aproape mulţi bărbaţi. Nu-i schimba prea des, dacă mă înţelegi. N-a existat nimeni altul în afara celor pomeniţi, şi în afară, firește de domnul Spotswoode. El l-a scos pe Pop din competiţie acum cîteva luni. Margy mergea uneori la masă cu el luni seara. Voiam să vină cu mine să vadă *Scandaluri*, iată de unde ştiu.

Vance se ridică şi-i întinse mîna.

— Aţi fost foarte amabilă. Nu aveţi de ce să vă temeţi. Nimeni n-are să ştie de mica noastră vizită de azi.

— Cine crezi c-a omorît-o pe Margy ? Vocea ei tremura de emoţie. Louey spune că un spărgător care voia să-i ia bijuteriile.

— N-am să mă amestec în acest menaj fericit, nici măcar ca să pun sub semnul întrebării opiniile domnului Mannix, răspunse Vance direct. Nimeni nu ştie cine e adevăratul vinovat. Poliţia este însă de părerea domnului Mannix.

După o clipă, îndoielile tinerei fete reveniră şi La Fosse îi aruncă lui Vance o privire curioasă.

— De ce eşti atît de interesat ? Nici măcar n-ai cunoscut-o pe Margy. N-a pomenit niciodată de numele dumitale.

— Sărman copil ! exclamă Vance rîzînd Aş vrea să ştiu şi eu de ce m-am amestecat în această afacere. Pe cuvînt de onoare, mi-e greu să vă spun. Nu, n-am cunoscut-o personal pe domnişoara Odell. Dar m-aş simţi ofensat dacă domnul Skeel ar fi pedepsit şi vinovatul adevărat ar scăpa. Poate c-am devenit cam sentimental. Trist, nu ?

— Mă tem că şi eu o să devin o sentimentală, spuse ea dînd din cap şi privindu-l pe Vance direct. Mi-am riscat logodna fericită ca să-ţi spun ce cred, fiindcă m-am încrezut în dumneata. Sper că nu m-ai tras pe sfoară...

Vance îşi puse mîna pe inimă şi redeveni serios.

— Dragă domnişoară La Fosse, cînd am să plec de aici, am să uit totul. Înlătură-ne din mintea dumitale atît pe mine cît şi pe domnul Van Dine.

Tonul cuvintelor lui păru să-i risipească orice îndoială şi domnişoara La Fosse îşi luă rămas bun de la noi cu multă cochetărie.

XVII

VERIFICÎND UN ALIBI

— ANCHETA MEA DĂ BUNE rezultate, spuse Vance triumfător cînd am ajuns din nou pe stradă. Frumoasa Alys a fost o sursă de informaţii. Atît c-ar fi trebuit să te controlezi mai bine cînd a pomenit de numele iubitului ei, zău c-ar trebui, Van amice. Te-am văzut tresărind violent şi apoi răsuflînd greu. O astfel de purtare nu-i demnă de un avocat.

Vance îl chemă la telefon pe Markham dintr-o cabină telefonică de lîngă hotel.

— Te invit să iei masa de prînz cu mine, căci am să-ţi fac o mulţime de confidenţe. A urmat o mică discuţie, dar Vance ieşi învingător. Peste cîteva minute, un taxi ne ducea în centru.

— Alys e şmecheră, nu-i proastă deloc. Căpşorul ei blond are idei, reflectă Vance. E mult mai îndemînatică decît Heath, căci ştia de la bun început că Skeel nu putea fi vinovat. Felul în care l-a caracterizat pe Tony cel nevinovat era cam grosolan, dar cît de exact! Şi ai observat, fireşte, cît de multă încredere a avut în mine! Emoţionant, nu? E o problemă spinoasă, Van. E ceva în neregulă undeva.

Rămase tăcut în timp ce maşina îşi continua drumul.

— Mannix... Ciudat cum reapare numele lui! I-a dat dispoziţii lui Alys să tacă din gură. În ce scop? Poate că motivul pe care i l-a dat e cel adevărat. Cine ştie? Pe de altă parte, s-a aflat oare împreună cu scumpa lui prietenă de la nouă şi jumătate seara pînă a doua zi la ora zece dimineaţa? Poate. Din nou, cine poate fi sigur? E ceva bizar în legătură cu acea discuţie de afaceri. Apoi Cleaver... A telefonat la ora douăsprezece fără zece noap-

tea, sunt sigur c-a făcut-o. Nu-i o invenție. Dar cum putea să telefoneze dintr-o mașină în mișcare ? E pur și simplu imposibil. Poate că într-adevăr voia să organizeze o petrecere cu acel Canar recalcitrant, cine știe ? Dar atunci la ce i-ar mai servi alibiul ? O toană ? Nu-i exclus. Dar de ce pe această cale ocolită ? De ce n-a chemat-o direct la telefon ? Poate c-a făcut-o. Cineva i-a telefonat Canarului la ora douăsprezece fără douăzeci noaptea. Trebuie să verificăm asta, Vance Da, s-ar putea s-o fi chemat, iar un bărbat a răspuns la telefon, cine naiba era acel bărbat ? Poate că a căutat-o pe Alys. Un lucru firesc, nu ? Oricum, Cleaver nu se afla în Boonton. Sărmanul Markham ! Ce supărat are să fie cînd are să afle ! Dar ce mă deranjează foarte mult e istoria cu doctorul. Mania gelozie ! Se potrivește de minune cu caracterul lui Ambroise Lindquist. E tipul care se înfurie cu ușurință. Mi-am dat seama imediat că povestea cu interesul patern era falsă. Așadar, doctorul lansează amenințări și pistoale ! Nu-mi place asta ! Cu urechile pe care le are, nu cred c-ar ezita să apese pe trăgaci. E curată paranoia ! Mania persecuției ! Își închipuie probabil că Odell împreună cu Pop sau Spotswoode își băteau joc de el. Nu știi niciodată ce gîndesc tipii de genul lui. Sunt capabili de orice, sunt primejdioși. Alys cea șmecheră l-a prins bine din condei și a avertizat Canarul. Ce încurcătură, dacă te uiți la întreg tabloul ! Mă simt însă încurajat. Înaintăm, deși nu sunt sigur în ce direcție. Ce plictiseală !

Markham ne aștepta la Bankers'Club. Îl salută pe Vance cam iritat.

— Ce naiba ai să-mi spui atît de important ?

— Ascultă, nu te enerva. Vance radia de bună dispoziție. Ce-ți face vedeta principală, Skeel ? Cum se comportă ?

— Deocamdată se comportă superb, atît că nu s-a înscris încă în Liga Virtuoșilor.

— Poate duminică. Dă-i niţel timp... Deci nu eşti prea fericit, dragă Markham.

— M-ai adus aici de la o altă treabă ca să-mi dai un raport asupra stării mele mintale ?

— Nu-i nevoie. Starea ta mintală e îngrozitoare... Ascultă, ţi-am pregătit ceva la care să reflectezi.

— La naiba ! Am destul de reflectat şi fără asta !

— Calmează-te. Ia o brioşă. Vance comandase fără să ne consulte. Iar acum revelaţiile. Mai întîi, Pop n-a fost la Boonton lunea trecută, seara. Se afla chiar aici, la New York, încercînd să pună la cale o întîlnire amoroasă la miezul nopţii.

— Grozav ! exclamă Markham ironic. Mă înclin cînd văd atîta deşteptăciune. Bănuiesc că un alter ego se afla pe şoseaua spre Hopatong. Supranaturalul mă lasă rece !

— N-ai decît să nu crezi în el. Cleaver se afla la New York luni seara, alergînd după distracţii.

— Ce se întîmplă cu amenda pentru viteză excesivă ?

— Va trebui să ne explici tu ce s-a întîmplat. Dacă îmi îngădui să-ţi dau un sfat, eu aş trimite după acel poliţist mărginit care i-a scris amenda şi i-ar cere să se mai uite o dată la Cleaver. Dacă va susţine că e aceeaşi persoană, sunt gata să mă sinucid !

— Asta mă încurajează să trimit după el. Am să-l duc pe poliţist la Stuyvesant Club şi am să i-l arăt pe Cleaver. Ce alte revelaţii zdrobitoare mai ai ?

— Merită să-l cercetezi şi pe Mannix mai îndeaproape.

Markham lăsă furculiţa şi cuţitul pe masă şi se aşeză comod pe scaun.

— Sunt copleşit ! Aceste culmi ale gîndirii ! Cu dovezile pe care le ai împotriva lui, ar trebui să-l arestăm imediat. Vance, amice, cum te simţi ? Ai avut ameţeli în vremea din urmă ? Dureri mari de cap ? Îţi zvîcnesc genunchii ?

— Pe deasupra, doctorul Lindquist era îndrăgostit nebuneşte de Canar şi devenise de o gelozie dementă. Re-

cent a amenințat că va lua un pistol și va pune la cale un mic măcel.

— Asta-mi place, răspunse Markham. De unde ai obținut această informație ?

— E secret.

Markham păru indispus.

— De ce faci pe misteriosul ?

— Sunt obligat, amice, mi-am dat cuvîntul de onoare. Sunt imprevizibil.

Vorbea în glumă, dar Markham își dădu seama că nu era cazul să forțeze un răspuns.

În mai puțin de cinci minute de la sosirea noastră la cabinetul procurorului general, își făcu apariția și Heath.

— Am mai descoperit ceva pe seama lui Mannix și aș vrea să adaug la raportul pe care l-am scris ieri. Burke a obținut o poză de-a lui și a arătat-o operatorilor telefonici din apartamentul lui Odell. Ambii l-au recunoscut. A fost de mai multe ori, dar nu ca s-o viziteze pe Canar. E vorba de femeia din apartamentul 2. Se numește Frisbee și a fost model pentru blănurile lui Mannix. S-a dus s-o viziteze de mai multe ori în ultimele șase luni și a scos-o și în lume de cîteva ori. Dar de peste o lună nu s-a mai dus s-o vadă. Ce credeți despre aceste informații ?

— Greu de spus, zise Markham și îi aruncă o privire lui Vance. Mulțumesc însă pentru informații, Heath.

— Apropo, spuse Vance ironic după plecarea lui Heath, mă simt în mare formă. N-am dureri de cap, nici amețeli și nici zvîcnituri de genunnchi.

— Încîntat s-o aflu. Dar nu pot să acuz un om de crimă doar fiindcă a făcut vizite unui fost model.

— Te grăbești să tragi concluzii. De ce să-l acuzi de crimă ? Vance se ridică și căscă. Hai să mergem, Vance. Mai bine mergem la muzeu. Ajuns la ușă, se întoarse și spuse : Ascultă, Markham, ce se întîmplă cu polițaiul din Boonton ?

Markham telefonă după Swacker.

— Am să mă ocup de asta imediat. Treci pe la club pe la ora cinci, dacă ai chef. Am să am polițistul acolo, căci sunt sigur că Cleaver are să vină să-și ia masa de seară la club.

Cînd m-am întors împreună cu Vance mai tîrziu la club, Markham stătea în hol, cu fața la intrarea principală. Alături de el se afla un tip masiv, bronzat, un om de vreo patruzeci de ani, ce ședea degajat și urmărea cu atenție oaspeții.

— Acest polițist de la serviciul circulației, pe nume Phipps, tocmai a sosit de la Boonton, spuse Markham în chip de prezentare. Cleaver trebuie să sosească din clipă în clipă. Are o întîlnire aici la cinci și jumătate.

— Sper că e punctual, spuse Vance și se așeză pe un scaun.

— Așa sper și eu, replică Markham extrem de furios. Aștept cu mare curiozitate prezicerile tale.

— Să nu pierdem orice speranță, murmură Vance.

În mai puțin de zece minute, Cleaver își făcu apariția în holul mare ; se opri la informații, apoi cu pași grăbiți intră în sala de așteptare. Din punctul de observație ales de Markham îl puteam urmări foarte bine. Cînd a trecut pe lîngă noi, ne-am salutat, Markham îl opri cîteva minute ca să-i pună niște întrebări banale. Apoi, Cleaver se îndepărtă.

— Acesta e omul căruia i-ai dat o amendă ? întrebă Markham întorcîndu-se spre Phipps.

Phipps părea complet stupefiat.

— Seamănă cu el, domnule, într-un anumit fel, dar nu e el, spuse omul clătinînd din cap. Cel căruia i-am dat amenda era mai voinic și nu așa de înalt.

— Ești sigur ?

— Absolut. Fără îndoială. Tipul pe care l-am amendat a încercat să mă contrazică, apoi să-mi dea cinci dolari ca să uit ce s-a întîmplat. Am avut farurile motocicletei îndreptate asupra lui.

Phipps fu concediat, după ce i se dădu o indemnizație.

— Ce nenorocire pe capul meu ! suspină Vance. Existența mea mizerabilă va trebui să continue. Ce trist ! Va trebui să te obișnuiești cu ideea, Markham. Ascultă, cum arată fratele lui Cleaver ?

— El e ! exclamă Markham. L-am întîlnit, e mai scund și mai voinic... Nu mai înțeleg nimic. Cred c-am să am o explicație cu Cleaver.

Se ridică de pe un scaun, dar Vance îl forță să se așeze la loc.

— Nu fi atît de impetuos. Cultivă răbdarea. Cleaver n-are să dispară. Mai întîi trebuie luate cîteva măsuri. Mannix și Lindquist încă mă captivează.

Markham se agăță de ideea lui.

— Nici Mannix și nici Lindquist nu sunt aici, pe cînd Cleaver e la îndemînă. Și vreau să aflu de ce m-a mințit în privința acelei amenzi.

— Îți pot spune eu de ce, răspunse Vance. Voia să crezi că se afla în New Jersey luni seara. Simplu, nu-i așa ?

— Această deducție te onorează ! Dar sincer, nu poți să-l consideri pe Cleaver vinovat de acest lucru. S-ar putea să știe ceva. Nu pot să mi-l închipui însă drept criminal.

— Și de ce nu ?

— Nu e tipul. E de necrezut, chiar dacă ar exista dovezi împotriva lui.

— Aha ! O luăm din nou cu aprecierile psihologice. L-ai eliminat pe Cleaver pentru că nu crezi că temperamentul lui e cel al unui criminal. Am impresia să te situezi în zona primejdioasă a ipotezelor ezoterice sau a speculațiilor metafizice. Nu sunt complet de acord cu tine în ce privește felul cum aplici această teorie la persoana lui Cleaver. Cartoforul cu ochi de pește are mari posibilități ca să facă rău. Și, nu sunt nici măcar de acord cu teoria ta în ansamblu. Ascultă, dragă Markham, tu aplici psihologia la un nivel elementar și ridiculizezi încercările mele de a o folosi la un nivel mai înalt. S-ar putea ca perseverența

să fie calitatea minților mediocre, dar nu uita că rămîne totuși o armă prețioasă... Ce părere ai despre o altă ceașcă de ceai ?

Ne-am îndreptat spre *Palm Room* și-am luat loc la o masă lîngă intrare. Vance a comandat ceai ; Markham și cu mine am decis să bem o cafea. O mică orchestră de cameră, formată din patru persoane cînta un fragment din *Spărgătorul de nuci* de Ceaikovski. Ne-am lăsat confortabil în fotoliile noastre fără să vorbim. Markham era obosit și plictisit, iar Vance preocupat de o problemă care îl urmărise de marți dimineață. Nu l-am văzut niciodată atît de prins de o afacere.

Ne aflam acolo de vreo jumătate de oră cînd a intrat Spotswoode. S-a oprit și ne-a salutat iar Markham l-a invitat să stea jos. Spotswoode părea deprimat și extrem de îngrijorat.

— Aproape că nu-mi vine să vă întreb, domnule Markham, spuse el politicos, după ce comandase o bere, dar care mai sunt șansele de a fi chemat ca martor ?

— Nu mai serioase ca ultima oară cînd ne-am văzut, replică Markham. De fapt, nu s-a petrecut nimic care să schimbe situația.

— Și cel pe care îl considerați vinovat ?

— E încă sub această bănuială, dar nu l-am arestat. Sperăm că are să se întîmple totuși ceva în scurt timp.

— Bănuiesc că doriți să rămîn în continuare în oraș ?

— Dacă ați putea s-o faceți, n-ar fi rău.

Spotswoode rămase tăcut un moment, apoi spuse :

— Nu vreau să apar în postura cuiva care se leapădă de răspundere — și poate că e un gest egoist din partea mea ca măcar s-o sugerez — dar nu e oare cu putință ca mărturia telefonistului în ce privește ora întoarcerii domnișoarei Odell ca și țipătul ei să stabilească faptele fără ca să mai fie nevoie să le întăresc și eu ?

— Am reflectat la asta, vă asigur, și dacă va fi posibil să pregătesc acest caz fără să trebuiască să vă chem,

vă asigur c-am s-o fac. Momentan, nu văd nici un motiv să fiți chemat ca martor. Dar nu se știe niciodată ce se mai poate întîmpla. Dacă apărarea va insista asupra chestiunii unei ore exacte, și mărturia telefonistului va fi pusă la îndoială sau descalificată pentru vreun motiv oarecare, s-ar putea să vi se ceară să veniți ca martor. Altminteri însă, mă îndoiesc.

Spotswoode își bău berea cu aerul că se simte mai ușurat.

— Sunteți extrem de generos, domnule Markham. Nu știu cum să vă mulțumesc. Își ridică privirea părînd să ezite : Presupun că vă opuneți încă dorinței mele de a vizita apartamentul. Știu că găsiți acest lucru irațional și chiar sentimental, dar fata a reprezentat în viața mea ceva de care mi-e greu să mă despart. Mă tem că n-o să mă înțelegeți. Nu mă mai înțeleg nici eu...

— Cred că e ușor de înțeles, remarcă Vance cu o simpatie rară. Atitudinea dumneavoastră n-are nevoie de scuze. Istoria e plină de situații similare și protagoniștii ei au exprimat sentimente asemănătoare.

Spotswoode zîmbi.

— Mi-ați dat o perspectivă istorică, spuse el și se întoarse spre Markham. Ce se va întîmpla cu bunurile materiale ale domnișoarei Odell, mobila ei și celelalte ?

— Heath a primit vești de la o mătușă a ei de la Seattle, îi spuse Markham. E în drum spre New York ca să ia ce-a mai rămas din moștenire.

— Și totul va rămîne intact pînă atunci ?

— Afară de cazul că se va întîmpla ceva neașteptat. Altminteri va rămîne intact.

— Există cîteva fleacuri pe care aș dori să le am, recunoscu Spotswoode cam jenat.

După cîteva minute de discuție banală se sculă și, pretextînd o întîlnire, își luă rămas bun de la noi.

— Sper că va reuși să nu fie tîrît în această afacere, zise Markham după plecarea lui.

— Da, situația lui nu e de invidiat, recunoscu Vance. E întotdeauna un lucru trist să fii prins cu mînciuna. Un moralist ar spune că e o pedeapsă divină.

— În acest caz, a avut ghinion. Dacă n-ar fi ales seara de luni ca să meargă la *Winter Garden*, ar fi fost acum în sînul familiei, fără să fie tulburat de ceva și fără să aibă conștiința încărcată.

— Așa se pare. Vance se uită la ceas. Te deranjează dacă luăm masa de seară mai devreme ? Asta apropo de *Winter Garden*. Spectacolele frivole îmi fac cu ochiul astă-seară. Vreau să merg să văd *Scandaluri*.

Ne-am uitat la el de parcă și-ar fi ieșit din minți.

— Nu fi așa de îngrozit, dragă Markham. De ce să nu dau urmare unui impuls ? Culmea ar fi că s-ar putea să am vești bune pentru tine mîine, la prînz.

XVIII

CURSA

VANCE SE SCULĂ TÎRZIU A doua zi dimineață. Îl întovărășisem în seara precedentă la spectacolul *Scandaluri*, fără să pot pricepe deloc dorința lui ciudată de a asista la un gen de producție pe care știam c-o detestă. La prînz ne-am suit în mașina lui și ne-am dus la hotelul *Belafield*.

— Vom face o nouă vizită simpaticei Alys, spuse el. I-aș duce buchete de flori pe altarul ei, dar mă tem că Mannix ar putea să devină gelos fără motiv.

Domnișoara La Fosse ne-a primit cu o expresie de resentiment amestecat cu uimire.

— Ar fi trebuit să mă aștept la asta ! Dădu din cap ca și cum n-ar fi fost mirată. Presupun c-ați venit să-mi spuneți că poliția a aflat despre mine fără nici un ajutor din partea voastră ! Disprețul ei era distrugător. Ați adus poliția cu voi ? Sunteți niște tipi oribili ! Ce proastă am putut să fiu...

Vance așteptă placid pînă cînd La Fosse își încheie tirada disprețuitoare. Apoi o salută cu o plecăciune.

— De fapt, am venit doar ca să vă salut și să vă spun că poliția și-a terminat raportul asupra cunoștințelor domnișoarei Odell iar numele dumneavoastră nu figurează acolo. Mi s-a părut că erați puțin neliniștită din pricina asta, așa că m-am gîndit să vin să vă liniștesc temerile. Încordarea ei dispăru.

— Vorbești serios ? Dumnezeule ! Nu știu ce are să se întîmple dacă Louey află că am trăncănit.

— Sunt convins că n-are să afle, decît dacă îi veți spune... Nu vreți să fiți așa de gentilă și să mă invitați să iau loc ?

— Îmi cer scuze. Tocmai băusem o cafea. Pot să vă servesc și pe dumneavoastră ? Sună servitoarea ca să mai aducă două cești.

Vance băuse două cești de cafea cu vreo jumătate de oră mai înainte. M-am crucit față de pasiunea lui pentru cafeaua făcută la hotel.

— Aseară am fost un spectator cam întîrziat al *Scandalurilor* spuse el nepăsător și pe un ton degajat. N-am apucat să văd revista mai devreme. Cum se face că și dumneavoastră ați văzut-o așa de tîrziu ?

— Am fost teribil de prinsă, îi mărturisi ea. Am fost la repetiție cu *Două dame*, dar spectacolul s-a amînat. Louey n-a putut să găsească o sală pe placul lui.

— Vă plac revistele ? o întrebă Vance. Am impresia că sunt mai dificile pentru artiști decît o simplă comedie muzicală.

— Ai dreptate, spuse domnișoara La Fosse cu o voce de expertă. Și nu-mi dau nici o satisfacție. Te pierzi în ele. Nu te ajută să-ți expui talentul. Sunt prea rapide, dacă mă înțelegi.

— Cred că vă înțeleg. Vance își sorbi cafeaua cu răbdare. Au fost mai multe numere în *Scandaluri* pe care le-ați fi putut interpreta încîntător. Erau perfecte pentru dumneavoastră. Mi-am închipuit că erați acolo și asta a atenuat mult din admirația mea pentru actrița care le interpreta.

— Mă flatezi, domnule Vance. Dar să știi că am o voce bună. Am studiat din greu. Am luat lecții de dans cu profesorul Markoff.

— Serios ? (Sunt convins că Vance n-auzise în viața lui de profesorul Markoff dar exclamația lui părea să sugereze că îl considera pe profesor drept o mare somitate în materie de balet.) Ar fi trebuit să fi jucat neapărat în *Scandaluri*. Tînăra interpretă a cîntat fără vlagă iar maniera ei de a dansa a fost mediocră. Vă era mult inferioară în privința personalității și a forței de atracție... Mărturisiți sincer, n-ați simțit dorința de a cînta *Melodia chinezească* ?

— Oh, nu sunt sigură. Domnișoara La Fosse cîntări sugestia cu grijă. Luminile de pe scenă sunt așa de chioare și o rochie roz nici nu-mi vine bine. Dar restul de costume au fost adorabile, nu ?

— Dumneavoastră ați fi fost cu siguranță adorabilă... Ce culoare vă place ?

— Îmi plac nuanțele de orhidee spuse ea cu mare entuziasm. Nu arăt rău însă nici în albastru turcoaz. Un artist mi-a spus mai demult c-ar trebui să port alb. Voia să-mi picteze portretul, dar gentlemanul cu care eram logodită nu-l putea suferi pe pictor.

Vance o privi cercetător.

— Cred că artistul și amicul dumneavoastră au avut dreptate. Scena cu St. Moritz din revistă vi s-ar fi potrivit de minune. Micuța brunetă care a cîntat cîntecul zăpezii, îmbrăcată în alb, ar fi trebuit să fie o blondă. Frumoasele brunete aparțin climatelor sudice. Mi-a lăsat impresia că avea scînteia și vitalitatea unei stațiuni elveției de schi iarna. Pe cînd dumneavoastră ați fi fost perfectă.

— Da, mi-ar fi plăcut mai mult decît numărul chinezesc. Vulpea albă e blana mea preferată. Da chiar și așa, într-o revistă cînd ești pe scenă, cînd nu ești. Cînd spectacolul s-a încheiat, lumea te-a uitat. Suspină nefericită.

Vance își puse ceașca de cafea pe masă și o privi pe domnișoara la Fosse cu o expresie ironică și plină de reproș.

— Dragă domnișoară, de ce mi-ați spus povești în legătură cu ora la care s-a întors domnul Mannix la dumneavoastră acasă luni seara ? N-a fost frumos.

— La ce te referi ? exclamă La Fosse cu indignare și oarecare teamă, ridicîndu-se într-o atitudine de aroganță superioară.

— Vedeți cum stau lucrurile, spuse Vance, scena cu St. Moritz din revista *Scandaluri* nu are loc decît aproape de ora unsprezece și încheie spectacolul. Deci nu-i cu putință s-o fi văzut și în același timp să-l fi primit și la dumneavoastră acasă pe domnul Mannix la ora nouă și jumătate. Hai să fim serioși. La ce oră a sosit aici domnul Mannix ?

Fata se înroși furioasă.

— Te crezi șmecher, nu ? Ar fi trebuit să te fi făcut polițai. Și ce dacă n-am sosit acasă decît după spectacol ? E cumva o crimă ?

— Absolut nici o crimă, răspunse Vance blînd. Doar o mică încălcare a bunei credințe atunci cînd m-ați informat că v-ați întors acasă devreme. Vance se aplecă spre ea cu multă seriozitate : Nu vreau să vă creez neplăceri, dimpotrivă, aș vrea să vă apăr de buclucuri sau complicații. Dacă poliția își vîră nasul s-ar putea să ajungă la dumneavoastră. Pe de altă parte, dacă reușesc să dau procurorului general unele informații legate de evenimentele de luni seara, nu cred că există vreo primejdie ca poliția să vă caute.

Ochii domnișoarei La Fosse deveniră duri și fruntea i se încreți de efortul de a gîndi.

— Ascultă ! N-am nimic de ascuns și nici Louey n-are. Dar dacă el mi-a cerut să spun că a fost undeva la ora

zece și jumătate, am să spun exact asta. O fac din mare prietenie. Louey trebuie să fi avut motive serioase să-mi ceară s-o fac, altfel nu și-ar mai fi bătut capul. Dar fiindcă ești așa de șmecher și m-ai acuzat a nu fi corectă, am să-ți spun că n-a sosit aici decît după miezul nopții. Dacă altcineva mă întreabă însă despre asta, am să-l dau dracului și am să persist c-a venit la zece și jumătate. Ai priceput ?

— Am priceput, spuse Vance și se înclină. Mă bucur că ați adoptat o asemenea poziție.

— Să nu pleci însă cu o idee greșită, se grăbi ea să adauge, în timp ce ochii îi sclipeau de atîta agitație. Louey s-ar fi putut să sosească aici după miezul nopții, dar dacă îți închipui că știe ceva despre moartea lui Margy, greșești. A terminat orice legătură cu ea de peste un an. Nici măcar nu mai știa de existența ei. Și dacă vreunui polițai îi trece prin minte că Louey e amestecat în moartea lui Margy, am să-i ofer eu un alibi, o jur ! Chiar dacă ar fi ultimul lucru pe care l-aș face !

— Îmi placeți din ce în ce mai mult, spuse Vance. La plecare îi sărută mîna.

În timp ce mergeam cu mașina spre centru, Vance rămase gînditor. Cînd am ajuns lîngă clădirea Tribunalului, spuse :

— Alys cea primitivă îmi place oarecum. E mult prea bună pentru acest Mannix oleaginos... Femeile sunt atît de abile... și de naive. O femeie poate ghici gîndurile unui bărbat cu o percepție aproape magică. Pe de altă parte, cînd e vorba de omul ei devine inexplicabil de oarbă. Uite ce încredere ridicolă poate să aibă în Mannix, care i-a spus probabil c-a lucrat la birou toată noaptea de luni. Firește, ea n-o crede, dar știe, știe cu siguranță, că Louey nu putea fi amestecat în moartea Canarului. Să sperăm că are dreptate și că Mannix nu va fi arestat mai înainte ca noul spectacol al lui Alys să fie finanțat... Dumnezeule ! Dacă a fi detectiv înseamnă să mai văd și alte reviste de *music-hall*, cred că-mi dau demisia. Slavă Domnului că doamna n-a avut ideea să meargă la cinema luni seara !

Cînd am sosit la cabinetul procurorului general l-am găsit pe Markham în discuție cu Heath. Markham avea un carnet în față, cu pagini pline de note și observații. Un nor de fum de țigară de foi plutea în cameră. Heath stătea în fața lui, cu coatele pe birou și cu bărbia sprijinită în mîini. Părea bătăios dar și dezamăgit.

— Cercetez afacerea împreună cu Heath, explică Markham, aruncîndu-ne o scurtă privire. Încercăm să punem ordine în unele aspecte și să vedem dacă nu cumva am omis ceva. I-am relatat lui Heath despre pasiunea doctorului și despre amenințările lui, ca și despre faptul că polițistul Phipps n-a reușit să-l identifice pe Cleaver. Dar cu cît aflam mai multe cu atît cazul devine mai încurcat.

Luă foile de hîrtie de pe birou și le prinse cu un ac.

— Adevărul e că nu avem nici o dovadă împotriva cuiva. Există unele dovezi circumstanțiale împotriva lui Skeel, a doctorului Lindquist și a lui Cleaver iar interviul nostru cu Mannix n-a făcut decît să întărească bănuieli împotriva lui. Așa că atunci cînd analizăm situația, cu ce ne-am ales ? Cu unele amprente al lui Skeel care ar fi putut fi lăsate acolo luni după amiază. Doctorul Lindquist, care a devenit foarte nervos cînd l-am întrebat unde a fost luni noaptea, ne-a furnizat un alibi vag. Recunoaște interesul său părintesc pentru fată, cînd de fapt era îndrăgostit de ea, o atitudine firească de duplicitate. Cleaver a dat mașina fratelui său și ne-a mințit, ca să ne facă să credem că se afla la Boonton luni seara, iar Mannix ne răspunde evaziv la întrebările privind relațiile lui cu Odell. Nu prea aveam pe ce să ne bazăm.

— N-aș spune că informațiile de care dispui sunt greșite, zise Vance și se așează lîngă Heath. S-ar putea să aibă sens dacă reușim să le punem la un loc în mod semnificativ. Mi se pare că problema constă în faptul că ne lipsesc unele componente ale enigmei. Găsește-le și te asigur că totul va arăta ca un mozaic.

— Ușor de zis „găsește-le" bombăni Markham. Nenorocirea e că nu știm unde să le căutăm.

Heath își reaprinse țigara de foi și făcu un gest nerăbdător.

— Nu-l putem ignora pe Skeel. El e vinovatul, și dacă n-ar fi Abe Rubin, aș scoate eu adevărul de la Skeel. Apropo, domnule Vance, Skeel avea o cheie a apartamentului lui Odell. Se uită la Markham cu o expresie de ezitare. Nu vreau să par ca și cum aș critica, dar am sentimentul că vă pierdeți vremea cu cei trei amici ai Canarului : Cleaver, Mannix și doctorul.

— S-ar putea să ai dreptate. Markham părea înclinat să fie de acord cu el. Aș vrea să știu totuși de ce doctorul a acționat în acel fel.

— Asta ar putea să ne ajute, admise Heath. Dacă doctorul era atît de fermecat de domnișoara Odell încît s-o amenințe c-o împușcă și dacă s-a enervat așa de tare cînd i-ați cerut un alibi, poate că știe ceva. Ce-ar fi să-l speriem puțin ?

— Declarațiile lui nu sunt prea grozave, în orice caz.

— Excelentă idee, interveni Vance.

Markham își ridică brusc privirea spre ei și își consultă carnetul de note.

— Sunt oarecum liber azi după-amiază, așa că ce-ar fi să-l aduci pe doctor aici ? Heath, obține un mandat de aducere, dacă ai probleme. Încearcă să fii aici cu el imediat după-masa de prînz. Bătu cu mîna în birou : Dacă nu apuc să realizez nimic altceva, am să scap cel puțin de unii care complică acest caz. Și Lindquist e un bun exemplu în această privință. Fie că reușesc să pun la un loc toate acele bănuieli circumstanțiale împotriva lui, fie că-l scutesc de orice vină. Apoi vedem cum stau lucrurile.

Heath dădu din cap pesimist și ieși din cameră.

— Ce om nefericit ! murmură Vance. E pradă disperării și furiei.

— Așa ai fi și tu, ripostă Markham, dacă ziarele te-ar ataca violent. Îmi amintesc că urma să-mi aduci vești bune azi la prînz, nu-i așa ?

— Am avut asemenea speranțe. Vance se uită meditativ pe fereastră cîteva minute. Markham, acest tip, Man-

nix, mă atrage ca un magnet. Mă irită și mă mistifică. Nu mă lasă să adorm. E ca acel corb [1] de pe bustul lui Pallas-Athena. Mă urmărește ca un blestem.

— Ditiramba asta e menită să-mi aducă vești bune ?

— N-am să-mi capăt liniștea sufletească pînă cînd nu aflu unde și-a petrecut noaptea de luni blănarul Louey. A fost undeva unde n-ar fi trebuit să fie. E de datoria ta, Markham, să afli asta. Pune pe Mannix pe locul doi în procesul de eliminare. Are să vorbească dacă ai să exerciți presiuni, asupra lui. Fii brutal, dragul meu ! Lasă-l să creadă că-l bănuiești de strangulare. Întreabă-l despre modelul — cum o cheamă ? ah, Frisbee... Se opri și se încruntă. Exact... Mă întreb... Markham, trebuie să-l interoghezi în privința modelului. Întreabă-l unde a văzut-o ultima oară și încearcă să pari misterios și bine informat cînd o faci.

— Ascultă, Vance — Markham era exasperat — te ții de capul lui Mannix de trei zile. Ce te face să crezi că e vîrît în afacere ?

— Intuiția, simpla intuiție. Temperamentul meu, presimțirile.

— Cred că te cunosc de cincisprezece ani, spuse Markham uitîndu-se la el cu atenție, așa c-am să mă ocup de Mannix de îndată ce termin cu doctorul.

XIX

EXPLICAȚIILE DOCTORULUI

AM LUAT DEJUNUL ÎN CAbinetul lui Markham. La ora 2 a fost anunțat doctorul Lindquist. Heath îl întovărășea și, după expresia lui, era

[1] Aluzie la poemul *Corbul* de Edgar Allan Poe despre un corb care pătrunde în camera de lucru a poetului și îi reamintește de întîmplări tragice (n.tr.).

limpede că nu-i făcea nici o plăcere. La invitația lui Markham, doctorul se așeză în fața lui.

— Ce înseamnă acest nou scandal ? întrebă el calm. Aveți cumva dreptul să forțați cetățenii să-și lase lucrul ca să fie terorizați de dumneavoastră ?

— E de datoria mea să dau criminalii pe mîna justiției, îi replică Markham la fel de calm. Dacă un cetățean consideră că dînd ajutor justiției e un „scandal", e treaba lui. Dacă credeți că aveți motive să vă temeți, ar trebui să chemați un avocat. Vreți să-i dați un telefon ca să vină acum pentru a vă oferi protecție legală ?

Doctorul păru să ezite.

— N-am nevoie de protecție legală. Vreți să-mi spuneți de ce am fost adus aici ?

— Desigur. Va trebui să ne explicați unele lucruri în legătură cu relațiile dumneavoastră cu domnișoara Odell și să lămuriți, de asemenea, dacă vreți, motivele pentru care ne-ați înșelat în această privință atunci cînd am discutat despre acest subiect ultima oară.

— Văd că v-ați vîrît nasul în afacerile mele. Știam că astfel de practici se obișnuiesc în Rusia...

— Dacă ne-am amestecat fără motiv, va trebui să ne convingeți, și tot ce-am aflat va fi uitat pe loc. E adevărat, nu-i așa, că interesul dumneavoastră pentru domnișoara Odell depășea o simplă afecțiune părintească ?

— Poliția acestei țări nu mai respectă sentimentele sacre ale cuiva ? Tonul doctorului avea o notă de insolență.

— În anumite condiții, răspunsul e pozitiv. În alte condiții poate fi negativ. Markham își controla mînia în mod admirabil. Firește, nu sunteți obligat să-mi răspundeți. Dacă însă vă decideți să fiți franc, vă puteți scuti umilința de a fi interogat de un alt procuror în plin tribunal.

Doctorul Lindquist clipi și reflectă la propunere.

— Și dacă recunosc că afecțiunea mea pentru domnișoara Odell era altceva decît una părintească, ce se întîmplă ?

Markham acceptă întrebarea ca o recunoaștere de fapt.

— Ați fost extrem de gelos pe ea, nu-i așa, domnule doctor ?

— Gelozia, răspunse el cu o voce ironică de specialist, nu întovărășește întotdeauna o pasiune. Personalități ca Krafft-Ebing Moll, Freud, Ferenczi și Adler o privesc ca un corolar psihologic direct al unei atracții trecătoare.

— Foarte instructiv, spuse Markham dînd din cap. Trebuie să trag deci concluzia că ați fost îndrăgostit, sau mai degrabă ați avut „o atracție trecătoare" pentru domnișoara Odell, și că uneori ați arătat și un „corolar psihologic direct" ?

— Puteți să trageți ce concluzie doriți. Nu înțeleg de ce sentimentele mele au ajuns să vă intereseze.

— Dacă sentimentele dumneavoastră nu v-ar fi condus la acte discutabile și suspecte, nu m-ar fi interesat deloc. Dar am informații temeinice că pe baza reacțiilor dumneavoastră iraționale ați amenințat că o veți omorî pe domnișoara Odell și apoi vă veți sinucide. Și, ținînd seama că între timp tînăra femeie a fost găsită moartă, procuratura este, firește, curioasă.

Figura de obicei palidă a doctorului începu să se îngălbenească și mai tare iar degetele lui lungi se încleștară de brațul fotoliului. Altminteri, rămase nemișcat și într-o rigiditate demnă, cu ochii ațintiți asupra procurorului.

— Sper, spuse Markham, că nu veți agrava bănuielile, încercînd să negați.

Vance îl privea pe doctor cu mare atenție. Apoi se aplecă înainte și spuse :

— La ce metodă de exterminare v-ați gîndit, domnule doctor, atunci cînd ați amenințat-o cu moartea ?

Doctorul Lindquist se întoarse brusc și se uită la Vance. Își trase adînc respirația și întregul corp i se contractă. Obrajii i se congestionară. Buzele îi tremurau de nervozitate, ca și mușchii gîtului. M-am temut o clipă că avea să-și piardă controlul asupra lui. Dar, după un mare efort, se stăpîni.

— Vă închipuiți probabil c-am amenințat-o cu strangularea ? Cuvintele îi vibrau de intensitatea furiei. Și intenționați să folosiți amenințările mele ca să mă condamnați ? Prostii ! Se opri și cînd reluă se calmase : Este adevărat că odinioară am amenințat-o pe domnișoara Odell, doar ca s-o sperii, că aveam s-o ucid iar apoi să mă sinucid. Dar dacă sursa dumneavoastră de informații e atît de serioasă cum vreți să mă faceți să cred, atunci știți, fără îndoială, c-am amenințat-o cu un revolver. Cred că este arma menționată în mod curent cînd se fac doar simple amenințări. Vă asigur că n-aș fi amenințat-o cu strangularea, chiar dacă mi-ar fi trecut prin minte o asemenea metodă.

— E adevărat, spuse Vance. E un argument serios.

Doctorul păru încurajat de atitudinea lui Vance. Se întoarse spre Markham și își reluă confesiunea :

— O amenințare este, după cîte știți, doar rareori preludiul unui act violent. Chiar și un studiu superficial al minții umane are să vă arate că o amenințare e în mare măsură o dovadă de nevinovăție. O amenințare e făcută într-un moment de furie și servește ca formă de ușurare. Își întoarse privirea spre Markham : Nu sunt căsătorit. Viața mea emotivă nu e complet stabilizată. Pe deasupra, vin în contact permanent cu oameni hipersensibili sau extenuați. Într-un moment de slăbiciune anormală am făcut o pasiune pentru o tînără femeie, o pasiune care n-a fost împărtășită și de ea, mai ales cu o ardoare egală cu a mea. Am suferit profund. Dar n-a făcut nici un efort ca să-mi calmeze suferințele. Am bănuit-o de mai multe ori că mă chinuie în mod deliberat și pervers distrîndu-se cu alți bărbați. N-a făcut nici un efort ca să-și ascundă infidelitatea față de mine. Mărturisesc că de cîteva ori am fost extrem de mînios. Și în speranța de-a o speria și de a o aduce la o atitudine mai prietenoasă, am amenințat-o. Bănuiesc că sunteți un judecător atent al naturii umane care să mă înțeleagă.

— Să lăsăm acest lucru pentru o clipă, răspunse Markham calm. Vreți să-mi dați informații mai specifice asupra activității dumneavoastră de luni seara ?

Am observat că din nou o paloare gălbuie îi năpădi fața, iar corpul i se contractă încă o dată. Tonul său însă își păstră toată suavitatea.

— Am socotit că în nota mea către dumneavoastră am explicat acest lucru în mod satisfăcător. Am omis ceva ?

— Cum se numea pacientul pe care l-ați vizitat în acea seară ?

— Doamna Anna Breedon. E văduva lui Amos H. Breedon, de la *Breedon National Bank* din Long Branch.

— Și ați fost la ea, cred, între orele unsprezece seara și unu noaptea ?

— Exact.

— Doamna Breedon este singurul martor al prezenței dumneavoastră la clinică între acele ore ?

— Mă tem că da. După ora zece seara nu mai sun, ci intru cu cheia mea.

— Presupun că-mi îngăduiți s-o chestionez pe doamna Breedon ?

Doctorul Lindquist deveni foarte apologetic.

— Doamna Breedon e foarte bolnavă. A suferit un șoc îngrozitor la moartea soțului ei astă-vară și de atunci a rămas într-o stare de semi-conștiență. Uneori mă tem că și-a pierdut rațiunea. Cea mai mică agitație poate să-i cauzeze probleme foarte serioase.

Scoase o tăietură de ziar dintr-o mapă cu colțuri aurite și i-o întinse lui Markham.

— Vă rog să observați că acest ferpar pomenește de șocul ei și de internarea într-o clinică particulară. Sunt doctorul ei de ani de zile.

Markham aruncă o privire tăieturii din ziar și i-o înapoie. Urmă o lungă tăcere, întreruptă de o întrebare a lui Vance.

— Apropo, domnule doctor, cum se numește infirmiera de noapte de la clinica dumneavoastră ?

Doctorul Lindquist se uită brusc la el.

— Infirmiera de noapte ? Ce-are ea de-a face cu treaba asta ? Era ocupată luni seara. Nu pot să înțeleg... Foarte bine, dacă vreți neapărat numele ei, se numește Finckle, domnișoara Anna Finckle.

Vance scrise numele ei și se ridică pentru a i-l da lui Heath.

— Heath, adu-o, te rog, mîine dimineață la ora zece, pe domnișoara Finckle, spuse el, făcîndu-i cu ochiul.

— Desigur, domnule, spuse Heath. Aerul lui nu prevestea nimic bun pentru domnișoara Finckle.

Pe fața doctorului Lindquist se întipări o expresie de neliniște.

— Iertați-mă dacă vă spun că nu-mi pasă de metodele dumneavoastră. Vocea lui trăda dispreț. Sper că deocamdată această inchiziție s-a încheiat ?

— Cam așa-i totul, domnule doctor, îi răspunse Markham politicos. Pot să vă chem un taxi ?

— Gentilețea dumneavoastră mă copleșește, dar am mașină. Doctorul Lindquist ieși cu un aer solemn.

Markham îl sună imediat pe Swacker și-l trimise după Tracy. Detectivul sosi pe loc, curățindu-și sticlele ochelarilor și salutîndu-ne amabil. Semăna mai degrabă cu un actor decît cu un polițai, dar abilitatea lui de a trata chestiunile delicate devenise legendară la poliție.

— Aș vrea să-l aduci aici din nou pe domnul Mannix, îi spuse Markham. Adu-l imediat. Vreau să-l văd.

Tracy se aplecă în semn de salut, își potrivi ochelarii și ieși pe ușă.

— Iar acum, zise Markham, cu ochii ațintiți la Vance în semn de reproș, aș vrea să știu ce sens a avut să-l alertezi pe Lindquist în ce privește infirmiera de noapte ? Am impresia că mintea nu-ți funcționează prea bine. Acum l-ai prevenit. Va avea timp pînă mîine dimineață la ora unsprezece s-o învețe pe fata aia ce să răspundă. Sincer, Vance, nu văd ce altceva ne-ar fi putut dejuca toate planurile de a stabili vinovăția lui.

— Sper că l-am speriat puțin, răspunse Vance și zîmbi înțelegător. De fiecare dată cînd adversarul începe să te acuze că ai tot felul de teorii caraghioase, înseamnă că se

teme de ceva. Markham dragă, nu te îndoiosa de lipsurile mele. Dacă ambii ne-am fi gîndit la infirmieră, doctorul s-ar fi gîndit de asemenea. Dacă ea ar fi tipul de femeie care poate fi convinsă, Lindquist ar fi apelat la serviciile ei încă de acum două zile, şi numele ei ar fi fost pomenit împreună cu al doamnei Breedon, ca martor al prezenţei lui la clinică luni seara. Faptul c-a evitat orice aluzie la infirmieră ne indică limpede că aceasta nu poate fi manevrată să facă declaraţii false... Nu, Markham. L-am alertat în mod premeditat. Va încerca să facă ceva mai înainte ca noi să apucăm s-o interogăm pe domnişoara Finckle. Şi sunt destul de vanitos ca să presupun că ştiu ce va încerca.

— Vreau să ştiu ceva, îl întrerupse Heath. Va trebui să aduc sau să nu aduc infirmiera aici mîine dimineaţă?

— Nu va fi nevoie, spuse Vance. Mă tem că nu vom avea şansa s-o admirăm pe această femeie delicată. O întîlnire cu noi e ultimul lucru pe care îl doreşte doctorul.

— Asta s-ar putea să fie adevărat, recunoscu Markham, dar nu uita că Lindquist s-ar fi putut să aibă unele planuri luni seara, care planuri să nu aibă legătură cu crima, şi nu vrea ca să se ştie despre ele.

XX

EXPLICAŢIILE LUI MANNIX

— N-AM NICI UN MOTIV SĂ mă ascund faţă de dumneavoastră, spuse Mannix, cu un gest de indiferenţă. N-am făcut nimic de care să-mi fie ruşine. Am avut de lucru la birou : stocurile de mărfuri pentru iarnă. Am rămas la birou pînă aproape de ora zece poate chiar mai tîrziu. Apoi, pe la zece şi jumătate...

— Cred că e de ajuns, spuse Vance pe un ton tăios. N-are sens să mai vîrîți și pe alții în această afacere.

Vorbea cu o ciudată insistență și Mannix îl studie cu atenție încercînd să descifreze semnificația cuvintelor. Din păcate trăsăturile lui Vance nu-i oferiră nici o indicație. Avertismentul fusese însă de-ajuns ca să-l oprească din vorbit.

— Nu doriți să știți unde am fost la ora zece și jumătate ?

— Nu în mod deosebit, răspunse Vance. Dorim să știm unde ați fost la miezul nopții și nu va fi necesar să pomeniți de nimeni care v-a văzut la acea oră. Dacă ne spuneți adevărul, o să ne dăm singuri seama. Vance luase un aer de înțelepciune și mister pe care îl atribuise lui Markham mai devreme. Fără a călca cuvîntul dat lui Alys La Fosse, Vance plantase sămînța îndoielii în mintea lui Mannix.

Înainte ca acesta să poată răspunde, Vance se ridică în picioare și se aplecă impunător peste biroul procurorului general.

— Cunoașteți pe o oarecare domnișoară Frisbee ? Locuiește pe strada 71. Mai exact la numărul 184. Și mai exact, în aceeași casă cu domnișoara Odell. Iar ca să fie foarte exact în apartamentul numărul 2. Domnișoara Frisbee e un fost model pentru mantouri de blană. A lucrat pentru dumneavoastră. O fată de lume, încă dispusă să fie caritabilă avansurilor fostului ei patron, adică dumneavoastră. Cînd ați văzut-o ultima oară, domnule Mannix ? Nu vă grăbiți cu răspunsul. S-ar putea să aveți nevoie de timp ca să reflectați.

Mannix nu se grăbi. Trecu un minut apoi atunci cînd vorbi, o făcu pentru a pune o nouă întrebare.

— Nu am dreptul să vizitez o tînără doamnă ?

— Firește că aveți. În consecință, nu înțeleg de ce o escapadă atît de evident corectă și iresponsabilă vă pune în...

— Mă pune în încurcătură ? Mannix rînji, dar cu efort. M-am întrebat doar ce urmăriți amestecîndu-vă în afacerile mele particulare.

— Am să vă spun. Domnișoara Odell a fost asasinată luni, pe la miezul nopții. Nimeni n-a intrat și n-a ieșit pe ușa principală a casei, iar ușa laterală era zăvorîtă. Singurul fel în care se putea intra în apartamentul domnișoarei Odell era prin apartamentul numărul 2. Și nici o persoană care o cunoștea pe domnișoara Odell n-a pătruns în acel apartament, cu excepția dumneavoastră.

La aceste cuvinte, Mannix se aplecă peste birou, apucînd cu ambele mîini marginea mobilei pentru a-și menține echilibrul. Avea ochii holbați iar gura, cu buzele senzuale, îi rămăsese deschisă. Atitudinea lui trăda nu atît teamă, cît o uluială totală. Îl privi pe Vance stupefiat și incredul.

— Asta vă închipuiți, nu-i așa ? Că nimeni n-ar fi putut să intre și să iasă decît folosind apartamentul 2, și asta fiindcă ușa laterală era zăvorîtă ? Rîse scurt și răutăcios apoi continuă : Dar ce se întîmplă dacă acea ușă nu era încuiată luni seara ? Care e situația și, mai ales, care e situația mea ?

Vance îl urmărea cu mare atenție :

— Situația dumneavoastră depinde de noi și de procurorul general.

— Așa și sper ! ne repezi Mannix. Și-am să vă mai spun ceva, domnilor : n-am să-mi risc situația ! Se întoarse brusc spre Markham : Sunt un om cumsecade, mă înțelegeți, și mi-am ținut destul timp gura... Dar acea ușă laterală n-a fost încuiată luni seara. Și pot să vă spun și cine a ieșit pe acolo la douăsprezece fără cinci noaptea !

— Din ce în ce mai bine, zise Vance, așezîndu-se la loc și aprinzîndu-și o țigară.

Markham era mult prea uimit ca să poată vorbi, iar Heath rămăsese înmărmurit, cu țigara de foi în mînă. În

cele din urmă, Markham se făcu comod pe fotoliul lui şi îşi încrucişă braţele.

— Aţi face mai bine să ne spuneţi tot ce ştiţi, domnule Mannix. Vocea lui suna ca un ordin.

Mannix se aşeză şi el comod în fotoliu.

— Nu vă fie teamă, am să vă spun totul. Aţi avut o idee bună. Am petrecut seara împreună cu domnişoara Frisbee. Nu-i nimic rău în asta, sper.

— La ce oră aţi mers acolo ?

— După ce-am terminat lucrul la birou, pe la cinci şi jumătate, şase fără un sfert. Am luat metroul, m-am dat jos în strada 72 şi am mers pînă la clădire.

— Aţi intrat pe intrarea principală ?

— Nu. Am luat-o pe aleea care duce la uşa laterală, aşa cum făceam de obicei. Nu priveşte pe nimeni vizitele mele şi operatorul telefonic n-are de ce să-şi bage nasul în treburile astea.

— Pînă acum totul e verificabil, spsue Heath, căci intendentul n-a zăvorît uşa decît după ora şase.

— Şi aţi rămas acolo întreaga seară, domnule Mannix ? întrebă Markham.

— Sigur, pînă aproape de miezul nopţii. Domnişoara Frisbee a pregătit o masă de seară iar eu am adus o sticlă cu vin. O mică serată, doar pentru noi doi. Şi n-am ieşit din apartament înainte de miezul nopţii. N-aveţi decît s-o întrebaţi pe doamna. Am să-i telefonez şi-am să-i cer să vă explice situaţia de luni seara. Nu vă cer să mă credeţi pe cuvînt.

Markham făcu un gest de încredere.

— Şi ce s-a întîmplat la ora douăsprezece fără cinci ?

Mannix ezită, ca şi cum s-ar fi jenat să discute acest lucru.

— Sunt un om de treabă, mă înţelegeţi... Şi prietenii sunt prieteni. Dar de ce să sufăr de pe urma unui lucru în care nu sunt amestecat ? Aşteptă o clipă un răspuns, dar neprimind niciunul, îşi continuă discursul : Sigur, aşa stau lucrurile. În sfîrşit, iată ce s-a întîmplat... Cum am mai spus, făcusem o vizită doamnei. Dar mai aveam o

altă întîlnire în acea noapte. Așa că la cîteva minute înainte de miezul nopții, mi-am luat rămas-bun și m-am pregătit de plecare. Tocmai cînd deschideam ușa, am văzut pe cineva ieșind pe furiș din apratamentul Canarului și apucînd-o pe micul coridor ce duce la ușa laterală. Mai era încă lumină în hol, iar ușa de la apartamentul 2 e în fața ușii laterale, așa c-am văzut acea persoană cum vă văd pe dumneavoastră.

— Cine era ?

— Dacă vreți să știți, era Pop Cleaver.

Markham avu o tresărire.

— Și ce-ați făcut atunci ?

— Nimic, domnule Markham. Absolut nimic. N-am dat mare importanță, mă înțelegeți... Știam că Pop dădea tîrcoale Canarului, iar eu urma să-i fac o vizită. N-am vrut ca Pop să mă vadă, nu era treaba lui unde îmi petreceam eu timpul. Așa c-am așteptat pînă a ieșit...

— Pe ușa laterală ?

— Da, și l-am urmat și eu tot pe acolo. Voiam să ies pe ușa principală căci știam că cea laterală era întotdeauna încuiată noaptea. Dar cînd l-am văzut pe Pop ieșind pe acolo, m-am gîndit să fac același lucru. N-avea sens să-l informez pe telefonist despre treburile mele, nu-l privea pe el ce fac eu. Așa c-am plecat pe unde am intrat în clădire. Am luat un taxi pe Broadway și m-am dus...

— De ajuns ! Vance îl întrerupse din nou.

— Foarte bine. Mannix părea mulțumit să-și încheie declarația în acest moment. Nu vreau să credeți...

— Nu credem...

Markham era cam uimit de aceste întreruperi, dar nu spusă nimic.

— Cînd ați citit despre moartea domnișoarei Odell, spuse el, de ce n-ați venit la poliție să ne dați aceste informații atît de prețioase ?

— N-am voit să fiu amestecat ! exclamă Mannix surprins. Am destule probleme fără a mai căuta altele.

— O atitudine înțeleaptă, comentă Markham cu mare dispreț. Cu toate acestea, după crimă, dumneavoastră

mi-ați sugerat că domnișoara Odell îl șantaja pe Cleaver.

— Sigur c-am făcut-o. Asta arată limpede că v-am dat o indicație valoroasă.

— Ați văzut cumva și pe altcineva pe coridor sau în aleea din dos ?

— Absolut pe nimeni altcineva.

— Poate c-ați auzit pe cineva vorbind sau mișcîndu-se în apartamentul domnișoarei Odell ?

— N-am auzit absolut nimic. Mannix clătină din cap convins.

— Și sunteți sigur de ora la care l-ați văzut pe Cleaver ? Douăsprezece fără cinci minute ?

— Foarte sigur. M-am uitat la ceas și i-am spus doamnei : „Plec în aceeași zi cînd am venit. Mai sunt cinci minute pînă mîine".

Markham verifică relatarea punct cu punct, încercînd prin diverse mijloace să-l facă să recunoască mai mult decît spusese. Mannix însă nici nu schimbă nimic, nici nu adăugă vreun amănunt. După o jumătate de oră de anchetare i se îngădui să plece.

— Am găsit una din piesele lipsă ale enigmei, comentă Vance. Nu-mi dau bine seama cum se potrivește în ansamblu, dar e utilă și plină de idei. Și, ascultă, vezi ce intuiție am avut în ce-l privește pe Mannix ?

— Firește, faimoasa ta intuiție ! spuse Markham și se uită la Vance cu scepticism. De ce-l tot opreai de cîte ori voia să mai spună ceva ?

— N-ai să afli niciodată, îi replică Vance. Nu pot să-ți spun. Îmi pare foarte rău, dar n-am ce face.

Deși tonul era glumeț, Markham știa că în asemenea clipe Vance era foarte serios, așa că nu insistă cu întrebările. M-am întrebat dacă domnișoara La Fosse era conștientă de faptul că se încredințase lui Vance. Heath fusese foarte zdruncinat de istoria lui Mannix.

— Nu prea îmi vine să cred că acea ușă laterală era deschisă, se plînse el. Cum a fost zăvorîtă după plecarea lui ? Și cine a deschis-o după ora șase ?

— Cu ajutorul lui Dumnezeu, dragul meu Heath, toate aceste lucruri vor fi lămurite, spuse Vance.

— Poate că da, poate că nu. Dar cînd veți afla, credeți-mă că răspunsul va fi Skeel. El e cel de care trebucurie să ne ocupăm. Cleaver nu se pricepe să descuie uși cu șperaclu, iar Mannix nici atîta.

— Cu toate acestea, în noaptea aceea se afla în apartament un expert foarte competent și nu era amicul tău Dude, deși el a fost cel care a deschis caseta de bijuterii.

— Au fost deci doi ? Asta e teoria dumneavoastră, domnule Vance, nu-i așa ? Ați expus-o și mai înainte și nu spun că n-aveți dreptate. Dacă reușim să-l vîrîm pe Skeel în această teorie, putem să-l silim să ne spună cine a fost amicul lui.

— N-a fost un amic de-al lui ci mai degrabă un străin, Heath.

Markham rămase cu privirea în gol, foarte furios.

— Nu-mi place deloc această istorie cu Cleaver, spuse el. E ceva în neregulă cu el începînd de luni.

— Și nu crezi, spuse Vance, că alibiul dubios al acestui domn capătă o semnificație aparte acum ? Cred că înțelegi de ce te-am reținut de a-l interoga la club ieri. Mi-am închipuit că dacă reușești să-l faci pe Mannix să ți se confeseze, vei fi într-o mai bună poziție ca să obții unele informații de la Cleaver. Și uite ce s-a întîmplat ! Triumful intuiției ! Cu ce știi despre el îl poți ancheta foarte dur.

— Asta-i exact ce-am de gînd să fac ! spuse Markham și sună după Swacker. Adu-l aici pe Charles Cleaver, îi ordonă el nervos. Telefonează la clubul Stuyvesant și acasă la el. Locuiește la doi pași de club, pe strada 27 Vest. Spune-i că doresc să fie aici într-o jumătate de oră. Altminteri trimit poliția să-l aducă aici cu cătușe la mîini.

În următoarele cinci minute Markham rămase în picioare lîngă fereastră, fumînd agitat, în timp ce Vance, cu un zîmbet pe buze citea *The Wall Street Journal*. Heath

bău un pahar cu apă și începu să bată odaia. În curînd, Swacker reveni.

— Îmi pare rău, dar nu-l putem găsi. Cleaver a plecat undeva la țară. Nu se întoarce decît tîrziu, la noapte.

— La dracu ! Va trebui să așteptăm. Markham se întoarse către Heath : Îl arestezi pe Cleaver la noapte, și-l aduci aici mîine dimineață la ora nouă.

— Va fi aici, domnule ! Heath se opri din mișcare și se întoarse spre Markham. M-am gîndit, și e ceva care mă tot sîcîie, domnule. Mai țineți minte cutia neagră de acte de pe masa din camera de zi ? Era goală. Într-o asemenea cutie o femeie ține scrisori și diverse fleacuri. Iată ce mă chinuie : cutia n-a fost forțată ci descuită cu o cheie. Și oricum, un spărgător de profesie nu-și pierde timpul cu scrisori și documente. Înțelegeți ce vreau să spun ?

— Heath ! strigă Vance. Mă plec înaintea dumitale ! Mă culc la picioarele dumitale ! Cutia de acte, descuiată și goală ! Firește ! Skeel n-a deschis-o, nici vorbă de așa ceva ! Asta a fost opera celuilalt individ.

— Ce crezi că era în acea cutie, Heath ? întrebă Markham.

— Am să vă explic. Așa cum a spus domnul Vance mai înainte s-ar fi putut să mai fie cineva în apartament tot timpul. Mi-ați spus, de asemenea, că acest Cleaver a recunoscut c-a dat o groază de bani lui Odell ca să-și recapete scrisorile. Asta s-a petrecut în iunie. Dar să presupunem că nu i-a dat nici un ban. Să presupunem că s-a dus la ea luni seară ca să-și reia scrisorile. Asta explică istoria pe care v-a spus-o că a plătit pentru scrisori. Iată deci cum se explică că a fost văzut acolo de Mannix.

— Lucrul nu-i lipsit deloc de sens, recunoscu Markham. Dar unde ne conduce ?

— Ei bine, dacă acest Cleaver a luat cu el scrisorile luni seara, înseamnă că le mai are încă. Iar dacă vreuna din scrisori e datată mai tîrziu decît iunie, cînd spune că le-a răscumpărat, avem dovada împotriva lui.

— Așa că...

— Așa că mi-am spus... Cleaver e plecat din oraș astăzi... poate putem pune mîna pe acele scrisori...

— S-ar putea să ne fie util, firește, spuse Markham rece, privindu-l pe Heath drept în ochi. Dar un asemenea lucru este cu totul imposibil.

— Și totuși, bombăni Heath, Cleaver ne-a spus o groază de minciuni.

XXI

O CONTRADICȚIE ÎN DATE

A DOUA ZI DE DIMINEAȚĂ, Markham, Vance și cu mine am luat micul dejun la restaurantul *Prince George* și am sosit la cabinetul procurorului general la cîteva minute după ora nouă. Heath, avîndu-l alături pe Cleaver, ne aștepta în holul de recepție.

Judecînd după aerul lui Cleaver, Heath nu fusese prea amabil cu el. Cleaver se îndreptă furios spre biroul procurorului general și îl aținti pe Markham cu o privire rece și răutăcioasă.

— Sunt cumva arestat ? întrebă el încet, dar cu o voce răgușită, plină de o indignare reținută.

— Nu încă, răspunse Markham scurt. Dar dacă veți fi, nu trebui să vă mirați. Luați loc.

Cleaver ezită și se așeză pe scaunul cel mai la îndemînă.

— De ce-am fost sculat din pat la ora șapte și jumătate de către acest polițist al dumneavoastră — arătă cu degetul spre Heath — care m-a amenințat cu duba poliției și mandate de aducere atunci cînd am protestat împotriva unar metode atît de brutale ?

— Ați fost amenințat numai cu procedura legală dacă ați fi refuzat să urmați invitația de-a veni aici. N-am mult timp azi, așa c-am voit să aud explicațiile dumneavoastră fără întîrziere.

— Nici nu mă gîndesc să vă explic ceva în aceste condiții. În ciuda efortului de a se stăpîni, furia lui Cleaver izbucni din plin. Eu nu sunt un găinar pe care îl puteți aduce aici cu forța ca să-l terorizați cu metodele dumneavoastră !

— Nu sunt deloc satisfăcut de atitudinea dumneavoastră, spuse Markham amenințător, iar dacă refuzați să colaborați ca un simplu cetățean, va trebui să vă modific statutul. Se întoarse către Heath : Du-te alături și cere-i lui Ben să completeze un mandat de arestare pentru Charles Cleaver. Apoi, bagă pe acest domn la zdup.

Cleaver tresări violent și își trase adînc răsuflarea.

— Pe ce bază ? întrebă el.

— Pe baza acuzației că ați ucis-o pe Margaret Odell.

Cleaver sări în picioare. Fața îi devenise palidă și mustața împreună cu fălcile i se agitau spasmodic.

— Așteptați ! Mă judecați nedrept ! Și n-o să realizați nimic. Această acuzație n-are să stea în picioare nici măcar o clipă !

— Poate că nu. Dar dacă nu vreți să vorbiți aici, am să vă fac să vorbiți la tribunal.

— Am să vorbesc aici ! Cleaver își reluă scaunul. Ce doriți să știți ?

Markham scoase o țigară de foi și o aprinse cu o încetineală deliberată.

— Mai întîi : de ce ne-ați spus c-ați fost la Boonton luni seara ?

Cleaver se așteptase evident la această întrebare.

— Cînd am citit despre moartea Canarului, am voit să-mi asigur un alibi, iar fratele meu tocmai primise o amendă în Boonton. Aveam un alibi la mînă, așa că l-am folosit.

— De ce aveați nevoie de un alibi ?

— N-aveam nevoie. M-am gîndit însă că s-ar putea să-mi fie de folos. Se știe că fusesem în legătură cu Odell, iar unii oameni erau la curent cu faptul că mă șantajase, căci le-am spus chiar eu, ca un prost. Cum ar fi Mannix, de pildă. Amîndoi am fost victimile ei.

— Acesta a fost singurul motiv pentru care ați inventat un alibi ? Markham își ațintì privirea asupra lui.

— Nu-i un motiv destul de bun ? Șantajul ar fi fost un motiv, nu-i așa ?

— Un motiv nu e de-ajuns ca să stîrnească bănuieli neplăcute.

— Poate că e adevărat. N-am vrut să fiu totuși vîrît în această afacere. Ce-ați fi făcut în locul meu ?

Markham se aplecă spre el cu un zîmbet amenințător.

— Faptul că domnișoara Odell v-a șantajat n-a fost singurul motiv de a minți în legătură cu alibiul. N-a fost nici măcar motivul principal.

Cleaver își contractă pupilele, dar rămase nemișcat.

— Evident sunteți mai bine informați ca mine. Reuși să vorbească liniștit.

— Nu suntem mai bine informați, domnule Cleaver, îl corijă Markham. Dar nici nu suntem foarte departe de adevăr. Unde ați fost între orele unsprezece și douăsprezece în noaptea de luni ?

— Poate că sunteți la curent ?

— Aveți dreptate. Vă aflați în apartamentul domnișoarei Odell.

Cleaver făcu un gest disprețuitor, dar nu-și putu ascunde șocul provocat de destăinuirea lui Markham.

— Dacă asta credeți, atunci înseamnă că nu știți nimic. N-am pus piciorul în apartamentul ei de mai multe săptămîni.

— Avem un martor de încredere care susține contrariul.

— Martor ! Cuvîntul se ivi cu greutate pe buzele lui Cleaver.

Markham dădu din cap.

— Ați fost văzut ieșind din apartamentul domnișoarei Odell și părăsind clădirea pe ușa laterală la ora douăsprezece fără cinci, luni.

Cleaver rămase cu gura căscată și începu să gîfîie ușor.

— Iar între unsprezece și jumătate și douăsprezece noaptea, continuă Markham, fără milă, domnișoara Odell a fost strangulată și jefuită. Ce-aveți de spus ?

O vreme domni tăcerea. În sfîrșit Cleaver spuse :

— Trebuie să reflectez la asta.

Markham îl aștepta răbdător. După cîteva minute, Cleaver își reveni și își îndreptă ținuta.

— Am să vă spun ce-am făcut în acea noapte, și dacă vreți puteți să mă credeți. Devenise din nou un aventurier stăpîn pe situație. Nu mă interesează cîți martori aveți. Asta e singura istorie pe care o s-o auziți de la mine. Ar fi trebuit să v-o spun de la bun început, dar mi-am spus că n-are sens să mă bag într-o afacere urîtă fără să fiu silit. Poate că m-ați fi crezut martea trecută, dar acum v-a venit o idee și vreți să efectuați o arestare pentru a mulțumi ziarele...

— Să auzim povestea, îi ceru Markham ferm. Dacă se verifică, n-aveți de ce vă teme de ziare.

Cleaver știa că acest lucru era adevărat. Nici măcar cei mai înverșunați adversari politici ai lui Markham nu-l acuzaseră vreodată de a-și cumpăra favoruri, oricît de mici, comițînd acte de injustiție.

— Nu am prea multe de spus, începu Cleaver. M-am dus acasă la domnișoara Odell puțin înainte de miezul nopții, dar n-am intrat în apartament. Nici măcar n-am sunat la ușă.

— Asta e maniera dumneavoastră de a face vizite ?

— Pare dubios, nu-i așa ? Dar e adevărat, totuși. Voiam s-o văd, intenționam s-o văd, dar cînd am ajuns la ușa ei m-am răzgîndit...

— O secundă... Cum ați intrat în clădire ?

— Pe ușa laterală, cea care dă în alee. Am folosit-o întotdeauna cînd era deschisă. Domnișoara Odell mi-a cerut s-o fac, ca să nu mă vadă operatorul telefonic că vin așa de des.

— Și acea ușă era descuiată luni seara ?

— Cum altfel aș fi putut să intru ? O cheie nu mi-ar fi fost de folos, chiar presupunînd c-aș fi avut una, căci ușa se închide cu un zăvor pe dinăuntru. M-a surprins totuși, căci era prima oară cînd am găsit ușa descuiată la o oră atît de tîrzie.

— Deci ați intrat pe ușa laterală. Ce-ați făcut apoi ?

— Am mers pe coridorul din dos și am ascultat la ușa apartamentului domnișoarei Odell. M-am gîndit că s-ar fi putut să fie cineva la ea și nu voiam să sun la ușă dacă nu era singură...

— Iertați-mă că vă întrerup, domnule Cleaver, interveni Vance, dar ce v-a făcut să credeți că se afla cineva înăuntru ?

Cleaver ezită.

— Poate, încercă Vance să-l încurajeze, că înainte de-a veni i-ați telefonat domnișoarei Odell și v-a răspuns o voce bărbătească ?

Cleaver dădu afirmativ din cap.

— Nu văd ce sens are să neg. Da, acesta era motivul.

— Și ce v-a spus acel om la telefon ?

— Foarte puțin. A zis : „Alo ?" și, cînd am cerut să vorbesc cu domnișoara Odell, mi-a răspuns că nu-i acasă și a închis telefonul.

Vance se adresă lui Markham.

— Asta cred că explică declarația lui Jessup în ceea ce privește apelul telefonic la apartamentul lui Odell la ora douăsprezece fără douăzeci.

— Probabil. Markham vorbi plictisit. Era mai interesat de spusele lui Cleaver asupra a ce s-a petrecut mai tîrziu, dar reluă conversaţia de unde o întrerupse Vance.

— Spuneţi c-aţi tras cu urechea la uşa apartamentului. Ce v-a făcut să nu sunaţi ?

— Am auzit o voce bărbătească înăuntru.

Markham se îmbăţoşă brusc.

— O voce bărbătească ? Sunteţi sigur ?

— Asta am spus. Cleaver era foarte calm : O voce de bărbat. Altminteri aş fi sunat la uşă.

— Aţi putut identifica vocea ?

— Nu. Era neclară şi suna cam răguşit. Nu era o voce cunoscută. Dar sunt înclinat să spun că era aceeaşi voce care a răspuns la telefon.

— Aţi înţeles ceva din ce spunea ?

Cleaver se încruntă şi se uită pe fereastra deschisă.

— Îmi amintesc cum sunau cuvintele, spuse el încet. Nu le-am dat nici o atenţie la vremea aceea. Dar după ce-am citit ziarele a doua zi, acele cuvinte mi-au revenit în minte...

— Şi care erau acele cuvinte ? îl întrerupse Markham nerăbdător.

— Din cîte mi-am putut da seama erau : „Oh, Dumnezeule ! Oh, Dumnezeule !“ repetate de mai multe ori.

Declaraţia creă o notă de groază în vechiul birou, o groază evidentă şi din cauza tonului calm şi indiferent cu care fuseseră repetate acele cuvinte. După o scurtă pauză, Markham îl întrebă :

— Şi ce-aţi făcut cînd aţi auzit acea voce ?

— M-am întors pe vîrfurile picioarelor la uşa laterală şi am ieşit din clădire. Apoi m-am dus acasă.

Urmă o tăcere scurtă. Declaraţia lui Cleaver constituise o surpriză. Se potrivea însă perfect cu declaraţia lui Mannix. Vance se sculă din fotoliul său.

— Ascultaţi, domnule Cleaver, ce-ţi făcut între orele douăsprezece fără douăzeci, cînd i-aţi telefonat domni-

şoarei Odell, şi douăsprezece fără cinci, cînd aţi ieşit din clădire pe uşa laterală ?

— Eram în metrou venind de pe strada 23, răspunse el după o mică pauză.

— Ciudat, foarte ciudat. Vance se uită la vîrful ţigării sale. În acest caz n-aţi fi putut telefona nimănui în decursul acelor cincisprezece minute.

Brusc mi-am amintit de declaraţia domnişoarei La Fosse că Cleaver îi telefonase luni seara la ora douăsprezece fără zece. Fără a-şi trăda sursa informaţiilor, Vance crease o stare de incertitudine în mintea celuilalt. Cleaver vorbi vag.

— E posibil, nu-i aşa, ca să fi telefonat după ce-am ieşit din metrou pe strada 72 şi mai înainte de-a ajunge la domnişoara Odell.

— Firește că e posibil, murmură Vance. Şi totuşi, dacă examinăm lucrurile matematic, dacă aţi fi telefonat domnişoarei Odell la ora douăsprezece fără douăzeci, iar apoi aţi fi luat metroul şi aţi fi călătorie cu el pînă în strada 72, apoi aţi mai fi mers pe jos pînă în strada 71, aţi fi intrat în clădire, aţi fi ascultat la uşă şi aţi fi plecat de acolo la douăsprezece fără cinci, nu cred c-aţi mai fi avut timp pe drum să mai daţi telefon cuiva. Dar n-am să insist. Aş dori însă să ştiu ce-aţi făcut între ora unsprezece şi douăsprezece fără douăzeci, cînd aţi telefonat domnişoarei Odell ?

Cleaver îl studie cu atenţie pe Vance.

— Ca să fiu sincer, eram supărat în acea seară. Ştiam că domnişoara Odell se afla cu un alt bărbat, anulase o întîlnire cu mine, şi atunci am bătut străzile cam o oră şi jumătate, furios şi neliniştit.

— Aţi bătut străzile ? îl întrebă Vance.

— Chiar aşa, răspunse Cleaver cu impertinenţă. Apoi, întorcîndu-se spre Markham, îl privi lung şi bănuitor. Mai ţineţi minte că v-am sugerat mai de mult c-aţi putea afla ceva de la un doctor Lindquist ? Aţi luat vreodată legătura cu el ?

Mai înainte ca Markham să-i răspundă, Vance interveni :

— Ah, deci asta e ! Doctorul Lindquist ! Firește ! Așadar, domnule Cleaver ați bătut străzile ! Străzile ? Nici mai mult, nici mai puțin ! Nici nu se putea altfel. Apoi, din senin, mă întrebați de doctorul Lindquist. De ce de doctorul Lindquist ? Nimeni n-a pomenit de el. Străzile și doctorul Lindquist merg împreună, ca Parisul și primăvara. Foarte amuzant, teribil de amuzant. Am mai dat de o problemă.

Markham și Heath îl priviră pe Vance de parcă ar fi înnebunit subit, dar acesta scoase o țigară și o aprinse. Apoi îi zîmbi înșelător lui Cleaver.

— A venit vremea, dragă domnule, să ne spuneți cînd și unde l-ați întîlnit pe doctorul Lindquist în timp ce bateați străzile luni seara. Dacă refuzați, vă promit c-am s-o fac eu pentru dumneavoastră.

Trecu un minut lung pînă să răspundă Cleaver. În tot acest timp, ochii lui duri rămaseră ațintiți asupra procurorului general.

— V-am spus mai toată povestea, așa că vă spun acum și restul ei. Rîse trist. M-am dus la apartamentul domnișoarei Odell puțin înainte de unsprezece și jumătate, crezînd că avea să fie acasă la acea oră. Acolo am dat de doctorul Lindquist la intrarea în alee. Mi-a spus că era cineva cu domnișoara Odell. Așa că am dat colțul pînă la hotelul *Ansonia*. După vreo zece minute i-am telefonat domnișoarei Odell și mi-a răspuns o voce bărbătească. Am mai așteptat zece minute și am telefonat unei prietene de-a ei, sperînd să aranjăm o petrecere. Neavînd succes, m-am întors la apartament. Doctorul dispăruse, așa încît am luat-o pe alee și am intrat pe ușa laterală. După ce-am ascultat la ușă un minut, după cum v-am spus, și auzind o voce bărbătească, am plecat acasă... Asta-i tot.

În acel moment intră Swacker și îi murmură ceva lui Heath. Sergentul se ridică și îl urmă plictisit afară din

cameră. Reveni însă imediat cu un dosar voluminos pe care i-l înmînă lui Markham şoptindu-i ceva la ureche.. Markham păru uimit şi agasat. Făcîndu-i semn lui Heath să-şi reia locul, i se adresă lui Cleaver !

Am să vă rog să aşteptaţi în camera de primire cîteva minute. Tocmai am aflat altceva important.

Cleaver ieşi şi Markham deschise dosarul.

— Nu-mi place asta, Heath. Ţi-am spus ieri cînd ai sugerat-o.

— Înţeleg, răspunse Heath, mai puţin iritat decît ar fi trebuit. Dar dacă aceste scrisori sunt ce dorim noi, şi Cleaver nu ne-a mînţit, am să cer unui poliţist să le pună la loc şi nimeni n-are să ştie c-au fost luate de acolo. Iar dacă îl dovedesc pe Cleaver c-a mînţit, atunci avem un motiv serios ca să-l arestăm.

Markham nu contestă afirmaţia. Cu un gest de silă, începu să se uite prin scrisori, privind mai ales la date. Puse la loc două poze după ce se uită la ele doar superficial. O altă bucată de hîrtie, ce părea să conţină un desen în tuş, îl făcu s-o rupă şi s-o arunce la coş. Puse de-o parte trei scrisori. După alte cinci minute de cercetare, vîrî totul în dosar. Apoi făcu un semn cu capul lui Heath.

— Adu-l pe Cleaver înapoi, spuse el şi se întoarse cu privirea aţintită afară pe fereastră.

De îndată ce Cleaver îşi reluă locul în faţa biroului, Markham spuse fără să se uite la el :

— Mi-aţi spus că v-aţi răscumpărat scrisorile în iunie trecut de la domnişoara Odell. Mai ţineţi minte la ce dată aţi făcut-o ?

— Nu exact, spuse Cleaver degajat. Pe la începutul lunii, poate în decursul primei săptămîni cred.

Markham se întoarse brusc şi îi arătă cele trei scrisori pe care le reţinuse.

— Cum se face atunci că aveţi în posesia dumneavoastră scrisori pe care le-aţi scris domnişoarei Odell din Adirondacks la sfîrşitul lui iulie ?

Cleaver se controla perfect. După o clipă de tăcere stoică, răspunse cu o voce calmă, liniștită :

— Ați obținut aceste scrisori în mod ilegal, firește.

Markham se simți prost, dar era exasperat de înșelătoriile neîncetate ale lui Cleaver.

— Îmi pare rău să spun, zise el, că au fost luate din apartamentul dumneavoastră, deși vă asigur că lucrul s-a efectuat fără permisiunea mea. Dar fiindcă mi-au intrat pe neașteptate în posesie, cred că cel mai înțelept lucru e să vă explicați. Am găsit o cutie de documente goală în apartamentul domnișoarei Odell în dimineața cînd am descoperit cadavrul ei, după toate aparențele, a fost deschisă luni seara.

— Înțeleg, răspunse Cleaver și rîse gros. Perfect. Nu mă aștept să mă credeți, dar n-am achitat banii pentru șantaj decît la jumătatea lui august, cam acum vreo trei săptămîni. Scrisorile mi-au fost înapoiate la acea dată. V-am spus de iunie ca să dau data cît mai mult înapoi, căci mi-am închipuit că această afacere, cu cît era mai îndepărtată de mine, cu atît aveam să fiu bănuit mai puțin.

Markham rămase cu scrisorile în mînă neștiind ce să facă. Vance îi sări în ajutor.

— Cred, spune el, că ar fi normal să acceptăm explicațiile domnului Cleaver și să-i înapoiem scrisorile de dragoste.

După un moment de ezitare, Markham luă dosarul, puse la loc scrisorile și îl înmînă lui Cleaver.

— Aș dori să vă spun că nu mi-am dat permisiunea pentru confiscarea aceste corespondențe. Ați face mai bine dacă ați lua-o acasă și a-ți distruge-o. Nu vă mai reținem. Vă rog rămîneți în oraș ca să pot intra în legătură cu dumneavoastră.

— N-am intenția să fug, răspunse Cleaver. Heath îl conduse la lift.

XXII

UN APEL TELEFONIC

HEATH SE ÎNTOARSE LA birou, dînd din cap disperat.

— Trebuie să fi fost o adevărată veghe în apartamentul lui Odell luni seara. O adunare la miezul nopții a tuturor admiratorilor acestei doamne. Mannix a fost acolo, nici vorbă, și l-a văzut pe Cleaver, iar Cleaver pe Lindquist, iar Lindquist pe Spotswoode...

— E adevărat, dar nimeni nu l-a văzut pe Skeel.

— Nenorocirea noastră, spuse Markham, e că nu știm cît de adevărată e povestea relatată de Cleaver. Ascultă, Vance, crezi că a răscumpărat într-adevăr scrisorile în august ?

— N-avem cum să știm. E teribil de confuz.

— Oricum, continuă Heath, declarația lui Cleaver în ce privește chemarea telefonică la ora douăsprezece fără douăzeci e verificată de mărturia lui Jessup. Bănuiesc că Cleaver l-a văzut pe Lindquist în acea noapte, căci el a fost primul care ne-a avertizat în privința doctorului. A riscat, căci doctorul putea să ne spună că l-a văzut pe Cleaver.

— Dar dacă Cleaver ar fi avut un alibi serios, spuse Vance, ar fi putut pur și simplu să afirme că doctorul minte. În consecință, fie că accepți sau nu istoriile lui Cleaver, poți fi sigur că a fost un vizitator în acea seară, în afară de Skeel, în apartamentul lui Odell.

—Tot ce se poate, răspunse Heath fără chef. Dar în acest caz, cealaltă persoană ne poate sluji ca dovadă împotriva lui Skeel.

— Asta nu-i exclus, Heath, spuse Markham încruntîndu-se cam perplex. Atît că aș dori să aflu cum a fost

descuiată ușa pe la miezul nopții pe care atît Mannix cît și Cleaver au folosit-o.

— Îți pierzi vremea cu fleacuri, spuse Vance indiferent. Problema cu ușa se va rezolva de la sine în clipa cînd vom afla cine ținea companie canarului, împreună cu Skeel, în colivia ei aurită.

— După părerea mea, e vorba de Mannix, Cleaver și Lindquist. Numai ei ar fi putut să se afle acolo. Dacă acceptăm povestea originală a lui Cleaver în liniile ei mari, fiecare dintre ei a avut prilejul să intre în apartament între unsprezece și jumătate și miezul nopții.

— E adevărat, dar nu ai decît declarația lui Cleaver că Lindquist se afla în vecinătate. Iar această declarație, nefiind verificată de altcineva, nu poate fi acceptată ca purul adevăr.

Heath se uită la ceas.

— Ce se întîmplă cu infirmiera pe care ați chemat-o la ora unsprezece ?

— Sunt extrem de îngrijorat în privința ei de o oră încoace. Vance părea într-adevăr foarte tulburat. Sincer, n-am nici cea mai mică dorință s-o întîlnesc pe femeia asta. Mai bine să-l așteptăm pe doctor pînă la zece și jumătate, Heath.

Nici nu terminase de vorbit, cînd Swacker îl informă pe Markham că doctorul Lindquist sosise cu știri de mare importanță. Era o situație amuzantă. Markham izbucni în rîs, în timp ce Heath se uită la Vance complet uluit.

— Nu-i vorba de vrăji, Heath, spuse Vance zîmbind. Doctorul a priceput ieri că eram pe cale de-a descoperi c-a mințit așa încît s-a decis să vină aici ca să explice personal situația. E simplu, nu ?

— Foarte. Expresia se uluială dispăru de pe fața lui Heath.

Cînd doctorul Lindquist pășì în cameră, am observat că expresia de urbanitate i se șterse de pe figură. Avea

o înfățișare temătoare și respectuoasă. Se vedea că se afla sub o mare presiune.

— Am venit aici, domnilor, anunță el așezîndu-se pe scaunul oferit de Markham, ca să vă spun adevărul în privința evenimentelor de luni seara.

— Adevărul e întotdeauna binevenit, domnule doctor, îi răspunse Markham încurajator.

Doctorul Lindquist se aplecă în semn de recunoaștere a acestui lucru.

— Regret adînc că n-am urmat calea primului îndemn, dar în acel moment n-am relizat pe deplin importanța faptelor. Făcînd o falsă declarație, am avut sentimentul că nu am altă alegere decît să mă țin de ea. Cu toate acestea, după o matură considerație am ajuns la concluzia că sinceritatea e calea cea mai bună. Adevărul, domnule, e că n-am fost lîngă doamna Breedon luni seara între orele pe care le-am menționat. Am rămas acasă pînă la ora zece și jumătate. Apoi m-am dus la domnișoara Odell unde am sosit cu puțin înainte de ora unsprezece. Am rămas afară în stradă pînă la unsprezece și jumătate. Apoi m-am întors acasă.

— O declarație atît de sumară cere unele amănunte.

— Îmi dau seama de asta. Sunt gata să dau amănunte. Doctorul Lindquist ezită și o expresie de jenă apăru pe fața lui. Își strînse pumnii : Auzisem că domnișoara Odell mergea la un dineu, apoi la teatru cu un domn pe nume Spotswoode și ideea a început să mă obsedeze. Spotswoode era răspunzător de faptul că domnișoara Odell se îndepărtase de mine și amestecul lui mă făcuse să profer acele amenințări la adresa ei. În timp ce eram acasă în acea seară, am fost cuprins de un impuls să duc amenințarea la capăt. De ce nu, m-am întrebat, poate că astfel pun capăt unei situații insuportabile. Și de ce să nu-l vîr pe Spotswood în acest scandal ?

În timp ce vorbea, doctorul deveni tot mai agitat. Nervii de lîngă ochi începură să-i tremure și umerii i se zguduiau ca ai unui om pradă unei febre.

— Țineți minte, domnilor, că sufeream mari chinuri și că ura mea față de Spotswoode îmi blocase rațiunea. Fără să-mi dau seama de ce făceam, sub îndemnul unei hotărîri irezistibile, am luat un revolver cu mine și am plecat de acasă. Credeam că domnișoara Odell și Spotswoode aveau să se întoarcă în curînd de la teatru și voiam să-mi fac drum cu forța în apartament și să-mi duc planul pînă la capăt. Eram pe celălalt trotuar cînd i-am văzut intrînd în casă ; era aproape de unsprezece noaptea, și cînd am fost pus în fața situației, am ezitat Mi-am amînat răzbunarea, amuzîndu-mă cu ideea dementă că erau la discreția mea...

Mîinile îi tremurau tot mai tare și nervii de pe față îi zvîcneau.

— Timp de o jumătate de oră am așteptat făcînd planuri. Apoi, cînd eram gata să intru și să-mi realizez planul, a sosit un tip pe nume Cleaver care m-a văzut. S-a oprit și a vorbit cu mine. Am crezut că se ducea s-o viziteze pe domnișoara Odell, așa că i-am spus că mai avea un invitat. A plecat spre Broadway și în timp ce așteptam să dea colțul, Spotswoode a ieșit din clădire și s-a suit într-un taxi care tocmai trăsese la scară. Planul meu fusese ratat, căci așteptasem prea mult... Brusc, mi s-a părut că mă trezesc dintr-un coșmar teribil. Eram gata să mă prăbușesc, și m-am tîrît acasă cu mare greutate. Asta-i tot ce s-a întîmplat, vă jur !

Se prăbuși pe scaun. Tensiunea nervoasă care îl susținuse în timpul relatării se epuizase și acum părea indiferent și posac. Rămase cîteva minute tăcut, respirînd greu și trecîndu-și mîna pe frunte. Nu era într-o stare de a mai fi anchetat așa că Markham chemă pe Tracy și dădu dispoziții ca Lindquist să fie dus acasă.

— Epuizare datorită isteriei, comentă Vance calm. Toți acești tipi paranoici suferă de neurastenie serioasă. Într-un an ajunge sigur într-un spital de boli nervoase.

— S-ar putea, domnule Vance, răspunse Heath cu o nerăbdare care trăda lipsa lui de entuziasm față de tema psihologiei anormale. Ce ne interesează la ora actuală e cum se potrivesc teoriile acestor oameni.

— Ai dreptate, spuse Markham. E o notă de adevăr în ce spun.

— Am să te rog să observi, sublinie Vance, că toate aceste istorii nu elimină pe nici unul dintre ei de pe lista vinovaților. Relatările lor se sincronizează perfect și totuși, în ciuda acestei coordonări frumoase, oricare dintre ei ar fi putut să fie în apartamentu lui Odell în acea seară. De pildă, Mannix ar fi putut intra în apartamentul numărul 2 înainte de sosirea lui Cleaver și să tragă cu urechea. L-ar fi putut vedea pe Cleaver plecînd în momentul cînd el însuși părăsea apartamentul. Cleaver ar fi putut să fi vorbit cu doctorul la ora unsprezece și jumătate, să fi mers pînă la *Ansonia*, să se fi întors înainte de douăsprezece, să fi intrat în apartament și să fi ieșit în clipa cînd Mannix deschidea ușa de la apartamentul domnișoarei Frisbee. Pe de altă parte, doctorul nostru atît de nevricos, s-ar fi putut duce în apartament după plecarea lui Spotswoode, la unsprezece și jumătate, ar fi putut să rămînă acolo vreo douăzeci de minute, apoi să plece înainte de întoarcerea lui Cleaver de la *Ansonia*... Nu, istoriile lor nu-i disculpă deloc...

— Nu mai spun, zise Markham, că tipătul de „Oh, Dumnezeule" ar fi putut fi scos fie de Mannix, fie de Lindquist, fireşte, cu condiția ca Cleaver să-l fi auzit într-adevăr.

— L-a auzit fără îndoială, spuse Vance. Cineva invoca pe Dumnezeu în acel apartament, pe la miezul nopții. Cleaver n-are destulă imaginație ca să inventeze o astfel de istorie pitorească...

— Dar dacă Cleaver a auzit într-adevăr acea voce, protestă Markham, atunci e eliminat automat dintre suspecți.

— Cituși de puțin, amice. S-ar putea să fi auzit asta după ce-a ieșit din apartament, dîndu-și seama pentru prima oară că cineva fusese ascuns acolo în timpul vizitei lui.

— Vrei să spui, persoana ascunsă în dulap ?

— Firește... S-ar putea să fi fost Skeel, care ieșind din ascunzătoarea sa și fiind martorul devastării — a scos acea exclamație.

— Atît doar, comentă Markham sarcastic, că Skeel nu-mi face impresia unui tip evlavios.

— La asta te referi ? Spuse Vance indiferent. O chestiune de optică. Persoanele neevlavioase apelează mai des la numele lui Dumnezeu decît cei mai buni creștini. Singurii teologi autentici și de încredere sunt ateii.

Heath, care stătuse într-o meditație tăcută, își scoase țigara de foi din gură și oftă adînc.

— De acord, bombăni el, sunt gata să recunosc că altcineva în afară de Skeel s-a introdus în apartament și că Dude s-a ascuns în dulapul cu haine. Dar în acest caz, vizitatorul n-a avut cum să-l vadă pe Skeel și n-are să ne folosească la nimic, chiar dacă îl identificăm.

— Nu-ți bate capul cu asta, Heath, îl sfătui Vance bine dispus. Cînd vom identifica pe celălalt vizitator misterios, ai să vezi cum ai să-ți schimbi dispoziția. Ai să binecuvîntezi ceasul cînd l-am identificat. Ai să dansezi de fericire. Ai să cînți de bucurie.

— Prostii ! spuse Heath.

Swacker intră cu un raport pe care îl lăsă pe biroul procurorului general.

— Arhitectul a transmis acest raport prin telefon.

Markham îi aruncă o privire. Era un raport foarte scurt.

— Nu ne e de nici un ajutor, spuse el. Pereții sunt solizi și nu există intrări secrete.

— Ce ghinion, Heath, oftă Vance. V-a trebui să abandonezi ideea inspirată de filme. Ce trist !

Heath mîrîi ceva rău dispus.

— Chiar și fără nici o altă posibilitate de-a intra și ieși, cu excepția ușii laterale, îi spuse el lui Markham, nu s-ar putea să obținem un mandat și o condamnare împotriva lui Skeel, acum cînd știm că ușa o fost descuiată luni seara ?

— Am putea, Heath, dar am fi confruntați cu problema principală de a arăta cum a fost descuiată și zăvorîtă la loc după plecarea lui Skeel. Iar avocatul lui are să se concentreze asupra acestui aspect. Mai bine să așteptăm să vedem ce are să se mai întîmple.

Ceva „se întîmplă" imediat. Swacker intră și îi spuse lui Heath că Snitkin dorea să-l vadă pe loc.

Snitkin își făcu apariția vizibil agitat, întovărășit de un omuleț îmbătrînit, îmbrăcat prost, care părea speriat și temător. Polițistul avea în mînă un pachețel înfășurat în ziar, pe care îl puse pe biroul procurorului general cu un aer triumfător.

— Bijuteriile Canarului, anunță el. Le-am verificat după lista dată de femeia de serviciu, și sunt toate aici.

Heath sări din loc, dar Markham începuse între timp să desfacă pachetul cu mare nervozitate. Cînd foile de ziar au fost îndepărtate, am văzut o grămăjoară de bijuterii strălucitoare, mai multe inele, superb lucrate, trei brățări magnifice, o broșă cu un soare pe ea și o lornetă lucrată delicat. Pietrele prețioase erau toate destul de mari și cu o tăietură neobișnuită.

Markham își ridică cercetător privirea și Snitkin, fără să mai aștepte întrebarea evidentă, spuse :

— Le-a găsit acest tip, Potts. E măturător de stradă și spune că erau într-o ladă de gunoi lîngă Flatiron Building. Le-a găsit ieri după-amiază, așa spune, și le-a luat

cu el acasă. Apoi s-a speriat și azi-dimineață le-a adus la poliție.

Domnul Potts tremura vizibil.

— Așa e, domnule, așa e, îl asigură el pe Markham cu mare seriozitate și teamă. Mă uit în tot ce zăresc. N-am vrut să fac nici un rău luîndu-le acasă. N-aveam de gînd să le țin. N-am închis ochii toată noaptea de grija lor, iar azi-dimineață, de îndată ce m-am sculat, le-am adus la poliție. Tremura atît de tare încît am crezut că are să se prăbușească.

— E în regulă, Potts, îi spuse Markham pe un ton blînd.

Apoi se adresă lui Snitkin :

— Dă-i drumul. Ia-i însă numele și adresa.

Vance cercetă hîrtia în care fuseseră înfășurate bijuteriile.

— Ascultă, spuse el, adresîndu-se măturătorului, asta-i hîrtia în care le-ai găsit ?

— Da, domnule, n-am schimbat nimic.

— Te cred.

Domnul Potts, liniștit, ieși din cameră urmat de Snitkin.

— Flatiron Building e direct peste drum de Madison Square și de clubul Stuyvesant, observă Markham încruntîndu-se.

— Chiar așa. Vance arătă spre marginea stîngă a ziarului. Să reții că acest *Herald* de ieri are trei găuri ca acelea lăsate de rama de lemn în care se țin ziarele la cluburi.

— Ce privire poți să ai, domnule Vance, spuse Heath, inspectînd și el ziarul.

— Am să mă ocup de asta, spuse Markham furios și apăsă pe un buton. La club, ziarele sunt ținute timp de-o săptămînă.

Cînd Swacker apăru, Markham îi ceru să ia imediat legătura cu intendentul clubului la telefon. După o scurtă pauză, Swacker obținu legătura. După o conversație de

cinci minute, Markham închise telefonul și îl privi pe Heath, uimit.

— Clubul primește două numere din *Herald*. Ambele exemplare sunt la club.

— Nu ne-a spus oare Cleaver că el nu citea decît *Herald* pentru cursele de cai ? Vance puse întrebarea cu totul surprinzător.

— Cred că ai dreptate, spuse Markham, reflectînd la sugestie. Cu toate acestea ambele exemplare de la club sunt acolo. Se întoarse către Heath : Cînd l-ai verificat pe Mannix, te-ai interesat la ce club e membru ?

— Sigur, Heath scoase un carnețel și dădu cîteva pagini. E membru la cluburile *Furrier* și la *Cosmopolis*.

Markham împinse telefonul spre el.

— Vezi ce poți afla.

Heath își termină treaba într-un sfert de oră.

— Nimic, anunță el în cele din urmă. Clubul *Furrier* nu folosește rame pentru ziare iar *Cosmopolis* nu păstrează numerele vechi.

— Ce se întîmplă cu clubul lui Skeel, Heath ? întrebă Vance.

— Știu că descoperirea bijuteriilor înlătură teoria mea privitoare la Skeel, zise Heath cu o expresie vădit iritată. Dar ce sens are să insistăm ? Dacă vă închipuiți c-am să-l absolv pe acel ticălos numai pentru că bijuteriile lui Odell au fost găsite într-o ladă de gunoi, greșiți. Nu uitați că-l supraveghem foarte îndeaproape. Poate că s-a speriat și a dat semnalul unui complice la care a lăsat bijuteriile.

— Cred mai degrabă că un spărgător profesionist ca Skeel ar fi încredințat bijuteriile unui alt profesionist. Dar chiar și așa, crezi că acest amic s-a descotorosit de bijuterii doar fiindcă Skeel s-a speriat ?

— Poate că nu. Există însă o explicație a găsirii acestor bijuterii, și cînd o vom afla, n-are să-l elimine pe Skeel.

— Nu, explicația n-are să-l elimine pe Skeel, spuse Vance, dar are să-i schimbe cu totul situația.

Heath îl cîntări din priviri. Ceva în tonul lui Vance îi stîrnise curiozitatea şi îl puse pe gînduri. Vance fusese deseori corect în aprecierea oamenilor şi a lucrurilor pentru a putea fi ignorat.

Înainte de-a apuca să-i răspundă, Swacker intră în cameră foarte atît at.

— La telefon e Tony Skeel şi doreşte să vorbească cu dumneavoastră, îi spuse el lui Markham.

În ciuda aerului său rezervat, Markham fu surprins.

— Ascultă, Heath, spuse el, ia acest telefon şi ascultă la celălalt-aparat. Îi făcu semn lui Swacker care dispăru pentru a face legătura telefonică.

Markham ascultă cîteva minute. Apoi, după o scurtă discuţie, se declară de acord cu propunerea care fusese făcută şi conversaţia se încheie.

— Bănuiesc că Skeel doreşte o audienţă spuse Vance. O aşteptam.

— Da. O să fie aici mîine la ora zece.

— A insinuat cumva că ştie cine a asasinat Canarul ?

— Asta pretinde. A promis că-mi spune întreaga istorie mîine dimineaţa.

— El e cel care ştie ce s-a petrecut, spuse Vance.

— Dar domnule Markham, zise Heath, care stătuse cu mîna pe telefon, privindu-l cu neîncredere şi uluiala, nu înţeleg de ce nu-l aduceţi aici astăzi.

— După cum ai auzit, Skeel a insistat să vină mîine şi a ameninţat că nu va spune nimic dacă forţez lucrurile. N-are sens să-l avem împotriva noastră. Putem rata o şansă de a elucida cazul dacă dau ordin să fie adus aici cu forţa. Mîine e perfect. Are să fie linişte aici. Pe deasupra, un poliţist îl supraveghează tot timpul pe Skeel, aşa că nu poate să fugă.

— Bănuiesc că aveţi dreptate, spuse Heath. Skeel e temător şi devine încăpăţînat cînd are prilejul, spuse Heath cu pasiune.

— Am să-l chem pe Swacker aici mîine ca să-i ia o depoziţie, continuă Markham. Ai grijă să pui unul din

polițiști în lift, căci operatorul are zi liberă duminica. De asemenea, un alt om în holul de la intrare și altul în biroul lui Swacker. Vance se întinse ca să se dezmorțească și se sculă în picioare.

— Ce gentil din partea acestui domn să ne dea un telefon acum. Mă gîndisem să merg la Galeria Durand-Ruel să mă uit la niște tablouri de Monet azi după-amiază, și mă temeam că n-am să reușesc să mă despart de acest caz fascinant Dar acum, întrucît apocalipsul e programat mîine dimineață, am să-mi satisfac gusturile cu pictorii impresioniști. Pe mîine, Markham. La revedere, Heath.

XXIII

ÎNTÎLNIREA DE LA ORA ZECE

CÎND NE-AM TREZIT A doua zi dimineață, afară burnița — primul avertisment al iernii plutea în aer. La opt și jumătate ne-am luat micul dejun în bibliotecă, iar la ora nouă a sosit mașina lui Vance pe care o chemase cu o zi mai înainte. Am coborît pe Fifth Avenue, acum aproape pustie și învăluită într-o ceață galbenă, și ne-am îndreptat spre apartamentul lui Markham pe strada 12 Vest. Markham ne aștepta în fața casei și a intrat în mașină fără să ne salute. Judecînd după expresia lui preocupată și neliniștită, mi-am dat seama că se bizuia mult pe ceea ce urma să afle de la Skeel.

Am luat-o pe West Broadway, pe sub șinele metroului aerian, fără ca vreunul din noi să deschidă vorba. În cele din urmă, Markham, și-a exprimat o îndoială care reprezenta limpede gîndurile lui agitate.

— Mă întreb dacă, la urma urmei, acest tip, Skeel, are să ne transmită ceva important. Telefonul lui avea ceva foarte straniu. Și totuși, părea destul de încrezător în informațiile lui. Fără istericale, fără o cerere de imunitate judiciară, ci doar o declarație cum că știa cine a omorît-o pe Odell și că se hotărîse să facă mărturisiri.

— E sigur că nu el a strangulat-o pe fată, spuse Vance. După cîte știți, teoria mea e că s-a ascuns în dulapul cu haine în timp ce afacerea necurată avea loc în casă. De la bun început, m-am încăpățînat să cred că știa tot ce se petrecuse. Gaura cheii de la acel dulap dădea direct spre sofaua pe care a fost ucisă Odell. Dacă o altă persoană se găsea acolo în timp ce el era ascuns, nu este exclus de presupus că a tras cu ochiul nu-i așa ? L-am interogat asupra acestui aspect, poate vă amintiți. A fost foarte indispus.

— Da, dar, în acel caz...

— Ah, da, știu ce vrei să spui. Există tot felul de obiecții erudite la ipoteza mea cam fantezistă. De ce n-a dat alarma ? De ce nu ne-a spus despre asta mai înainte ? De ce una, de ce alta ? Nu pretind că posed toate răspunsurile. Nu pretind nici măcar că aș avea o explicație a diverselor mele speculații. E doar o teorie. Sunt totuși convins că Tony cel elegant știe cine i-a omorît amica și i-a jefuit apartamentul.

— Da, dar dintre cele trei persoane care ar fi putut intra în acea seară în apartamentul lui Odell, și anume Mannix, Cleaver și Lindquist, Skeel nu cunoaște evident decît pe unul : Mannix.

— Nici vorbă. Iar Mannix, se pare, e singurul din acest trio care îl cunoaște pe Skeel. O observație interesantă.

Heath ne-a întîmpinat la intrarea în clădirea Tribunalului, pe Franklin Street. Și el era neliniștit și reținut, și

ne-am strîns mîna cu un aer lipsit de amabilitatea obișnuită.

— L-am rugat pe Snitkin să se ocupe de lift, spuse el. Burke e în holul de la etaj, împreună cu Emery, așteptînd să fie primit în biroul lui Swacker.

Am intrat în clădirea aproape pustie și tăcută și am mers cu liftul pînă la etajul patru. Markham a descuiat ușa biroului și am intrat.

— Guilfoyle, agentul care îl urmărește pe Skeel, va informa telefonic Biroul de Investigații Criminale de îndată ce Dude iese din locuința sa.

Se făcuse ora zece fără douăzeci. Peste cinci minute sosi și Swacker. Își scoase carnetul de note stenografice și se așeză lîngă ușa biroului lui Markham unde putea să audă totul fără să fie văzut. Markham își aprinse o țigară de foi și Heath îi urmă exemplul. Vance fuma indiferent. Era cea mai calmă persoană din încăpere și se întinsese comod într-unul din marile fotolii de piele, nepăsător la toate problemele și dificultățile. Mi-am dat seama însă că era și el cam nervos după felul cum își scutura cenușa țigării în scrumieră.

Cinci sau șase minute s-au scurs într-o tăcere completă ; Heath scoase un mormăit de nemulțumire.

— Mi-e cu neputință, spuse el, completînd parcă un gînd neexprimat, să înțeleg această afacere. Descoperirea acelor bijuterii împachetate frumos... apoi Dude oferindu-se să ne dea informații... Nu, istoria n-are sens !

— E agasant, sergent Heath, dar nu e total lipsit de sens, spuse Vance privind indolent tavanul. Tipul care a furat bijuteriile n-avea ce face cu ele. Nu voia să le țină, fiindcă de fapt îl încurcau îngrozitor.

Opinia lui Vance era prea complicată pentru Heath. Evenimentele din ziua precedentă îi zdruncinaseră serios teoriile, așa încît deveni din nou posac.

La ora zece se sculă nerăbdător și se îndreptă spre ușa holului pentru a se uita afară. La întoarcere, își verifică ceasul cu pendula din birou și începu să se agite prin cameră. Markham încercă să pună ordine în niște

hîrtii de pe birou, dar se plictisi şi le împinse cît colo cu un gest nerăbdător.

— Ar trebui să sosească din clipă în clipă, spuse el, încercînd să ne încurajeze.

— Va trebui să vină, bombăni Heath, ori trimitem după el. Apoi îşi reluă mersul agitat.

Peste cîteva minute se întoarse şi ieşi în hol. L-am auzit strigînd ceva lui Snitkin, prin casa liftului, apoi se întoarse în birou şi am înţeles din expresia lui că încă nu avea veşti despre Skeel.

— Am să telefonez la Biroul de Investigaţii, se hotărî el, ca să aflu ce-a raportat Guilfoyle. Vom şti cel puţin la ce oră a plecat Dude de acasă.

Dar, după ce luă legătura cu Cartierul General al Poliţiei, află că Guilfoyle nu raportase încă nimic.

— Asta-i foarte ciudat, comentă el închizînd telefonul.

Se făcuse ora zece şi zece minute. Markham devenise nervos. Încăpăţînarea cu care *Afacerea Canarul* rezista tuturor eforturilor sale de a găsi o soluţie îl descuraja. Sperase aproape cu disperare că discuţia cu Skeel îi va furniza informaţii pe baza cărora putea să ia unele decizii. Iar acum, Skeel întîrziind să vină, făcea ca tensiunea să crească.

Îşi împinse scaunul cu un gest nervos şi, apropiindu-se de fereastră, se uită la burniţa care continua să cadă. Cînd se întoarse la birou, figura i se contractase.

— Îl mai aşteptăm pînă la zece şi jumătate, spuse el grav. Dacă nu soseşte pînă atunci, sergent Heath, cheamă Biroul şi spune-le celor de acolo, să trimită o dubă după el.

A urmat o altă tăcere de cinci minute. Vance aţipise în fotoliul său cu ochii închişi pe jumătate şi deşi ţinea încă ţigara în mînă, încetase să mai fumeze. Fruntea i se încreţise şi era tăcut. Mi-am dat seama că-l preocupa o problemă neobişnuită. Letargia lui avea o notă de concentrare şi de tensiune.

În timp ce-l priveam, se ridică brusc în capul oaselor și deveni atent. Aruncă țigara în scrumieră cu o mișcare bruscă ce denota o mare încordare.

— Asta-i bună! exclamă el. Nu-i cu putință! Și totuși, spuse el și fața i se întunecă, și totuși, e adevărat! Ce prost am fost, ce prostie nemaipomenită! adăugă el și sări în picioare, privind dușumeaua ca un om năucit, speriat de propriile lui gînduri. Markham, strigă, nu-mi place treaba asta deloc! Vorbea de parcă s-ar fi temut de ceva. Ascultă-mă, se întîmplă un lucru îngrozitor, oribil. Gîndul mă înspăimîntă. Am îmbătrînit și am devenit sentimental, continuă el, cu un efort de-a fi glumeț. Expresia lui însă contrazicea tonul lejer. De ce nu mi-am dat seama de asta ieri? Am lăsat să treacă... De ce nu mi-am dat seama de asta ieri? Am pierdut ocazia!

Ne-am uitat uimiți la el. Nu l-am văzut niciodată atît de agitat, și faptul că de obicei părea atît de cinic și de detașat de evenimente, atît de rezistent la emoții și la influențe exterioare, a dat cuvintelor și acțiunilor lui o notă impresionantă și convingătoare. După o clipă s-a scuturat ca și cum ar fi voit să se dezbare de sentimentul de groază care îl apăsa și, apropiindu-se de biroul lui Markham s-a aplecat înainte, sprijinindu-se cu ambele mîini de mobilă.

— Nu înțelegeți? întrebă el. Skeel n-are să vină! N-are sens să mai așteptăm, n-a avut nici un sens să venim aici! Trebuie să mergem noi la el. Ne așteaptă... Hai! Ia-ți pălăria!

Markham se ridică și Vance îl apucă cu fermitate de braț.

— Nu-i cazul să mai argumentezi, insistă el. Va trebui să mergi la el mai devreme sau mai tîrziu. Cel mai bun lucru e să mergi acum. Doamne, ce situație!

Îl întovărăși pe Markham — care, uimit, continuă să protesteze — pînă în mijlocul camerei, și făcu un semn cu mîna, lui Heath.

— Vino și dumneata, Heath. Regret că ai avut atîtea neplăceri. E vina mea. Ar fi trebuit să prevăd acest lucru.

Mi-e penibil, dar am fost preocupat de niște tablouri de Monet toată după-amiaza de ieri. Știi unde locuiește Skeel ?

Heath dădu afirmativ din cap. Era sub vraja cuvintelor stranii și dinamice ale lui Vance.

— Atunci nu mai pierde timpul. Ah, Heath, adu-i cu dumneata pe Burke și pe Snitkin. N-ai să mai ai nevoie de ei aici, nimeni nu va mai trebui să fie aici astăzi.

Heath se uită interogativ la Markham. Uluiala îi provocase o stare de nehotărîre mută. Markham își dădu tacit consimțămîntul la sugestia lui Vance și, fără să vorbească, își puse impermeabilul. După cîteva minute, toți patru, întovărășiți de Snitkin, am luat loc în mașina lui Vance și am pornit spre centrul orașului. Swacker fusese trimis acasă. Biroul fusese încuiat. Burke și Emery plecaseră la Biroul Criminal, așteptînd instrucțiuni.

Skeel locuia pe strada 35, lîngă East River, într-o clădire dărăpănată, deși odinioară frumoasă, fosta reședință a unei vechi familii din New York. Arăta jalnic în părăginirea ei. La intrare se afla gunoi iar într-una dintre ferestrele de la parter se vedea un semn mare care anunța existența unor camere de închiriat.

Mașina se opri în fața casei și Heath ieși și se uită atent în jurul lui. În curînd, zări un om îmbrăcat șleampăt, proptit la intrarea unui magazin alimentar de peste drum, și îi făcu semn să se apropie. Omul se îndreptă spre el cu un aer bănuitor.

— E în regulă, Guilfoyle, îi spuse Heath. Îi facem o vizită lui Dude. Ce s-a întîmplat ? De ce n-ai raportat nimic ?

— Mi s-a spus să telefonez cînd Dude pleacă, spuse Guilfoyle surprins. N-a plecat de-acasă. Mallory l-a urmărit pînă a ajuns acasă aseară, în jurul orei zece, iar eu l-am înlocuit pe Mallory azi-dimineață la ora nouă.

— Asta înseamnă că Dude e încă acasă, spuse Vance cam nerăbdător.

— Unde-i camera lui, Guilfoyle ? întrebă Heath.

— La etajul doi, în spatele casei.

— Perfect. Urcăm să-l vedem. Stai pe loc !

— Aveţi grijă, tipul are o armă, îl sfătui Guilfoyle.

Heath conduse grupul pe scările uzate care duceau din stradă într-un mic vestibul. Fără să mai bată la uşă, înşfăcă şi scuturâ violent clanţa. Uşa era descuiată şi am păşit într-un mic hol neaerisit. O femeie de vreo patruzeci de ani, îmbrăcată într-un capot jerpelit şi cu părul atîrnîndu-i neglijent pe umeri, îşi făcu brusc apariţia dintr-o cameră din fund şi înaintă nesigură pe picioare, privindu-ne bănuitoare şi răutăcioasă cu ochii ei tulburi.

— Hei ! strigă ea răguşit. Unde vă credeţi dînd buzna în casă peste o doamnă respectabilă ? Întrebarea fu urmată de un potop de înjurături.

Heath, care se afla cel mai aproape de ea, o împinse încet înapoi, în camera ei.

— Vezi-ţi de treaba ta, Cleopatra ! o sfătui el, şi începu să urce scările.

Holul de la etajul doi era luminat slab de o lampă cu gaze. În fundul holului am zărit conturul unei uşi.

— Asta-i reşedinţa domnului Skeel, remarcă Heath.

Se îndreptă spre uşă, cu o mînă în buzunarul hainei, şi întoarse clanţa. Uşa era încuiată. Scuturâ clanţa cu violenţă şi, cu urechea lipită de gaura cheii, ascultă. Snitkin rămase în picioare în dosul lui, de asemenea cu mîna în buzunarul hainei. Noi am rămas puţin mai în urmă.

Heath ciocăni pentru a doua oară. Vance spuse din întunericul holului :

— Îţi pierzi vremea cu astfel de formalităţi, Heath.

— Bănuiesc că aveţi dreptate, răspunse el după o clipă de tăcere penibilă.

Heath se aplecă şi se uită la broască. Apoi scoase un instrument din buzunar şi-l vîrî în loc de cheie.

— Aveţi dreptate, spuse el, cheia lipseşte.

Cu aceste cuvinte, se dădu înapoi, se încordă pe picioare ca un alergător de cursă lungă, şi se aruncă cu umărul în uşă, exact deasupra broaştei. Uşa însă nu se clinti.

— Treci la treabă, Snitkin, îi ordonă el.

Cei doi detectivi luară uşa cu asalt. La a treia încercare, lemnul crapă şi uşa sări din ţîţîni.

Odaia era căldată într-o lumină vagă. Ne-am oprit cu toţii în prag, în timp ce Snitkin se apropie de una dintre ferestre şi ridică jaluzeaua. O lumină gălbuie şi murdară se strecură în cameră şi obiectele îşi reluară conturul. Lîngă peretele din dreapta se afla un pat demodat.

— Priviţi ! strigă Snitkin, şi arătă cu mîna. Vocea lui mă înfioră. Ne-am apropiat grăbiţi. La capul patului, în partea dinspre uşă, se afla cadavrul lui Skeel. Ca şi Canarul, fusese şi el strangulat. Capul îi atîrna lîngă rama patului iar figura îi era oribil de descompusă. Zăcea cu braţele întinse şi cu un picior atîrnînd pe duşumea.

— Strangulat, murmură Vance. Lindquist a pomenit de asta. Ce curios !

Heath rămase cu privirea aţintită la cadavru şi puţin aplecat. Faţa lui, de obicei acoperită de o roşeaţă sănătoasă se întunecase şi omul părea hipnotizat.

— Sfinte Dumnezeule ! spune el răsuflînd din greu şi înspăimîntat. Apoi, cu un gest involuntar, îşi făcu cruce.

Markham fu de asemenea zguduit. Figura i se crispă.

— Ai dreptate, Vance, spuse el. Glasul îi suna straniu şi forţat. Aici s-a petrecut ceva îngrozitor şi sinistru. Un dement dă tîrcoale prin oraş. Un monstru !

— N-aş spune asta amice. Vance se uită la Skeel cu un ochi critic. Nu, n-aş spune asta, nu-i un monstru. Doar un om disperat. Un om al acţiunilor extreme, poate, dar un om raţional şi logic, chiar foarte logic !

XXIV

O ARESTARE

ANCHETA ÎN ASASINAREA lui Skeel fu condusă cu multă vigoare de către autorităţi. Doctorul Doremus, medicul legist sosi în scurt timp şi declară pompos că omorul a avut loc între zece seara şi miezul nopţii. Vance insistă pe loc ca toate persoanele cunoscute a fi fost în legătură cu Odell, cum ar fi Mannix, Lindquist, Cleaver şi Spotswoode, să fie interogate imediat pentru a explica unde s-au aflat între acele ore. Markham consimţi fără să ezite şi ordonă lui Heath să ia măsurile necesare, punînd patru dintre oamenii lui la treabă.

Mallory, detectivul care îl urmărise pe Skeel în seara precedentă, a fost întrebat dacă îşi aminteşte de vizitatori. Întrucît casa în care locuia Skeel adăpostea peste douăzeci de locatari, oamenii intrau şi ieşeau de acolo tot timpul, aşa încît informaţiile erau dificile. Singurul lucru pe care Mallory îl putea afirma cu siguranţă era că Skeel se întorsese acasă pe la ora zece şi nu mai ieşise din clădire. Îngrijitoarea casei, trezită la realitate de crimă, negă orice cunoştinţe asupra incidentului. Le declară poliţiştilor că fusese „bolnavă" în camera ei, începînd din seara trecută, de la ora mesei, şi pînă în clipa de faţă. Uşa de la intrare, nu era niciodată încuiată întrucît locatarii ei obiectau la asemenea măsuri neplăcute. Interogaţi la rîndul lor, aceşti locatari, nu avură nimic de spus. Nu erau genul de oameni care ar fi fost înclinaţi să furnizeze informaţii poliţiei.

Expertul în amprente cercetă cu grijă camera, dar nu găsi decît amprentele lui Skeel. O percheziţie serioasă a locului a ţinut cîteva ore şi nu a ajutat la descoperirea

identității criminalului. Un pistol Colt automat, calibrul 38, a fost găsit sub una din pernele de pe pat, iar o mie o sută de dolari, în bancnote mari, au fost scoase dintr-o bară care susținea perdelele. De asemenea, au dat de dalta de oțel pe care o căutau, cea cu zgîrietură pe ea, ascunsă sub o stinghie din dușumeaua holului. Dar toate aceste articole nu au ajutat la soluționarea uciderii lui Skeel. La ora patru după-amiază odaia a fost sigilată și încuiată.

Am rămas împreună cu Markham și Vance cîteva ore după descoperirea cadavrului. Markham luase imediat comanda anchetei și-i interogase pe locatari. Vance urmărise cu atenție activitatea poliției și luase chiar parte la percheziție. Păruse deosebit de interesat de hainele de seară ale lui Skeel și le cercetase una cîte una. Heath îl privise din cînd în cînd dar privirea lui nu exprimase nici amuzament și nici dispreț.

La ora două și jumătate Markham plecă, informîndu-l pe Heath că se va afla la clubul Stuyvesant în orele care vor urma. Vance și cu mine l-am însoțit. Am luat o masă de prînz tîrzie la restaurant.

— Moartea lui Skeel dă peste cap întreaga afacere, spuse Markham plictisit, în timp ce ni se servea cafeaua.

— Oh, nu, nu chiar, răspunse Vance. Aș spune că a mai adăugat o coloană la edificiul teoriei mele bizare.

— Teoria ta, oftă Markham, e tot ce ne-a mai rămas. A primit unele confirmări azi-dimineață. E remarcabil cum ai intuit lucrurile cînd Skeel n-a venit la întîlnire.

Vance îl contrazise din nou.

— Supraestimezi expertiza mea în materie de medicină legală, dragă Markham. Am presupus că asasinul doamnei era la curent cu oferta pe care ți-a făcut-o Skeel. Acea ofertă conținea probabil un fel de amenințare din partea lui Skeel. Altminteri, ar fi aranjat întîlnirea cu o zi mai înainte. Spera, nici vorbă, ca victima amenințării lui să-i urmeze sfatul. Banii ascunși în bara perdelelor mă fac să cred că el îl cam șantaja pe asasinul Canarului și că i se refuzase o nouă sumă, așa încît ți-a

telefonat. Asta explică și de ce a ținut ascunsă această informație inculpatoare.

— S-ar putea să ai dreptate. Dar am ajuns într-un impas mai greu ca cel dinainte, căci nu-l mai avem pe Skeel să ne dea informații.

— Am reușit cel puțin să-l forțăm pe vinovatul necunoscut să săvîrșească o a doua crimă pentru a o ascunde pe prima. Și cînd o să știm ce făceau diferiții amorezi ai Canarului aseară între ora zece și douăsprezece noaptea, s-ar putea să avem ceva mai substanțial în ancheta noastră. Apropo, cînd o să avem aceste informații ?

— Depinde de norocul oamenilor lui Heath. Astă-seară, dacă lucrurile merg cum trebuie.

Pe la ora opt și jumătate Heath a telefonat să ne dea rezultatele. Dar din nou Markham nu realiză nimic, căci raportul era cu totul nesatisfăcător. Doctorul Lindquist suferise un atac de cord în după-amiaza precedentă și fusese dus la Spitalul Episcopal. Se afla încă acolo în grija a doi doctori eminenți, al căror cuvînt nu putea fi pus la îndoială. Lindquist nu avea să-și reia activitatea decît peste cel puțin o săptămînă. Aceasta era singura informație precisă din toate patru și îl scotea complet pe doctor dintre suspecții la crima din noaptea trecută.

Printr-o coincidență ciudată, atît Mannix, cît și Cleaver și Spotswoode, nu fuseseră în stare să dea o explicație clară. Conform declarațiilor lor, toți trei își petrecuseră seara acasă. Vremea fusese urîtă și deci Mannix și Spotswoode ieșiseră mai devreme, ambii susțineau că se întorseseră acasă înainte de ora zece. Mannix locuia într-un apartament la un hotel și fiind sîmbătă seara, holul era ticsit de lume, așa încît nimeni nu-l putuse vedea la întoarcere. Cleaver stătea într-o clădire cu apartamente de închiriat, fără portar sau intendent care să-i fi putut verifica ora întoarcerii. Spotswoode își avea reședința la clubul Stuyvessant, și întrucît apartamentul lui se afla la etajul trei, folosea rar liftul. Pe deasupra, la club avusese loc o recepție politică, urmată de dans și ar fi

putut intra și ieși din club la orice oră, fără a fi observat de cineva.

— Nu ne e de nici un folos, spuse Vance cînd Markham îi dădu toate informațiile.

— Cel puțin îl elimină pe Lindquist.

— E adevărat, și îl elimină ca suspect și în cazul Canarului, căci aceste două crime sunt componentele aceleiași probleme. Se completează una pe alta. Cea de-a doua a fost concepută în raport de prima, a fost, de fapt, o urmare logică a ei.

— Mi se pare destul de logic, răspunse Markham. Oricum, am depășit stadiul disputelor. Cred c-am să adopt teoria ta pentru o vreme și-am să văd ce are să se întîmple.

— Ceea ce mă deranjează e sentimentul pe care îl am că pentru un timp, nu are să se întîmple nimic dacă nu forțăm lucrurile. Persoana care a comis aceste crime e foarte abilă.

În acest timp, Spotswoode intră în încăpere și se uită în jur, ca și cum ar fi căutat pe cineva. Zărindu-l pe Markham, se îndreptă spre el, avînd pe față o expresie de uimire și de curiozitate.

— Scuzați-mă că vă deranjez, domnule, spuse el cerîndu-și scuze și salutîndu-ne pe Vance și pe mine, dar am primit vizita unui polițist care s-a interesat de activitatea mea aseară. Mi s-a părut cam ciudat și n-am dat prea mare importanță lucrului, pînă cînd am avut ocazia să văd numele lui Tony Skeel într-o ediție specială de astă-seară, cînd am aflat că a fost strangulat. Îmi amintesc că m-ați întrebat, dacă îl cunosc în legătură cu ancheta asupra morții domnișoarei Odell, și m-am întrebat, dacă nu cumva există o legătură între cele două crime și dacă n-am să fiu tîrît în această afacere.

— Nu cred că e cazul, răspunse Markham. S-ar putea ca cele două omoruri să aibă o legătură, dar, ca o simplă procedură, poliția anchetează pe toți prietenii apropiați ai domnișoarei Odell în speranța că va descoperi indicii utile. Nu vă mai bateți capul cu acest incident. Sper, adăugă el, că polițistul nu v-a inoportunat prea mult.

— Cituși de puțin. Aerul neliniștit al lui Spotswoode dispăru. Era încă misterios, dar extrem de politicos. Cine era acest Skeel ?

— Un personaj dubios și un fost spărgător. O avea la mînă pe domnișoara Odell și cred că o șantaja.

Figura lui Spotswood exprimă o notă de dezgust și de mînie.

— O astfel de creatură își merită soarta.

Am discutat tot felul de lucruri pînă la ora zece cînd Vance i-a aruncat lui Markham o privire plină de reproș.

— Am să încerc să mă duc la culcare. Nu sunt în stare de o viață de polițist.

În ciuda acestei declarații, l-am regăsit a doua zi dimineață în biroul procurorului general. Adusese mai multe ziare cu el și le citea, amuzîndu-se de relatarea morții lui Skeel. Markham era foarte ocupat lunea și sosise la slujbă înainte de ora opt și jumătate, făcînd un efort de a rezolva unele probleme înainte de a relua ancheta în cazul Odell. Știam că Heath avea să sosească pentru o conferință la ora zece. Între timp, Vance și cu mine nu aveam altceva de făcut decît să citim ziarele. Așa că mi-am văzut de această treabă.

Heath a venit exact la ora zece și după înfățișarea lui am înțeles că ceva se întîmplase. Ceva care îi produsese o enormă plăcere. Era aproape voios și salutul adresat lui Vance într-un stil formal și plin de satisfacție, era cel al unui învingător față de un adversar învins. Heath dădu mîna cu Markham cu o politețe exagerată.

— Nu mai avem nici o grijă, domnule, spuse el și se opri să aprindă o țigară de foi. L-am arestat pe Jessup.

Vance rupse tăcerea dramatică ce urmă acestui anunț stupefiant.

— Pentru numele lui Dumnezeu, de ce-ai făcut-o ?

Heath se întoarse încet, fără să fie intimidat de tonul lui Vance.

— L-am arestat pentru asasinarea lui Margaret Odell și Tony Skeel.

— Oh, Doamne ! Vance se sculă şi îl privi complet uluit. Doamne, Dumnezeule, ajută-ne !

Exclamaţiile îl lăsară pe Heath complet rece.

— N-are să mai trebuiască să chemaţi pe Dumnezeu în ajutor după ce-am să vă spun ce-am descoperit pe seama acestui tip. Am toate dovezile pentru a-l duce la tribunal.

După primul moment de uimire, Markham se calmă.

— Să auzim ce dovezi ai, Heath.

Sergentul se aşeză pe un scaun. Îi trebui cîteva minute ca să-şi pună ordine în gînduri.

— Iată cum stau lucrurile. Ieri după-amiază mi-am spus : Skeel a fost omorît la fel ca Odell după ce-a promis să facă dezvăluiri. E limpede că acelaşi tip i-a strangulat pe amîndoi. În consecinţă, trebuie să fi fost două persoane în apartament luni noaptea — Dude şi asasinul — exact cum a spus domnul Vance de la început. Aşa că mi-am spus că cei doi trebuie să se cunoască foarte bine, deoarece celălalt tip ştia unde locuieşte Dude, cît şi faptul că era la curent cu intenţia lui Dude de-a face destăinuiri ieri. Am avut convingerea că cei doi au dat lovitura împreună, acesta fiind motivul pentru care Dude n-a făcut nici o destăinuire la început. Dar cînd celălalt tip s-a speriat şi-a scăpat de bijuterii, Skeel s-a decis să nu-şi asume riscuri ; aşa încît v-a telefonat.

Heath se opri ca să-şi fumeze ţigara de foi, apoi continuă.

— N-am crezut niciodată că Mannix, Cleaver sau doctorul erau vinovaţi. Nu erau genul de oameni care să săvîrşească un asemenea act, ca să nu mai vorbesc de posibilitatea de-a fi amestecaţi cu un puşcăriaş de teapa lui Skeel. Aşa că i-am eliminat pe toţi trei şi-am început să caut un complice, cineva care ar fi putut fi în legătură cu Skeel. La început am încercat să înlătur obstacolele de ordin fizic, cum se spune, toate problemele de care ne-am lovit în anchetă.

Heath se opri din nou.

— Țineți minte că lucrul care ne-a dat cea mai mare bătaie de cap a fost ușa laterală. Cum a fost deschisă după ora șase ? Și cine a zăvorît-o la loc după crimă ? Skeel trebuie să fi intrat pe acolo înainte de ora unsprezece pentru că se și afla în apartament cînd Spotswoode și Odell s-au întors de la teatru. Și probabil c-a plecat tot pe acolo după ce Cleaver a sosit în apartament pe la mijlocul nopții. Asta nu explică însă cine a încuiat ușa la loc pe dinăuntru. Ei bine, am reflectat la toate astea ieri și apoi m-am dus înapoi la clădire și am aruncat o nouă privire ușii. Junele Spively se ocupa de tabloul telefonic și l-am întrebat unde se afla Jessup, căci voiam să-i pun cîteva întrebări. La care Spively mi-a spus că Jessup și-a dat demisia cu o zi mai înainte, sîmbătă după-amiază !

Heath făcu o nouă pauză așteptînd ca faptele să fie bine înțelese.

— Pe drum spre poliție, mi-a venit această idee, așa, pe neașteptate și întreaga afacere s-a limpezit Domnule Markham. Jessup e singura persoană care ar fi putut să deschidă acea ușă laterală și s-o încuie la loc. Judecați și dumneavoastră, deși sunt convins că ideea v-a trecut prin minte. Skeel n-ar fi putut comite o crimă. Și nu văd nici un alt suspect.

Relatarea captase interesul lui Markham care se aplecă înainte.

— După ce mi-a venit această idee, continuă Heath, am hotărît să-mi încerc norocul. Așa că m-am dat jos din metrou la Penn Station, și i-am telefonat lui Spively, cerîndu-i adresa lui Jessup. Prima veste bună : Jessup locuia pe Second Avenue, la doi pași de Skeel ! Am chemat cîțiva polițiști de la comisariat și ne-am dus la el acasă. L-am găsit împachetînd, gata să plece la Detroit. L-am arestat, i-am luat amprentele și le-am trimis lui Dubois, cu speranța că voi avea o dovadă, căci spărgătorii nu încep cu o lovitură atît de mare ca cea dată la Canar.

Heath își îngădui un surîs de satisfacție.

— Ei bine, Dubois l-a dat de gol! Nu se numește Jessup deloc! Prima parte a numelui e adevărată, dar numele de familie e Benton. A fost condamnat pentru atac și maltratare în Oakland și a stat la închisoarea San Quentin un an, pe vremea cînd Skeel era și el închis acolo. A mai fost arestat și cu ocazia spargerii unei Bănci în Brooklyn, dar asta n-a mai fost menționat la proces; iată cum s-a făcut c-am avut amprentele lui. Cînd l-am luat din scurt aseară, ne-a declarat că și-a schimbat numele după lovitura din Brooklyn, și că s-a înrolat în armată. Asta-i tot ce-am putut scoate de la el. Nici nu ne trebuia mai mult. Iată faptele: Jessup a fost la închisoare pentru atac și maltratare; a fost amestecat într-o spargere; Skeel a fost împreună cu el la zdup; nu are un alibi pentru sîmbătă seara cînd Skeel a fost omorît, și locuiește alături de el. Și-a abandonat slujba brusc, sîmbătă după-amiază. E voinic și e în stare să comită crime. Intenționa s-o întîndă cînd l-am înșfăcat. Și, pe deasupra, e singura persoană care ar fi putut descuia și încuia ușa laterală în acea seară. Ce altceva mai doriți?

Markham rămase pierdut în gînduri.

— E destul de convingător, spuse el tărăgănat. Dar ce motiv ar fi avut s-o stranguleze pe fată?

— Ușor de răspuns, căci domnul Vance a sugerat un motiv din prima zi. Țineți minte că l-a întrebat pe Jessup ce părere avea despre domnișoara Odell, iar Jessup s-a înroșit și a devenit nervos?

— Dumnezeule! exclamă Vance, vrei să mă faci pe mine răspunzător de toată demența asta? E adevărat că am sondat sentimentele lui față de Odell, dar acest lucru s-a petrecut înainte de-a afla ceva despre trecutul lui. Am cercetat fiecare posibilitate așa cum ni s-a înfățișat.

— Şi totuşi, întrebarea dumneavoastră ne-a fost de mare folos, spuse Heath şi se întoarse spre Markham. Iată cum îmi închipui scena : Jessup era îndrăgostit de Odell iar ea i-a spus să-şi vadă de treabă. Jessup s-a enervat, stînd acolo noapte de noapte, văzînd toţi tipii care o frecventau. Într-o bună zi, îşi face apariţia Skeel, şi Jessup, recunoscîndu-l, îi sugerează să jefuiască apartamentul lui Odell. Skeel nu poate da lovitura fără ajutor dinăuntru, căci nu poate trece de cabina operatorului. În plus, întrucît a mai fost acolo, va fi recunoscut ; Jessup îşi dă seama că are o ocazie să se răzbune pe Odell şi să dea vina pe altcineva. Împreună pun la cale lovitura de luni seara. După plecarea lui Odell, descuie uşa laterală şi îi dă drumul lui Dude care intră în apartament cu cheia lui. Apoi, Odell şi Spotswoode sosesc pe neaşteptate. Skeel se ascunde în dulap şi după plecarea lui Spotswoode face zgomot fără să vrea şi Odell ţipă după ajutor. Iese din dulapul din perete, şi cînd Odell vede cu cine are de-a face, îi spune lui Spotswoode c-a fost o eroare. Jessup îşi dă seama că Dude a fost descoperit şi se decide să folosească ocazia. După plecarea lui Spotswoode intră în apartament cu paspartuul său. Skeel, crezînd că a venit altcineva se ascunde la loc în dulap. În acel moment, Jessup atacă fata şi o strangulează, cu intenţia de a face ca bănuielile să cadă asupra lui Skeel. Dar Skeel iese din dulap şi împreună discută situaţia. În cele din urmă, ajung la o înţelegere şi continuă planul original de a jefui apartamentul. Jessup încearcă să deschidă caseta cu bijuterii cu vătraiul, iar Skeel termină operaţia cu ajutorul daltei. Ambii ies din apartament. Skeel pleacă pe uşa laterală iar Jessup o zăvorăşte la loc. A doua zi, Skeel dă bijuteriile lui Jessup, dar acesta se răzgîndeşte de frică şi scapă de ele. După care se iau la ceartă. Skeel se hotărăşte să declare ce ştie, ca să nu fie el bănuit de crimă. Jessup, la rîndul

lui, bănuind ce intenționează Skeel să facă, se duce la el acasă sîmbătă seara și îl strangulează la fel ca pe Odell.

Heath făcu un gest de încheiere a discuției și se lăsă în fotoliu.

— Abil, diabolic de abil, murmură Vance. Heath, îmi cer scuze pentru ieșirea mea de mai înainte. Logica dumitale e ireproșabilă. Ai reconstituit crima perfect. E pur și simplu minunat. Dar e cu totul fals.

— Teoria mea e destul de solidă ca să-l trimitem pe Jessup la scaunul electric.

— Există un aspect oribil al logicii, spuse Vance. Uneori te conduce irezistibil la o concluzie greșită.

Vance se sculă în picioare și începu să se plimbe prin încăpere cu mîinile în buzunare. Cînd ajunse în fața lui Heath se opri.

— Ascultă Heath, dacă pot să-ți dovedesc că altcineva a descuiat și apoi a încuiat la loc ușa laterală, ai să recunoști că teoria dumitale nu e prea solidă ? Că Jessup s-ar putea să nu fie vinovat ?

Heath se afla într-o dispoziție generoasă.

— De acord. Dovediți-mi cum ar fi putut altcineva să descuie și să încuie ușa, și am să recunosc că poate m-am înșelat.

— Skeel ar fi putut s-o facă, Heath, dar fără ajutorul cuiva.

— Skeel ! Nimeni nu mai crede în minuni astăzi, domnule Vance !

— Ascultă-mă, Jessup e nevinovat. Vance vorbea cu o pasiune care m-a uimit. Și am s-o dovedesc într-un fel. Teoria mea e aproape completă, avînd doar cîteva puncte slabe. Și, trebuie s-o mărturisesc, nu am încă numele vinovatului. Dar e o teorie corectă, Markham, și complet opusă celei a lui Heath. De aceea, am să te rog să-mi dai ocazia s-o demonstrez în fața ta mai înainte de-a lua măsuri împotriva lui Jessup. Nu pot, totuși, să fac demonstrația aici, așa încît tu și Heath va tre-

bui să veniţi cu mine în apartamentul lui Odell. N-are să ţină nici măcar o oră. Dar chiar dacă ar ţine şi o săptămînă, tot trebuie să veniţi în orice caz.

Vance se apropie de biroul lui Markham.

— Sunt sigur că Skeel şi nu Jessup e cel care a descuiat uşa înaintea crimei şi a încuiat-o apoi la loc.

Markham păru impresionat.

— Eşti absolut sigur de asta ?

— Absolut sigur şi ştiu cum a făcut-o.

XXV

VANCE DEMONSTREAZĂ

O JUMĂTATE DE ORĂ MAI tîrziu am intrat în micul apartament de pe strada 71. În ciuda seriozităţii teoriei lui Heath împotriva lui Jessup, Markham nu era foarte satisfăcut de arestare. În plus, atitudinea lui Vance îl făcuse şi mai bănuitor. Capul de acuzare cel mai grav împotriva lui Jessup era acela că descuiase şi apoi încuiase uşa laterală. Dar cînd Vance a afirmat că el e în stare să demonstreze maniera în care Skeel a reuşit să intre şi să iasă din casă, Markham, deşi nu foarte convins, a acceptat să-l însoţească pe Vance. Heath era şi el interesat şi deşi se îndoia de afirmaţiile lui Vance, promise să vină la faţa locului.

Spively, strălucitor în costumul lui cafeniu, se afla la tabloul telefonic şi ne privea cu teamă. Cînd Vance îi

sugeră însă să facă o plimbare de zece minute în jurul clădirii, Spively păru uşurat şi nu-şi mai pierdu timpul cu plîngeri.

Poliţistul de gardă din faţa apartamentului lui Odell se apropie şi ne salută.

— Cum merge ? se interesă Heath ? Vreun vizitator ?

— Doar unul, un crai care pretindea c-a cunoscut-o pe Canar şi voia să vadă apartamentul. I-am spus să obţină un permis de la dumneavoastră sau de la domnul Markham.

— Ai procedat corect, îi spuse Markham. Apoi, întorcîndu-se spre Vance : Probabil Spotswoode, sărmanul de el !

— Ai dreptate, murmură Vance, dar ce perseverenţă ! Nu renunţă cu una cu două. Ce emoţionant !

Heath îl sfătui pe ofiţer să facă o plimbare de-o jumătate de oră şi am rămas singuri în biroul telefonistului.

— Ascultă, Heath, spuse Vance bine dispus, sunt convins că ştii cum să lucrezi la un tablou telefonic. Fii amabil şi înlocuieşte-l pe Spively cîteva minute. Dar, mai întîi, zăvorăşte uşa laterală, dar solid, exact ca în noaptea crimei.

Heath rînji satisfăcut.

— Desigur. Duse un deget la buze cu un aer misterios, apoi, pe vine, o apucă pe coridor, parodiind un detectiv de comedie. După cîteva clipe se întoarse la tabloul telefonic, tot pe vîrful picioarelor şi cu degetul încă la buze. Privind bănuitor în jur, îi şopti lui Vance la ureche : „Tăcere. Uşa e zăvorîtă. Apoi se aşează la panou : Cînd are loc ridicarea cortinei, domnule Vance ?“

— E ridicată, Heath. E ora nouă şi jumătate luni seara. Dumneata eşti Spively, dar nu asa de elegant ca el, ţi-ai ras mustaţa, dar eşti Spively. Iar eu sunt Skeel pus la patru ace. Pentru a da o notă realistă încearcă să mă vezi cu mănuşi de piele de căprioară şi cu o cămaşă cu pliuri. Domnul Markham şi domnul Van Dine reprezintă martorii. Şi, apropo, Heath, dă-mi cheia de la

apartament. Skeel avea una la el. Heath scoase o cheie și i-o dădu, continuînd să rînjească. Unele instrucțiuni de punere în scenă, continuă Vance. După ce-am ieșit pe ușa principală, așteaptă încă trei minute, apoi bate la ușa apartamentului Canarului.

Vance se repezi la ușa principală, apoi se întoarse și păși îndărăt spre cabina telefonistului. Markham și cu mine stăteam în micul vestibul, situat în fața intrării.

— Intră, domnule Skeel, anunță Vance. Țineți minte că e ora nouă și jumătate. Apoi, ajungînd lîngă cabină, spuse : La naiba, Heath, ți-ai uitat replica. Ar fi trebuit să-mi spui că domnișoara Odell nu-i acasă. Dar nu mai contează. Domnul Skeel continuă să înainteze pînă la ușa apartamentului... Păși pe lîngă noi și bătu la ușă. Apoi se întoarse în hol. Bănuiesc că ai avut dreptate, spuse el, citîndu-l pe Skeel și o luă spre ușa de la intrare. Ieșind în stradă, o apucă pe Broadway.

Am așteptat exact trei minute. Nimeni n-a vorbit. Heath devenise serios și pufăia nervos din țigara de foi ca dovadă a nerăbdării sale. Markham se încruntase stoic. După trei minute, Heath se ridică și o apucă grăbit prin hol, cu Markham și cu mine în urma lui. Bătaia în ușă a fost urmată de deschiderea ei dinăuntru. Vance se afla în micul foaier.

— Sfîrșitul primului act, spuse Vance distrat. Iată cum a pătruns Skeel în budoarul doamnei luni seara după ce ușa laterală a fost încuiată, ca operatorul să nu-l vadă.

Heath păru nedumerit, dar nu spuse nimic. Apoi se întoarse brusc și se uită la ușa de la capătul coridorului. Zăvorul era ridicat și ușa era descuiată. Heath o privi mai multe minute, apoi își întoarse privirea spre tabloul telefonic. Pe urmă izbucni într-un hohot de rîs.

— Grozav, domnule Vance, absolut nemaipomenit ! proclamă el, dînd din cap cu un aer de cunoscător. Asta a fost ușor, și nu-i nevoie de psihologie ca s-o explici. După ce-ați sunat la ușa apartamentului, ați dat o fugă

pînă la ușa laterală și ați ridicat zăvorul. Apoi ați ieșit pe ușa de la intrarea clădirii, ați cotit pe Broadway, ați intrat pe alee, ați înaintat pînă la ușa laterală și v-ați introdus în casă fără ca noi să vă vedem.

— Simplu, nu-i așa ? recunoscu Vance.

— Firește ! Heath era aproape disprețuitor. Dar n-are să vă fie de mare folos. Oricine ar fi putut dezlega această problemă, dacă era singura legată de evenimentele de luni seara. Dar lucrul care m-a preocupat a fost cum s-a închis ușa la loc după plecarea lui Skeel. Ar fi putut să intre, recunosc, așa cum ați demonstrat. Dar n-ar fi putut ieși tot pe acolo, fiindcă ușa era încuiată a doua zi dimineață. Iar dacă a fost cineva care a încuiat-o, atunci aceeași persoană ar fi putut s-o deschidă pentru el mai devreme, fără să mai trebuiască să alerge ca s-o descuie la ora nouă și jumătate. Așa încît nu pricep de ce această înscenare îl exclude pe Jessup dintre vinovați.

— Dar drama nu s-a terminat încă, replică Vance. Cortina e gata să se ridice pentru actul următor.

— A, da ? spuse Heath și îl privi atent pe Vance. Tonul lui avea o notă de incredulitate arogantă, deși expresia lui rămăsese curioasă și plină de dubii. Și-o să ne arătați cum a reușit Skeel să iasă și să încuie ușa pe dinăuntru fără ajutorul lui Jessup ?

— Asta este exact ce-mi propun să fac, Heath.

Heath deschise gura ca să vorbească, dar se răzgîndi. În schimb, dădu indiferent din umeri și-i aruncă lui Markham o privire șireată.

— Hai să mergem în hol, reluă Vance și îi conduse în mica sală de recepție, în fața cabinei telefonistului. Această cameră, așa cum am explicat mai înainte, se găsea direct sub scări, iar peretele ei din spate mergea paralel cu coridorul unde se găsea ușa laterală. (O privire pe schița alăturată are să ajute mai bine înțelegerea topografiei.)

Vance îi invită ceremonios să ia loc pe scaune și făcu cu ochiul lui Heath.

Apartamentul domnisoarei Odell.

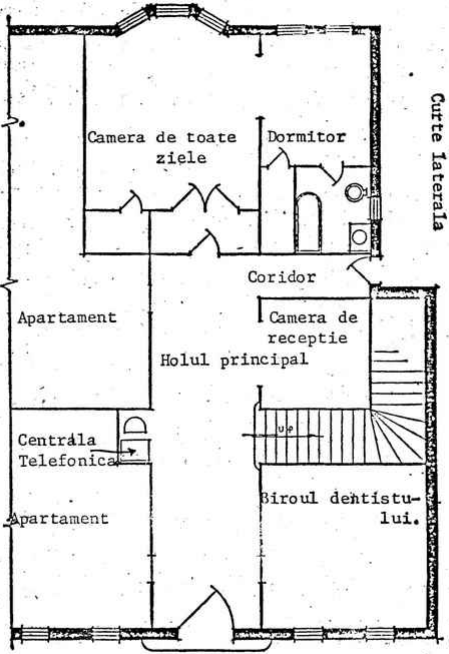

Strada 71 Vest

— Vrei să fii așa de bun și să rămîi aici pînă mă auzi bătînd la ușa laterală. Atunci am să te rog să vii și s-o deschizi. Vance se îndreptă spre arca despărțitoare. Din nou am să joc rolul defunctului domn Skeel, așa că imaginați-vă că sunt în haine de seară, superb de elegant... Cortina se ridică. Ne salută și, ieșind din sala de recepție, dispăru pe coridorul din spate. Heath se suci pe scaun și îi aruncă lui Markham o privire neliniștită și întrebătoare.

— Credeți că va reuși s-o facă ? Buna dispoziție îi dispăruse din voce.

— Nu văd cum, spuse Markham cu o strîmbătură. Dacă are să reușească, teoria ta asupra vinei lui Jessup nu mai are nici un sens.

— Nu sunt foarte neliniștit, declară Heath. Domnul Vance știe o groază de lucruri. Are idei. Dar cum Dumnezeu are să...

Fu întrerupt de o lovitură puternică în ușa laterală. Am sărit toți trei în picioare simultan și ne-am îndreptat spre coridor. Pasajul era pustiu. Cei doi pereți nu aveau uși iar la capăt, ocupînd aproape întreg peretele, se afla ușa de stejar care dădea în curtea din spate. Vance n-ar fi putut dispărea decît pe acea ușă. Lucrul pe care l-am observat imediat, căci ne-am uitat la el de îndată, era poziția orizontală a zăvorului, ceea ce însemna că ușa era zăvorîtă.

Heath nu era numai uimit, era stupefiat. Markham se oprise brusc și se uita la coridorul gol ca și cum ar fi văzut o stafie. După o clipă de ezitare, Heath se îndreptă grăbit spre ușă. Dar nu se grăbi s-o deschidă. Se lăsă în genunchi în fața broaștei și cercetă zăvorul cu mare atenție. Apoi scoase un briceag din buzunar și îi vîri lama în crăpătura dintre ușă și ramă. În ciuda încercărilor lui, lama nu pătrunse prin deschizătură prea mult. Era limpede că atît ușa masivă de stejar, cît și rama erau solid construite iar zăvorul se afla într-o poziție fermă. Heath rămase totuși bănuitor și apucînd clanța o trase cu violență. Ușa rămase nemișcată. În cele din urmă,

ridică zăvorul și deschise ușa. Vance se afla în curticica din spate, fumînd placid și cercetînd peretele de cărămizi de pe alee.

— Ascultă, Markham, remarcă el, acest zid e foarte ciudat. Trebuie să fie foarte vechi. N-a fost clădit în zilele noastre de așa-zisă eficiență, spuse el și se lansă într-o descriere savantă a construcției.

— La naiba, Vance! spuse Markham furios. Nu mă interesează zidurile de cărămidă. Vreau să știu cum ai ieșit afară, lăsînd ușa încuiată în urma ta.

— Serios? Vance îți stinse țigara și intră în clădire. M-am folosit de o mică șmecherie a spărgătorilor abili. E foarte simplă, ca toate instrumentele dealtfel. Îmi vine să roșesc de jenă la simplitatea ei. Uitați-vă!

Scoase din buzunar o pensetă legată la cap cu o sfoară violetă lungă de peste un metru. Plasă penseta pe zăvorul așezat în poziție verticală, o întoarse ușor spre stînga și trecu sfoara pe sub ușă, așa încît un metru atîrna înăuntru. Apoi ieși în curticică și închise ușa în urma sa. Penseta continua să țină zăvorul ca într-un clește, iar sfoara se întindea direct pînă la podea de unde ieșea prin spațiul dintre ușă și rama de jos. Toți trei am privit fascinați zăvorul. Încetul cu încetul sfoara se întinse în timp ce Vance o trăgea de afară, iar apoi începu să întoarcă zăvorul în jos. În clipa cînd zăvorul ajunse în poziția orizontală, Vance trase brusc de sfoară. Penseta se dislocă de pe zăvor și căzu fără zgomot pe podeaua acoperită de un covor. Apoi, sfoara fu imediat trasă pe dinafară și penseta dispăru prin spațiul dintre ușă și ramă.

— Extrem de simplu, nu-i așa? comentă Vance cînd intră din nou în casă. Caraghios, nu? Și totuși, dragă Heath, iată cum răposatul Tony, a ieșit de aici luni seara... Dar să mergem în apartamentul doamnei și am să vă spun o altă istorie. Văd că domnul Spively s-a întors din promenada lui, așa că își poate relua obligațiile telefonice, îngăduindu-ne o mică discuție.

— De unde ți-a venit ideea cu penșeta și sfoara ? îl întrebă Markham iritat, în timp ce luam loc în camera de zi din apartamentul lui Odell.

— Nu-i deloc ideea mea, îi spuse Vance calm, alegîndu-și o țigară cu o încetineală deliberată. A fost ideea domnului Skeel. Ce tip ingenios, nu ?,

— Să fim serioși, spuse Markham, a cărui încredere era încă zdruncinată. Cum puteai să știi că Skeel a folosit acest mijloc pentru a încuia ușa pe dinafară ?

— Am găsit aceste unelte în hainele lui de seară ieri dimineață.

— Ce ? strigă Heath belicos. Ați luat aceste lucruri din camera lui Skeel în timpul percheziției fără să spuneți nimic ?

— Numai după ce detectivii dumitale le-au ignorat. De fapt, nici măcar nu m-am uitat la hainele domnului Skeel pînă cînd polițiștii dumitale atît de experimentați n-au terminat cu ele și le-au atîrnat la loc în dulap. Înțelegi, Heath, penseta și sfoara se aflau în buzunarul vestei lui Skeel, în dosul țigaretului. Trebuie să recunosc că am cercetat hainele lui de seară cu mare plăcere. Mai ții minte, le-a purtat în seara cînd Odell a părăsit această lume și am sperat să descopăr o dovadă oarecare a participării lui la acel eveniment. Cînd am dat de acest instrument de smuls sprîncenele, n-am înțeles imediat semnificația lui, iar sfoara violetă atașată de penșetă m-a consternat complet. Mi-am dat seama că domnul Skeel nu-și smulgea sprîncenele, și chiar dacă ar fi făcut-o, ce sens avea sfoara ? Penseta e un obiect delicat, de aur, exact în genul celor folosite de Margaret Odell. Marți dimineață am observat o mică tavă lăcuită pentru accesorii de toaletă, așezată pe măsuța de toaletă lîngă caseta de bijuterii. Dar a mai fost ceva.

Făcu un semn cu mîna spre coșul de hîrtii de lîngă micul birou, în care se aflau mai multe hîrtii mototolite.

— Am mai observat că acea hîrtie de împachetat poartă numele unui cunoscut magazin de cadouri de pe Fifth Avenue. Azi-dimineața, în drum spre centru, m-am

oprit la magazin şi-am aflat că îşi leagă pachetele cu o sfoară violetă. De aici am tras concluzia că Skeel luase penseta şi sfoara din apartament în timpul vizitei din acea seară fatidică... Acum se ridică întrebarea : De ce şi-a pierdut timpul înnodînd sfoara cu penseta ? Vă mărturisesc cu modestie, că n-am putut găsi un răspuns. Azidimineaţă însă, cînd mi-ai spus că l-ai arestat pe Jessup şi ai accentuat faptul că uşa era încuiată pe dinăuntru ceaţa din mintea mea s-a destrămat, soarele a strălucit şi păsărelele au început să cînte. Brusc am avut o revelaţie. Întregul mod de operaţie mi-a apărut clar. Într-o străfulgerare, cum se spune... Ascultă, Markham, trebuie să crezi în supranatural ca să soluţionezi acest caz.

XXVI

RECONSTITUIREA CRIMEI

CÎND VANCE A TERMINAT de vorbit, au urmat cîteva minute de tăcere. Markham stătea cufundat în fotoliul lui şi se uita în gol. Heath, pe de altă parte, îl privea pe Vance cu un fel de admiraţie amestecată cu ostilitate. Fundaţia teoriei lui împotriva lui Jessup fusese surpată iar întreaga ipoteză se clătina serios. Markham a înţeles că toate speranţele lui se spulberaseră.

— M-aş fi bucurat dacă inspiraţiile tale ne-ar fi fost de ajutor, mormăi el, întorcîndu-se spre Vance. Această

ultimă revelație a ta ne readuce la punctul de plecare inițial.

— Oh, nu fi așa de pesimist. Hai să fim mai optimiști. Vrei să auzi teoria mea ? Oferă o groază de posibilități. Se așează mai confortabil în fotoliu. Skeel avea nevoie de bani — fără îndoială că rezervele de cămăși de mătase se reduseseră și după o încercare eșuată de a stoarce bani de la doamna Odell cu o săptămînă înaintea morții ei, a revenit aici luni seara. Aflase că Odell nu va fi acasă și intenționa s-o aștepte, căci ea nu mai avea chef să-l primească la fel ca mai înainte. Știa că ușa laterală era zăvorîtă seara și cum nu dorea să fie văzut intrînd în apartament, a inventat trucul de a deschide ușa sub pretextul unei vizite inutile la ora nouă.

Vance se opri o clipă, apoi reluă :

— După ce-a descuiat ușa, a revenit pe alee și a intrat în apartament înainte de ora unsprezece. Doamna însă s-a înapoiat cu un însoțitor, așa încît Skeel s-a ascuns în dulapul de haine și a rămas acolo pînă la plecarea acestuia. Apoi a ieșit din dulap și Margaret Odell, speriată de apariția lui bruscă, a țipat după ajutor. Recunoscîndu-l însă, i-a spus lui Spotswoode care începuse să bată la ușă, că se speriase degeaba. Așa încît Spotswoode și-a văzut de treabă și s-a dus la partida lui de poker. A urmat o tranzacție financiară între Skeel și doamna, probabil o ceartă foarte violentă. În acest timp a sunat telefonul iar Skeel s-a grăbit să răspundă că Odell nu era acasă. Apoi au reluat cearta pînă în clipa cînd un nou pretendent a sunat la ușă. Fie că a sunat, fie că a intrat cu cheia lui, e greu de spus, dar probabil a folosit cheia căci telefonistul nu l-a observat. Skeel s-a ascuns din nou în dulap și din fericire a fost atît de precaut încît să încuie ușa pe dinăuntru. Apoi, firește, s-a uitat pe gaura cheii ca să vadă cine era cel de-al doilea intrus.

Vance făcu un semn spre ușă închisă a dulapului cu haine.

— După cum puteți vedea, gaura cheii oferă un unghi în direcția sofalei. În timp ce trăgea cu ochiul a fost

martorul unei scene care i-a înghețat sîngele în vine. Noul sosit, probabil în mijlocul unei declarații de dragoste, a înșfăcat-o pe Odell de gît și a început s-o sugrume... Închipuiește-ți groaza lui Skeel, ghemuit în dulapul de haine, iar la cîțiva pași de el criminalul ocupat cu uciderea lui Odell ! Sărmanul de el ! Nu-i de mirare c-a rămas stupefiat de scenă. A văzut ce și-a imaginat a fi o furie criminală în ochii asasinului care trebuie să fi fost un om voinic, în timp ce Skeel era cam pirpiriu și scund... Skeel n-avea de gînd să facă pe viteazul, așa că și-a văzut de treabă și a stat acolo. Nu poți să-i faci o vină din asta, nu-i așa ?

Vance simulă un gest de uimire.

— Deci ce-a făcut intrusul în clipa următoare ? Ei bine, n-o să știm niciodată fiindcă Skeel ne-a părăsit pentru o lume mai bună. Îmi închipui însă că a scos acea cutie cu acte, a descuiat-o cu cheia scoasă din poșeta doamnei și și-a însușit un mare număr de documente compromițătoare. După aceea a început distracția. Intrusul s-a apucat să devasteze apartamentul pentru a lăsa impresia unei spargeri. A rupt mătasea rochiei lui Odell și o baretă de pe umărul stîng. I-a smuls buchetul de orhidee artificiale și l-a pus în poala ei. I-a scos inelele și i-a rupt lănțișorul de la gît. În continuare a răsturnat lampa, a răscolit biroul de scris, comoda *Boule*, a spart oglinda, a trîntit scaunele, a sfîșiat perdelele... În tot acest timp, Skeel, cu ochii ațintiți la el, fascinat de groază, înspăimîntat că va fi descoperit și va urma soarta iubitei lui, a urmărit activitatea acelui nebun. Nu pot să spun că-l invidiez pe Skeel pentru situația în care se afla. Opera de devastare a continuat, putînd s-o audă chiar și atunci cînd a ieșit din raza lui de observație. Se simțea prins ca un șoarece în cursă, fără nici o scăpare. Ce situație oribilă, Dumnezeule !

Vance a fumat o vreme, apoi și-a schimbat poziția în fotoliu.

— Ascultă, Markham, momentul cel mai neplăcut pentru Skeel a fost acela cînd misteriosul intrus a încercat

să deschidă ușa dulapului unde se afla ascuns Skeel. Ce scenă ! Skeel era prins acolo, la discreția unui dement criminal care încerca să deschidă ușa ce-l despărțea de el. Poți să-ți închipui ce ușurat trebuie să se fi simțit atunci cînd asasinul a renunțat să mai forțeze ușa și a plecat ? E uimitor că Skeel n-a leșinat de emoție. S-a forțat totuși să rămînă conștient. A ascultat și a privit într-un fel de panică hipnotică pînă cînd ucigașul a părăsit apartamentul. Apoi, bălăbănindu-se pe picioare, a ieșit din dulap și a aruncat o privire pe cîmpul de luptă.

Vance privi în jur.

— Nu-i un spectacol prea plăcut, nu-i așa ? Iar acolo, pe sofa, se afla cadavrul tinerei femei strangulate. Acel cadavru era o scenă de mare groază pentru Skeel. A înaintat opintit pînă la masă ca să se uite mai de aproape, și s-a sprijinit cu mîna de ea, iată originea amprentelor de la mîna dreaptă, Heath. Apoi, a înțeles brusc seriozitatea situației în care se găsea. Se afla singur împreună cu cadavrul unei femei asasinate. Era cunoscut a fi fost în relații sexuale cu doamna respectivă. Și, pe deasupra, era și un spărgător cu cazier judiciar. Cine avea să-l creadă că era nevinovat ? Și deși probabil recunoscuse pe cel care comisese crima, nu era în situația de a face declarații. Totul era împotriva lui, intratul în casă pe furiș, prezența lui acolo după ora nouă, relația lui cu femeia, profesiunea, reputația lui. Ascultă, Markham, sincer vorbind, l-ai fi crezut ?

— Nu-ți bate capul cu asta, răspunse Markham, căci vreau să aud restul teoriei. Atît el cît și Heath îl ascultaseră cu o atenție mărită.

— De aici înainte, reluă Vance, teoria mea se desfășoară de la sine. Skeel s-a văzut confruntat cu problema urgentă de a ieși de acolo și de a-și șterge urmele. Mintea a început să-i lucreze febril căci își risca viața dacă nu reușea. Începu să facă planuri grăbite. Ar fi putut să iasă din casă pe ușa laterală fără să fie văzut. Dar ușa avea să fie găsită descuiată, iar acest amănunt, legat de vizita sa mai devreme în acea seară, ar fi indicat că el a lăsat

ușa descuiată. Nu, acea metodă de-a pleca nu mergea, nu mergea deloc. Își dădu seama că în orice caz avea să fie bănuit de crimă, datorită legăturii lui cu doamna respectivă. Motivul, locul, ocazia, mijloacele, purtarea, ca și cazierul său, toate pledau împotriva lui.

— Dacă nu reușea să șteargă toate urmele lăsate, cariera lui de crai avea să se încheie subit. Era conștient de faptul că dacă reușea să părăsească imobilul și să lase ușa laterală încuiată pe dinăuntru, se putea considera în siguranță. Nimeni n-ar fi putut să explice cum a intrat și a ieșit din casă. Avea să-și găsească un alibi, unul solid, firește, pe care cu un avocat bun, îl putea susține în fața justiției. Nici vorbă că se gîndise și la alte mijloace de-a ieși de acolo, dar de fiecare dată era pus în fața unor probleme dificile. Ușa laterală era singura lui scăpare. Cum putea s-o încuie la loc ?

Vance se opri și căscă.

— Iată teoria mea. Skeel a fost prins în cursă și mintea lui abilă și întreprinzătoare i-a venit în ajutor. Trebuie să fi bătut odăile ceasuri de-a rîndul, pînă cînd i-a venit ideea, invocînd între timp numele Domnului. În ce privește penseta, sunt convins că s-a gîndit la ea aproape imediat. Știi, Heath, acest sistem de-a încuia o ușă pe dinafară e un truc vechi. Există multe cazuri în analele criminale din Europa. În manualul de criminologie al profesorului Hans Gross un capitol întreg e dedicat mijloacelor utilizate de criminali pentru a se folosi de intrări și de ieșiri ilegale. Aceste metode au de-a face mai ales cu încuiatul unei uși și nu atît cu zăvorîtul ei. Principiul este însă același, doar tehnica diferă. Pentru a încuia o ușă pe dinăuntru, trebuie să introduci un ac, sau o sîrmă îndoită, prin deschizătura cheii, iar apoi să tragi de sfoară. Dar ușa laterală a acestei case nu are broască și nici cheie. Întreprinzătorul Skeel, în timp ce se plimba prin apartament ca un leu în cușcă, tot căutînd ceva care să-i dea o idee, a zărit pe măsuța de toaletă penseta — un instrument pe care îl au toate doamnele respectabile astăzi — și problema a fost soluționată pe

loc. Nu mai avea decît să încerce acest truc. Înainte de a pleca a deschis caseta de bijuterii, pe care celălalt bărbat încercase s-o forțeze, și a găsit inelul cu diamant pe care mai tîrziu a vrut să-l amaneteze. S-a apucat să șteargă toate amprentele lăsate în dulap, uitînd de cea lăsată pe masă. În cele din urmă, a părăsit apartamentul, a încuiat ușa laterală așa cum v-am demonstrat și a băgat penseta în buzunarul jiletcii, unde a și uitat-o.

Heath confirmă cu o mișcare a capului.

— Un spărgător, indiferent de cît se crede de deștept, uită întotdeauna cîte ceva.

— De ce-i critici numai pe spărgători, Heath ? întrebă Vance alene. Cunoști vreo persoană în lume care nu uită din cînd în cînd cîte ceva ? Îi zîmbi indulgent. Pînă și poliția a uitat să caute penseta.

Heath mormăi ceva. Țigara de foi i se stinsese și și-o aprinse încet și atent.

— Ce credeți, domnule Markham ?

— Nu cred că situația e mult mai limpede, comentă Markham deprimat.

— Teoria mea nu e chiar o complexă explicație a cazului spuse Vance. Dar n-aș spune că mai plutim într-o beznă totală. Cred că putem trage unele concluzii din speculațiile mele. De pildă : Skeel fie că l-a cunoscut sau l-a recunoscut pe criminal, în clipa cînd a ieșit din apartament și și-a recîștigat încrederea, a încercat să-l șantajeze pe amicul asasin. Moartea lui Skeel nu-i decît o altă dovadă a intențiilor ucigașului de a se descotorosi de persoanele primejdioase pentru el. În plus, teoria mea explică și enigma casetei de bijuterii, amprentele, dulapul necercetat, bijuteriile din lada de gunoi — persoana care le-a luat n-avea chef să le țină la el — și în sfîrșit, tăcerea lui Skeel. Mai explică și descuiatul și încuiatul ușii.

— Într-adevăr, oftă Markham, pare să explice toate punctele importante, mai puțin identitatea asasinului.

— Ai dreptate, recunoscu Vance. Acum, hai la masă !

Heath, plictisit şi confuz, plecă la Cartierul General al poliţiei. Markham cu mine şi cu Vance am plecat cu maşina la restaurantul *Delmonico* unde ne-am instalat în sala de mese.

— Am impresia că afacerea se concentrează acum asupra lui Cleaver şi Mannix, spuse Markham cînd ne-am încheiat dejunul. Dacă teoria ta că aceeaşi persoană a omorît atît Canarul cît şi pe Skeel e corectă, atunci Lindquist e în afara discuţiei întrucît sîmbătă seara se găsea la Spitalul Episcopal.

— Ai dreptate, recunoscu Vance, doctorul e deocamdată în afara bănuielilor. Cleaver şi Mannix sunt suspecţii de frunte. Nu văd pe cine altcineva am putea acuza. Se încruntă şi îşi sorbi cafeaua. Cuartetul meu original s-a redus la doi şi nu-mi place, căci limitează alegerea la două persoane. Ce se întîmplă dacă reuşim să-i eliminăm pe Cleaver şi pe Mannix ? Cu ce ne alegem ? Pur şi simplu, cu nimic. Şi totuşi ideea care mă mai consolează unul dintre cei patru e vinovatul. Nu poate fi nici Spostwoode, nu poate fi nici Lindquist, deci rămîn Cleaver şi Mannix. Doi din patru fac doi, simplă regulă de aritmetică, nu ? Problema principală e că acest caz nu mai e aşa de simplu. Absolut deloc ! Mă întreb care e rezultatul acestei operaţii aritmetice dacă aplicăm trigonometria ? Sau dacă proiectăm într-o altă dimensiune ?Îşi lăsă capul în mîini. Ascultă, Markham, promite-mi că dacă ajung la balamuc, ai să ai grijă de mine.

— Te înţeleg, şi eu sunt de-o săptămînă într-o stare asemănătoare.

— Ideea cuartetului mă înnebuneşte, gemu Vance. M-am bizuit pe acel cuartet care acum a ajuns un duo. Simţul de ordine şi proporţie a fost insultat. Vreau un alt cuartet.

— Mă tem că va trebui să te mulţumeşti doar cu doi, răspunse Markham obosit. Unul iese din cauză, iar celălalt e la pat. Ai putea să trimiţi nişte flori la spital, dacă asta te mai bine dispune.

— Unu-i la pat, unu-i la pat, repetă Vance. Asta ne lasă cu trei suspecți. Pe de altă parte, nu există linie dreaptă, toate liniile fiind curbe, căci transcriu cercuri în spațiu. Arată drepte, dar nu sunt. Hai să tăcem și să substituim privirii meditația.

Se uită în sus la marile ferestre care dădeau pe Fifth Avenue. Cînd vorbi din nou, vocea lui devenise calmă, calculată.

— Ascultă, Markham, ți-e greu să-i inviți pe Spotswoode și pe Cleaver să vină într-o seară acasă la tine?

Markham trînti ceșcuța de cafea și îi aruncă o privire critică lui Vance.

— Ce fel de glumă mai e și asta?

— Nu-i o glumă. Răspunde la întrebare.

— Cred că se poate aranja, replică Markham după o scurtă ezitare. Deocamdată sunt sub jurisdicția mea. nu-i așa?

— Deci o astfel de invitație ar fi potrivită anchetei, și nu cred c-ar putea-o refuza, nu-i așa?

— Nu cred.

— Iar dacă atunci cînd au venit la tine acasă, ai să sugerezi cîteva partide de pocher, ei au să accepte, fără să găsească propunerea cam ciudată, nu?

— Probabil răspunse Markham, cu totul calm la cererea lui Vance. Știu că atît Cleaver cît și Spotswoode joacă pocher. Iar Mannix, fără îndoială că joacă și el. Dar de ce pocher? Ești serios sau ești victima vreunei forme de demență.

— Sunt cît se poate de serios. Vocea lui Vance nu lăsă nici cea mai mică îndoială. Partida de pocher e esența acestei afaceri. Știu că Cleaver e un expert iar Spotswoode a jucat pocher cu judecătorul Redfern luni seara. Așa că mi-am făcut un plan. Presupun că și Mannix știe să joace.

Vance se aplecă înainte vorbind serios.

— Nouă zecimi din jocul de pocher e psihologie, Markham. Dacă înțelegi jocul, poți învăța mai mult despre natura umană decît ai învăța într-un an de cunoștință cu o persoană. Ai rîs de mine mai de mult cînd ți-am spus că te pot duce la vinovat prin cercetarea elementelor crimei. Firește, însă trebuie să cunosc omul la care te voi conduce. În cazul de față cunosc genul de om care a comis crima. Nu sunt însă destul de apropiat de vinovat pentru a-l putea numi. Cu toate acestea, după partida de pocher cred că pot să-ți spun cine a plănuit și a ucis Canarul.

Markham îl privi stupefiat. Știa că Vance juca pocher cu o artă uimitoare și că poseda elementele psihologice necesare jocului. Era însă nepregătit pentru declarația finală că va dezlega misterul cu ajutorl partidei de pocher, Vance vorbise cu o asemenea convingere încît Markham era impresionat. Îmi dădeam seama de ce anume îi trecea prin minte ca și cum i-aș fi citi gîndurile. Își reamintea felul în care Vance indicase vinovatul în cazuri precedente cu ajutorul unor procese psihologice asemănătoare. Știa, de asemenea, că oricît de extravagante ar fi putut fi cererile lui Vance, exista întotdeauna un motiv serios la baza lor.

— La naiba ! mormăi el în cele din urmă. Întregul plan mi se pare stupid. Și, totuși, dacă vrei o partidă de pocher cu acești oameni, n-am nici o obiecție. N-are să slujească însă la nimic, ți-o spun de pe acum. Mi se pare o nebunie curată să susții că-l vei descoperi pe vinovat folosind o astfel de metodă.

— Foarte bine, răspunse Vance, o mică distracție n-o să ne facă nici un rău.

— Dar de ce l-ai inclus pe Spotswoode ?

— Sincer, n-am nici o idee, afară de faptul că face parte din cuartetul meu. Și-o să avem nevoie de un al cincilea.

— Să nu-mi spui la sfîrșitul partidei că trebuie să-l arestez pentru crimă. Trebuie să fac o distincție. Poate că are să-ți pară ciudat, dar nu vreau să acuz de crimă un om despre care știu că nu putea să comită acest act.

— În această privință, spuse Vance tărăgănat, singurele obstacole care se opun imposibilităților fizice sunt faptele materiale. Iar faptele materiale sunt extrem de înșelătoare. Voi, avocații, ați duce-o mai bine dacă le-ați ignora cu desăvîrșire.

Markham nu se sinchisi să mai răspundă la asemenea erezii și îi aruncă lui Vance o privire semnificativă.

XXVII

O PARTIDĂ DE POCHER

VANCE ȘI CU MINE AM plecat acasă după masa de prînz și pe la ora patru după-amiază ne-a telefonat Markham ca să ne spună c-a făcut toate pregătirile pentru o seară cu Spotswoode, Mannix și Cleaver. Imediat după această confirmare Vance a plecat de acasă și nu s-a întors pînă aproape de ora opt seara. Deși muream de curiozitate, Vance a refuzat să-mi dea vreo explicație. Dar la nouă fără un sfert, cînd am coborît la mașina care ne aștepta, am văzut că aveam un nou șofer. Am făcut legătura între el și plecarea misterioasă a lui Vance.

— I-am cerut domnului Allen să ni se alăture astă-seară, mărturisi Vance, după ce ne prezentă. Cum tu nu joci pocher, avem nevoie de un al cincilea ca să facem partida mai interesantă. Domnul Allen e un vechi adversar de-al meu.

Faptul că Vance era capabil să aducă un oaspete neinvitat în apartamentul lui Markham m-a mirat mai puțin decît înfățișarea acestui oaspete. Era scund, cu o expresie de om șmecher. Iar părul pe care am apucat să-l văd ieșind de sub pălăria dată pe spate era negru și lucios, ca părul păpușilor japoneze. Am mai observat că pe cravata lui erau pictate flori iar cămașa era împodobită cu nasturi de diamante.

Contrastul dintre el și stilul imaculat și elegant al lui Vance era izbitor. M-am întrebat ce fel de relație exista între ei. Firește, nu una intelectuală sau socială.

Cleaver și Mannix sosiseră cînd am intrat în salonul lui Markham și peste cîteva minute a venit și Spotswoode. După formalitățile de prezentare, ne-am așezat în jurul căminului, fumînd și sorbind un sherry excelent. Firește, Markham acceptase încîntat pe neinvitatul domn Allen, deși felul cum îl privea din cînd în cînd mă lăsa să înțeleg că-i venea greu să împace înfățișarea omului cu stilul lui Vance.

În dosul atmosferei de amabilitate afectată se simțea o tensiune. Într-adevăr, situația nu era de natură să creeze spontaneitate. Trei bărbați, toți știind că au fost interesați de aceeași femeie, se aflau aici împreună. Iar motivul pentru care se aflau împreună era că acea femeie fusese asasinată. Markham a tratat situația cu atîta tact încît a reușit să dea fiecăruia impresia că e un spectator dezinteresat chemat să discute o problemă abstractă. Le-a explicat de la bun început că acea „conferință" era urmarea eșecului său de a găsi o rezolvare a crimei comise. A mai adăugat că spera ca printr-o discuție foarte degajată, lipsită de o notă oficială și de constrîngere, să

găsească un amănunt care să-l ajute în anchetă. Maniera lui era prietenoasă și tensiunea a scăzut considerabil.

În timpul discuției care a urmat am fost interesat de diferitele atitudini ale celor invitați. Cleaver a vorbit enervat despre participarea lui în această afacere, făcîndu-și critica în loc să acuze. Mannix a fost volubil și candid, deși în dosul cuvintelor lui se vădea o notă de oboseală și de regret. Spotswoode, spre deosebire de Mannix, nu părea să aibă chef de discutat despre crimă și a păstrat o atitudine reticentă tot timpul. A răspuns politicos la întrebările lui Markham, dar n-a reușit să-și ascundă cu totul resentimentul că a fost vîrît în această istorie împreună cu ceilalți. Vance avea puține de spus, mărginindu-se la remarci ocazionale adresate întotdeauna lui Markham. Allen n-a scos nici un cuvînt, contemplîndu-i pe ceilalți cu un aer vag amuzat.

Întreaga conversație mi s-a părut complet inutilă. Dacă Markham sperase să obțină unele informații, trebuie să fi fost amarnic decepționat. Mi-am dat totuși seama că nu încerca decît să justifice în această acțiune neobișuită prin faptul că dăduse urmare partidei de pocher solicitată de Vance. Cînd a sosit momentul să pomenească de ea, n-a întîmpinat nici o dificultate.

Era aproape ora unsprezece cînd a făcut propunerea cu o voce amabilă și calmă, deși învăluind cererea în termenii unei solicitări personale, încît era cu neputință ca cineva s-o refuze. Strategia lui verbală se dovedi însă de prisos. Atît Cleaver cît și Spotswoode părură încîntați de a renunța la discuția penibilă în favoarea unei partide de cărți. Vance și Allen s-au declarat, firește, de acord. Doar Mannix a refuzat, explicînd că nu cunoaște jocul decît superficial și că nu-l agrea. Și-a exprimat totuși dorința de a-i chibița pe ceilalți. Vance a insistat ca să-și schimbe părerea, dar fără succes. În cele din urmă, Markham a cerut servitorului său să pregătească o masă de joc pentru cinci persoane.

Am observat că Vance a așteptat pînă cînd Allen și-a ales un loc, iar apoi s-a așezat pe scaunul din dreapta lui.

Cleaver a luat loc la stînga lui Allen, Spotswoode la dreapta lui Vance, iar alături de el şedea Markham. Mannix şi-a tras un scaun între Markham şi Cleaver.

Iată poziţia lor în jurul mesei :

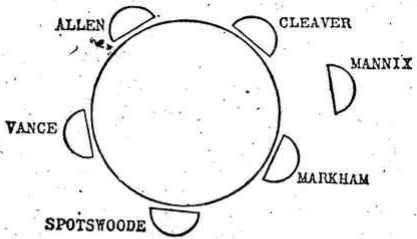

Cleaver a cerut să stabilim un plafon moderat, dar Spotswoode a insistat să pornim cu o sumă mult mai mare. Vance a ridicat şi el miza, în timp ce Markham şi Allen şi-au dat asentimentul. Preţul fiselor mi-a tăiat respiraţia şi pînă şi Mannix a scos un fluierat discret.

Toţi cei cinci oameni din jurul mesei erau jucători excelenţi, lucru evident din primele zece minute de joc. Pentru prima dată în acea seară, Allen, amicul lui Vance, părea să se simtă în largul lui.

Allen cîştigă primele două mîini, iar Vance pe a treia şi a patra. Spotswoode avu cîteva mîini cîştigătoare, iar mai tîrziu Markham încasă o miză mare care îl plasă în fruntea cîştigătorilor. Cleaver era singurul dintre ei care pierdea constant. Dar, după o jumătate de oră, îşi recîştigă şi el o parte din pierderi. În continuare, Vance îşi reluă seria de cîştiguri pe care o împărţi cu Allen. O vreme banii păreau împărţiţi în mod egal. Mai tîrziu însă atît

Cleaver cît și Spotswoode începură să piardă masiv. Pe la douăsprezece și jumătate în jurul mesei se stabilise o atmosferă încordată. Mizele erau atît de ridicate iar sumele riscate atît de mari, chiar și pentru niște oameni înstăriți, cum erau acești jucători, încît mizele ce treceau rapid dintr-o mînă într-alta ajunseră să reprezinte cifre considerabile.

Exact înainte de ora unu, cînd febra jocului atinsese un punct înalt, am observat că Vance l-a privit pe Allen și apoi și-a trecut batista pe frunte. Unui străin gestul i s-ar fi părut natural, dar fiind familiarizat cu ticurile lui Vance, am recunoscut imediat un semnal. În același timp, am observat că Allen începu să amestece cărțile înainte de a le da. Fumul țigării de foi îi intra în ochi în acel moment și una din cărțile de joc căzu jos. Allen o luă, amestecă din nou pachetul de cărți și-l puse înaintea lui Vance ca să taie.

Pe masă se afla o sumă foarte mare în fise. Cleaver, Markham și Spotswooade au pasat. Era rîndul lui Vance care deschisese cu o miză importantă. Allen își aruncă imediat cărțile dar Cleaver rămase cu ele. Markham și Spotswoode abandonară deocamdată și ei și îi lăsară pe Cleaver și pe Vance să continue jocul. Cleaver ceru o carte, iar Vance, care deschisese, două cărți ; Vance ridică miza cu puțin, în timp ce Cleaver o săltă sus de tot. Vance mări miza dar nu prea mult, iar Cleaver ridică din nou cu o sumă mai mare ca înainte. Vance ezită și plăti. Cleaver își arătă mîna triumfător.

— Chintă de valeți, anunță el. Ce ai ?

— Nu prea grozav, răspunse Vance cu regret. Avea careu de popi.

Peste o jumătate de oră, Vance își scoase din nou batista și și-o trecu pe frunte. Ca și mai înainte, am observat că era rîndul lui Allen să dea cărțile și că pe masă se afla o altă miză considerabilă. Allen se opri ca să bea un whisky și să-și aprindă o țigară de foi. Apoi, după ce Vance tăie, dădu din nou cărțile.

Cleaver, Markham şi Allen au pasat şi Vance deschise din nou cu o sumă egală cu cea de pe masă. Nu mai era în joc decît Spotswoode. Lupta se dădea între el şi Vance. Spotswoode ceru o cartę iar Vance se declară servit. Urmă un moment de tăcere apăsătoare. Atmosfera ni se părea încărcată cu electricitate şi cred că şi ceilalţi au simţit-o căci urmăreau jocul cu o curiozitate încordată. Vance şi Spotswoode aveau aerul unui calm suprem. I-am privit cu mare atenţie dar niciunul nu a dat vreun semn de emoţie.

Era rîndul lui Vance să mizeze. Fără să scoată o vorbă, mută un vraf de fise galbene în centrul mesei, cea mai mare miză din acea seară. Spotswoode îl urmă cu un alt teanc de fise. Apoi, calm şi abil, numără fisele rămase în faţa lui şi le împinse cu palma spunînd :

— E tot ce am.

Vance dădu din umeri aproape imperceptibil.

— Potul vă aparţine, domnule, spuse el şi zîmbi amabil lui Spotswoode, dîndu-şi cărţile pe faţă. Avea careu de aşi !

— Dumnezeule ! Ce partidă ! exclamă Allen chicotind.

— Care partidă ! repetă Markham. Să nu plăteşti cu un careu de aşi în mînă şi cu atîţia bani pe masă !

Cleaver bombăni şi el ceva în semn de uimire, iar Markham îşi umezi buzele dezgustat.

— Nu vreau să te jignesc, domnule Vance, spuse el, dar dacă judec mîna pe care ai avut-o din punct de vedere practic, aş spune c-ai abandonat-o prea devreme. de aşi, a fost un lucru înţelept.

— Ii faceţi o nedreptate domnului Vance, spuse el. A jucat în mod desăvîrşit. Abandonînd, chiar cu un careu Spotswoode îşi ridică privirea spre Markham.

— Fireşte, întări Allen. Ce partidă !

Spotswoode dădu afirmativ din cap şi se întoarse spre Vance spunînd :

— Întrucît o situaţie similară n-are să se mai petreacă niciodată, pot să-mi arăt recunoştinţa faţă de percepţia dumneavoastră remarcabilă, satisfăcîndu-vă curiozitatea : ei bine, n-aveam nimic în mînă !

Spotswoode îşi arătă cărţile şi îşi întinse degetele cu graţie spre cărţile etalate pe masă. Avea un cinci, un şase, un şapte şi un opt de treflă, plus un valet de cupă.

— Nu înţeleg raţionamentul dumneavoastră, domnule Spotswoode, mărturisi Markham.Domnul Vance avea cărţi cîştigătoare şi a preferat să renunţe.

— Judecaţi mai bine situaţia, răspunse Spotswoode cu o voce suavă şi calmă. Aş fi deschis dacă aş fi putut, după ce dumneavoastră şi domnul Cleaver aţi pasat. Dar întrucît am rămas în joc după ce domnul Vance a deschis cu o miză atît de mare, se subînţelege că trebuia să fi avut fie un careu servit, fie o chintă servită. Trebuie să vă spun fără să par fanfaron, că sunt un jucător mult prea bun.

— Te asigur, Markham, îl întrerupse Vance, că domnul Spotswoode e un jucător mult prea expert ca să fi rămas în joc dacă n-ar fi avut cel puţin un careu. Era singurul lucru care ar fi justificat miza de doi la unu. Înţelege că eu am deschis cu o sumă egală cu valoarea mizei de pe masă, iar domnul Spotswoode a trebuit să ridice cu jumătate din valoarea potului pentru a rămîne în joc, făcînd ca miza să devină doi la unul. Oricum, domnul Spotswoode avea, cerînd o singură carte, două şanse din patruzeci şi şapte de a face o chintă.

— Exact, recunoscu Spotswoode, după ce-am primit cartea cerută, singura întrebare posibilă din partea domnului Vance era aceea dacă am realizat sau nu chinta. Dacă n-aş fi făcut-o, domnul Vance a raţionat corect că n-aş fi plătit şi mai ales n-aş fi ridicat miza. A face un

astfel de lucru în aceste condiții ar fi însemnat să fiu smintit. Nici un jucător dintr-o mie nu-și asumă asemenea riscuri. Iată de ce atunci cînd am ridicat miza, domnul Vance, și-a dat cărțile pe față, căci altminteri ar fi fost mult prea riscant. S-a întîmplat însă ca eu să blufez, dar asta nu schimbă cu nimic situația că lucrul cel mai corect și mai logic de făcut ar fi fost acela ca domnul Vance să cedeze.

— Perfect adevărat, recunoscu Vance.

Spotswoode acceptă spusele lui Vance cu o mișcare a capului. Cleaver luă cărțile și începu să le amestece. Tensiunea dispăruse dar partida n-a fost reluată.

Se părea că se petrecuse ceva cu Vance. O vreme rămase gînditor, privind încruntat țigara și bînd distrat. În cele din urmă se ridică și se apropie de consola căminului pentru a se uita la o acuarelă de Cézanne pe care i-o dăruise lui Markham cu ani în urmă. Gestul indica un proces de nedumerire.

În timpul unei pauze a discuției, se întoarse spre Mannix și spuse :

— Cum se poate, domnule Mannix, că pocherul nu v-a pasionat niciodată ? Toți oamenii de afaceri sunt dispuși să riște la cărți.

— Nici vorbă, răspunse Mannix cu o atenție mărită. Pocherul nu-i genul de risc pe care vreau să mi-l asum. E mult prea științific. Și nici nu-i destul de rapid pentru gustul meu, n-are viață, cum ar fi ruleta, singura care îmi place. Vara trecută, la Monte Carlo, am pierdut mai mult la ruletă în zece minute decît ați pierdut dumneavoastră aici astă-seară. M-am ales însă cu ceva pentru banii pierduți.

— Asta înseamnă că nu vă interesează jocurile de cărți.

— Nu ca să risc, răspunse Mannix care devenise bine dispus. Mă amuză însă să pariez pe jocuri de cărți. Vreau ceva rapid. Apoi pocni din degete de mai multe ori ca să dovedească viteza necesară pentru a se amuza.

Vance se apropie de masă și luă un pachet de cărți de joc.

— Vă tentează să pariați o mie de dolari pe ce carte am să tai ?

Mannix se angajă imediat :

— De acord.

Vance îi dădu cărțile și Mannix le amestecă. Apoi le puse pe masă și le tăie. Întoarse un zece. Vance tăie și el cărțile și întoarse un popă.

— Vă datorez o mie de dolari, spuse Mannix, calm, ca și cum i-ar fi datorat zece cenți.

Vance așteptă fără să vorbească și Mannix îl privi cu viclenie.

— Vreți să încercați din nou ? De data asta pentru două mii de dolari ?

Vance ridică din sprîncene uimit.

— Ați dublat miza ? De ce nu ? Amestecă iar cărțile și le tăie. Apoi întoarse un șapte. Mannix se aplecă și întoarse un cinci.

— Vă datorez trei mii de dolari, spuse el. Ochii i se îngustaseră și își mușcă nervos țigara de foi.

— Vreți să dublăm din nou ? Patru mii de data asta ?

Markham îl privi uimit pe Vance iar pe fața lui Allen se întipări o expresie de consternare penibilă. Toți cei de față erau uluiți de ofertă, căci Vance trebuie să-și fi dat seama că-i dădea lui Mannix șanse enorme dublînd de fiecare dată miza. În cele din urmă avea să piardă. Cred că Markham era gata să protesteze dacă Mannix n-ar fi înșfăcat pachetul de cărți de pe masă, gata să taie din nou.

— Patru mii ! anunță el și după ce amestecă din nou cărțile le tăie. Întoarse o carte : era dama de caro.

— Nu văd cum mă puteți bate, spuse el jovial.

— Bănuiesc că aveți dreptate, răspunse Vance, și întoarse un trei.

— Doriți să continuăm ? întrebă Mannix cu o bună dispoziție agresivă.

— Ajunge, spuse Vance brusc plictisit. E un joc prea tensionat pentru mine. Eu n-am constituția dumneavoastră. Se îndreptă spre masă și îi scrise un cec în valoare de o mie de dolari lui Mannix. Apoi se întoarse spre Markham cu mîna întinsă spre a-și lua rămas bun.

— Am avut o seară teribil de interesantă. Nu uita. Luăm prînzul împreună mîine la ora unu, la clubul meu.

Markham ezită.

— Dacă nu intervine nimic, răspunse el.

— Dar nu trebuie să intervină nimic, spuse Vance. Nici nu-ți închipui cît ești de nerăbdător să mă vezi.

Vance rămase tăcut tot drumul înapoi spre casă. N-am putut să scot nici o explicație de la el. Dar cînd ne-am urat noapte bună, mi-a spus :

— Lipsește o piesă fundamentală a acestei afaceri. Fără ea, totul e lipsit de sens.

XXVIII

VINOVATUL

A DOUA ZI DIMINEAȚA, Vance s-a sculat tîrziu, apoi a petrecut o oră uitîndu-se printr-un catalog de obiecte de ceramică ce urmau să fie licitate a doua zi la Galeria de Artă Anderson. La ora unu am intrat la clubul Stuyvesant și ne-am alăturat lui Markham aflat la restarunat.

— Suntem oaspeții tăi, scumpule, zise Vance, dar n-am să te pun la cheltuială. Nu vreau decît un corn, niște jumări și o ceașcă de cafea.

Markham îl privi cu un zîmbet ironic.

— Nu mă mir că faci economii după dezastrul de aseară.

Vance ridică mirat din sprîncene.

— Iar eu mi-am închipuit c-am avut un noroc extraordinar.

— Ai avut două careuri și-ai pierdut de fiecare dată.

— E adevărat, spuse Vance, atît că de fiecare dată am știut exact ce are adversarul.

Markham îl privi stupefiat.

— Chiar așa, îl asigură Vance. Am aranjat înaintea partidei ca să i se dea acele cărți. Zîmbi nevinovat. Nu pot să-ți spun, amice, cît de mult am admirat delicatețea ta de a nu pune la îndoială pe oaspetele meu, domnule Allen, pe care am avut prostul gust să-l introduc ca partener la jocul de aseară. Îți datoresc o explicație și o scuză. Domnul Allen nu este ceea ce se numește un partener încîntător. Îi lipsesc notele de eleganță patriciene, și etalarea de obiecte prețioase mi s-a părut cam vulgară, deși am preferat diamantele de pe cămașa lui de seară acelei cravate oribile. Domnul Allen are însă alte calități. E un aventurier. E de fapt, Doc Wiley Allen, de tristă memorie.

— Doc Allen ! Celebrul escroc care a condus clubul Eldorado ?

— Chiar el ! Și, întîmplător, unul dintre cei mai abili trișori din această meserie bănoasă dar discutabilă.

— Vrei să spui că acest tip a aranjat cărțile aseară ?

Markham era indignat.

— Numai pentru cele două done menționate mai înainte. Dacă îți amintești, Allen a dat cărțile de fiecare dată. Am stat dinadins în dreapta lui și am avut grijă să tai cărțile după instrucțiunile lui. Și trebuie să recunoști că nu mă poți acuza de înșelătorie atît timp cît beneficiarii manevrelor lui au fost Cleaver și Spotswoode. Eu unul am pierdut masiv de fiecare dată.

Markham îl privi pe Vance umit și tăcut, apoi izbucni în hohote de rîs.

— Pari să fi fost într-o dispoziție filantropică aseară. I-ai făcut cadou lui Mannix o mie de dolari, permițîndu-i să dubleze miza de fiecare dată. O procedură cam bizară, aș spune.

— Totul depinde de cum privești lucrurile. În ciuda pierderilor financiare, pe care am intenția să le transfer secției tale, partida a fost extrem de profitabilă... Mi-am realizat scopul pe care mi l-am propus în acea seară de amuzament.

— A, da, îmi amintesc, răspunse Markham, ca și cum problema, nefiind importantă, îi scăpase deocamdată. Cred că erai pe cale să descoperi cine a omorît-o pe Odell.

— Ce memorie uimitoare ! Da, am insistat că aș fi în stare să elucidez acel mister astăzi.

— Și pe cine urmează să arestez ?

Vance sorbi din cafea și își aprinse o țigară.

— Sunt ferm convins că n-ai să mă crezi, răspunse el cu o voce calmă. Spotswoode e cel care a ucis fata.

— Nu mai spune ! Markham i se adresă ironic. Așadar Spotswoode a fost ! Scumpul meu Vance, m-ai uluit complet. Am să-i telefonez lui Heath să înceapă să lustruiască niște cătușe, dar din nefericire, miracole cum ar fi acela de a strangula pe cineva de la depărtare nu sunt recunoscute în aceste vremuri și în acest oraș. Îngăduie-mi să mai comand un corn...

Vance își întinse mîinile cu un gest teatral de disperare exagerată.

— Pentru un om educat, Markham, ai ceva aproape primitiv în maniera ta de a te crampona de iluziile optice. Ești exact ca un copil care e convins că e cu putință ca un magician să scoată un iepure dintr-o pălărie de mătase doar pentru că asistă la spectacol.

— Ascultă Vance, devii insultător.

— E oarecum adevărat, glumi Vance. Trebuie însă făcut ceva drastic ca să te smulg din plasa elementelor legale. Îți lipsește imaginația, amice.

— Bănuiesc c-ai vrea să închid ochii și să mi-l închipui pe Spotswoode stînd aici la clubul Stuyvesant și întinzîndu-și brațul pînă la strada 71. Mi-e greu s-o fac. Sunt un om obișnuit. O astfel de viziune mi se pare ridicolă. E ceva de coșmar... Sper că nu folosești droguri...

— Recunosc că ideea e imposibilă și totuși, în cazul de față, imposibilul e posibil. Spotswoode e vinovat, nu există nici o îndoială. Am să mă cramponez de această aparentă halucinație. În plus, am să încerc să te atrag de partea mea căci la mijloc e reputația ta. Markham, în acest moment îl aperi pe Spotswoode de publicitate.

Vance vorbise cu o siguranță care înlătura orice contradicție. Judecînd după expresia lui Markham, mi-am dat seama că picase pe gînduri.

— Spune-mi, zise el, cum ai ajuns la această fantastică concluzie că Spotswoode e vinovatul ?

Vance își stinse țigara și își încrucișă brațele pe masă.

— Să începem cu un cuartet de posibilități : Mannix, Cleaver, Lindquist și Spotswoode. Mi-am dat seama că asasinatul a fost plănuit cu mare grijă, așa încît doar o persoană adînc vîrîtă în afacerile Canarului ar fi fost capabilă de crimă. Or nimeni în afara cuartetului nostru nu a fost atît de legat de ea, fără ca noi să nu fi aflat. Deci

unul din cei patru era vinovatul. Pe Lindquist l-am eliminat în clipa cînd am aflat că se afla la spital cînd a fost omorît Skeel. Evident, aceeaşi persoană comisese ambele crime.

— Dar, îl întrerupse Markham, Spotswoode, la rîndul lui, a avut un alibi excelent pentru noaptea cînd a fost ucisă Canarul. De ce să nu-l elimini şi pe el ?

— Regret, dar nu sunt de acord cu tine. Una e să fii închis într-un loc, înconjurat de martori incoruptibili şi dezinteresaţi, atît înainte de asasinat cît şi în timpul lui, şi alta este să fii la faţa locului, ca Spotswoode, în acea seară, la cîteva minute după uciderea fetei, iar apoi singur într-un taxi pentru alte cincisprezece minute. Nimeni, după cîte ştim, n-a mai văzut-o pe Odell în viaţă după plecarea lui Spotswoode.

— Dar dovada că era vie şi a vorbit cu el e incontestabilă.

— De acord, recunosc că o femeie moartă nu mai ţipă şi nici nu mai cheamă în ajutor, ea să nu mai spun că nu discută cu asasinul ei.

— Înţeleg, spuse Markham sarcastic. Presupui că era Skeel care şi-a deghizat vocea.

— Nici vorbă de aşa ceva ! Ce idee bizară ! Skeel nu voia să se ştie că se afla acolo. De ce să pună la cale o astfel de capodoperă a prostiei ? Evident, nu asta e explicaţia. Cînd vom afla, răspunsul va fi raţional şi simplu.

— E încurajator, zîmbi Markham. Continuă însă cu raţionamentul tău asupra vinovăţiei lui Spotswoode.

— Trei din cei ce formau cuartetul puteau fi asasinii, reluă Vance. În consecinţă, am aranjat o seară de relaxare, ca să-i pot observa sub un microscop psihologic. Deşi rădăcinile lui Spotswoode puteau fi în acord cu vinovăţia lui, trebuie să mărturisesc, totuşi, că i-am crezut pe Mannix şi pe Cleaver vinovaţi de crimă. Fiecare dintre ei ar fi putut s-o comită, fără să contrazică datele cri-

mei. De aceea, cînd Mannix a refuzat invitația de a juca pocher aseară, l-am pus pe Cleaver la încercare. L-am angajat pentru asta pe domnul Allen, care și-a îndeplinit cu mult succes rolul său de trișor.

Vance se opri și se uită în sus.

— Mai ții minte împrejurările ? A fost o miză mare. Allen i-a dat lui Cleaver o chintă și mie trei popi. Celelalte două mîini erau atît de slabe încît cei doi parteneri au fost siliți să iasă din joc. Am deschis. Cleaver a rămas în joc. La cerere, Allen mi-a dat un alt popă și lui Cleaver cartea de care avea nevoie ca să facă o chintă. Am ridicat miza a doua oară cu sume modeste, și de fiecare dată Cleaver a ridicat-o și el. Cînd am plătit în cele din urmă, Cleaver a cîștigat, firește. Trebuia să cîștige. Paria la sigur. Întrucît am deschis și am cerut două cărți, cea mai înaltă carte pe care puteam s-o am ar fi fost un careu. Cleaver știa asta, și avînd o chintă era sigur că va cîștiga. Mi-am dat seama pe loc că nu era omul pe care îl căutam.

— Pe baza acestei deducții ?

— Un jucător de pocher, dragă Markham, care mizează pe ceva sigur nu are autoîncrederea egoistă a jucătorului subtil și extrem de capabil care își asumă riscuri. Cleaver e un om care nu va risca nimic important căci, are ceea ce psihiatrii numesc un complex de inferioritate și se agață de orice posibilitate de a se apăra și îmbogăți. Pe scurt, nu este un jucător care să rişte orice din spirit de risc. Iar cel care a ucis-o pe Odell e un jucător suprem, care riscă totul pe o miză, pe o învîrtitură a ruletei, căci asta e dispus să facă. Și numai un jucător a cărui enormă încredere în sine îl poate face, din pur orgoliu, să dispreţuiască un cîștig sigur, poate comite o astfel de crimă. Iată de ce l-am eliminat pe Cleaver dintre suspecți.

Markham îl asculta cu atenție.

— Încercarea la care l-am supus pe Spotswoode mai tîrziu, continuă Vance, fusese destinată la început pentru

Mannix dar acesta nu mai era în joc. Nu conta însă, căci dacă aș fi putut să-i elimin atît pe Cleaver cît și pe Spotswoode, atunci Mannix ar fi fost criminalul. Firește, mai pusesem la cale și altceva pentru a-mi dovedi teoria, dar s-a întîmplat să nu mai fie nevoie. Încercarea la care l-am supus pe Spotswoode a fost explicată bine de către el. Așa cum a spus chiar el, nici un jucător dintr-o mie n-ar fi riscat împotriva unei mîini servite atunci cînd el n-avea nimic. Era probabil cel mai fantastic bluf din analele pocherului. N-am putut să nu-l admir atunci cînd a împins pe masă toate fisele, știind, la fel ca și mine, că n-avea nimic. A mizat totul, vă dați seama, pe convingerea lui că putea să urmărească raționamentul meu pas cu pas și în faza finală să mă intimideze. Era nevoie de curaj ca să facă asta. Era de asemenea nevoie de o încredere în sine care nu i-ar fi permis niciodată să parieze pe un lucru sigur. Principiile psihologice ale partidei erau aceleași cu cele ale uciderii lui Odell. L-am amenințat pe Spotswoode cu o mînă forte, o mînă servită, așa cum, fără îndoială, l-a amenințat și fata. Iar el, în loc să facă un compromis, obligîndu-mă să-mi arăt cărțile, a supralicitat. A recurs la o lovitură supremă, prin care a riscat totul... Ce Dumnezeu, Markham, nu poți să vezi cum caracterul lui i-a fost dezvăluit prin acest gest și ce bine se potrivește cu psihologia criminalului ?

Markham rămase tăcut o vreme. Părea să reflecteze.

— Dar nici tu, Vance, n-ai fost satisfăcut mai înainte, spuse el în cele din urmă. De fapt, erai plin de îndoieli și chiar agasat.

— Absolut adevărat, dragul meu. Am fost foarte agasat. Dovada psihologică a vinovăției lui Spotswoode a venit însă cînd nu mă mai așteptam. După ce-l eliminasem pe Cleaver, am rămas cu un fel de ranchiună împotriva lui Mannix. Toate dovezile în favoarea nevinovăției lui Spotswoode, cu alte cuvinte, imposibilitatea fizică de a o fi strangulat pe tînăra femeie, m-au impresionat. Nu sunt deloc perfect. Fiind, din nefericire, uman, sunt încă

susceptibil la atracția animalică și răutăcioasă a faptelor și aparențelor, pe care voi, avocații, le exaltați tot timpul. Si cînd am aflat că structura psihologică a lui Spotswoode se potrivea perfect cu factorii crimei, am rămas totuși cu unele bănuieli împotriva lui Mannix. Exista o slabă posibilitate ca și el să fi jucat acea partidă întocmai ca Spotswoode. Iată de ce, atunci cînd partida s-a încheiat, l-am provocat la o discuție asupra jocurilor de cărți. Voiam să-i verific reacțiile psihologice.

— A mizat totul pe o învîrtitură a ruletei, așa cum ai spus.

— Da, dar nu în același fel ca Spotswoode. Mannix e prudent și timid, în comparație cu Spotswoode. În primul rînd avea o șansă egală într-un pariu egal, în timp ce Spotswoode n-avea nici o șansă, căci nu avea nimic în mînă. Și totuși, Spotswoode a ridicat miza dintr-un pur calcul psihologic. Riscuri la nivel înalt. Mannix, pe de altă parte, a riscat cu șanse egale, deci în decizia lui n-a intrat nici un calcul, plan, speculație sau îndrăzneală. Și, așa cum v-am spus de la bun început, asasinarea lui Odell a fost premeditată și executată cu mare grijă și cu un calcul suprem... Nici un judecător adevărat n-ar cere adversarului să dubleze miza la a doua șansă, iar apoi să accepte oferta de a o redubla a treia oară. L-am verificat pe Mannix din acest punct de vedere ca să înlătur posibilitatea de eroare. În acest fel, nu numai că l-am eliminat, dar l-am scos complet dintre cei bănuiți. M-a costat o mie de dolari, dar mi-a înlăturat orice îndoială aș mai fi avut. Mi-am dat seama atunci, în ciuda tuturor indicațiilor materiale, că Spotswoode a ucis-o pe Odell.

— Din punct de vedere teoretic, cazul tău sună plauzibil, dar din punct de vedere practic, mă tem că e inacceptabil. Markham era mai agitat decît voia să arate. La naiba ! exclamă el o clipă mai tîrziu. Concluziile tale

elimină toate criteriile raționale și credibile. Uită-te la fapte : Markham ajunsese la stadiul argumentativ. Spui că Spotswood e vinovat. Și totuși, știm, pe baza unor dovezi neîndoielnice, că la cinci minute după ce a părăsit apartamentul, Odell a țipat și a chemat în ajutor. Spotswoode se afla în acel moment lîngă cabina operatorului telefonic și, împreună cu Jessup, s-au apropiat de ușa apartamentului și a avut o scurtă convorbire cu fata. Odell era cu siguranță în viață în acel moment. De acolo, s-a îndreptat spre ușa principală, a luat un taxi și a plecat. Cincisprezece minute mai tîrziu se dădea jos din taxi în fața clubului unde l-a găsit judecătorul Redfern. Deci la patruzeci de străzi depărtare de locul crimei. I-ar fi fost cu neputință să parcurgă acea distanță în mai puțin timp. În plus, avem mărturia șoferului. Spotswoode n-a avut timpul și nici ocazia să comită crima între ora unsprezece și jumătate și douăsprezece fără zece cînd l-a întîlnit judecătorul Redfern. Și, nu uita, a jucat cărți la club pînă la trei dimineața.

Markham clătină din cap.

— Vance, nu există nici o posibilitate de a ocoli aceste fapte. Sunt ferm stabilite și dovedesc nevinovăția lui Spotswoode la fel de concludent ca atunci cînd s-ar fi aflat la Polul Nord în acea seară.

Vance nu păru convins.

— Recunosc tot ce spui, zise el. Dar așa cum am afirmat mai înainte, cînd faptele materiale și cele psihologice intră în conflict, faptele materiale sunt greșite. Iar în acest caz s-ar putea să nu fie greșite, ci doar înșelătoare.

— Formidabil ! Situația devine intolerabilă pentru nervii obosiți ai lui Markham. Demonstrează-mi cum ar fi putut Spotswoode să stranguleze fata și să răvășească apartamentul și am să-i dau ordin lui Heath să-l aresteze.

— Îți jur că n-o pot face, se scuză Vance. Nu sînt atotcunoscător. Dar cred că am reușit totuși să-ți indic vinovatul. N-am promis niciodată c-am să-i explic tehnica.

— Deci faimoasa ta forță de deducție se oprește aici! Asta-i bună! Îngăduie-mi să mă numesc doctor în științele mintale superioare și pe această bază declar că doctorul Crippen[1] a asasinat-o pe Odell. Firește că doctorul Crippen e mort demult, dar acest lucru nu împiedecă cu nimic asupra noii mele teorii psihologice și a mijloacelor de deducție. Caracterul lui Crippen se potrivește de minune cu toate indiciile ezoterice și obscure ale crimei. Mîine am să semnez un mandat de deshumare a doctorului.

Vance îl privi cu un aer plin de reproș ironic și oftă adînc.

— Văd că recunoașterea geniului meu transcedent e destinată posterității. Între timp am să îndur sarcasmele și disprețul maselor cu o inimă forte. Capul meu e rănit, dar nu se pleacă.

Vance se uită la ceas și păru pierdut în gînduri.

— Markham, spuse el după cîteva minute, trebuie să merg la un concert la ora trei, dar mai am o oră pînă atunci. Aș dori să mă mai uit o dată la acel apartament și la intrările lui. Șmecheria folosită de Spotswoode, căci sînt convins că la mijloc e o șmecherie, a fost pusă la cale acolo. Iar dacă va fi să găsim o explicație, n-o vom găsi decît la fața locului.

Am avut impresia că Markham, în ciuda emfazei cu care negase posibilitatea vinovăției lui Spotswoode, nu era chiar complet convins. De aceea, nu m-a surprins cînd după un protest slab, a acceptat să vizităm din nou apartamentul lui Odell.

[1] *Hawley Harvey Crippen* (1862—1910). Asasin englez care și-a otrăvit soția. A fost prins și executat prin spînzurare, în Anglia (n.tr.).

XXIX

ANDANTE DE BEETHOVEN

ÎN MAI PUȚIN DE JUMĂtate de oră, am intrat din nou în holul principal al clădirii de pe strada 71. Ca de obicei, Spively era de serviciu la centrala telefonică. În camera de recepție, polițistul de serviciu stătea într-un fotoliu, fumînd o țigară. La vederea procurorului general, se sculă cu o grabă forțată.

— Cînd o să lămuriți lucrurile, domnule Markham, întrebă el, căci această cură de odihnă îmi strică sănătatea.

— Foarte curînd, sper, răspunse Markham. Ai avut vreun vizitator ?

— N-a fost nimeni, domnule. Polițistul își ascunse un căscat.

— Dă-mi cheia de la apartament. Ai fost înăuntru ?

— Nu, căci am primit instrucțiuni să stau afară.

Am intrat în camera de zi a domnișoarei Odell. Jaluzelele erau încă ridicate și în cameră se revărsa lumina soarelui. Nimic nu părea să fi fost schimbat, nici măcar scaunele răsturnate. Markham se îndreptă spre fereastră, și rămase cu mîinile la spate, examinînd scena cu un aer abătut. Era în prada unei incertitudini crescînde și îl urmărea pe Vance cu un amuzament cinic, lipsit de spontaneitate.

Vance își aprinse o țigară și începu să cerceteze camerele, lăsîndu-și privirea asupra unora din obiectele în dezordine. Intră și în camera de baie și rămase acolo mai multe minute. Cînd se întoarse, avea în mînă un prosop cu pete întunecate pe el.

— Iată ce-a folosit Skeel ca să șteargă amprentele, spuse el și aruncă prosopul pe pat.

— Grozav ! spuse Markham. Asta, firește, are să ajute la condamnarea lui Spotswoode.

— Nu chiar, dar ajută să dovedească teoria mea asupra crimei. Se apropie de măsuța de toaletă și mirosi o sticluță de parfum cu vaporizator de argint. Doamna folosea *Chypre, Casa Coty,* murmură el. De ce-o fac femeile ca ea ?

— Spune-mi și mie cum ajută să dovedească teoria ta asupra crimei ?

— Dragul meu Markham, absorb atmosfera. Îmi acord sufletul cu vibrațiile din apartament. S-ar putea să am o viziune în orice clipă, o revelație divină, cum se spune.

Vance își continuă turul camerei și intră în holul principal unde rămase pe loc, privind de jur-împrejur cu mare curiozitate și ținînd ușa deschisă cu piciorul. Cînd reveni în camera de zi, se așeză pe marginea mesei din lemn de trandafir și contemplă din nou, cu tristețe, cadrul din jur. După cîteva minute îi rînji ironic lui Markham.

— Ascultă, asta e o problemă serioasă !

— Îmi vine să cred, îl ironiză Markham, căci mai devreme sau mai tîrziu ai să-ți schimbi părerile în ce-l privește pe Spotswoode.

Vance se uită plictisit în tavan.

— Știi că ești oribil de încăpățînat ? Eu încerc să te scot dintr-un impas neplăcut, iar tu te distrezi pe seama mea cu observații caustice care îmi descurajează ardoarea juvenilă.

Markham se îndepărtă de fereastră și se așeză pe sofaua din fața lui Vance. Avea o expresie îngrijorată.

— Vance, nu mă înțelege greșit. Spotswoode nu înseamnă nimic pentru mine. Dacă el a comis crima, aș

vrea să știu asta. Dacă această afacere nu se lămurește, am să fiu masacrat de ziare. Nu am intenția să înlătur nici o posibilitate a unei soluții. Dar concluzia ta în ce privește Spotswoode e cu totul imposibilă. Sunt prea multe fapte contradictorii.

— Asta-i problema. Indicațiile contradictorii sunt mult prea perfecte. Se asamblează de minune. Sunt la fel de armonioase ca liniile unei statui de Michelangelo. Sunt prea atent coordonate pentru a fi rezultatul întîmplător al împrejurărilor. Ne indică un scop.

Markham se sculă de pe sofa și se întoarse lent la fereastra de unde privi în curticica din spate.

— Dacă aș recunoaște că Spotswoode a omorît fata, spuse el, aș putea să urmăresc silogismul tău. Dar nu pot să condamn un om pe motivul că apărarea lui e perfectă.

— Avem nevoie de inspirație, dragă Markham. Nu e de-ajuns să ne stoarcem creierii. Vance făcu o plimbare prin cameră. Ceea ce mă înfurie e că am fost înșelat de un ins mai deștept ca mine. O persoană care produce accesorii de mașină ! Groaznic de umilitor !

Se așeză la pian și atacă începutul din *Capriccio* numărul 1 de Brahms.

— Pianul trebuie acordat, bombăni el. Se apropie de comoda *Boule* și își plimbă degetele peste marchetărie. Superb, nu-i așa, spuse el, dar ce complicat ! Un exemplar de calitate. Mătușa din Seattle a decedatei va lua un preț bun pe el. Se uită la o lampă în formă de floare așezată pe marginea comodei. Destul de frumoasă, atîta doar că luminările originale au fost înlocuite cu becuri electrice mate. În continuare se opri în fața unui ceas de pe consola șemineului. Turtă dulce, spuse el. Sunt convins că nu merge bine. Ajuns la măsuța de scris, o cercetă cu un ochi critic. Imitație de *Renaștere* franceză. Dar nu-i rea, nu-i așa ? Privirea i se opri în cele din urmă asupra coșului de hîrtii pe care îl luă în mînă. Ce idee stupidă să faci un coș de hîrtii folosind catifea, comentă el. Tri-

umful artistic al unei decoratoare de interioare, sunt sigur. Destulă catifea ca să legi cu ea mai multe volane. Dar ce idee să ratezi orice efect pictînd ghirlande pe coș ! Sper că acest instinct n-a invadat întreaga țară !

Puse coșul de hîrtii la loc și îl studie meditativ. Apoi se aplecă și scoase dinăuntru hîrtia de împachetat mototolită la care se referise cu o zi mai înainte.

— Această hîrtie de împachetat, a conținut ultima achiziție a doamnei, reflectă el. Foarte emoționant. Ești sentimental cînd e vorba de asemenea lucruri, Markham ? Oricum, sfoara mov folosită la legat a fost o ocazie nesperată pentru Skeel. Ce fleac crezi că l-a ajutat pe Skeel să iasă din clădire ? Desfăcu hîrtia și scoase dinăuntru un fragment de disc și un plic mare cafeniu. Asta-i bună ! Un disc de fotograf ! Se uită prin apartament ! Ascultă, unde își ține doamna patefonul ?

— Cred că în foaier, răspunse Markham obosit și fără să se mai întoarcă. Știa că trăncăneala lui Vance era doar o manifestare a gîndirii sale serioase și uimitoare. Aștepta cu toată răbdarea de care era capabil.

Vance ieși din cameră, intră în micul hol și se uită la patefon instalat într-o consolă de mahon, care se afla lîngă perete. Mobila era parțial acoperită de un covor de rugăciune pe care tronа o vază de flori din bronz lustruit.

— În orice caz, nu arată ca un patefon, remarcă el. Dar ce sens are să-l acoperi cu un covor de rugăciune ? Vance cercetă covorul. E din Anatolia, o piesă comercială. Nu-i foarte valoros. Un tip obișnuit. Mă întreb ce gust muzical avea doamna. Operete, fără îndoială. Ridică încet covorul și capacul patefonului. Înăuntru se afla un disc. Vance se aplecă să citească titlul.

— Asta-i bună ! *Andante* din *Simfonia în Do minor* de Beethoven ! exclamă el vesel. Cunoști bucata, Markham, sunt sigur ! Cel mai desăvîrșit *Andante* scris vreo-

dată. Dădu drumul la patefon : Cred că puțină muzică are să limpezească atmosfera și să calmeze agitația, nu-i așa ?

Markham ignora complet aceste frivolități. Continuă să privească afară cu o expresie nefericită.

Vance învîrti manivela, potrivi discul, așeză acul și se întoarse în camera de zi. Rămase cu privirea atîntită la sofa, concentrîndu-se asupra crimei. Stăteam în scaunul de nuiele de lîngă ușă, așteptînd că să înceapă muzica. Situația mă călca pe nervi ; devenisem nervos. După cîteva minute singurul sunet care se auzi dinspre patefon fu o zgîrietură vagă. Vance aruncă o privire ușor curioasă și se îndreptă spre patefon. După o inspecție a acestuia, îi dădu drumul din nou. Cu toate acestea, nici un sunet nu ieși din aparat.

— Asta-i ciudat, foarte ciudat, mormăi el. Schimbă acul și învîrti din nou manivela.

Markham plecase de la fereastră și îl urmărea pe Vance cu o bunăvoință evidentă. Discul se învîrtea și acul descria cercuri concentrice, fără însă ca să producă vreun sunet. Vance se sprijini cu mîinile de mobilă, se aplecă înainte urmărind mișcarea discului cu uimire și amuzament.

— Sistemul acustic e defect, spuse el. Ce aparate stupide !

— Problema, spuse Markham pe un ton dojenitor, constă în ignoranța ta patriciană în ceea ce privește un obiect atît de democratic și de vulgar. Dă-mi voie să-ți arăt ce se întîmplă. Se deplasă lîngă Vance și se uită la patefon peste umărul lui. Totul părea să fie în ordine căci acul ajunsese aproape la sfîrșitul discului. Nu se mai auzea decît o zgîrietură vagă.

Markham întinse mîna să ridice discul, dar gestul îi fu întrerupt brusc.

În clipa următoare în apartament răsunară cîteva urlete înspăimîntătoare, urmate de două strigăte de ajutor. M-a trecut un fior prin șira spinării și am tresărit de spaimă. După o scurtă tăcere, în timpul căreia toți trei am rămas muți, am auzit o voce clară spunînd : „Nu, nu s-a întîmplat nimic. Îmi pare rău... Totul e în ordine... Te rog, nu te neliniști..."

Acul ajunsese la capătul discului. Se auzi un clic și dispozitivul automat opri patefonul. Tăcerea terifiantă care a urmat a fost întreruptă de un chicotit din partea lui Vance.

— Foarte bine, dragă Markham, spuse el în timp ce pășea înapoi, în camera de zi, deci astea sunt faptele de netăgăduit !

Se auzi o bătaie în ușă și ofițerul de serviciu se uită în cameră cu o figură alarmată.

— Totul e în regulă, îl informă Markham cu o voce răgușită. Am să te chem dacă am nevoie de tine.

Vance se așeză pe sofa și își aprinse o nouă țigară. Apoi își întinse mîinile deasupra capului, după care se destinse ca după o mare tensiune fizică.

— Pe cuvîntul meu, Markham, am fost atît de naivi, vorbi el tărăgănat. Halal de-așa alibi ! Markham, mi-e rușine s-o recunosc, dar am fost niște idioți !

Markham stătea încă lîngă patefon, uluit, cu privirea ațintită la aparatul revelator. Apoi păși încet înapoi în cameră și se așeză obosit pe un scaun.

— Acele fapte de netăgăduit ale tale ! continuă Vance. Dacă înlături toate aparențele, cu ce te alegi ? Spotswoode a pregătit un disc, un lucru relativ ușor de făcut. Oricine îl poate face...

— E adevărat, căci mi-a spus că are un atelier acasă, la Long Island, unde lucrează ca amator.

— De fapt, nu trebuia să-și bată atît de mult capul. I-a facilitat însă lucrurile. Vocea de pe disc e a lui, dar

în falset, mult mai bine pentru ce urmărea, căci e mai puternic și mai pătrunzător decît a unei femei. Cît despre eticheta cu numele bucăților muzicale, n-a trebuit decît s-o dezlipească de pe un alt disc și s-o lipească pe al lui. I-a adus Canarului mai multe discuri în seara aceea și l-a ascuns pe acesta printre ele. La întoarcerea de la teatru și după crimă, a răvășit apartamentul ca să facă poliția să creadă că a fost o spargere. Cînd a terminat, a pus discul în patefon și a ieșit calm din apartament. Mai înainte, a pus la loc covorul și vaza pe mobilă ca să lase impresia că patefonul era doar rar folosit. Și precauția s-a dovedit utilă căci nimeni nu s-a gîndit să cerceteze patefonul. De ce s-o facă ? Apoi i-a cerut lui Jessup să cheme un taxi, un lucru cît se poate de firesc. În timp ce aștepta mașina. discul a ajuns la pasajul cu țipetele. Le-au auzit foarte limpede. Era noapte și zgomotele se aud ușor. În plus, vocea, venind de dincolo de ușă, a avut un timbru schimbat. După cîte vezi, patefonul e așezat cu pîlnia în direcția ușii, la un metru depărtare.

— Cum a sincronizat însă întrebările lui cu răspunsurile de pe disc ?

— Extrem de simplu. Ții minte că Jessup ne-a spus că Spotswoode stătea cu un braț pe centrala telefonică atunci cînd au izbucnit țipetele ? De fapt, se uita la ceasul de la mînă. În clipa cînd a auzit primul țipăt, a calculat pauza de pe disc și a pus întrebarea doamnei imaginare exact în momentul care preceda răspunsul. Totul a fost înscenat cu grijă. Fără îndoială că a făcut repetiție în atelierul lui de acasă. Era foarte simplu și practic, fără posibilitate de eroare. Discul e destul de mare și trebuie cam cinci minute ca acul să ajungă la capăt. Plasînd țipetele la sfîrșit, și-a asigurat destul timp ca să poată ieși din apartament și să cheme un taxi. Cînd mașina a sosit, s-a dus la clubul Stuyvesant unde s-a întîlnit cu judecătorul Redfern și a jucat cărți pînă la ora

trei dimineață. Dacă nu l-ar fi întîlnit pe judecător, poți fii sigur că și-ar fi găsit un alibi cu ajutorul altcuiva întîlnit în altă parte.

Markham dădu din cap grav.

— Dumnezeule, ăsta-i deci motivul pentru care mă tot bătea la cap de fiecare dată să-l las să viziteze apartamentul ! Dovadă că discul trebuie să-i fi făcut multe nopți albe.

— Îmi închipui că dacă n-am fi descoperit discul, Spotswoode ar fi reușit să intre în posesia lui de îndată ce polițistul de serviciu ar fi fost rechemat. Era neplăcut să nu mai aibă acces la apartament, dar nu cred că asta l-a tulburat deosebit de mult. Ar fi venit cînd mătușa Canarului ar fi luat lucrurile în primire și recuperarea discului n-ar fi fost o treabă prea complicată. Firește, discul reprezenta un risc, dar Spotswoode nu era genul de om care să ezite în fața unei asemenea dificultăți. Crima fusese plănuită destul de științific. A eșuat din pricina unui accident neprevăzut.

— Ce s-a întîmplat cu Skeel ?

— Un alt accident nefericit. Era ascuns în dulap cînd Spotswoode și doamna lui s-a întors acasă. Spotswoode era acela pe care Skeel l-a văzut strangulîndu-i fosta iubită și apoi răvășind apartamentul. Cînd Spotswoode a plecat, Skeel a ieșit din ascunzătoare. Privea probabil fata cînd patefonul a scos acele urlete de groază... Dumnezeule ! Imaginați-vă spaima lui, fiind confruntat cu o femeie ucisă și auzind în același timp țipetele ei de ajutor ! Era prea mult chiar și pentru unul ca Tony. Nu mă mir că s-a sprijinit cu mîinile de masă ca să se calmeze. Apoi a auzit vocea lui Spotswoode prin ușă și răspunsul de pe disc. Asta trebuie să-l fi uluit pe Skeel. Cred că o clipă și-a închipuit că și-a pierdut mințile. Apoi

însă semnificația scenei a devenit limpede. Parcă îl văd rînjind de-unul singur. Evident, cunoștea identitatea asasinului, căci un om ca el era firește la curent cu toți admiratorii Canarului. Iar acum îi căzuse în palmă această mană cerească, cea mai bună ocazie să șantajeze pe cineva. Un om atît de încîntător ca Skeel nici nu visase la o asemenea șansă. Și-a făcut, nici vorbă, visuri roz de a duce o viață opulentă pe contul lui Spotswoode. Cînd Cleaver a telefonat cîteva minute mai tîrziu, a răspuns că doamna era plecată, iar apoi și-a pregătit propria lui plecare.

— Nu înțeleg de ce n-a luat discul cu el ?

— Ce sens avea să înlăture de la scena crimei singura dovadă a fărădelegii ? Ar fi fost o măsură greșită, Markham. Dacă ar fi apărut cu discul mai tîrziu, Spotswoode ar fi negat orice legătură și l-ar fi acuzat de șantaj. Ah, nu, singura alegere pentru Skeel era să lase discul pe loc, iar apoi să ceară o sumă enormă de la Spotswoode. Îmi închipui că asta a și făcut. Spotswoode i-ar fi dat fără îndoială niște bani, promițîndu-i restul mai tîrziu, sperînd ca să recupereze între timp discul. Cînd n-a mai plătit, Skeel ți-a telefonat și a amenințat să spună totul, gîndindu-se că astfel îl va îndemna pe Spotswoode să plătească. L-a îndemnat, nici vorbă, dar nu așa cum dorise. Spotswoode l-a întîlnit probabil sîmbătă seara, sub pretextul achitării sumei cerute, și l-a strîns de gît continuînd stilul lui de a ucide Spotswoode e un tip voinic.

— Întreaga afacere e uimitoare...

— N-aș spune. Spotswoode a avut de îndeplinit o treaba neplăcută și s-a achitat de ea într-o manieră logică, directă și practică. A decis că micul lui Canar trebuie să moară pentru liniștea lui sufletească. Probabil că ajunsese să-l calce pe nervi. Așa încît a stabilit întocmai ca un judecător care condamnă un acuzat, și s-a pregătit să-și procure un alibi. Avînd unele înclinații mecanice, și-a organizat un alibi mecanic. Metoda aleasă era simplă și evidentă, fără complicații. Și ar fi reușit de minune, dacă n-ar fi intervenit ceea ce societățile de asigurare numesc

„mîna lui Dumnezeu". Nimeni nu poate prevedea un accident, Markham ; n-ar mai fi accidente dacă acest lucru ar fi posibil. Spotswoode însă și-a luat toate măsurile omenești posibile. Nu i-a trecut prin minte ideea că tu ai să te opui ca el să revină în apartament pentru a lua discul. Și nici n-a putut ghici gustul meu muzical sau că mă interesează piesele serioase. În plus, cînd faci o vizită unei doamne, nu te aștepți ca un alt pretendent să fie ascuns în dulapul de haine. Nu-i un lucru obișnuit... Una peste alta, sărmanul Spotswoode a fost învins de un ghinion nemaipomenit.

— Ai uitat să pomenești de caracterul oribil al crimei săvîrșite, îi reproșă Markham înțepat.

— Oh, slăbește-mă cu aceste lecții morale. Toți suntem criminali în sufletul nostru. Persoana care n-a simțit niciodată o dorință fierbinte de a ucide, e lipsită de emoții. Sper că nu-ți închipui că etica sau religia opresc oamenii de la săvîrșirea crimelor ? Fireşte că nu ! E numai lipsa de curaj, teama de-a fi descoperiți sau bîntuiți de remuşcări. Observă cu cîtă înfrîntare masele — prin intermediul statului — execută oamenii iar apoi se delectează pe tema asta citind ziarele. Națiile declară război una alteia la cea mai mică provocare ca să-și poată satisface cu imunitate pasiunea de a măcelări. Aș spune că Spotswoode e un simplu animal care a avut curajul deciziilor lui.

— Din nefericire societatea nu e pregătită încă pentru filozofia ta nihilistă, spuse Markham. Iar între timp, viața omenească trebuie apărată.

Markham se sculă decis să acționeze și-l chemă la telefon pe Heath.

— Heat, obține un mandat de arestare și adu-l imediat diat la clubul Stuyvesant, vino înțovărășit de un alt polițist căci va trebui să arestăm pe cineva.

— În cele din urmă, legea a obținut tipul de dovezi care îi plac, glumi Vance în timp ce-și îmbrăca pardesiul și își lua pălăria și bastonul. Ce afacere caraghioasă e procedura legală, Markham ! Cunoștințele științifice, cum ar fi datele psihologice, nu înseamnă nimic la voi, legiștii

erudiți. În timp ce un disc de patefon... e un lucru convingător, de netăgăduit, nu-i așa ?

În drum spre ieșire, Markham spuse polițistului de gardă :

— Nu lăsa pe nimeni să intre în acest apartament, sub nici un motiv, pînă nu mă întorc, chiar dacă are un permis semnat. Ne-am suit în mașină și am pornit spre clubul Stuyvesant.

— Ziarele doresc ca să faci ceva, nu ? Ei bine, are să li se îndeplinească dorința. M-ai scos dintr-o mare încurcătură, amice, spuse Markham. În timp ce vorbea, se întoarse spre Vance și privirea lui exprima o mai mare recunoștință decît orice cuvinte.

FINALUL

ERA EXACT ORA TREI ȘI jumătate cînd am intrat în holul clubului Stuyvesant. Markham chemă imediat pe intendent și avu o scurtă convorbire cu el. Intendentul plecă grăbit și se întoarse după vreo cinci minute.

— Domnul Spotswoode e în apartamentul său, îi spuse el lui Markham. Am trimis un electrician ca să verifice becurile electrice. Mi-a spus că domnul Spotswoode e singur, ocupat să scrie ceva la biroul lui

— Care e numărul camerei ?

— Trei sute patruzeci şi unu. Intendentul părea îngrijorat : N-are să fie nici un fel de scandal, sper, domnule Markham.

— Nu anticipez niciunul. Vocea lui Markham era glacială. Chestiunea de faţă e mult mai importantă decît reputaţia clubului.

— Un punct de vedere extrem de exagerat, oftă Vance după plecarea intendentului. Arestarea lui Spotswoode e culmea inutilităţii. Omul nu e un criminal, n-are nimic comun cu tipul de asasin descris de Lombroso. Are, mai degrabă, un comportament filozofic.

Markham bombăni ceva dar nu răspunse. Începu să bată camera, agitat, cu privirea aţintită la intrarea principală. Vance îşi alese un fotoliu confortabil şi se aşeză în el cu totală degajare.

Heath şi Snitkin sosiră după zece minute Markham îi conduse într-un colţ al holului şi le explică motivul prezenţei lor acolo.

— Spotswoode e sus, în camera lui. Aş dori ca arestarea să se facă cu cît mai puţină agitaţie.

— Spotswoode ! Heath repetă numele complet uluit.. Nu înţeleg...

— Nu e cazul să înţelegi deocamdată, îl întrerupse Markham tăios. Îmi asum toată responsabilitatea pentru acest arest. Are să-ţi revină meritul de-al fi efectuat, dacă aşa doreşti. Eşti mulţumit ?

— N-am nici o obiecţie, domnule. Heath dădu din cap nedumerit. Dar ce se întîmplă cu Jessup ?

— Îl ţinem închis ca martor principal.

Ne-am urcat în lift şi am mers pînă la etajul trei. Camera lui Spotswoode se afla la capătul coridorului, cu vedere spre Madison Square. Markham conduse procesiunea cu o expresie sumbră.

După ce-am bătut la uşă, Spotswoode ne-a deschis, ne-a salutat cordial şi ne-a invitat înăuntru.

— Veşti noi ? întrebă el, împingînd un scaun înainte.

— Trei sute patruzeci şi unu. Intendentul părea îngrijorat : N-are să fie nici un fel de scandal, sper, domnule Markham.

— Nu anticipez niciunul. Vocea lui Markham era glacială. Chestiunea de faţă e mult mai importantă decît reputaţia clubului.

— Un punct de vedere extrem de exagerat, oftă Vance după plecarea intendentului. Arestarea lui Spotswoode e culmea inutilităţii. Omul nu e un criminal, n-are nimic comun cu tipul de asasin descris de Lombroso. Are, mai degrabă, un comportament filozofic.

Markham bombăni ceva dar nu răspunse. Începu să bată camera, agitat, cu privirea aţintită la intrarea principală. Vance îşi alese un fotoliu confortabil şi se aşeză în el cu totală degajare.

Heath şi Snitkin sosiră după zece minute Markham îi conduse într-un colţ al holului şi le explică motivul prezenţei lor acolo.

— Spotswoode e sus, în camera lui. Aş dori ca arestarea să se facă cu cît mai puţină agitaţie.

— Spotswoode ! Heath repetă numele complet uluit.. Nu înţeleg...

— Nu e cazul să înţelegi deocamdată, îl întrerupse Markham tăios. Îmi asum toată responsabilitatea pentru acest arest. Are să-ţi revină meritul de-al fi efectuat, dacă aşa doreşti. Eşti mulţumit ?

— N-am nici o obiecţie, domnule. Heath dădu din cap nedumerit. Dar ce se întîmplă cu Jessup ?

— Îl ţinem închis ca martor principal.

Ne-am urcat în lift şi am mers pînă la etajul trei. Camera lui Spotswoode se afla la capătul coridorului, cu vedere spre Madison Square. Markham conduse procesiunea cu o expresie sumbră.

După ce-am bătut la uşă, Spotswoode ne-a deschis, ne-a salutat cordial şi ne-a invitat înăuntru.

— Veşti noi ? întrebă el, împingînd un scaun înainte.

În acea clipă a observat clar fața lui Markham și a avut sentimentul penibil al scopului vizitei. Deși expresia lui Spotswoode rămăsese neschimbată, trupul i se contractă subit. Ochii săi reci și indescifrabili trecură de la Markham la Heath și Snitkin. Apoi, privirea i se opri la Vance și la mine, care stătea ceva mai în spatele celorlalți, și Spotswoode dădu țeapăn din cap.

Nimeni nu vorbi. Am avut sentimentul că întreaga tragedie să juca acum și că fiecare actor auzea și înțelegea fiecare cuvînt.

Markham rămase în picioare, ezitînd să ia loc. Dintre toate obligațiile serviciului său cea de a-i aresta pe răufăcători îi era cea mai neplăcută. Markham era un om manierat, care înțelegea nenorocirile pricinuite de un act criminal. Heath și Snitkin înaintară, așteptînd ca procurorul general să dea citire actului de arestare.

Privirea lui Spotswoode se mută din nou la Markham.

— Cu ce vă pot fi de folos ? întrebă el fără cea mai mică tresărire în voce.

— Va trebui să-i întovărășiți pe acești polițiști, domnule Spotswoode, spuse Markham calm și cu o ușoară înclinare a capului spre cele două persoane imperturbabile de lîngă el. Vă arestez pentru uciderea lui Margaret Odell.

— Ah, spuse Spotswoode și ridică ușor din sprîncene. Ați descoperit ceva ?

— *Andantele* de Beethoven.

Nici un mușchi nu se clinti pe fața lui Spotswoode. După o clipă făcu un gest vag de resemnare.

— Nu pot să spun că acest lucru a fost cu totul neașteptat, zise el calm și cu un ușor zîmbet tragic. Mai ales de cînd ați împiedicat orice efort de-al meu de-a recupera discul. Dar, la urma urmei, riscurile unei partide sunt întotdeauna nesigure. Zîmbetul îi pieri de pe față și atitudinea lui deveni gravă. V-ați purtat cu generozitate față

de mine, domnule Markham, apărîndu-mă de răufăcătorii de rînd. Şi tocmai fiindcă apreciez această favoare, aş vrea să vă spun că în jocul în care m-am vîrît n-am avut nici o altă alegere.

— Motivele dumneavoastră, indiferent cît ar fi de serioase, nu vă pot dispensa de crimă, spuse Markham.

— Aveţi impresia că doresc să mă disculp ? Spotswoode respinse sugestia cu un gest dispreţuitor. Nu sunt un copil. Am calculat consecinţele faptei mele şi după ce-am cîntărit diferitele elemente, am decis să risc. A fost un risc, desigur. N-am însă obiceiul să mă plîng de neplăcerile unui risc plănuit În plus, am fost forţat în această alegere. Dacă nu riscam, exista posibilitatea unor pierderi masive.

Expresia lui Spotswoode deveni amară.

— Această femeie Domnule Markham, mi-a cerut lucruri imposibile. Nu s-a mulţumit să mă jupoie de bani, dar a pretins protecţie legală, prestigiu social şi alte lucruri pe care numele meu i le putea acorda Mi-a cerut să divorţez de soţia mea şi să mă căsătoresc cu ea. Mă întreb dacă realizaţi enormitatea unei asemenea cereri. Vedeţi, domnule Markham, eu îmi iubesc soţia şi am copii pe care de asemenea îi iubesc. N-am să vă insult inteligenţa încercînd să vă explic cum am fost în stare de o astfel de conduită. Această femeie mi-a cerut să-mi distrug viaţa şi s-o distrug şi pe a celor dragi mie numai pentru a-i satisface ambiţiile ei meschine şi ridicole ! Cînd am refuzat, a ameninţat că va dezvălui soţiei mele relaţia dintre noi, că-i va trimite copii după scrisorile pe care i le-am scris, că mă va da în judecată, că va pricinui un asemenea scandal încît viaţa mea va fi distrusă şi familia mea va fi dezonorată !

Se opri o clipă apoi încercă să-şi reia relatarea.

— N-am fost niciodată adeptul măsurilor luate pe jumătate, continuă el impasibil. N-am talent pentru com-

promis. Poate că sunt o victimă a ascendenței mele. Sunt înclinat să joc pînă la ultima miză, să forțez mîna primejdiei. Și timp de cinci minute, acum o săptămînă, am înțeles cum fanaticii de odinioară erau în stare, cu calm și un sens al dreptății, să-și tortureze dușmanii care îi ameninţau cu distrugerea spirituală. Am ales singura cale care m-ar fi putut salva de la ruşine şi durere. A însemnat să-mi asum un risc înfiorător. Dar sîngele meu m-a făcut să nu ezit şi am fost împins de forța unei uri teribile. Mi-am sacrificat existența pentru o crimă, cu slaba speranță de a căpăta liniștea sufletească. Și am pierdut.

Zîmbi din nou vag.

— Da, riscurile jocului... Dar să nu vă imaginați nici o clipă că solicit simpatie sau că mă plîng. Am minţit poate pe alții, dar nu pe mine. Detest pe cei ce se mîrlăie sau se scuză tot timpul. Aș vrea să înțelegeți asta.

Se apropie de masă şi luă de pe ea un volum subțire, legat în piele.

— Aseară citeam *De Profundis* a lui Oscar Wilde. Dacă aș avea talent, aș face o confesiune similară. Îngăduiți-mi să vă arăt ce vreau să spun ca să nu-mi atribuiți infamia finală a laşității. Deschise cartea şi începu să citească cu o voce a cărei pasiune ne-a amuțit pe toții :

„Sunt responsabil de propria mea căderе. Nimeni, mare sau mic, nu e distrus de altcineva, ci numai de sine însuşi. În timp ce fac această mărturisire, sunt mulți care, cel puțin acum, citesc această confesiune cu scepticism. Şi deşi mă acuz nemilos, nu uitați c-o fac fără să cer scuze. Teribila pedeapsă primită de la societate nu se compară cu felul cum mi-am distrus viața... În ajunul maturității mi-am recunoscut poziția... Am avut un nume onorabil, o poziție socială eminentă... Apoi a venit momentul decisiv. Am obosit de a mai locui pe înălțimi şi-am coborît în prăpastie din proprie inițiativă. Am uitat că fiecare act, chiar şi cel mai neînsemnat, din viața noastră de toate

zilele, face sau desface într-o oarecare măsură, caracterul nostru. Şi fiecare acţiune care scapă intimităţii noastre va fi într-o zi proclamată cu voce tare de pe acoperişul caselor. Mi-am pierdut controlul. Nu mai eram la cîrmă şi am ştiut-o. Devenisem un sclav al plăcerii. Nu-mi rămîne decît un singur lucru, umilinţa completă."

Aruncă volumul la loc pe masă.

— Înţelegeţi acum ce s-a întîmplat, domnule Markham ?

Markham rămase tăcut o vreme.

— Vreţi să ne spuneţi ce s-a întîmplat cu Skeel ? întrebă el în cele din urmă.

— Porcul acela ! Spotswoode izbucni dispreţuitor. Aş fi capabil să ucid astfel de creaturi în fiecare zi şi să mă consider un binefăcător al societăţii. Da, l-am strîns de gît şi aş fi făcut-o mai demult dacă mi s-ar fi ivit ocazia. Skeel se ascunsese în dulap cînd m-am reîntors în apartament, după teatru, şi trebuie să mă fi văzut cînd am omorît-o pe Odell. Dacă aş fi ştiut că era în dosul acelei uşi, aş fi spart-o şi l-aş fi ucis şi pe el. Dar de unde să ştiu ? Mi s-a părut firesc ca uşa dulapului să fie ţinută încuiată şi nu i-am dat nici o atenţie. A doua zi de dimineaţă mi-a telefonat aici la club. Telefonase mai întîi acasă la mine, în Long Island, şi aflase că eram la club. Nu-l văzusem niciodată, nici măcar nu ştiam de existenţa lui. Se părea însă că se informase pe seama mea aflînd cum mă numesc — poate că o parte din banii şantajaţi de Odell au ajuns în mîna lui. Căzusem într-o mocirlă ! Cînd mi-a telefonat, a pomenit de patefon şi mi-am dat seama că descoperise ceva. L-am întîlnit în holul hotelului *Waldorf* şi mi-a spus totul. Nu era nici o îndoială că ştia. Cînd a văzut că sunt convins de asta, mi-a cerut o sumă atît de mare c-am rămas trăsnit.

Spotswoode îşi aprinse o ţigară cu o mînă fermă.

— Domnule Markham, nu sunt un om bogat, de fapt, sunt pe marginea falimentului. Afacerea moşteniţă de la

tatăl meu e în mîna tribunalului pentru lichidare de aproape un an. Casa din Long Island, unde locuiesc, aparține soției mele. Puțini oameni sunt la curent, dar din păcate e adevărat. Mi-ar fi fost cu neputință să obțin suma cerută de Skeel, chiar dacă aș fi fost înclinat să-l plătesc pe acel vierme. I-am dat însă o mică sumă ca să-l fac să-și țină gura cîteva zile, promițîndu-i restul cînd aveam să vînd unele bunuri. Speram ca între timp să recuperez discul și astfel să-l dezarmez. Dar am eșuat. Așa că atunci cînd a amenințat că are să vă destăinuie totul, am acceptat să-i aduc toți banii acasă în acea sîmbătă seara, la o oră tîrzie. M-am dus acolo cu intenția clară de a-l ucide Am avut grijă să intru nevăzut, urmînd indicațiile date de el. Odată ajuns în apartament, nu mi-am pierdut timpul. În prima clipă cînd n-a fost atent, l-am înșfăcat și l-am strîns de gît. Apoi am încuiat ușa, am luat cheia și am ieșit din casă fără probleme. De acolo, m-am întors la club. Asta-i tot, cred...

Vance îl privea gînditor.

— Așa că aseară cînd ați ridicat miza, suma reprezenta ceva foarte important pe eșichierul dumneavoastră.

Spotswoode zîmbi discret.

— Reprezenta toți banii de care dispuneam !

— Uimitor ! Vreți să-mi spuneți de ce ați ales eticheta acelui *Andante* de Beeahoven ?

— O altă greșeală, răspunse el obosit. Mi-am făcut socoteala că oricine ar fi deschis patefonul, mai înainte să apuc să recuperez discul, n-ar fi fost interesat de o piesă clasică tot atît cît ar fi fost de o melodie la modă.

— Și a trebuit să fie descoperită de cineva care detesta muzica ușoară ! Mă tem, domnule Spotswoode, că o soartă nemiloasă v-a stingherit planul.

— Într-adevăr ! Dacă aș avea sentimente religioase, aș spune că un fel de pedeapsă divină.

— Aș dori să vă întreb despre bijuterii, spuse Markham. Nu-i frumos s-o fac, și n-aș fi făcut-o, dacă n-ați fi mărturisit nesilit de nimeni celelalte acte.

— Nu mă jignește nici o întrebare, domnle, răspunse Spotswoode. După ce mi-am luat scrisorile din cutia cu documente, am dat camera peste cap ca să las impresia unei spargeri, avînd grijă să port mănuși, firește. Am luat bijuteriile pentru aceleași motive. Trebuie să vă spun că am plătit pentru greșelile mele. Am oferit bijuteriile lui Skeel, dar el s-a temut să le accepte. În cele din urmă, m-am hotărît să scap de ele. Le-am împachetat într-un ziar de la club și le-am aruncat într-o ladă de gunoi de lîngă Flatiron Building.

— Le-ați împachetat în ediția de dimineață a ziarului *Herald*, spuse Heath. Știați că Pop Cleaver nu citește alt ziar decît *Herald* ?

— Heath ! Vocea lui Vance avea o notă tăioasă. Firește că domnul Spotswoode nu știa asta, căci altminteri n-ar fi ales *Herald*.

Spotswoode îi zîmbi lui Heath cu un dispreț superior. Apoi îi aruncă o privire plină de mulțumire lui Vance și se întoarse la Markham.

— Cam la o oră după ce-am aruncat bijuteriile, mi-a fost teamă că cineva are să găsească pachetul și să descopere de unde provenea hîrtia de împachetat. Așa c-am cumpărat un alt *Herald*, și l-am pus în cadrul lui. Asta-i tot ! spuse el după o pauză.

Markham dădu afirmativ din cap.

— Vă mulțumesc, asta-i tot. Atît că vreau să vă rog să însoțiți acești polițiști.

— În acest caz, spuse Spotswoode liniștit, vreau să vă cer o mică favoare, domnule Markham. Cum lucrurile s-au încheiat, aș dori să scriu o scurtă scrisoare soției mele. Sunt convins că mă veți înțelege. N-are să-mi ia decît cîteva minute. Oamenii dumneavoastră păzesc ușa. n-am cum să scap. Învingătorul își poate îngădui să fie generos.

Mai înainte ca Markham să aibă timp să răspundă, Vance înaintă şi-l apucă de braţ.

— Cred, spuse el, că nu vei considera necesar să refuzi cererea domnului Spotswoode.

Markham îl privi nehotărît.

— Bănuiesc că ţi-ai cîştigat dreptul de a lua unele decizii, Vance, recunoscu el.

Apoi ordonă lui Heath şi lui Snitkin să aştepte afară în hol ; împreună cu Vance şi cu mine am păşit în camera alăturată. Markham rămase lîngă uşă, aproape într-o poziţie de pază. Vance însă, cu o expresie ironică, se apropie de fereastră şi se uită afară, în Madison Square.

— Ascultă, Markham, spuse el solemn. Spotswoode are ceva oarecum remarcabil. Nu mă pot împiedica să nu-l admir. E atît de logic şi de sănătos mintal...

Markham nu răspunse. Zgomotul circulaţiei de după-amiază, înăbuşit în cameră, părea să mărească tăcerea apăsătoare din cămăruţa unde aşteptam.

Din camera alăturată se auzi o împuşcătură.

Markham dădu uşa de perete. Heath şi Snitkin se repeziră spre trupul neînsufleţit al lui Spotswoode. Tocmai îl întorceau, cînd Markham intră în cameră. Se întoarse imediat şi îl fulgeră cu privirea pe Vance care apăruse în prag.

— S-a sinucis !

— Ce surpriză ! spuse Vance.

— Ai ştiut c-avea s-o facă, nu-i aşa ? strigă Markham.

— Era evident, nu ?

Markham era foarte agitat.

— Ai intervenit în mod premeditat pentru el ca să-i oferi această şansă ?

— Dragul meu amic ! îi reproşă Vance. Nu te lăsa pradă indignării morale obişnuite. Oricît ar fi de lipsit

de etică, cel puțin teoretic, să omori pe cineva, atunci cînd e vorba de propria ta viață ai dreptul să dispui de ea. Sinuciderea e un drept inalienabil. Sub tirania paternalistă a democrației noastre moderne, sunt înclinat să cred că este singurul drept de care ne mai bucurăm.

Vance se uită la ceas și se încruntă.

— Am pierdut concertul, bătîndu-mi capul cu afacerile tale încurcate, îi impută el gentil, zîmbindu-i lui Markham. Iar acum mă dojenești. Dragul meu, cît poți fi de nerecunoscător!

CUPRINS

I	Cazul Canarului	5
II	Urme de paşi pe zăpadă	10
III	Crima	17
IV	Amprente	29
V	Uşa încuiată	39
VI	Un strigăt de ajutor	47
VII	Un vizitator fără nume	54
VIII	Asasinul invizibil	63
IX	Suspecţii se agită	69
X	Un interviu forţat	80
XI	Căutînd informaţii	88
XII	Dovezi circumstanţiale	97
XIII	Un galanton serios	105
XIV	Vance expune o teorie	112
XV	Patru posibilităţi	120
XVI	Dezvăluiri importante	127
XVII	Verificînd un alibi	137
XVIII	Cursa	145
XIX	Explicaţiile doctorului	152
XX	Explicaţiile lui Mannix	158
XXI	O contradicţie în date	166
XXII	Un apel telefonic	176

XXIII Întîlnirea de la ora zece . . .
XXIV O arestare . . . . . .
XXV Vance demonstrează . . . .
XXVI Reconstituirea crimei . . .
XXVII O partidă de pocher . . .
XXVIII Vinovatul . . . . . .
XXIX Andante de Beethoven . . .
Finalul . . . . . .